

Welkom in Nederland

Marilene Gathier

uitgeverij
coutinho

Kennis van de
Nederlandse
Maatschappij
voor het
inburgerings-
examen

Inclusief oefeningen
voor het taalexamen
inburgering op A2:
lezen, luisteren,
spreken en schrijven

Informatie over Welkom in Nederland voor docenten en cursisten

Wat is Welkom in Nederland voor een methode?

Met *Welkom in Nederland* kunnen buitenlanders kennismaken met de Nederlandse samenleving. Cursisten krijgen in tien hoofdstukken informatie over thema's als gewoontes, gezondheidszorg, wonen, werken en politiek. Ze kunnen allerlei oefeningen doen in het boek en op de website.

Voor wie is het boek geschreven?

De methode is geschreven voor iedereen die het onderdeel KNM (Kennis van de Nederlandse Maatschappij) wil doen. Maar ook voor anderen die nog niet zo lang in Nederland zijn, is dit een interessante methode om meer over het nieuwe land te leren. Cursisten die beginnen met *Welkom in Nederland* moeten ongeveer taalniveau A1 hebben. Aan het eind van de methode beschik je over (bijna) A2 of 1F in de niveau-indeling van Meijerink.

Met wie kunnen cursisten deze methode doorwerken?

De methode is te gebruiken bij groepslessen. Maar de methode is ook geschikt voor zelfstudie of het werken met een partner of vrijwilliger. Dit is mogelijk gemaakt door de opzet van de oefeningen, en beschikbaarheid van woordenlijsten en verschillende taken en sleutels op internet.

Waaruit bestaat *Welkom in Nederland*?

1 Dit boek, tien hoofdstukken, met in elk hoofdstuk:

- informatie en foto's;
- veel oefeningen;
- een checklist in: Weet je het nu?:
- gerichte oefeningen voor het inburgeringsexamen lezen, schrijven, luisteren en spreken;
- oefenmateriaal voor het KNM-examen;
- een lijst met woorden die belangrijk zijn voor het examen KNM.

2 De website www.coutinho.nl/welkom3

Met behulp van de code voor in dit boek kun je een persoonlijk account aanmaken. Daarna heb je achttien maanden toegang tot de website. Je vindt hierop per hoofdstuk:

- een digitale intaketoets: die laat zien wat je al van een thema weet;
- woordenlijsten met per lijst vertalingen in het Engels, Spaans, Turks, Modern Standaard Arabisch en een lijst zonder vertalingen;
- oefeningen voor het KNM-examen, ook te beluisteren;
- de geluidsfragmenten bij 'oefeningen bij het inburgeringsexamen lezen, luisteren, schrijven en spreken';

Website

www.coutinho.nl/welkom3

Bij dit boek hoort een website met extra materiaal. Hierop vind je een digitale intaketoets, woordenlijsten, sleutels bij alle oefeningen, oefeningen voor het KNM-examen, kijk- en luisteroefeningen en illustraties. Daarnaast vind je er links naar websites over elk thema en extra filmpjes van ETV. Voor docenten is hier een docentenhandleiding aan te vragen met een algemeen gedeelte en een gedeelte met lesbeschrijvingen per hoofdstuk. Verder bevat deze handleiding toetsen, extra oefeningen, gespreksvragen en sleutels bij de verschillende oefeningen en toetsen.

Ga naar www.coutinho.nl/welkom3. Maak een Coutinho-account aan en typ vervolgens de unieke code in die op pagina 2 van dit boek staat. Met deze code krijg je achttien maanden exclusieve toegang tot het extra materiaal.

The screenshot shows the homepage of the website. At the top is a banner with the word 'Welkom' and 'Nederland'. Below the banner is a navigation menu with links for 'HOME', 'OVER WELKOM', 'SUPPORT', 'VOOR DOCENTEN', and 'UITLOGGEN'. A 'home' link is also present. The main content area is titled 'Welkom! Kies een hoofdstuk.' and features ten thumbnail images, each labeled 'hoofdstuk 1' through 'hoofdstuk 10'. Below these thumbnails are four buttons: 'woordenlijsten', 'sleutels', 'links', and 'extra filmpjes'.

Inhoud

Galo, Mirjam en Amisha • 17

1 Nederland leren kennen • 18

- Introductie • 19
- Het land • 19
- De seizoenen • 25
- De mensen • 26
- Weet je het nu? • 30
- Oefenen voor het inburgeringsexamen KNM • 31
- Oefenen voor het inburgeringsexamen lezen, schrijven, luisteren en spreken A2 • 32
- Woordenlijst bij hoofdstuk 1 • 36

2 De mensen in Nederland • 37

- Introductie • 38
- Feestdagen • 38
- Belangrijke familiedagen • 42
- Contacten • 45
- Weet je het nu? • 52
- Oefenen voor het inburgeringsexamen KNM • 53
- Oefenen voor het inburgeringsexamen lezen, schrijven, luisteren en spreken A2 • 54
- Woordenlijst bij hoofdstuk 2 • 58

3 Gezondheid en gezondheidszorg in Nederland • 59

- Introductie • 60
- De huisarts • 61
- Medicijnen • 62
- Als de huisarts je niet kan helpen • 64
- Snel hulp nodig • 65
- De zorgverzekering • 67
- Gezond blijven • 68
- Vrije tijd • 72
- Weet je het nu? • 74
- Oefenen voor het inburgeringsexamen KNM • 76
- Oefenen voor het inburgeringsexamen lezen, schrijven, luisteren en spreken A2 • 78
- Woordenlijst bij hoofdstuk 3 • 82

Inhoud

Galo, Mirjam en Amisha • 17

1 Nederland leren kennen • 18

- Introductie • 19
- Het land • 19
- De seizoenen • 25
- De mensen • 26
- Weet je het nu? • 30
- Oefenen voor het inburgeringsexamen KNM • 31
- Oefenen voor het inburgeringsexamen lezen, schrijven, luisteren en spreken A2 • 32
- Woordenlijst bij hoofdstuk 1 • 36

2 De mensen in Nederland • 37

- Introductie • 38
- Feestdagen • 38
- Belangrijke familiedagen • 42
- Contacten • 45
- Weet je het nu? • 52
- Oefenen voor het inburgeringsexamen KNM • 53
- Oefenen voor het inburgeringsexamen lezen, schrijven, luisteren en spreken A2 • 54
- Woordenlijst bij hoofdstuk 2 • 58

3 Gezondheid en gezondheidszorg in Nederland • 59

- Introductie • 60
- De huisarts • 61
- Medicijnen • 62
- Als de huisarts je niet kan helpen • 64
- Snel hulp nodig • 65
- De zorgverzekering • 67
- Gezond blijven • 68
- Vrije tijd • 72
- Weet je het nu? • 74
- Oefenen voor het inburgeringsexamen KNM • 76
- Oefenen voor het inburgeringsexamen lezen, schrijven, luisteren en spreken A2 • 78
- Woordenlijst bij hoofdstuk 3 • 82

4 Wonen in Nederland • 83

- Introductie • 84
- Een huis kopen • 85
- Een huis huren • 86
- Waar je ook aan moet denken • 89
- Waar je nog meer voor moet betalen • 92
- Weet je het nu? • 97
- Oefenen voor het inburgeringsexamen KNM • 98
- Oefenen voor het inburgeringsexamen lezen, schrijven, luisteren en spreken A2 • 100
- Woordenlijst bij hoofdstuk 4 • 104

5 Dienstverlening in Nederland • 105

- Introductie • 106
- De politie • 107
- De gemeente • 109
- De Belastingdienst • 110
- Betalen • 112
- Verblijfsvergunning en naturalisatie • 114
- Hulp bij problemen • 118
- Weet je het nu? • 120
- Oefenen voor het inburgeringsexamen KNM • 121
- Oefenen voor het inburgeringsexamen lezen, schrijven, luisteren en spreken A2 • 123
- Woordenlijst bij hoofdstuk 5 • 128

6 Opvoeding en onderwijs in Nederland • 129

- Introductie • 130
- Zorgen voor je kinderen • 131
- Onderwijs • 135
- Weet je het nu? • 142
- Oefenen voor het inburgeringsexamen KNM • 143
- Oefenen voor het inburgeringsexamen lezen, schrijven, luisteren en spreken A2 • 145
- Woordenlijst bij hoofdstuk 6 • 149

7 Werken in Nederland • 150

- Introductie • 151
- Wat wil ik en wat kan ik? • 152
- Wie kunnen je helpen? • 158
- Solliciteren • 160
- Een eigen bedrijf beginnen • 163
- Rechten en plichten als je werk hebt • 164

Samenwerken met anderen	• 166
Weet je het nu?	• 168
Oefenen voor het inburgeringsexamen KNM	• 170
Oefenen voor het inburgeringsexamen lezen, schrijven, luisteren en spreken A2	• 172
Woordenlijst bij hoofdstuk 7	• 176

8 Samenleven in Nederland • 177

Introductie	• 178
Relaties en seksualiteit	• 178
Omgaan met elkaar	• 182
Weet je het nu?	• 185
Oefenen voor het inburgeringsexamen KNM	• 186
Oefenen voor het inburgeringsexamen lezen, schrijven, luisteren en spreken A2	• 188
Woordenlijst bij hoofdstuk 8	• 192

9 De geschiedenis van Nederland • 193

Introductie	• 194
De tijd voor 1800	• 194
De tijd na 1800	• 198
Weet je het nu?	• 204
Oefenen voor het inburgeringsexamen KNM	• 205
Oefenen voor het inburgeringsexamen lezen, schrijven, luisteren en spreken A2	• 206
Woordenlijst bij hoofdstuk 9	• 210

10 Politiek in Nederland • 211

Introductie	• 212
Het bestuur van Nederland	• 212
Verkiezingen	• 217
De regels	• 222
Weet je het nu?	• 224
Oefenen voor het inburgeringsexamen KNM	• 226
Oefenen voor het inburgeringsexamen lezen, schrijven, luisteren en spreken A2	• 227
Woordenlijst bij hoofdstuk 10	• 231

Illustratieverantwoording • 232

Register • 233

Galo, Mirjam en Amisha

Dit zijn Galo, Mirjam en Amisha. Deze mensen staan aan het begin van elk hoofdstuk op de foto. Aan het eind van elk hoofdstuk staan vragen over Galo, Mirjam en Amisha. Met deze vragen kun je oefenen voor het inburgeringsexamen KNM.

Galo komt uit Bolivia. Dat ligt in Zuid-Amerika. Galo is getrouwd met een Nederlandse vrouw: Mirjam. Ze hebben een dochtertje: Amisha. Hier zie je dat Amisha drie jaar wordt.

Galo zit op een cursus en leert Nederlands. Hij zoekt ook werk. Mirjam werkt in een ziekenhuis. Amisha gaat vier dagen per week naar de peuterspeelzaal, een school voor kinderen van twee en drie jaar.

1

Nederland leren kennen

Introductie

1 Kijk naar de foto en bespreek de vragen.

- 1 Wie zie je op de foto? Wat doen ze?
- 2 Wat zie je allemaal op de foto?
- 3 Welk **seizoen** is het? Waarom denk je dat?
- 4 Ga jij weleens fietsen? Waar fiets je naartoe?

2 Bespreek de vragen.

- 1 Wat zie je op de andere foto's in dit hoofdstuk?
- 2 Weet je al veel over Nederland?
- 3 Vind je het belangrijk om informatie over Nederland te hebben? Waarom vind je dat?
- 4 Wat is jouw land? Ligt het ook in Europa? Wijs het aan op de kaart.

Het land

Waar ligt Nederland?

Nederland ligt in Europa. Het ligt aan de Noordzee.

De **buurlanden** van Nederland zijn Duitsland en België. In het oosten ligt Duitsland, in het zuiden ligt België.

Een klein land

Nederland is iets meer dan 40.000 **vierkante kilometer** groot. (Een vierkante kilometer of 1 km² is een kilometer lang en een kilometer breed.)

Van noord naar zuid is Nederland 300 kilometer lang. Dat kun je met de auto in drie uur rijden.

Van oost naar west is het 180 kilometer, dat kun je in twee uur rijden.

Nederland is dus een klein land. Kijk maar naar andere landen: Marokko is 11 keer zo groot. Turkije is 19 keer zo groot. En China is wel 240 keer zo groot!

Provincies en steden

Nederland heeft twaalf **provincies**. Een provincie is een stukje van het land. De namen van de provincies zie je op de kaart.

In het westen van Nederland liggen de vier grootste steden.

- Amsterdam is de **hoofdstad** van Nederland. Het is ook de grootste stad van Nederland. In Amsterdam wonen minder dan 1 miljoen mensen. Dat is niet zo veel voor een hoofdstad! Bij Amsterdam ligt Schiphol, dat is het grootste **vliegveld** van Nederland.
- Rotterdam is de tweede stad, met de grootste **haven** van Europa. De haven heet Europorto, dat betekent: de **ingang** van Europa.

1 Nederland leren kennen

- Den Haag is de derde stad. De **regering** van Nederland zit niet in de hoofdstad Amsterdam, maar in Den Haag.
- Utrecht is de vierde stad. Utrecht ligt in het midden van Nederland. Er staat een **toren** die meer dan 700 jaar oud is en 112 meter hoog: de Domtoren.

Het **gebied** met deze vier steden heet 'De Randstad'. In de Randstad is het druk: er wonen veel mensen.

Een rustig gebied met veel **natuur** is de Veluwe. Dat is een deel van de provincie Gelderland.

de Veluwe

de Domtoren
in Utrecht

3 Vul de naam van een stad in.

Kies uit: **Amsterdam • Den Haag • Rotterdam • Utrecht**

- 1 _____ is de **hoofdstad** van Nederland.
- 2 De **regering** van Nederland zit in _____.
- 3 _____ heeft een grote **haven**.
- 4 _____ is een grote stad in het midden van Nederland.

4 Kijk op de kaart van Nederland. Schrijf de namen van de twaalf provincies op.

Geef antwoord.

1 Welke provincies liggen naast de provincie Gelderland?

2 Welke provincies liggen naast de provincie Noord-Brabant?

3 Welke provincie ligt het meest in het zuiden van Nederland?

4 Welke twee provincies liggen in het noorden van Nederland?

5 Welke drie provincies liggen in het westen van Nederland, aan de Noordzee?

6 Welke vier grote steden noemen we samen 'De Randstad'?

5 Zoek deze plaatsen op de kaart van Nederland. Vul de naam van de provincie in.

Bijvoorbeeld:

Amsterdam ligt in Noord-Holland.

1 Rotterdam ligt in _____

2 Den Haag ligt in _____

3 Utrecht ligt in _____

4 Eindhoven ligt in _____

5 Groningen ligt in _____

6 Leeuwarden ligt in _____

7 Assen ligt in _____

8 Zwolle ligt in _____

9 Haarlem ligt in _____

10 Middelburg ligt in _____

11 Tilburg ligt in _____

12 Maastricht ligt in _____

13 Apeldoorn ligt in _____

14 Nijmegen ligt in _____

15 Amersfoort ligt in _____

16	's-Hertogenbosch	ligt in	
17	Dordrecht	ligt in	
18	Leiden	ligt in	
19	Enschede	ligt in	
20	Breda	ligt in	
21	Zoetermeer	ligt in	
22	Almere	ligt in	
23	Arnhem	ligt in	
24	Emmen	ligt in	
25	Ede	ligt in	

In de plaatsen op deze lijst wonen meer dan 100.000 mensen, of ze zijn de hoofdstad van een provincie.

Veel water

Er is veel water in Nederland. Bijna 20% van Nederland is water.

Er zijn veel **rivieren**. Een grote rivier is de Rijn, die komt uit Zwitserland. Een andere grote rivier is de Maas, die komt uit Frankrijk.

Het grootste **meer** is het IJsselmeer. Dat was vroeger een zee. Die zee is dichtgemaakt met een **dijk** van dertig kilometer lang. Die dijk heet de Afsluitdijk.

Ten zuiden van de Afsluitdijk ligt het IJsselmeer. Ten noorden van de Afsluitdijk ligt de Waddenzee. In de Waddenzee liggen **eilanden**. Ze heten de Waddeneilanden. Het grootste Waddeneiland heet Texel.

In Nederland zijn veel **polders**. Een polder is land dat vroeger water was. De **provincie** Flevoland is bijna helemaal polder.

In Nederland zie je in een stad of dorp ook vaak water. Omdat er veel water in Nederland is, leren bijna alle kinderen zwemmen. Ze leren zwemmen als ze ongeveer 5 jaar zijn.

Laag land

Nederland betekent 'laag land'. Er zijn geen **bergen** in Nederland. Het hoogste **punt** van Nederland is 323 meter, dat is in de **provincie** Limburg. Dat is niet hoog, in andere landen zijn er bergen hoger dan 5000 meter!

Een groot stuk van het westen van Nederland ligt onder de **zeespiegel**. Dat betekent dat het land lager ligt dan de zee. Het laagste punt van Nederland ligt vlak bij Rotterdam. Dat ligt wel 7 meter onder de zeespiegel!

Er zijn **duinen** langs de Noordzee. Waar geen duinen zijn, bijvoorbeeld in Zeeland en langs de **rivieren** en de **polders**, hebben de Nederlanders **dijken** gemaakt. De duinen en dijken zijn veel hoger dan het land en het water. Ze **beschermen** Nederland tegen het water.

6 Vul een getal in. Zoek de getallen in de tekst.

- 1 Van noord naar zuid is Nederland _____ kilometer lang.
- 2 Van oost naar west is het _____ kilometer.
- 3 Nederland heeft _____ provincies.
- 4 In Amsterdam wonen minder dan _____ miljoen mensen.
- 5 Het hoogste punt van Nederland is _____ meter.

7 Vul de woorden in.

Kies uit: buurlanden • duinen • haven • meer • polder • rivier • vliegveld

- 1 De Rijn is een _____ die uit Zwitserland komt.
- 2 België en Duitsland zijn de _____ van Nederland.
- 3 Het IJsselmeer is het grootste _____ van Nederland.
- 4 Bij de zee zijn hoge _____.
- 5 Een _____ is land dat vroeger water was.
- 6 Bij Rotterdam is de grootste _____ van Europa.
- 7 Schiphol is het grootste _____ van Nederland.

8 Schrijf de woorden bij 'water' of bij 'land'

de Waddenzee • de Maas • Texel • de Randstad • de Noordzee • de Veluwe

water

land

De seizoenen

Het weer

In Nederland regent het vaak. Maar het kan ook mooi weer zijn. Het weer kan elke dag anders zijn. Als het steeds ander weer is, noemen we dat 'wisselvallig weer'. Op zulke dagen kun je het beste een **paraplu** meenemen!

Er zijn vier **seizoenen**: een nieuw seizoen begint rond de 21ste van een maand.

- De **lente** is van maart tot juni.

In de lente krijgen de bomen nieuwe **bladeren** en zijn er veel mooie bloemen.

- De zomer is van juni tot september.

De zomer is het warmste seizoen. Het kan soms warmer dan 30 graden worden. Maar het is ook vaak **koel** weer met 18 graden en regen. In de zomer blijft het 's avonds lang licht.

- De **herfst** is van september tot december. In de herfst vallen de bladeren van de bomen. Het wordt kouder en vaak waait en regent het.

- De winter is van december tot maart. Soms **vriest** het, dan is het koud en ligt er ijs op het water. Veel Nederlanders gaan dan **schaatsen**. Maar meestal is het niet zo koud, in januari is het ongeveer 5 graden. In de winter wordt het 's avonds vroeg donker.

in de regen

9 Vul de namen van de seizoenen twee keer in.

Kies uit: **lente • zomer • herfst • winter**

- 1 In de _____ is het soms wel 30 graden.
- 2 In de _____ ligt er soms ijs op het water.
- 3 In de _____ komen er nieuwe **bladeren** aan de bomen.
- 4 In de _____ vallen de meeste bladeren van de bomen.
- 5 In de _____ is het 's avonds lang licht.
- 6 In de _____ is het al vroeg donker.
- 7 De maand oktober is in de _____.
- 8 De maanden april en mei zijn in de _____.

10 Geef antwoord.

- 1 Welke datum is het vandaag?

- 2 Welk **seizoen** is het?

3 Hoe is het weer vandaag?

a Het regent.	waar / niet waar
b De zon schijnt .	waar / niet waar
c Het is bewolkt .	waar / niet waar
d Het waait hard.	waar / niet waar
e Het is wisselvallig .	waar / niet waar
f Het is koud.	waar / niet waar
g Het is warm.	waar / niet waar

4 Hoe laat is het vandaag ongeveer donker?

11 Vertel iets over het weer in je eigen land.

De mensen**Hoeveel mensen wonen er?**

In Nederland wonen 17 miljoen mensen. Voor een klein land is 17 miljoen mensen veel: Nederland is **dichtbevolkt**. Er wonen bijna 500 mensen op een **vierkante kilometer**. Nederland is het meest dichtbevolkte land van Europa. Dat betekent dat nergens in Europa de mensen zo dicht bij elkaar wonen.

In Marokko wonen op een vierkante kilometer ongeveer 70 mensen en in Turkije bijna 90 mensen. Dat is dus veel minder dan in Nederland.

De Randstad

Het stuk van Nederland met de vier grote steden heet de Randstad. Dit is het drukste stuk van Nederland. Hier wonen en werken de meeste mensen.

Sommige mensen willen het liefst in de Randstad wonen. Het is er makkelijker om werk te vinden dan buiten de Randstad. Ook zijn er altijd winkels, een school of een ziekenhuis in de buurt en kun je er makkelijk met de bus of de trein **reizen**.

Andere mensen vinden de Randstad te druk. Er wonen veel mensen dicht bij elkaar in een flat. Er zijn veel **snelwegen** in de Randstad. Ook in de stad is het druk op de weg. Er zijn veel auto's, bussen enzovoort. Je staat vaak in de **file**. Daarom gaan veel mensen liever op de fiets naar hun werk. In heel Nederland zie je veel mensen op de fiets.

Waar komen de mensen vandaan?

Ongeveer 1,8 miljoen mensen (dat is 1.800.000, dus bijna 2 miljoen) in Nederland zijn niet in Nederland geboren. Dat is meer dan 10% van de mensen in Nederland. Ze hebben vaak wel de Nederlandse **nationaliteit**. Bij deze 1,8 miljoen mensen hoort bijvoorbeeld ook koningin Máxima, zij is in Argentinië geboren.

De meeste buitenlanders wonen in de grote steden.

Dit zijn de grootste groepen buitenlanders:

- **Buitenlanders uit Europa**
Ze komen bijvoorbeeld in Nederland omdat hun man of vrouw Nederlander is, of om hier te werken.
- **Surinamers**
Suriname hoorde vroeger bij Nederland.
- **Turken en Marokkanen**
Rond 1970 kwamen veel **gastarbeiders** naar Nederland. Dit waren vooral mensen uit Turkije en Marokko. Ze kwamen in Nederland om te werken. Hun kinderen zijn hier geboren. Die kinderen willen nu soms trouwen met iemand uit hun eigen land.
- **Vluchtelingen**
Tussen 1980 en 2000 kwamen er veel vluchtelingen naar Nederland. Dat waren mensen uit landen waar het oorlog was. Of mensen die problemen hadden in hun eigen land. Ze kwamen uit landen als Vietnam, Iran, Irak en uit Afrika, bijvoorbeeld uit Somalië. Van die vluchtelingen heeft niet iedereen een **verblijfsvergunning**.

Nu komen er minder buitenlanders naar Nederland. Het is nu veel moeilijker om een verblijfsvergunning te krijgen.

De taal

De belangrijkste taal in Nederland is het Nederlands. De mensen uit het noorden, zuiden, oosten en westen spreken de taal een beetje verschillend.

Er is nog een taal: het Fries. Die taal spreken de mensen in de **provincie Friesland**. De kinderen in Friesland leren Fries en Nederlands op school.

Mensen die in het buitenland geboren zijn, spreken thuis meestal hun eigen taal (bijvoorbeeld Turks of Arabisch). Ze moeten van de **regering** Nederlands leren.

Ongeveer 23 miljoen mensen in de wereld spreken Nederlands, ook bijvoorbeeld in België en Suriname. Nederlands is dus niet zo'n belangrijke taal in de wereld.

12 Waar of niet waar?

1 Veel vluchtelingen hadden problemen in hun eigen land.	waar / niet waar
2 Fries is een taal die alle Nederlanders spreken.	waar / niet waar
3 Iemand met de Nederlandse nationaliteit is altijd in Nederland geboren.	waar / niet waar
4 Ook in België spreken mensen Nederlands.	waar / niet waar
5 In de Randstad zijn veel snelwegen .	waar / niet waar

13 Vul een getal in. Zoek de getallen in de tekst.

- 1 In Nederland wonen _____ miljoen mensen.
- 2 Er wonen in Nederland bijna _____ mensen op een **vierkante kilometer**.
- 3 Ongeveer _____ mensen wonen in Nederland, maar zijn er niet geboren.
- 4 Rond het jaar _____ kwamen veel Turken en Marokkanen naar Nederland.
- 5 In de wereld spreken _____ miljoen mensen Nederlands.

14 Dichtbevolkt of niet? Waar wonen de meeste mensen op een vierkante kilometer?

- 1 In Nederland of in Turkije? In _____
- 2 In Turkije of in Marokko? In _____
- 3 In Nederland of in Duitsland? In _____
- 4 In een stad of in een dorp? In een _____

15 Geef antwoord en bespreek met je buurman of buurvrouw in de klas.

- 1 In welk land ben jij geboren? _____
- 2 Welke **nationaliteit** heb je? _____
- 3 Welke taal spreek je thuis? _____
- 4 Waar spreek je Nederlands? _____
- 5 Waarom ben je naar Nederland gekomen? _____
- 6 Heb je kinderen? ja / nee
Zo ja:
 - a In welk land (of landen) zijn je kinderen geboren? _____
 - b Welke taal spreken je kinderen het best? _____
 - c Uit welk land komen je buren (thuis)? _____

De regering

In veel landen kunnen de mensen een **president** kiezen. Nederland heeft geen president, maar een koning. Hij heet Willem-Alexander. Hij woont vlak bij Den Haag. Zijn moeder is **prinses** Beatrix, zij was eerst koningin van Nederland. Willem-Alexander is getrouwd met Máxima. Zij is nu koningin. Hun oudste dochter is **prinses** Amalia.

koning Willem-Alexander
en koningin Máxima

Nederland is een **democratie**. Dat betekent dat de mensen het **parlement** mogen kiezen. Eén keer in de vier jaar mogen de Nederlanders **stemmen** voor het parlement. De mensen in het parlement praten over de **plannen** van de **regering**.

De koning en de **ministers** zijn samen de **regering**. De regering en het **parlement** van Nederland zitten in Den Haag.

16 Vul de woorden in.

Kies uit: **democratie** • **ministers** • **president** • **koning** • **regering**

- 1 De _____ van Nederland zit in Den Haag.
- 2 Nederland heeft geen _____, maar een koning.
- 3 _____ Willem Alexander is de zoon van **prinses Beatrix**.
- 4 Nederland is een _____. Dat betekent dat de mensen het **parlement** mogen kiezen.
- 5 De _____ zitten in de **regering**.

Het geloof

Ongeveer de helft van de Nederlanders heeft een **geloof**. De meesten van hen zijn christen. Ze **geloven** dat Jezus de zoon van God is. Ze lezen de Bijbel.

Zondag is een speciale dag voor christenen. Sommigen gaan 's morgens naar de kerk. De winkels zijn dan meestal gesloten. Soms zijn de winkels wel open, dat heet dan een koopzondag. In grote steden zijn de winkels vaker open op zondag. Naast christenen zijn er ongeveer 1 miljoen moslims in Nederland. Er zijn ook nog mensen met andere geloven, bijvoorbeeld joden.

Ongeveer de helft van de mensen in Nederland heeft geen geloof. Bijna nergens geloven zo weinig mensen in God als in Nederland.

een kerk

Nederland in Europa

Nederland hoort bij de Europese Unie. Dat zijn landen in Europa die samenwerken. Die landen maken afspraken met elkaar, bijvoorbeeld over het geld.

In Nederland en veel andere landen in Europa betalen de mensen met de euro (€). De meeste buitenlanders vinden het leven in Nederland duur.

17 Kies het goede antwoord.

- 1 De meeste mensen met een geloof in Nederland zijn:
 - a christen.
 - b moslim.

- 2 De Europese Unie zijn landen:
 - a die afspraken maken met elkaar.
 - b waar allemaal christenen wonen.

- 3 Met de euro betalen de mensen:
 - a alleen in Nederland.
 - b in veel landen in Europa.

Weet je het nu?

Kun je nu antwoord geven op deze vragen? Zet een kruisje bij ja, een beetje of nee.

	ja	een beetje	nee
1 Het land. Kun je op de kaart van Nederland:			
a de plaatsen van oefening 5 aanwijzen?			
b twee rivieren, een groot meer en twee zeeën aanwijzen?			
c de Randstad en de Veluwe aanwijzen?			
d jouw woonplaats aanwijzen?			
e jouw provincie aanwijzen?			
f Weet je: wat een dijk is?			
g Weet je: waarom er dijken zijn?			
2 De seizoenen. Weet je:			
a welke seizoenen er zijn?			
b hoe het weer in die seizoenen kan zijn?			
3 De mensen. Weet je:			
a hoeveel mensen er in Nederland wonen?			

	ja	een beetje	nee
b waar de buitenlanders in Nederland vandaan komen?			
c welke talen er in Nederland zijn?			
d wie de koning van Nederland is en hoe zijn vrouw heet?			
e of alle Nederlanders een geloof hebben?			
f wat de Europese Unie is?			

Oefenen voor het inburgeringsexamen KNM

Kies het goede antwoord en kijk na in de sleutel. Als je vier van de zes vragen goed hebt, weet je genoeg. Je kunt ook oefenen voor het inburgeringsexamen KNM op www.coutinho.nl/welkom3.

Deze vragen gaan over Galo, Mirjam en hun dochtertje Amisha.

Galo is pas in Nederland. Het is juni, Mirjam heeft een paar weken vrij van haar werk. Ze wil Galo iets van Nederland laten zien.

- 1 **Mirjam wil eerst hun woonplaats Rotterdam laten zien. Wat kunnen ze zien in Rotterdam?**
 - a Europoort, de grootste haven van Europa.
 - b De Domtoren, een grote toren.
 - c Het IJsselmeer, het grootste meer van Nederland.
- 2 **Galo wil op een avond een stukje door het park lopen met Mirjam en Amisha. Hij vraagt aan Mirjam of dat kan. Het is vandaag wisselvallig weer. Het is juni.**
 - a Nee, het is al rond zeven uur donker en het gaat zeker regenen.
 - b Ja, het blijft lang licht en het blijft zeker droog.
 - c Ja, het blijft lang licht, maar ze kunnen het beste een paraplu meenemen.
- 3 **Mirjam en Galo zijn christen. Ze willen naar de kerk. Op welke dag zijn alle kerken 's morgens open?**
 - a Op vrijdag.
 - b Op zaterdag.
 - c Op zondag.
- 4 **Mirjam en Galo willen een dagje naar Den Haag. Galo wil graag om acht uur 's ochtends weggaan. Dan zijn ze vroeg in Den Haag. Wat zegt Mirjam, denk je?**
 - a Om die tijd staan er misschien files in de buurt van Rotterdam en Den Haag. We kunnen beter wat later weggaan.
 - b Om die tijd staan er misschien files in de buurt van Rotterdam en Den Haag. We kunnen beter met de fiets gaan, dan zijn we er binnen een halfuur.
 - c Goed idee, het is wel drie uur rijden.

5 Mirjam en Galo kijken hoe ze moeten rijden naar Den Haag. Waar ligt Den Haag?

- a In het noorden van Nederland.
- b In het westen van Nederland.
- c In het zuiden van Nederland.

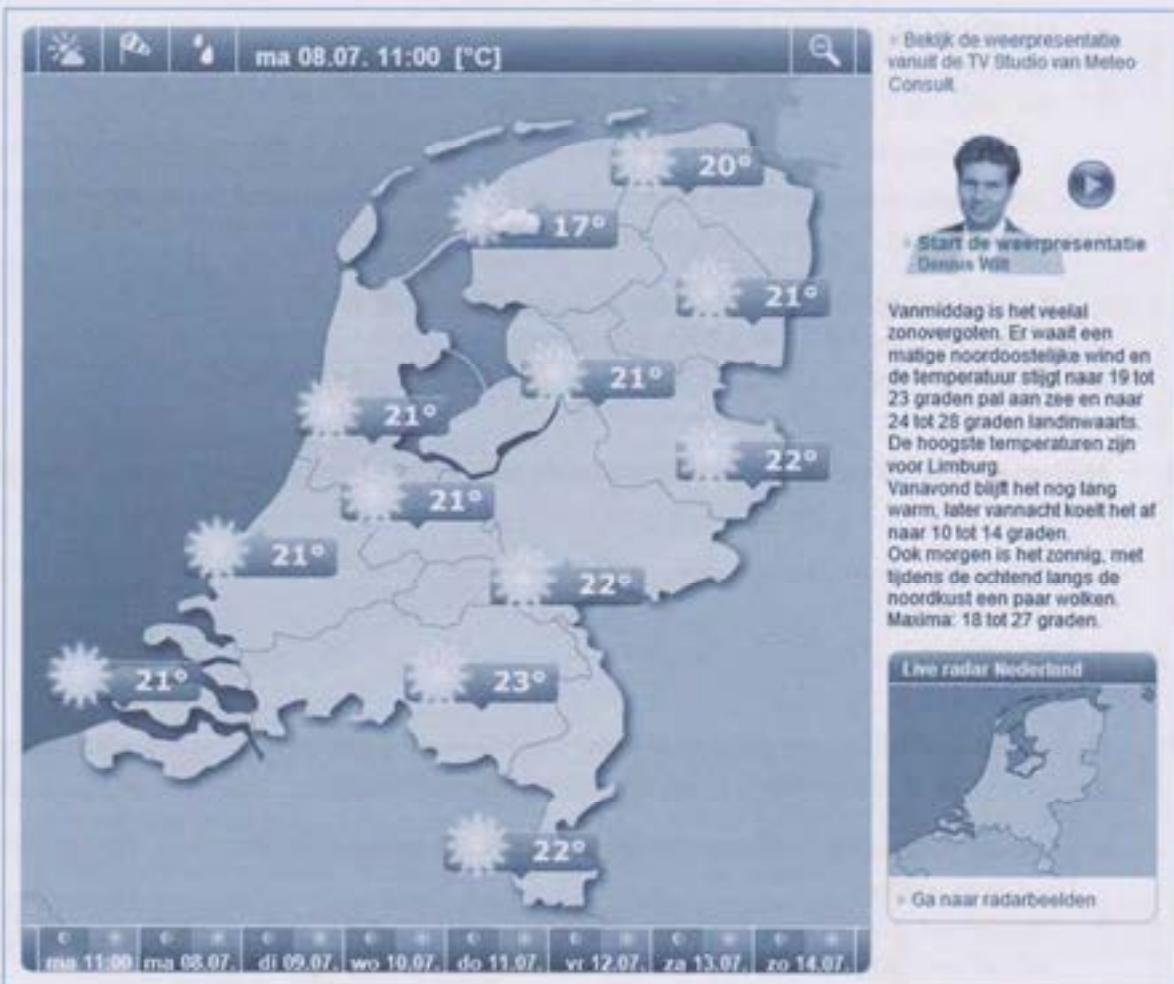
6 Galo wil zien waar het parlement van Nederland is. Kunnen ze dat zien in Den Haag?

- a Nee, het parlement is in Amsterdam.
- b Ja, het parlement is in Den Haag.
- c Nee, ze kunnen het parlement in Rotterdam zien.

Oefenen voor het inburgeringsexamen lezen, schrijven, luisteren en spreken A2

Lezen

Kijk naar het weerkaartje en kies het goede antwoord.

1 Welke zin is waar?

- a Het is 21 graden aan zee: in Noord-Holland, Zuid-Holland en Zeeland.
- b Het is 21 graden in het noorden van Nederland: in Groningen en Friesland.
- c Het is 21 graden in het zuiden van Nederland: in Limburg en Noord-Brabant.

2 Hoeveel graden is het vannacht?

- a 10 tot 14 graden.
- b 17 tot 22 graden.
- c 18 tot 27 graden.

3 Is het morgen ook mooi weer?

- a Nee, morgen regent het.
- b Dat kun je niet zien.
- c Ja, morgen schijnt de zon weer.

Schrijven

Maak de zinnen in de mail af.

<input type="button" value="Verzenden"/>	Aan... <input type="text" value="Maria Barcelo"/>
	CC... <input type="text"/>
	Onderwerp: <input type="text" value="naar het strand"/>

Hoi Maria,

Je wilt deze week toch een dagje met mij naar zee?

Het wordt vrijdag heel mooi weer.

Daarom _____

We kunnen met mijn auto gaan.

Hoe laat _____ ?

We kunnen vanavond nog wel even bellen!

Groetjes,

Anna

Luisteren

Luister naar de vrouw en kies het goede antwoord.

1 Wat vertelt de vrouw?

- a Er gaan geen treinen naar Schiphol.
- b Er gaan geen vliegtuigen naar Schiphol.
- c Er gaan geen bussen naar Schiphol.

2 Waar gaan wel intercity's naartoe (treinen tussen grote steden)?

- a Naar Amsterdam.
- b Naar Almere en Lelystad.
- c Naar Schiphol.

3 Met welke bus kun je naar Schiphol?

Met buslijn _____

4 Hoe kun je binnen Amsterdam wel reizen?

- a Met de intercity.
- b Met de metro.
- c Je kunt vandaag niet reizen.

5 Hoeveel extra reistijd heb je?

- a 15 tot 30 minuten.
- b 30 tot 60 minuten.
- c Een uur.

Spreken*Onderdeel 1: kijken*

Kijk en luister naar de video en geef antwoord op de vragen.

- 1 Ik woon in Utrecht. Dat is een stad in het midden van Nederland. Waar woon jij? En is jouw woonplaats een stad of een dorp?**
- 2 Nederland ligt aan de Noordzee. België en Duitsland zijn buurlanden van Nederland. Ligt jouw land aan een zee? Noem ook een buurland van jouw land.**

- 3 In Nederland regent het vaak. Regent het vandaag ook? En hoe was het weer gisteren?
- 4 Woon jij liever in een stad of in een dorp? Vertel ook waarom je daar liever woont.
- 5 In Nederland spreken de meeste mensen twee of drie talen. Hoeveel talen spreekt jij? Vertel ook welke taal je het beste spreekt.

Onderdeel 2: luisteren

Luister naar de vragen en kies het goede antwoord.

- 1 Galo en Mirjam bespreken hun plannen voor het weekend.
Mirjam zegt: 'Het wordt zondag mooi weer. Zullen we een dagje naar zee gaan?'
Wat kan Galo het beste zeggen?
 - a 'Zaterdag gaat het regenen.'
 - b 'Ja, goed idee.'
 - c 'Prima, maar ik heb geen tijd.'
- 2 Galo en Mirjam praten verder over hun plannen.
Galo vraagt: 'Hoe wil je dan naar zee gaan?'
Wat is een goed antwoord voor Mirjam?
 - a 'We kunnen zondag gaan, want dan is het niet druk.'
 - b 'We kunnen naar Zandvoort gaan, daar is een mooi strand.'
 - c 'We kunnen met de trein gaan, want er zijn misschien veel files.'
- 3 Mirjam wil zondag met de trein naar Zandvoort gaan.
Galo vraagt: 'Waarom wil je naar Zandvoort?'
Welk antwoord van Mirjam is juist?
 - a 'In Zandvoort is het station vlak bij het strand.'
 - b 'In Zandvoort het station vlak bij het strand.'
 - c 'In Zandvoort het station vlak bij het strand is.'

Woordenlijst bij hoofdstuk 1

Deze woorden uit dit hoofdstuk moet je kennen voor het examen. Op kopieerbladen vind je lijsten met schrijflintjes en lijsten in het Engels, Spaans, Turks en Arabisch.

de democratie
dichtbevolkt
de dijk
de file
de gastarbeider
het geloof
de haven
de hoofdstad
de minister

de nationaliteit
het parlement
de polder
de prinses
de provincie
de regering
de rivier
het seizoen
de verblijfsvergunning

Wat is een dijk?

Wat is een rivier?

Wat is een provincie?

Wat is een minister?

2

De mensen in Nederland

Introductie

1 Kijk naar de foto op de vorige pagina en bespreek de vragen.

- 1 Wie zie je op de foto?
- 2 Wat staat er op de tafel?
- 3 Wat doen de mensen?
- 4 Wat hebben ze op hun hoofd? Waarom is dat zo, denk je?
- 5 Welke speciale dag is het voor het kind, denk je?

2 Bespreek de vragen.

- 1 Wat zie je op de andere foto's in dit hoofdstuk?
- 2 Heb je veel contact met Nederlanders? Met wie?
- 3 Weet je al veel over feesten in Nederland?
- 4 Weet je al veel over **gewoontes** in Nederland?
- 5 Ken je een paar gewoontes in Nederland die anders zijn dan in jouw land?
- 6 Vind je het belangrijk om informatie over de mensen in Nederland te hebben? Waarom vind je dat?

Feestdagen

Deze feestdagen en speciale dagen worden in Nederland gevierd:

Feest	Wanneer?	Wat vieren ze?	Welke gewoontes?	Christelijk feest, ja / nee?
Valentijnsdag	14 februari.	Dag van de liefde.	Verliefde mensen sturen elkaar een kaart of geven elkaar een cadeautje.	nee
Carnaval	Vier dagen van zaterdag tot en met dinsdag in februari of maart (elk jaar een andere datum).	Vroeger was dit een feest voordat mensen gingen vasten . Nu vasten Nederlanders bijna niet meer.	De mensen doen gekke kleren aan en gaan dansen . Vooral in het zuiden van Nederland.	vroeger wel, nu niet meer
Pasen	Een zondag en maandag in maart of april (elk jaar een andere datum).	Jezus is drie dagen dood geweest, maar leeft nu weer. Lente -feest.	De mensen eten veel eieren .	ja
Koningsdag	27 april.	De verjaardag van de koning.	Er zijn markten waar iedereen spullen mag verkopen. Alles is oranje op straat. Veel mensen hangen een vlag buiten.	nee

Feest	Wanneer?	Wat vieren ze?	Welke gewoontes?	Christelijk feest, ja / nee?
Dodenherdenking en Bevrijdingsdag	4 mei en 5 mei.	Het einde van de Tweede Wereldoorlog in 1945.	Op 4 mei om 20.00 uur is iedereen twee minuten stil en denkt aan alle doden in een oorlog. Op 5 mei is het feest.	nee
Moederdag	Tweede zondag in mei.	Een dag speciaal voor moeders.	Moeders krijgen cadeautjes .	nee
Hemelvaart	Een donderdag in mei (elk jaar een andere datum).	Jezus is naar de hemel gegaan.	Christenen gaan naar de kerk.	ja
Pinksteren	Een zondag en maandag in mei of juni (tien dagen na Hemelvaart, elk jaar een andere datum).	God is in de mensen gekomen.	Christenen gaan naar de kerk.	ja
Vaderdag	Derde zondag in juni	Een dag speciaal voor vaders.	Vaders krijgen cadeautjes.	nee
Sinterklaas	5 december, vooral 's avonds.	De verjaardag van Sinterklaas (denken de kinderen).	Mensen geven cadeautjes aan elkaar.	nee
Kerstmis	25 en 26 december.	Jezus is geboren. Winterfeest.	Mensen zetten een kerstboom in huis. Ze maken lekker eten.	ja
Oud en nieuw	Oudjaar: 31 december. Nieuwjaar: 1 januari.	Het einde van het oude jaar en het begin van het nieuwe jaar.	Vuurwerk en een gezellige avond. Op 1 januari zijn de winkels gesloten.	nee

Twee belangrijke feesten

Een speciaal Nederlands feest is Sinterklaas, op 5 december.

Sinterklaas en Zwarte Pieten

Voor zijn **verjaardag** komt Sinterklaas naar Nederland. Zwarte Pieten helpen Sinterklaas.

De kinderen krijgen **snoep** of een **cadeautje** in hun **schoen**. Een man die Sinterklaas speelt, komt ook op school. Op de avond van 5 december krijgen de kinderen cadeautjes. Ook volwassenen **vieren** het Sinterklaasfeest en geven elkaar cadeautjes. Voor veel Nederlanders is dit feest heel belangrijk. Maar sommige mensen vinden het niet goed dat Zwarte Piet zwart is: een zwarte man moet niet een witte man helpen. Soms krijgt Zwarte Piet daarom andere kleuren.

Kerstmis is het belangrijkste christelijke feest. Christenen **vieren** dan dat Jezus is geboren. Maria is zijn moeder. Veel mensen gaan met Kerstmis naar de kerk, ook als ze bijna nooit in de kerk komen.

De meeste Nederlanders sturen elkaar een kaart in de weken voor Kerstmis. Ook zetten ze een **kerstboom** in huis. Het is een gezellig winterfeest, een echt familiefeest, ook voor mensen die geen christen zijn. Bijna iedereen eet lekker. Veel mensen geven elkaar niet met Sinterklaas, maar met Kerstmis cadeautjes.

De kleur oranje

Oranje is de kleur van Nederland. Dat zie je op straat, bijvoorbeeld met Koningsdag of als Nederland moet **voetballen**. Dan is alles oranje. Sommige mensen dragen dan oranje kleren. Dat komt omdat oranje in de achternaam van de koning zit. Hij heet 'Van Oranje-Nassau'.

een kerstboom

een versierde straat

Waar vieren de mensen feest?

De mensen **vieren** de feesten meestal thuis, met hun familie en soms met vrienden. Maar bijna overal **merk** je dat het feest is: in de winkels, op straat, op scholen, op je werk. In de weken voor Kerstmis wordt bijvoorbeeld alles **versierd** en hangen er overal lichtjes. In de winkels hoor je ook kerstmuziek. Ook op school zijn de kinderen bezig met Kerstmis: ze horen verhalen over Kerstmis, maken dingen voor het feest en zingen kerstliedjes.

Wie viert er feest?

Niet iedereen **viert** alle feesten. Sommige Nederlanders vieren bijvoorbeeld helemaal geen Sinterklaas. En voor mensen zonder **geloof** zijn de christelijke feesten niet zo belangrijk. Of ze denken bij dat feest aan andere dingen. Bijvoorbeeld: Pasen is een christelijk feest, maar ook een **lentefeest**. Nederlanders eten dan veel **eieren**. Op christelijke feestdagen heeft bijna iedereen vrij. De winkels zijn dan gesloten.

3 Vul de naam in van het feest of de speciale dag.

- 1 Kinderen krijgen snoep in hun schoen. _____
- 2 Mensen zetten een boom in huis. _____
- 3 Mensen kopen vuurwerk. _____
- 4 Mensen doen gekke kleren aan. _____
- 5 Alles is oranje op straat. _____
- 6 Om acht uur 's avonds is het twee minuten stil. _____
- 7 De mensen eten veel eieren. _____
- 8 Eerste dag van het jaar. _____
- 9 Een dag speciaal voor moeders. _____
- 10 Een dag voor verliefde mensen. _____

4 Vul de woorden in.

Kies uit: kaart • liedjes • snoep • vasten • versieren • vieren • volwassenen

- 1 Met Kerstmis sturen de mensen elkaar een _____.
- 2 Welke feesten _____ de mensen in jouw land?
- 3 Kinderen, maar ook _____ krijgen cadeautjes met Sinterklaas.
- 4 De kinderen krijgen _____ in hun schoen.
- 5 _____ betekent: niet eten of minder eten voor je geloof.
- 6 Als er iemand jarig is, _____ we de kamer.
- 7 De kinderen zingen _____ met Kerstmis en met Sinterklaas.

5 Vul de namen in van feesten die mensen uit jouw land vieren.

Feest	Wanneer?	Wat vieren ze?	Welke gewoontes?	Feest van je geloof, ja / nee?

Bespreek dit met je buurman of buurvrouw in de klas.

Belangrijke familiedagen

Er is iemand jarig

Je **verjaardag** is elk jaar op de datum dat je geboren bent. Voor Nederlandse kinderen is de verjaardag de belangrijkste dag van het jaar. Ze krijgen **cadeautjes** en er komt een **taart** met **kaarsjes**. Op de foto bij oefening 1 wordt Amisha drie jaar. Daarom staan er drie kaarsjes op de taart. Mensen die op bezoek komen, zingen voor het jarige kind 'Lang zal die leven'.

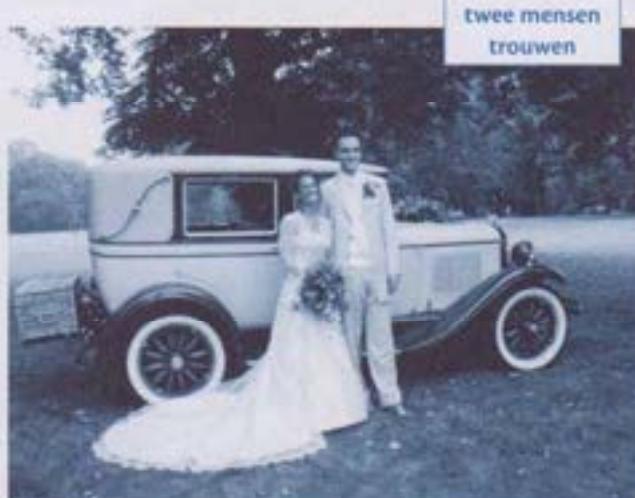
Kinderen mogen op hun verjaardag **trakteren** in de klas. Ze geven een feestje voor vriendjes en vriendinnetjes. Die nemen dan een cadeautje mee. Ze doen thuis **spelletjes** of ze gaan ergens naar toe, bijvoorbeeld naar het zwembad of naar de film. Ook veel volwassenen **vieren** elk jaar hun verjaardag. Dat doen ze soms op de dag zelf, maar vaak op een dag in het weekend. Familie en vrienden komen op bezoek op het verjaardagsfeest. Ze eten taart en andere lekkere dingen.

Mensen gaan trouwen

Als mensen gaan trouwen, **vieren** ze een **bruiloft**. Ze sturen een kaart naar familie en vrienden met een **uitnodiging**. Meestal draagt de vrouw die gaat trouwen een witte **jurk** en de man een mooi **kostuum**. Ze trouwen op het **gemeentehuis** en soms ook in de kerk. Daarna is er vaak een **receptie** in een **zaal**. Daar kunnen mensen komen **feliciteren**. Meestal gaan de man en de vrouw met de familie en hun beste vrienden lekker eten. Ook is er's avonds vaak een feest. Soms gaan de man en de vrouw na de bruiloft op vakantie.

Veel mensen willen niet trouwen, maar samenwonen. Anderen gaan eerst een tijd samenwonen voordat ze trouwen.

In Nederland kunnen ook twee mannen of twee vrouwen met elkaar trouwen.

Er is een baby geboren

In Nederland worden baby's soms niet in het ziekenhuis geboren, maar thuis. De moeder mag zelf kiezen. Als er een baby is geboren, sturen de ouders kaartjes naar familie en vrienden. Als je op bezoek wilt komen, moet je meestal eerst een afspraak maken. Je blijft dan ook niet zo lang, omdat de moeder en de baby nog veel moeten rusten. Het bezoek krijgt **beschuit met muisjes** te eten.

Er is iemand geslaagd voor een examen

Als iemand **geslaagd** is voor een examen van school, krijgt hij een **diploma**. Vaak hangt hij dan een **vlag** buiten met zijn tas eraan. Hij geeft meestal ook een feest.

Er is iemand doodgegaan

Als er iemand is doodgegaan, stuurt de familie een kaart naar de andere mensen in de familie, en naar de vrienden en **kennissen** van de **dode**. Op de kaart staat wanneer de **begrafenis** of de **crematie** is. Bij een begrafenis of crematie dragen veel mensen donkere kleren. Ze gaan soms ook naar de kerk. Of ze komen samen in een **zaal** en denken aan de dode. Een paar mensen vertellen iets over de dode en er is muziek. Je hoort bijna niemand hard huilen. De mensen **schamen zich**, als ze dat doen. Na de begrafenis of crematie kun je de familie even spreken.

Wanneer zeg je wat?

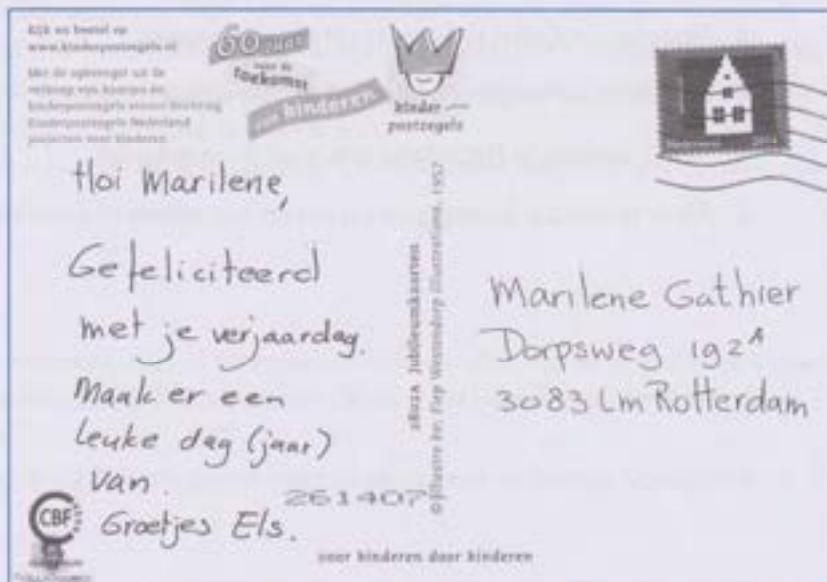
Gefeliciteerd zeg je als mensen blij zijn met iets, dus:

- als iemand jarig is;
- als er een baby is geboren;
- als mensen trouwen;
- als iemand **geslaagd** is voor een examen.

Gecondoleerd of 'Veel sterkte' zeg je tegen de familie als er iemand dood is gegaan. Als je 'Gefeliciteerd' of 'Gecondoleerd' zegt, geef je meestal ook een hand.

Een kaart sturen

Soms is er een feest of een **begrafenis**, maar heb je geen **uitnodiging** gekregen of kun je niet komen. Bijvoorbeeld: mensen in jouw straat hebben een baby gekregen. Of je buurjongen is geslaagd. Of iemand in jouw straat is doodgegaan. Dan kun je een kaart sturen met '**Gefeliciteerd**' of '**Gecondoleerd**' erop. Ook als er iemand ziek is, kun je een kaart sturen. Dan stuur je een kaart met '**Beterschap**' erop.

6 Waar hoort het bij? Zet een kruisje op de goede plaats. Soms moet je meer kruisjes zetten.

	Verjaardag	Bruiloft	Baby geboren	Iemand geslaagd	Begrafenis
1 Je kunt een kaart sturen.					
2 Je kunt een hand geven.					
3 Je zegt: 'Gefeliciteerd'.					
4 Je zegt: 'Gecondoleerd'.					
5 Ze gaan daarna vaak samen op vakantie.					
6 Het gebeurt op het gemeentehuis.					
7 Het gebeurt soms in de kerk.					
8 De mensen hebben vaak zwarte kleren aan.					
9 De vrouw heeft vaak een witte jurk aan.					
10 Je krijgt beschuit met muisjes.					
11 De vlag met een tas hangt buiten.					
12 Er is vaak muziek.					

7 Waar of niet waar?

1 Jarige kinderen mogen op school trakteren.	waar / niet waar
2 In Nederland zingen mensen voor een jarig kind.	waar / niet waar
3 Nederlanders eten vaak taart op een verjaardag.	waar / niet waar
4 In Nederland mogen twee mannen met elkaar trouwen.	waar / niet waar
5 Baby's worden in Nederland ook vaak thuis geboren.	waar / niet waar
6 Als er iemand is doodgegaan, is er een begrafenis of crematie.	waar / niet waar

Contacten

Familie, vrienden en buren

Familie is in Nederland niet zo belangrijk als bijvoorbeeld in Turkije of in Afrika. Veel mensen zien hun broers of zussen soms een paar maanden niet. Soms zien ze hun broers of zussen alleen op verjaardagen.

Vrienden zijn voor veel Nederlanders net zo belangrijk als familie. Ze doen vaak leuke dingen met hun vrienden, bijvoorbeeld **wandelen** of samen eten.

Nederlanders hebben meestal wel contact met hun buren. Buren helpen elkaar met kleine dingen. Ze geven bijvoorbeeld de **planten** water als je op vakantie bent. Of ze lenen iets van elkaar, bijvoorbeeld koffie. Of ze **passen** even op de kinderen. Als je nieuwe buren hebt, ga je even **kennismaken**.

Afspraken

Bij een **officiële afspraak**, bijvoorbeeld in het ziekenhuis of bij een **solicitatiesprek**, is het belangrijk dat je precies op tijd komt. Als je te laat komt of de afspraak vergeet, kun je problemen krijgen.

Als je niet op een afspraak kunt komen of als je te laat komt, moet je even bellen. Een afspraak kun je in je **agenda** schrijven.

maandag	7	donderdag	10
1 2 3 4 5 6 bibliotheek		afspraak standaarts 14.00	
7 8 9		10 11 12 13	
dinsdag	8	vrijdag	11
1 2 3 4 5 6 7 onderwijs school Kamerli 8 9 10		stage 9.00 - 16.00	
woensdag	9	zaterdag	12
1 2 3 4 5 6 7 8 9 toets welkom in Nederland 10 hoofdstuk 2		afspraak bij Eva komen eten	
week 15	april	zondag	13

twee pagina's uit een agenda

Op bezoek

Als Nederlanders bij familie of vrienden op bezoek gaan, maken ze ook een afspraak. Je kunt dan wel een beetje later komen. Maar als je veel later komt of niet kunt komen, moet je even bellen. Bij een bezoek krijg je koffie of thee met **taart** of een **koekje** en vaak ook iets anders te drinken en **hapjes** te eten. Je blijft meestal een paar uur. Je kunt blijven eten, maar Nederlanders maken daar wel een afspraak over, anders is er niet genoeg te eten in huis.

Nederlanders gaan bij elkaar op bezoek op speciale dagen, bijvoorbeeld een **verjaardag**, maar ook als ze elkaar gewoon willen zien.

Een cadeautje

Als je op bezoek gaat, kun je een **cadeautje** of bloemen meenemen. Dat doe je vooral als je iemand nog niet zo goed kent, bijvoorbeeld bij je nieuwe buren. Of als je op bezoek gaat omdat er een feest is.

Bij een **verjaardag**, **bruiloft** of een geboorte geven mensen elkaar een cadeautje. Soms geven ze geld of een **cadeaubon**.

Een cadeautje, bloemen of cadeaubon kun je ook geven om iemand te **bedanken**. Bijvoorbeeld als je buurvrouw een paar keer **op** je kinderen heeft **gepast**. Geld geef je dan niet.

Meestal geef je een cadeautje dat niet te duur is. Een duur cadeau geef je alleen als je iemand erg goed kent, bijvoorbeeld je moeder, je kind of je man. Nederlanders maken een cadeautje meteen open. Een cadeaubon maken ze soms wel en soms niet open.

Bij een **formeel** contact, bijvoorbeeld met een dokter of iemand van de Sociale Dienst, geef je nooit een cadeautje of geld.

8 Waar of niet waar?

1 De meeste Nederlanders zien hun familie elke week.	waar / niet waar
2 Buren helpen elkaar vaak met kleine dingen.	waar / niet waar
3 Nederlanders gaan meestal kennismaken met hun nieuwe buren.	waar / niet waar
4 Nederlanders maken ook afspraken met vrienden en familie.	waar / niet waar
5 Bij een sollicitatiegesprek moet je op tijd komen.	waar / niet waar
6 Een cadeaubon kun je geven om iemand te bedanken.	waar / niet waar
7 Aan hun vrienden geven Nederlanders altijd dure cadeaus .	waar / niet waar
8 Bij een bezoek in Nederland blijf je meestal ook eten.	waar / niet waar

Formeel en informeel

Als je iemand kent, praat je anders dan als je iemand niet kent. Ook **groeten** (hallo zeggen) is dan anders. Er is verschil tussen **formeel** contact en **informeel** contact:

	Formeel contact	Informeel contact
Met wie?	bijvoorbeeld: met de dokter, met oudere mensen, met mensen die je niet goed kent	bijvoorbeeld: met kinderen, met familie, met vrienden
Wat zeg je?	'u', 'meneer' of 'mevrouw' met achternaam	'je' en 'jij', met voornaam
Welke groet?	bijvoorbeeld: 'Goedemorgen'	bijvoorbeeld: 'Hoi'

Hier kun je een **gesprekje** lezen tussen twee buurvrouwen, die elkaar op straat zien. Ze kennen elkaar goed.

- Wilma:** Hoi Rita.
Rita: Ha Wilma.
Wilma: Lekker weer, hè.
Rita: Ja, ik ga zo buiten koffiedrinken. Wil jij ook een kopje?
Wilma: Ja lekker, ik kom er zo aan.
Rita: Nou, tot zo dan.

Hier kun je een gesprekje lezen tussen twee mensen in de **wachtkamer** van de dokter. Ze kennen elkaar niet. De man komt binnen.

- Man:** Goedemiddag.
Vrouw: Goedemiddag.
Man: Zit u al lang te wachten?
Vrouw: Al een halfuur. Maar ik ben nu bijna aan de **beurt**, denk ik.
Man: Dank u wel.
 (De dokter komt de vrouw halen.)
Vrouw: Dag.
Man: Tot ziens.

Een hand of zoenen?

Mensen die elkaar niet zo goed kennen, geven elkaar een hand:

- als ze iemand voor het eerst zien, dus als ze met iemand **kennismaken**. Ze zeggen dan ook hun naam;
- bij een **officiële afspraak**, bijvoorbeeld met de dokter of met iemand van de Sociale Dienst;
- als ze binnenkomen of weer weggaan bij een bezoek;
- als ze elkaar **feliciteren**.

Als mensen elkaar goed kennen, geven ze elkaar drie **zoenen**:

- als ze binnenkomen of weer weggaan bij een bezoek;
- als ze elkaar feliciteren;
- als ze elkaar lang niet hebben gezien, bijvoorbeeld na een vakantie.

Mannen en vrouwen zoenen elkaar. Vrouwen zoenen elkaar ook. Maar mannen zoenen elkaar meestal niet in Nederland. Zij geven elkaar een hand.

Aanraken en aankijken

Als Nederlanders met elkaar praten, **kijken** ze elkaar **aan**. Ze kijken elkaar steeds even in de ogen. Ook kijken ze elkaar aan als ze elkaar een hand geven. Nederlanders **raken** elkaar soms **aan** bij een **gesprek**, maar meestal alleen als ze elkaar goed kennen.

- 9 Lees de gesprekjes hierboven samen met je buurman of buurvrouw in de klas.

10 Wat doen de mensen in Nederland? Zet een kruisje. Soms kun je twee kruisjes zetten.

	Formeel contact (mensen die je niet goed kent, bijvoorbeeld de dokter, iemand van de Sociale Dienst)	Informeel contact (mensen die je goed kent, bijvoorbeeld familie, vrienden)
1 'u' zeggen		
2 'meneer' en 'mevrouw' zeggen		
3 de voornaam gebruiken		
4 elkaar aankijken		
5 een hand geven		
6 elkaar zoenen		
7 'hoi' zeggen		
8 een cadeautje geven		
9 precies op tijd komen		
10 bellen als je niet kunt komen		
11 eerst een afspraak maken		
12 iets te eten en te drinken krijgen bij een bezoek		
13 elkaar helpen met kleine dingen		
14 elkaar aanraken bij een gesprek		
15 een cadeautje meenemen om te bedanken		

Direct

Nederlanders kunnen erg **direct** zijn: ze zeggen vaak wat ze echt denken. Bijvoorbeeld: Erik **nodigt zijn collega's uit** voor zaterdagavond, dan **viert hij zijn verjaardag**.

Erik vraagt of Ahmed ook komt. Ahmed heeft geen zin, hij is moe, maar hij wil dat niet zeggen. Hij zegt: 'Ik kom denk ik wel.' Maar hij denkt: 'Ik kom denk ik niet.' Erik vraagt of Willem ook komt. Willem heeft het druk dat weekend en hij heeft ook geen zin. Hij zegt: 'Sorry, ik kom niet, ik heb te veel andere dingen te doen dit weekend.'

Met elkaar praten

Nederlanders kunnen ook **direct** zijn als ze **last van** elkaar hebben. Of als iemand iets doet wat eigenlijk niet kan. Dat kun jij ook doen, als je het gewoon rustig en **vriendelijk** zegt. Bijvoorbeeld in deze situaties kun je met de andere persoon gaan praten.

- Je werkt samen met een collega op één kamer. Hij laat overal rommel liggen. Daardoor kun jij niet goed werken. Hij gebruikt soms ook jouw spullen. Die ben je dan kwijt, als je ze nodig hebt.
- Iemand draait muziek in de trein. Jij hebt er last van.

- De buren laten hun vuilnis veel te lang op het balkon staan. Het **stinkt** vreselijk, als jij op jouw balkon zit.
- De muziek van je buren staat midden in de nacht hard aan. Jij kunt niet slapen.

Ook als je boos bent, moet je proberen zelf rustig te blijven. Als praten met je buren niet helpt, kun je altijd nog de politie bellen. De politie gaat dan naar je buren toe.

Soms denk je dat andere mensen last van jou kunnen krijgen. Als je zelf een feestje met harde muziek gaat geven, kun je dat het beste aan de buren vertellen. Je buren ook **uitnodigen** voor het feest kan dan een goed idee zijn!

Op je beurt wachten

In Nederland moet je vaak op je **beurt** wachten. Dat kan in verschillende situaties zijn, bijvoorbeeld:

- in een **wachtkamer**, bijvoorbeeld bij de dokter. Je gaat gewoon op een stoel zitten en wacht tot de dokter je **roept**;
- in een **rij**, bijvoorbeeld bij de kassa van een winkel. Mensen kunnen heel boos worden als je gauw even eerst wilt en niet op je beurt wacht;
- soms moet je een **nummertje trekken**, bijvoorbeeld in een winkel of bij het **gemeentehuis**. Je moet dan wachten tot jouw nummer aan de beurt is.

een nummertje
trekken

In het openbaar vervoer

In het **openbaar vervoer** zijn er ook regels. Je moet natuurlijk betalen voor de reis met de trein, bus, tram en metro. Je moet een **vervoersbewijs** hebben. Je kunt betalen met je **ov-chipkaart**. Je moet altijd **inchecken** met je ov-chipkaart.

Je moet niet vergeten dat je ook moet **uitchecken**. Anders kost het jou extra geld.

Een vervoersbewijs is **verplicht**. Zonder vervoersbewijs **reis je zwart**. Als je bij een controle geen vervoersbewijs hebt, krijg je een boete.

Je kunt ook een boete krijgen voor roken in het openbaar vervoer of op het station.

Er zijn nog andere regels, bijvoorbeeld:

- Je moet een **identiteitsbewijs** bij je hebben. Dat moet je laten zien als daar bij een controle naar gevraagd wordt. Iedereen van veertien jaar en ouder moet altijd al een identiteitsbewijs bij zich hebben. Maar in het openbaar vervoer moet dat al als je twaalf jaar bent.
- Je mag niet met je voeten op de bank zitten.
- Anderen mogen geen **last van jouw muziek** hebben.
- In de trein zijn er ook **stiltecoupés**. In een stiltecoupé moet het stil zijn, je mag er niet praten of bellen.
- Soms is het erg druk en kan niet iedereen zitten. Misschien heb jij wel een plaats om te zitten en moet een oude man of vrouw staan. Het is dan goed om je plaats aan die oudere persoon te geven.
- Je laat de mensen eerst uitstappen uit de trein, tram, bus of metro. Daarna kun je pas instappen.

Verschillende mensen

Niet iedereen doet alles hetzelfde in Nederland. Er is verschil tussen:

- Oude mensen en jonge mensen. Bijvoorbeeld: het contact tussen oude mensen is vaak meer **formeel**.
- Mensen uit verschillende **culturen**. Bijvoorbeeld: Nederlanders die uit een Turkse of Marokkaanse cultuur komen, hebben meer contact met hun familie.
- Mensen uit een stad en mensen uit een dorp. Bijvoorbeeld: mensen in een dorp hebben vaak meer contact met hun buren dan mensen in een stad.
- Mensen met een hoge **opleiding** (die lang naar school geweest zijn) en mensen met een lage opleiding. Mensen met een hoge opleiding hebben vaak meer geld en wonen in grotere huizen. Hun kinderen doen vaak ook een hoge opleiding.

11 Kies het goede woord.

- 1 'Meneer' en 'u' zeggen hoort bij _____ taal. (**formele / informele**)
- 2 Iemand die een _____ opleiding heeft, is lang naar school geweest.
(**hoge / lage**)
- 3 Als je in Nederland met iemand praat, moet je hem ook _____.
(**aanraken / aankijken**)
- 4 Op een feest krijg je vaak ook _____ te eten. (**hapjes / een cadeaubon**)
- 5 In de winkel moet je soms een _____ trekken. (**rij / nummertje**)
- 6 Het is _____ om een **vervoersbewijs** te hebben in het **openbaar vervoer**.
(**verboden / verplicht**).
- 7 Als het druk is, kun je meestal nog niet meteen de trein in. Je moet dan eerst de andere mensen laten _____. (**instappen / uitstappen**)
- 8 Je stapt in de bus. Eerst moet je _____. (**inchecken / uitchecken**)
- 9 Je moet in het Openbaar Vervoer een **identiteitsbewijs** bij je hebben als je _____ jaar bent. (**twaalf / veertien**)
- 10 Het is op de kamers van mijn kinderen vaak een _____. (**rommel / vuilnis**)

12 Wie doen het meestal zo, denk je? Kies a of b.

- 1 elkaar **groeten** op straat
 - a mensen in een dorp
 - b mensen in een stad

- 2 veel eten maken als er bezoek komt
 - a Nederlandse mensen
 - b buitenlanders in Nederland

- 3 met de armen om elkaar heen lopen en elkaar **zoenen** op straat
 - a een oude man en vrouw
 - b een jonge man en vrouw

- 4 hun kinderen naar muziekles laten gaan
 - a mensen met een hoge **opleiding**
 - b mensen met een lage opleiding

- 5 harde muziek luisteren in de tram
 - a oude mensen
 - b jonge mensen

- 6 elke dag de krant lezen
 - a mensen met een hoge opleiding
 - b mensen met een lage opleiding

- 7 geen nieuwe fiets meer kopen, want er is al een paar keer een fiets gestolen
 - a mensen in een stad
 - b mensen in een dorp

- 8 een afspraak maken voor een bezoek aan familie
 - a Nederlandse mensen
 - b buitenlanders in Nederland

13 Wanneer doe je wat? Schrijf a, b, c, d, e, f of g achter de zin.

- a Je belt de politie.
 - b Je zegt 'sorry' en zet de muziek zachter.
 - c Je gaat naar je buren en vertelt waarom je niet kunt komen.
 - d Je gaat in de **wachtkamer** zitten.
 - e Je gaat in de **rij** staan.
 - f Je **trekt** een nummertje.
 - g Je vraagt of de oude vrouw wil zitten.
-
- 1 Je wacht op je afspraak met de dokter. _____
 - 2 Je moet bij het **gemeentehuis** op je **beurt** wachten. _____
 - 3 Je moet bij de kassa in de supermarkt wachten. _____

- 4 Je hebt 's nachts **last van** je buren en ze willen niet naar je luisteren.
- 5 Je buren hebben 's avonds laat last van jouw muziek.
- 6 Je hebt afgesproken dat je op bezoek gaat bij je buren, maar je kind is ziek.
- 7 Je zit in een drukke bus. Een oude vrouw moet staan.

14 Wat voor problemen kan deze persoon krijgen? Bespreek met andere cursisten en kijk in de sleutel.

- Hassan komt te laat op een **sollicitatiegesprek**.
- Elsa komt te laat bij een afspraak in het ziekenhuis.
- Peter geeft 's avonds een feestje en zijn muziek staat te hard.
- Carlo heeft **last van** de muziek van de buren en gaat dat heel boos zeggen.
- Ramzi heeft een **uitnodiging** voor een **verjaardag** van een **collega**. Hij zegt dat hij komt, maar hij komt niet.
- Mohammed heeft een afspraak met een vrouw bij de Sociale Dienst. Hij wil die vrouw geen hand geven.
- Anna heeft weinig tijd, want ze moet haar kind uit school halen. Bij de kassa gaat ze in de rij voor andere mensen staan.
- Hong kijkt haar docent niet aan, maar kijkt steeds in haar boek als de docent met haar praat.

Weet je het nu?

Kun je nu antwoord geven op deze vragen? Zet een kruisje bij ja, een beetje of nee.

	ja	een beetje	nee
1 Feestdagen. Kun je:			
a drie christelijke feestdagen noemen en vertellen wanneer die dagen zijn? Kun je vertellen wat mensen op die feestdagen doen?			
b drie niet-christelijke feestdagen noemen en vertellen wanneer die dagen zijn? Kun je vertellen wat mensen op die feestdagen doen?			
2 Belangrijke familiedagen. Kun je vertellen wat er gebeurt:			
a op een verjaardag ?			
b op een bruiloft ?			
c als er een baby is geboren?			
d als er iemand geslaagd is voor een examen?			
e als er iemand is doodgegaan?			
3 Contacten. Weet je:			
a iets over op bezoek gaan?			
b wat je wel en niet moet doen als je een afspraak hebt?			

	ja	een beetje	nee
c wanneer je een cadeautje geeft?			
d het verschil tussen formele en informele taal?			
e wanneer Nederlanders elkaar een hand geven en wanneer ze elkaar zoenen?			
f wat je moet doen als je last hebt van andere mensen?			
g wat je moet doen als je op je beurt moet wachten?			
h welke regels er in het openbaar vervoer zijn?			
i een aantal verschillen te noemen tussen groepen mensen?			

Oefenen voor het inburgeringsexamen KNM

Kies het goede antwoord en kijk na in de sleutel. Als je zes van de acht vragen goed hebt, weet je genoeg. Je kunt ook oefenen voor het inburgeringsexamen KNM op www.coutinho.nl/welkom3.

Deze vragen gaan over Galo, Mirjam en hun dochtertje Amisha.

- 1 **Het is bijna 14 februari, Valentijnsdag. Voor wie zal Galo een cadeautje kopen?**
 - Voor Amisha; kinderen krijgen die dag een cadeautje.
 - Voor Mirjam; moeders krijgen die dag een cadeautje.
 - Voor Mirjam; verliefde mensen geven elkaar die dag een cadeautje.
- 2 **Er is één dag per jaar dat iedereen zijn spullen op straat mag verkopen. Op die dag kunnen Galo en Mirjam dus goedkope spullen kopen voor hun huis. Welke dag is dat?**
 - Koningsdag.
 - Sinterklaas.
 - Moederdag.
- 3 **Amisha is jarig. Ze wordt drie jaar. Er komt veel bezoek. Wat geven Galo en Mirjam het bezoek bij de koffie?**
 - Beschuit met muisjes.
 - Taart.
 - Een koekje.
- 4 **Mirjam wil een kaart sturen aan een vriendin die ziek is. Wat schrijft ze op die kaart?**
 - Beterschap.
 - Gefeliciteerd.
 - Gecondoleerd.

- 5 Galo en Mirjam willen een avond op bezoek bij Thomas en Hanna, hun Nederlandse vrienden. Wat kunnen ze het beste doen?**
- a Ze gaan rond zes uur, dan kunnen ze samen eten. Ze hoeven geen afspraak te maken, er is zeker genoeg eten.
 - b Ze gaan rond acht uur. Bij vrienden hoeft je geen afspraak te maken als je na het eten komt.
 - c Ze bellen eerst even op om een afspraak te maken.
- 6 Galo en Mirjam komen binnen bij Thomas en Hanna. Het zijn goede vrienden. Hoe zal Mirjam Thomas groeten?**
- a Ze geeft hem een hand.
 - b Ze geeft hem twee zoenen.
 - c Ze geeft hem drie zoenen.
- 7 Mirjam geeft iets aan haar vriendin Hanna als ze binnenkomt. Wat kan dat zijn?**
- a Geld.
 - b Bloemen.
 - c Een cadeaubon.
- 8 Galo heeft om drie uur een afspraak met de dokter. Wat moet hij doen?**
- a Hij trekt een nummertje in de wachtkamer. Hij wacht tot zijn nummer aan de beurt is.
 - b Hij loopt om drie uur de kamer van de dokter binnen.
 - c Hij gaat om drie uur in de wachtkamer zitten en wacht tot de dokter hem roept.

Oefenen voor het inburgeringsexamen lezen, schrijven, luisteren en spreken A2

Lezen

Kijk naar de data van de vakanties in Nederland. Kies het goede antwoord.

Zomervakantie			
Basisonderwijs	Noord-Nederland	4 jul t/m 16 aug	Week 28 t/m 33
Voortgezet onderwijs	Midden-Nederland	11 jul t/m 23 aug	Week 29 t/m 34
	Zuid-Nederland	18 jul t/m 30 aug	Week 30 t/m 35
	Noord-Nederland	4 jul t/m 16 aug	Week 28 t/m 33
	Midden-Nederland	11 jul t/m 23 aug	Week 29 t/m 34
	Zuid-Nederland	18 jul t/m 30 aug	Week 30 t/m 35

Herfstvakantie			
Basisonderwijs	Noord-Nederland	17 okt t/m 25 okt	Week 43
	Midden-Nederland	17 okt t/m 25 okt	Week 43
	Zuid-Nederland	24 okt t/m 1 nov	Week 44
Voortgezet onderwijs	Noord-Nederland	17 okt t/m 25 okt	Week 43
	Midden-Nederland	17 okt t/m 25 okt	Week 43
	Zuid-Nederland	24 okt t/m 1 nov	Week 44
Kerstvakantie			
Basisonderwijs	Noord-Nederland	19 dec t/m 3 jan	Week 52 + 53
	Midden-Nederland	19 dec t/m 3 jan	Week 52 + 53
	Zuid-Nederland	19 dec t/m 3 jan	Week 52 + 53
Voortgezet onderwijs	Noord-Nederland	19 dec t/m 3 jan	Week 52 + 53
	Midden-Nederland	19 dec t/m 3 jan	Week 52 + 53
	Zuid-Nederland	19 dec t/m 3 jan	Week 52 + 53

- Irina woont in Utrecht, dat is in het midden van Nederland. Haar kinderen zitten nog op de basisschool. Haar man kan de laatste twee weken van augustus een vakantiehuisje van een collega huren. Kunnen ze dan met de kinderen op vakantie?
 - Ja, de kinderen hebben tot 30 augustus vakantie.
 - Nee, de kinderen hebben tot 16 augustus vakantie.
 - Ze kunnen één week in het huisje, de kinderen hebben tot 23 augustus vakantie.
- Irina's zus Olena woont in Maastricht, in het zuiden van Nederland. Olena's kinderen zitten op het voortgezet onderwijs (een school voor kinderen ouder dan twaalf jaar.) Kunnen ze in de herfstvakantie samen weg?
 - Nee, de herfstvakantie in het zuiden van Nederland is een week later dan in Utrecht.
 - Nee, de herfstvakantie in het zuiden van Nederland is een week eerder dan in Utrecht.
 - Ja, overal in Nederland is de herfstvakantie in dezelfde week.
- Ze willen samen kerst vieren, kan dat?
 - Nee, in het zuiden van Nederland hebben ze twee weken later kerstvakantie.
 - Ja, overal in Nederland is de kerstvakantie in dezelfde weken.
 - Nee, omdat Olena's kinderen ook op de basisschool zitten.

Schrijven

Maak de zinnen op dit kaartje af.

Hoi Carolina,
Gefeliciteerd met je verjaardag!
Bedankt voor je uitnodiging
voor je feestje zaterdag,
maar _____
Daarom stuur ik je even een
kaartje.
We kunnen wel _____

Ik bel je later nog wel even.
Liefs, Alba.

STUDIO KLEIN

Carolina Navarro
Steenstraat 25
3426 BA Utrecht

Luisteren

Kijk naar het filmpje en geef antwoord.

1 Hoe oud wordt dit kind?

_____ jaar.

2 Vieren mensen in alle landen verjaardagen?

- a Ja, dat doen ze overal.
- b Nee, Hakim (de man die in het filmpje vertelt) heeft nog nooit zijn verjaardag gevierd.
- c Nee, niet overal, maar Hakim heeft altijd zijn verjaardag gevierd.

3 Wat heeft het meisje op het papier geschreven?

- a De namen van de gasten.
- b De boodschappen die ze moet doen.
- c De cadeautjes die ze wil hebben.

4 Wat vertelt de vrouw uit Guatemala?

- a In de nacht gaan ze eten.
- b In de nacht zingen ze een liedje voor de jarige.
- c Niemand zingt een liedje.

- 5 Op welke datum is Laura jarig?

Op _____.

Spreken

Onderdeel 1: kijken

Kijk en luister naar de video en geef antwoord op de vragen.

- Ik vind Sinterklaas het leukste feest van het jaar. Wat vind jij het leukste feest? Vertel ook waarom je dat feest leuk vindt.
- Ik ben jarig op 22 juni. Wanneer ben jij jarig? Vertel ook in welk jaar je geboren bent.
- Veel mensen geven een feestje bij een verjaardag of een bruiloft. Wanneer geef jij een feestje? Vertel ook wie er op jouw feestje komen.
- Ik ga vanavond op bezoek bij mijn buren. Ik neem dan een bos bloemen mee. Bij wie ga jij wel eens op bezoek? Vertel ook wat je dan meeneemt.
- Met Kerstmis sturen veel mensen elkaar een kaart. Wanneer stuur jij een kaart? En aan wie stuur je dan een kaart?

Onderdeel 2: luisteren

Luister naar de vragen en kies het goede antwoord.

- Het is drie uur 's nachts. Galo en Mirjam horen bij de buren harde muziek. Ze kunnen niet slapen.
Galo belt bij de buren aan. De buurman doet open en vraagt: 'Ja, wat is er?'
Wat kan Galo het beste zeggen?
 - Nu die muziek uit. Anders bel ik de politie.
 - Kunnen jullie de muziek wat zachter zetten? We kunnen niet slapen.
 - Gezellig die muziek. Mogen we binnen komen?
- Galo en Mirjam hebben gehoord dat de buurjongen geslaagd is voor zijn examen.
Ze komen hem tegen op straat.
Wat kunnen ze het beste zeggen?
 - Hoe was je examen?
 - Gecondoleerd met je examen!
 - Gefeliciteerd, goed dat je geslaagd bent.

- 3 Mirjam geeft een vriendin een boek voor haar verjaardag.
De vriendin zegt: 'Dank je wel, daar ben ik echt blij mee.'
Wat kan Mirjam het beste antwoorden?

- a Jij ook bedankt.
- b Graag gedaan.
- c Ja, het was ook wel duur.

Woordenlijst bij hoofdstuk 2

Deze woorden uit dit hoofdstuk moet je kennen voor het examen. Op kopieerbladen vind je lijsten met schrijflijntjes en lijsten in het Engels, Spaans, Turks en Arabisch.

de begrafenis	de gewoonte
beterschap	groeten
de beschuit met muisjes	informeel
de bruiloft	kennismaken
het cadeau	de kerstboom
de cadeaubon	het openbaar vervoer
de crematie	oranje
de cultuur	de taart
formeel	trakteren
gecondoleerd	de uitnodiging
gefeliciteerd	de verjaardag
het geloof	de vlag
het gemeentehuis	het vuurwerk

3

Gezondheid en gezondheidszorg in Nederland

Introductie

1 Kijk naar de foto op de vorige pagina en bespreek de vragen.

- 1 Wat zie je op de foto?
- 2 Wat geeft de **huisarts** aan Galo, denk je?
- 3 Waarom geven de huisarts en Galo elkaar een hand?
- 4 Wat gebeurt er allemaal bij een bezoek aan de huisarts?

2 Bespreek de vragen.

- 1 Wat zie je op de andere foto's in dit hoofdstuk?
- 2 Weet je ook wat jouw **zorgverzekering** betaalt? Zet een kruisje bij nooit, soms of altijd.

	nooit	soms	altijd
een afspraak met de huisarts			
een afspraak met de tandarts			
een afspraak in het ziekenhuis			
medicijnen			
het abonnement van de sportclub			

- 3 Is een bezoek aan een dokter in Nederland anders dan in je eigen land? Wat is bijvoorbeeld anders?
- 4 Welke dingen doe jij om gezond te blijven?
- 5 Vind je het belangrijk om informatie te krijgen over **gezondheid**? Waarom vind je dat?

Afspraken in de gezondheidszorg

Bij de **gezondheidszorg** hoort iedereen die voor zijn werk iets met **gezondheid** te maken heeft. Bijvoorbeeld: de **huisarts**, de **specialist**, de **tandarts** en de **fysiotherapeut**.

In de gezondheidszorg moet je altijd eerst een afspraak maken. Dat kun je doen door te bellen. Je krijgt dan een **assistente** aan de telefoon. Als je een afspraak maakt, zijn een paar dingen belangrijk:

- Je moet je achternaam kunnen **spellen**.
- Je moet je **geboortedatum** weten.
- Je moet opschrijven op welke datum en tijd de afspraak is.
- Je moet opschrijven waar en met wie de afspraak is, als je dat niet precies weet.

Als je een afspraak met de huisarts wilt maken, moet je dat meestal op een vaste tijd doen, bijvoorbeeld 's ochtends tussen acht uur en tien uur.

Als je een afspraak hebt gemaakt, moet je ook komen en er op tijd zijn. Als je niet kunt komen, moet je op tijd bellen, meestal 24 uur voor de afspraak. Anders kun je toch een **rekening** krijgen.

De taal

Soms kan de taal een probleem zijn bij afspraken in de **gezondheidszorg**. Als je niet goed Nederlands of Engels spreekt en als de **arts** jouw taal niet spreekt, kun je een paar dingen doen:

- Je kunt iemand meenemen die wel goed Nederlands spreekt. Je kunt dan het beste een volwassene meenemen.
- Je kunt met de arts het **tolkencentrum** bellen. Er is dan een **tolk** aan de telefoon. Een tolk is iemand die Nederlands spreekt en een andere taal. Hij vertelt aan jou wat de arts zegt en hij vertelt aan de arts wat jij zegt.

- 3 Kun je nu antwoord geven op deze vragen? Zet een kruisje bij ja, een beetje of nee. Bespreek de vragen met de andere cursisten.**

	ja	een beetje	nee
1 Kun je zelf een afspraak met de dokter maken?			
2 Weet je wat er gebeurt als je niet op een afspraak komt?			
3 Kun je zelf aan de dokter vertellen waarom je komt?			
4 Begrijp je meestal wat de dokter tegen jou zegt?			
5 Weet je wat je moet doen als je een probleem hebt met de taal bij de dokter?			

De huisarts

Een huisarts kiezen

In Nederland ga je met een **klacht** over je **gezondheid** eerst naar de **huisarts**. Je mag zelf een huisarts kiezen. Die huisarts moet dan wel plaats hebben.

Als je pas in Nederland woont, of als je net **verhuisd** bent, moet je een huisarts kiezen. Ook als je niet **tevreden** bent met je huisarts, kun je een andere huisarts kiezen.

Meestal kies je een huisarts bij jou in de buurt.

Als je een huisarts hebt gevonden, ga je eerst langs bij de **assistente**. Als er plaats is, kun je je **aanmelden**. Daarna krijg je meestal een gesprek met de arts om **kennis te maken**.

Eerst naar de huisarts

Als je problemen met je **gezondheid** hebt en het gaat niet **vanzelf** over, ga je altijd eerst naar de **huisarts**. De huisarts luistert naar je **klacht**, stelt vragen en doet meestal een **onderzoek**. Daarna zegt hij wat er verder gaat gebeuren:

- Soms zegt de huisarts dat je klacht vanzelf overgaat.
- Soms is er een **behandeling** nodig, bijvoorbeeld met **medicijnen**.
- Als de huisarts je niet kan helpen, kan hij je **doorverwijzen**, bijvoorbeeld naar een **specialist** in het ziekenhuis. Je kunt in Nederland dus niet zelf beslissen dat je naar een specialist gaat. Als de huisarts je doorverwijst, krijg je een **verwijsbrief** mee. Dat is een brief met informatie voor de specialist. Of de huisarts stuurt de specialist een mail.

Huisbezoek, telefonisch spreekuur

Als je echt niet naar de **huisarts** toe kunt gaan, kan hij op huisbezoek komen. Bijvoorbeeld als je niet meer kunt lopen door de pijn in je **rug**. Je moet dan bellen voor een afspraak. Veel huisartsen hebben een **telefonisch** spreekuur: als je een korte vraag hebt, kun je op een vaste tijd bellen, dan krijg je de assistente of de huisarts aan de telefoon.

4 Waar of niet waar?

- 1 Je kunt in Nederland zelf je **huisarts** kiezen. waar / niet waar
- 2 Je moet je eerst **aanmelden** bij de **assistente** als je een nieuwe huisarts zoekt. waar / niet waar
- 3 Je kunt in Nederland zelf beslissen dat je naar de **specialist** gaat. waar / niet waar
- 4 Met een **verwijsbrief** ga je naar de **apotheek**. waar / niet waar
- 5 Als je echt niet naar de huisarts kunt, komt hij soms bij je thuis. waar / niet waar
- 6 Als je een korte vraag hebt, kun je de huisarts meestal op een vaste tijd bellen. waar / niet waar

Medicijnen

De apotheek

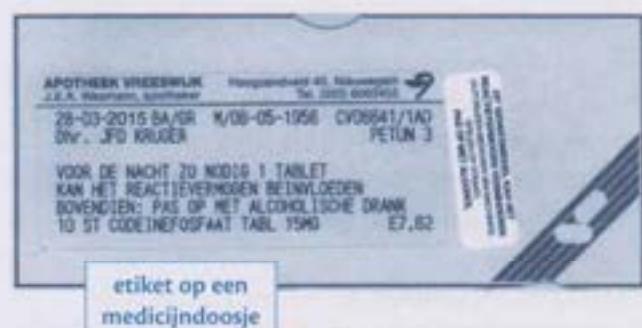
Als de **huisarts** zegt dat je **medicijnen** moet gebruiken, moet je met een **recept** naar de **apotheek**. De meeste mensen hebben een vaste apotheek in de buurt.

Sommige medicijnen, bijvoorbeeld **paracetamol**, kun je zonder recept kopen. Dat kun je doen bij de apotheek, bij de **drogist** en vaak ook bij de supermarkt. Medicijnen zonder recept moet je altijd zelf betalen.

Als je medicijnen op recept krijgt, mogen andere mensen die niet gebruiken. Je mag bijvoorbeeld geen medicijnen van je ene kind aan je andere kind geven.

Sommige medicijnen mag je niet bij elkaar gebruiken.

Etiket en bijsluiter

Op het **etiket** op het **doosje** of **flesje** staat hoe vaak je de **medicijnen** moet gebruiken. Soms staat er ook op dat je niet mag autorijden als je die medicijnen gebruikt. Bij de medicijnen zit meestal een briefje met informatie: de **bijsluiter**. Die informatie is vaak moeilijk te lezen, maar je kunt ook aan anderen vragen wat het betekent.

Medicijnen bewaren

Veel mensen hebben verschillende **medicijnen** in huis. Medicijnen moet je zo **bewaren** dat kinderen ze niet kunnen pakken. Medicijnen kunnen heel gevaarlijk zijn voor kinderen. Op het **etiket** staat meestal hoe je de medicijnen moet bewaren, bijvoorbeeld in de **koelkast**. Ook staat er een datum op het etiket. Na die datum kun je ze niet meer gebruiken. Je kunt oude medicijnen terugbrengen naar de **apotheek**.

Niet te veel medicijnen

In Nederland krijg je minder vaak **medicijnen** dan in veel andere landen. De **artsen** vinden het beter als het **lichaam** zichzelf beter maakt.

Veel medicijnen gebruiken of een lange tijd medicijnen gebruiken kan slecht zijn voor je **gezondheid**. Aan sommige medicijnen kun je **verslaafd** raken. Bijvoorbeeld aan **slaaptabletten**: als je die lang hebt gebruikt, kun je niet meer zonder slaaptabletten slapen.

Als je pijn hebt, kun je wel zelf medicijnen nemen, bijvoorbeeld **paracetamol**. Je kunt op het **doosje** of in de **bijsluiter** lezen hoeveel jij of je kind ervan mag hebben.

5 Vul de woorden in.

Kies uit: autorijden • bewaren • etiket • paracetamol • recept

- 1 Medicijnen moet je soms in de **koelkast** _____.
- 2 Op het _____ kun je lezen hoe vaak je het medicijn moet nemen.
- 3 Als je hoofdpijn hebt, kun je _____ nemen.
- 4 Een _____ is een briefje van de dokter voor de **apotheek**.
- 5 Met sommige medicijnen mag je niet _____.

6 Waar of niet waar?

1 Bij de drogist kun je met een recept medicijnen krijgen.	waar / niet waar
2 Op de bijsluiter staat informatie over het medicijn.	waar / niet waar
3 Oude medicijnen kun je terugbrengen naar de apotheek .	waar / niet waar
4 Medicijnen zijn altijd goed voor de gezondheid .	waar / niet waar
5 Aan slaaptabletten kun je verslaafd raken.	waar / niet waar

Als de huisarts je niet kan helpen

De specialist in het ziekenhuis

De huisarts kan je **doorverwijzen** naar een **specialist** in het ziekenhuis; bijvoorbeeld de **oogarts** of de **gynaecoloog**. De huisarts kan je kind doorverwijzen naar de kinderarts.

Vaak is er een **wachtlijst** voor een specialist. Je moet dan een paar maanden wachten voordat je een afspraak hebt.

Als je een afspraak met de specialist hebt, ga je naar de **polikliniek** van het ziekenhuis.

Dat is de **afdeling** van het ziekenhuis waar je komt voor **onderzoek**.

De specialist doet onderzoek en geeft je een **behandeling**. Vaak moet je een paar keer terugkomen bij de specialist. Soms krijg je **medicijnen**, soms is een **operatie** nodig. Dan moet je een paar dagen of langer in het ziekenhuis blijven. Dat heet een **opname**.

Een afspraak op de polikliniek

Bij een afspraak in het ziekenhuis zijn een paar dingen belangrijk:

- Je moet zelf een afspraak in het ziekenhuis maken. Je moet dan weten bij welke **specialist** je een afspraak wilt hebben. Bijvoorbeeld bij de **oogarts** of bij de kinderarts.
- Je moet je **verzekeringsbewijs**, je **identiteitsbewijs** en de **verwijsbrief** van de **huisarts** meenemen naar het ziekenhuis.
- Als je voor het eerst in dat ziekenhuis een afspraak hebt, moet je een **patiëntenpas** laten maken. Dat is een **plastische kaartje** met je foto en informatie over jou. Je moet een patiëntengids halen aan de **balie** van het ziekenhuis, voordat je de afspraak hebt. Bij de volgende afspraken moet je die patiëntengids weer meenemen. Iedereen heeft zijn eigen patiëntengids.
- In een ziekenhuis zijn verschillende **afdelingen**. Overal in het ziekenhuis hangen bordjes die je helpen om de weg te vinden naar de goede afdeling. Je kunt het ook aan een balie vragen.
- Als je op de goede afdeling bent, moet je daar aan de balie zeggen dat je er bent.

Onderzoek en Behandeling	
Afprakerbureau	→
Dagbehandeling oncologie	→
Funktie afdelingen	→
Laboratoria	→
Nucleaire geneeskunde	→
Poliëndiensten	→
Röntgen	→
Deltatek	→
Algemeen / Beheer	
Vergaderzaal 1 - 2	→
Raad van Bestuur	→
Bezoektijden:	
Dagelijks	8.00 tot 20.00 uur
Weekend en feestdagen	8.00 tot 20.00 uur
Buiten deze tijden is er overig bezuch mogelijk.	
Enkele afdelingen hebben afwijkende bezoektijden.	
De specifie tijden worden op elke afdeling vermeld.	
een informatiebord in een ziekenhuis	

De fysiotherapeut

De **fysiotherapeut** kan je helpen als je problemen hebt met **bewegen**. Bijvoorbeeld bij problemen met lopen of met het gebruiken van je arm. De **huisarts** kan je **doorverwijzen**, maar je kunt ook zelf een fysiotherapeut bellen.

De tandarts

Net als de **huisarts**, kun je ook je eigen **tandarts** kiezen. De tandarts moet dan wel plaats hebben. Als je **kiespijn** of een andere **klacht** hebt, kun je de tandarts bellen en een afspraak maken.

Ook als je geen klachten hebt, ga je twee keer per jaar naar de tandarts voor controle. Als alles goed is, moet je na een halfjaar weer terugkomen. Als je een **gaatje** in je **kies** of een ander probleem hebt, is er een **behandeling** nodig.

de tandarts aan het werk

7 Wat betekenen de woorden? Trek een lijn.

1 de gynaecoloog	a afdeling in het ziekenhuis waar je een onderzoek krijgt
2 de polikliniek	b papieren of kaartje van de verzekering
3 de patiëntengpas	c je moet in het ziekenhuis blijven slapen
4 de opname	d plastic kaartje met informatie over jou
5 het verzekeringsbewijs	e arts speciaal voor vrouwen
6 de fysiotherapeut	f iemand die je helpt bij problemen met bewegen

8 Waar of niet waar?

1 Je kunt altijd snel een afspraak krijgen met een specialist .	waar / niet waar
2 De huisarts maakt een patiëntenpas voor je.	waar / niet waar
3 Je moet je identiteitsbewijs meenemen naar het ziekenhuis.	waar / niet waar
4 Bij de balie in het ziekenhuis kun je de weg vragen.	waar / niet waar

Snel hulp nodig

Het alarmnummer 112

Soms heb je heel snel hulp nodig. Bijvoorbeeld: je kind is op zijn hoofd gevallen en geeft geen antwoord meer als je zijn naam zegt. Of iemand heeft **last van zijn hart** en je bent bang dat hij doodgaat. Dan bel je 112, dat is het **alarmnummer**. Je zegt waar een **ambulance** nodig is. Die komt dan binnen vijftien minuten. Ook als je snel de politie of de **brandweer** nodig hebt, moet je 112 bellen.

's Avonds, 's nachts of in het weekend

Soms heb je na vijf uur of in het weekend een dokter of tandarts nodig. Bijvoorbeeld als je kind hoge **koorts** heeft. Of als je niet meer kunt slapen van de **kiespijn**. Dan bel je het nummer van je eigen **huisarts** of tandarts. Je krijgt dan informatie, met een telefoonnummer. Dat is het nummer van een andere dokter of tandarts die 's avonds, 's nachts of in het weekend **dienst** heeft (**avonddienst, nachtdienst, weekenddienst**).

Soms krijg je het nummer van een **huisartsenpost**. Bij een huisartsenpost werkt een huisarts meestal in het ziekenhuis. De dokter of tandarts die je aan de telefoon krijgt, beslist wat er moet gebeuren. Hij of zij vraagt ook naar je **zorgverzekering**. Je moet dan ook je **verzekeringsbewijs** pakken, voordat je belt. Als je niet tot de volgende dag kunt wachten, moet je dus altijd eerst bellen. Als je het niet zeker weet, kun je ook voor advies bellen. Je kunt in elk geval niet zelf naar een dokter, tandarts of ziekenhuis gaan. Je kunt wel zelf naar het ziekenhuis als er snel hulp nodig is. Dan ga je naar de **Spoedeisende Hulp**.

Als je na vijf uur of in het weekend **medicijnen** nodig hebt, kun je die meestal niet bij je eigen **apotheek** halen.

Spoedeisende Hulp (SEH)

Als er overdag een klein **ongelukje** is gebeurd, kun je de **huisarts** bellen. Bijvoorbeeld als je kind met zijn **vinger** tussen de deur is gekomen en veel pijn heeft.

Soms kan de huisarts je niet helpen of is er geen tijd om eerst naar de huisarts te gaan. Bijvoorbeeld als iemand zijn arm heeft **gebroken**. Dan kun je naar de afdeling **Spoedeisende Hulp** (of: SEH) in het ziekenhuis. Spoedeisend betekent dat er snel hulp nodig is.

Als je een ongelukje krijgt in het weekend of na vijf uur, kun je ook naar de Spoedeisende Hulp. Je kunt daar zelf naartoe gaan, zonder afspraak.

Spoedeisende Hulp wordt soms ook 'Eerste Hulp' genoemd.

Mensen die het eerst hulp nodig hebben, zijn daar ook het eerst aan de beurt. Misschien heb je zelf niet heel snel hulp nodig. Als het druk is bij de Spoedeisende Hulp, dan moet je misschien lang op je beurt wachten.

9 Wat moet je doen? Vul in: a, b, c, d of e.

- 1 Er moet snel een **ambulance** komen. _____
 - 2 Je hebt in het weekend heel veel **last van kiespijn**. _____
 - 3 Je kind heeft 's nachts hoge **koorts**. _____
 - 4 Je kind is in het weekend gevallen, misschien is zijn arm **gebroken**. _____
 - 5 Je kind heeft in het weekend een beetje koorts. _____
- a Je belt je eigen **tandarts** en hoort het telefoonnummer van een andere tandarts die **weekenddienst** heeft. _____
 - b Je belt 112. _____
 - c Je doet niets en kijkt of het maandag over is. _____
 - d Je belt de **huisartsenpost**. _____
 - e Je gaat naar de **Spoedeisende Hulp** in het ziekenhuis. _____

De zorgverzekering

Zelf een verzekering kiezen

Iedereen in Nederland moet een **verzekering** hebben voor **ziektekosten**. Dat heet een **zorgverzekering**. Een **zorgverzekeraar**, zoals Zilveren Kruis, Menzis of fbto, betaalt jouw kosten in de **gezondheidszorg**. Volwassenen moeten **premie** (geld voor de verzekering) betalen. Voor kinderen tot achttien jaar is de verzekering gratis. Je mag zelf een zorgverzekering kiezen.

Je moet dan verschillende beslissingen nemen:

- Je kunt kiezen tussen verschillende zorgverzekeraars. Bij elke zorgverzekeraar kun je kiezen voor:
 - een **basisverzekering**: deze verzekering moet iedereen hebben. Je krijgt de 'gewone kosten' terug, zoals van de **huisarts**, het ziekenhuis, de meeste **medicijnen** en controles.
 - een **aanvullende verzekering**: deze kun je nemen, maar het hoeft niet. Je krijgt dan bijvoorbeeld een deel van de kosten voor de **fysiotherapeut** of voor een bril terug. Wat je precies terugkrijgt, is per verzekering verschillend. Als je een aanvullende verzekering hebt, betaal je meer **premie** dan met alleen een basisverzekering.
 - een **tandartsverzekering**: de tandarts moet je apart verzekeren en je moet er extra voor betalen. Dat is **niet verplicht**. Kinderen onder de achttien zijn gratis verzekerd voor de tandarts. Je kunt kiezen uit verschillende tandartsverzekeringen.
- Je hebt een **verplicht eigen risico**. Dat betekent dat je een deel van de kosten zelf moet betalen. Je kunt ook kiezen voor een hoger eigen risico. Dan betaal je minder premie, maar dan moet je meer kosten zelf betalen.

Behalve een verplicht eigen risico bestaat er ook een **eigen bijdrage**. Dat betekent dat je soms zelf een deel van de kosten moet betalen, ook als je eigen risico al helemaal betaald is. Voor sommige medicijnen moet je bijvoorbeeld een eigen bijdrage betalen.

Elk jaar mag je in januari een andere zorgverzekeraar nemen, of een andere verzekering bij dezelfde zorgverzekeraar. Je neemt de beslissing dus steeds voor een jaar.

Als je kiest, **let dan op**:

- Bij welke verzekering betaal je een lage premie?
- Welke verzekering betaalt veel dingen terug die jij nodig hebt? Bijvoorbeeld: als je vaak behandelingen van de fysiotherapeut nodig hebt, dan kun je beter een aanvullende verzekering nemen. Op www.kiesbeter.nl vind je informatie over zorgverzekeringen.

Contact met de zorgverzekeraar

Soms weet je niet of de **zorgverzekeraar** een **behandeling** of **medicijnen** betaalt. Dan moet je de zorgverzekeraar bellen voordat je ermee begint. Anders krijg je later een hoge **rekening** die je zelf moet betalen!

De meeste rekeningen van de **huisarts**, het ziekenhuis en de **apotheek** worden wel betaald door de zorgverzekeraar. Zij sturen de rekening meestal zelf naar de zorgverzekeraar. Je hoeft dan niets zelf te betalen.

Soms moet je de rekeningen eerst zelf betalen, bijvoorbeeld bij veel **tandartsen**. Je moet dan een formulier invullen en de rekening opsturen naar de zorgverzekeraar. Die geven jou het geld terug. Dat heet **declareren**. Je kunt ook **online declareren**. Dan vul je een formulier in op internet. Een deel van zo'n formulier vind je op pagina 79.

Zorgtoeslag

Sommige mensen kunnen een deel van de **premie** terugkrijgen van de **Belastingdienst**. Dat heet **zorgtoeslag**. Hoe minder geld je per maand **verdient**, hoe meer je terugkrijgt. Om zorgtoeslag te krijgen, moet je eerst een formulier van de Belastingdienst invullen. Informatie over zorgtoeslag kun je vinden op www.belastingdienst.nl onder 'toeslagen'.

10 Vul de woorden in.

Kies uit: **aanvullende** • **declareren** • **eigen bijdrage** • **premie** • **zorgverzekeraar** • **zorgtoeslag**

- 1 Geld dat je van de **belasting** terugkrijgt voor je **zorgverzekering** heet _____.
- 2 _____ is geld dat je betaalt voor je zorgverzekering.
- 3 Je mag zelf je eigen _____ kiezen.
- 4 Soms betaalt de zorgverzekering de taxi naar het ziekenhuis. Maar een deel van de kosten moet je zelf betalen. Dat heet _____.
- 5 Als je een _____ verzekering kiest, wordt ook de **fysiotherapeut** voor een deel betaald.
- 6 Ik heb een rekening van de **tandarts**. Die moet ik nog _____.

11 Waar of niet waar?

1 In Nederland is een zorgverzekering verplicht .	waar / niet waar
2 De zorgverzekering voor kinderen tot achttien jaar is gratis.	waar / niet waar
3 Bij een basisverzekering worden alle kosten voor je betaald.	waar / niet waar
4 Als je kiest voor een hoger eigen risico , betaal je alle kosten zelf.	waar / niet waar
5 Iedereen in Nederland krijgt zorgtoeslag .	waar / niet waar
6 Je mag elk jaar van zorgverzekeraar veranderen.	waar / niet waar

Gezond blijven

Vrouwen in Nederland worden **gemiddeld** bijna 83 jaar en mannen gemiddeld bijna 80 jaar. Maar sommige mensen worden veel ouder en andere mensen gaan veel eerder dood. Sommige mensen zijn nooit ziek, andere mensen zijn vaak ziek. Waar komen deze verschillen vandaan? **Gezondheid** heeft te maken met veel verschillende dingen. Vaak kun je er niets aan doen als je ziek wordt. Maar er zijn ook veel dingen die je zelf kunt doen om gezond te blijven.

12 Zijn deze dingen belangrijk voor je gezondheid, denk je? Zet een kruisje bij ja of nee.

	ja	nee
1 gezond eten		
2 niet roken		
3 sporten		
4 mooie kleren dragen		
5 niet te veel alcohol drinken		
6 veilige seks hebben		
7 genoeg vrije tijd hebben		
8 interessant werk hebben		
9 genoeg geld hebben		
10 niet te dik worden		

Voeding

Voeding is alles wat je eet en drinkt. Goede voeding is erg belangrijk voor je **gezondheid**. Als je gezond eet, word je minder snel ziek en word je niet te dik. Voor een gezonde voeding moet je **op de volgende dingen letten**:

- Eet drie keer per dag een **maaltijd**. Ook het **ontbijt** is belangrijk. Zonder ontbijt kun je niet goed werken en ga je eerder **snoepen**. Neem rustig de tijd om te eten.
- Eet veel verschillende dingen. Bijvoorbeeld: eet niet elke dag vlees, maar de ene dag vlees, de andere dag **vis** en de derde dag iets zonder vlees en vis. Elke dag vlees eten is niet gezond.
- Zorg dat je genoeg drinkt op een dag: anderhalve liter water, melk enzovoort.
- Eet niet te veel **vet**. Van te veel vet word je dik en dan heb je meer **kans op ziektes** zoals **kanker** en problemen met je **hart**.
- Eet elke dag genoeg groente, fruit en **volkorenbrood** (donkerbruin brood). Mensen die veel groente, fruit en volkorenbrood eten, hebben minder kans op kanker.
- Eet **veilig** zodat je niet ziek wordt van het eten. Was groente en fruit goed. Kijk naar de datum op de **verpakking** en eet het niet na die datum. **Bewaar** eten dat kan **bederven** (bijvoorbeeld melk en vlees) in de **koelkast**. Zorg dat vlees en vooral kip goed **gaar** wordt.
- Eet niet te veel **suiker** en **zout**. Van suiker word je dik en het is slecht voor je tanden. Van te veel zout kun je een hoge **bloeddruk** krijgen.

Informatie over gezonde voeding kun je vinden op www.voedingscentrum.nl.

Roken

Roken is slecht voor je **hart** en je **longen**. Mensen die roken, zijn sneller moe als ze een stukje hard-lopen of een **trap** op lopen. En als je rookt, heb je meer **kans** om later **longkanker** te krijgen. Op het **pakje sigaretten** staat dan ook 'roken is **dodelijk**': je kunt er dood van gaan.

Iedereen die rookt, weet dat het **ongezond** is. Maar als je rookt, is het heel moeilijk om ermee te stoppen: je raakt er **verslaafd** aan.

Ook meeroken (erbij zijn als andere mensen roken) is slecht. Daarom mag je op veel plaatsen in Nederland niet meer roken, bijvoorbeeld in treinen, op scholen, in restaurants en in winkels.

Alcohol

De meeste Nederlanders drinken weleens alcohol. Sommige mensen drinken alleen alcohol op een feestje of in het weekend. Andere mensen drinken bijna elke dag een of twee glazen **bier** of **wijn**. Dat is niet slecht voor je **gezondheid**. Maar veel drinken op één avond is wel **ongezond**. Aan alcohol kun je **verslaafd** raken. Je moet **oppassen** als je vaak veel alcohol drinkt. Maar je moet ook oppassen als je drinkt om problemen te vergeten. Als je dat doet, kun je steeds moeilijker zonder alcohol.

13 Vul de woorden in.

Kies uit: bederven • bloeddruk • dodelijk • gaar • kans • verslaafd

- 1 Als het warm weer is, kan eten snel _____.
- 2 Als je niet meer kunt stoppen met roken, ben je _____.
- 3 Je kunt ziek worden als je vlees eet dat niet _____ is.
- 4 De **ziekte kanker** is vaak _____, maar je kunt er ook weer beter van worden.
- 5 Ze krijgt **medicijnen** omdat haar _____ te hoog is.
- 6 Als je niet goed eet, is de _____ op ziektes groter.

14 Waar of niet waar?

1 Het is belangrijk om elke dag te ontbijten .	waar / niet waar
2 Elke dag vlees eten is gezond.	waar / niet waar
3 Volkorenbrood is beter dan wittebrood.	waar / niet waar
4 Op de verpakking van voeding staat meestal een datum.	waar / niet waar
5 Suiker is slecht voor je tanden.	waar / niet waar
6 In Nederland mag je overal roken.	waar / niet waar
7 Elke dag een glas bier drinken is ongezond .	waar / niet waar
8 Aan alcohol kun je verslaafd raken.	waar / niet waar

15 Waar zit het in?

- 1 Noem een paar dingen waar veel **suiker** in zit.
-

- 2 Noem een paar dingen waar veel **zout** in zit.
-

- 3 Noem een paar dingen waar veel **vet** in zit.
-

Niet zwanger worden en veilige seks

Als je niet **zwanger** wilt worden, kun je naar de **huisarts** gaan. Elke vrouw die dat wil, kan een **recept** voor de **pil** krijgen. Als een vrouw elke dag die pil **slikt**, wordt ze niet zwanger. Je kunt er ook op andere manieren voor **zorgen** dat je niet zwanger wordt. Bijvoorbeeld doordat de man een **condoom** gebruikt. Condooms kun je kopen bij de **drogist** of **apotheek** of bij een **automaat**.

Als je een condoom gebruikt bij **seks**, heet dat **veilige seks**. Want condooms kunnen er ook voor zorgen dat je geen **soa** krijgt. Soa betekent 'seksueel overdraagbare aandoening'. Een soa is een **ziekte** zoals **aids**. Je kunt het van iemand anders krijgen door seks met hem of haar te hebben. De **huisarts** kan je informatie geven over soa's. Op www.soa.nl vind je ook informatie over soa's.

16 Vul de woorden in.

Kies uit: **automaat** • **condoom** • **pil** • **seks** • **soa**

- Een vrouw die elke dag de _____ slikt, kan niet **zwanger** worden.
- Een _____ is een **ziekte** die je van iemand kunt krijgen door **seks** met hem of haar te hebben.
- Als je **veilige seks** met iemand wilt hebben, moet je een _____ gebruiken.
- Een **condoom** kun je kopen bij een _____.
- Aids** kun je van iemand krijgen door met hem of haar _____ te hebben.

Vrije tijd

Sporten

Het is belangrijk om genoeg te **bewegen**: elke dag een halfuur. Mensen die genoeg bewegen, zijn minder snel moe, worden minder snel ziek en worden ouder dan mensen die te weinig bewegen. Genoeg bewegen is goed voor je **hart**. En als je genoeg beweegt, heb je minder **kans** om te dik te worden.

Wat kun je doen? Je kunt bijvoorbeeld gaan hardlopen of op een sportclub gaan. Je hoeft geen zware sport te doen of een sport die veel geld kost. Je kunt ook **wandelen** of fietsen. Je kunt bijvoorbeeld lopend of met de fiets naar school of naar je werk gaan. Of de **trap** nemen als je op school naar boven moet.

Lid zijn van een vereniging

Een **vereniging** is een ander woord voor een 'club'. Veel mensen worden **lid** van een vereniging. Sommige leden zijn heel actief voor hun vereniging. Ze zitten bijvoorbeeld in het **bestuur** en beslissen samen wat ze met de vereniging kunnen doen.

Waarom doen mensen dat?

- Ze worden lid van een sportclub omdat sporten gezond is en ze liever samen sporten.
- Ze vinden het leuk om in hun vrije tijd samen met anderen bezig te zijn.
- Bij een vereniging kun je dingen leren.
- Mensen die de Nederlandse taal niet goed spreken, oefenen zo de taal.

Wat kun je doen?

- Je kunt gaan sporten met andere mensen: je kunt bijvoorbeeld **lid** worden van een voetbalvereniging of lessen nemen, zoals zwemlessen.
- Je kunt een cursus volgen: je kunt bijvoorbeeld leren **schilderen** of leren met internet te werken. Zulke cursussen kun je voor weinig geld in een **buurthuis** doen. Vaak kun je eerst een **proefles** volgen.
- Je kunt ergens naartoe gaan om andere mensen te **ontmoeten**. Bijvoorbeeld naar een kerk, een moskee, een club of een buurthuis.

Als je lid wordt van een club of een cursus gaat volgen, kom je op een vaste tijd in de week bij elkaar. Je kunt vaak niet zeggen: 'Ik kom alleen als ik zin heb', want bijvoorbeeld bij een voetbalclub kunnen de andere mensen niet zonder jou spelen.

Voor een club of een cursus moet je eerst **inschrijven** en meteen een deel of alles betalen. Als je lid wilt worden van een club, betaal je meestal voor een jaar.

Naar de bibliotheek

In bijna elke plaats is een **bibliotheek**. Je kunt daar boeken lenen, maar ook bijvoorbeeld **cd's** en films. Je kunt bij de bibliotheek ook kranten lezen en op de computer werken. Je moet dan eerst **lid** worden van de bibliotheek. Voor kinderen is dat gratis. Volwassenen moeten één keer per jaar betalen. Hoeveel het kost, is per plaats verschillend. Er zijn ook verschillende soorten **abonnementen**.

Een dagje uit

In de vakantie of in het weekend gaan de meeste mensen weleens een dagje uit. Ze gaan dan ergens naartoe om dingen te bekijken, bijvoorbeeld in een **museum** of in een andere stad. Of ze gaan naar het **strand**, een zwembad, een **dierentuin** of een **pretpark** (zoals de Efteling).

Een dagje uit kan duur zijn: een dierentuin of een pretpark is duur. Maar je kunt ook dingen doen die weinig geld kosten, bijvoorbeeld: gaan **wandelen** of fietsen en ergens **picknicken**, of met je kinderen een dagje naar het zwembad gaan. Ideeën voor een dagje uit kun je vinden op internet, bijvoorbeeld op www.dagjeweg.nl.

een achtbaan

17 Waar of niet waar?

1 Twee keer per week een uur bewegen is genoeg.	waar / niet waar
2 Als je lid bent van een voetbal vereniging , ga je alleen als je zin hebt.	waar / niet waar
3 Een cursus in een buurthuis is meestal duur.	waar / niet waar
4 Voor een cursus moet je je eerst inschrijven .	waar / niet waar
5 De bibliotheek is altijd gratis voor volwassenen.	waar / niet waar
6 De Efteling is een pretpark .	waar / niet waar

18 Bespreek de vragen met een andere cursist en kijk in de sleutel.

Waarom is het goed voor je?

- 1 elke dag **ontbijten**
- 2 groente, fruit en **volkorenbrood** eten
- 3 de **trap** nemen
- 4 je handen wassen voor je eten klaarmaakt
- 5 **lid** worden van een **vereniging**
- 6 lid worden van de **bibliotheek**

Waarom is het slecht voor je?

- 1 veel **vet** eten
- 2 veel zout eten
- 3 veel **snoepen**
- 4 roken
- 5 meer dan twee glazen alcohol op een dag drinken
- 6 veel voor de tv zitten

19 Doe jij deze dingen? Zet een kruisje bij ja, soms of nee.

	ja	soms	nee
1 Drie keer per dag een maaltijd eten, dus ook ontbijten .			
2 Veel verschillende dingen eten, niet elke dag vlees eten.			
3 Anderhalve liter drinken op een dag.			
4 Niet te veel vetz eten.			
5 Elke dag genoeg groente, fruit en vulkorenbrood eten.			
6 Veilig eten: op de datum letten , eten in de koelkast bewaren .			
7 Niet te veel suiker en zout eten.			
8 Niet te veel alcohol drinken.			
9 Een cursus volgen in mijn vrije tijd.			
10 Naar een buurthuis gaan.			
11 Een dagje uit gaan.			
12 Sporten.			

Bespreek je antwoorden met andere cursisten.

Weet je het nu?

Kun je nu antwoord geven op deze vragen? Zet een kruisje bij ja, een beetje of nee.

	ja	een beetje	nee
1 Afspraken in de gezondheidszorg. Weet je:			
a hoe je zelf een afspraak moet maken met iemand in de gezondheidszorg ?			
b wat er kan gebeuren als je niet (op tijd) op een afspraak komt?			
c wat je kunt doen als je een probleem met de taal hebt bij een afspraak in de gezondheidszorg?			
2 De huisarts. Weet je:			
a wat je moet doen als je een nieuwe huisarts wilt hebben?			
b met welke klachten je naar de huisarts kunt gaan?			
c wat de huisarts voor je kan doen?			
d voor wie de huisarts een verwijsbrief kan schrijven?			
3 Medicijnen. Weet je:			
a hoe je medicijnen kunt krijgen?			
b wat je op een etiket en op een bijsluiter kunt lezen?			

	ja	een beetje	nee
c hoe je medicijnen kunt bewaren?			
d waarom je niet te veel medicijnen moet nemen?			
4 Als de huisarts je niet kan helpen. Weet je:			
a wanneer je een afspraak bij een specialist krijgt?			
b wanneer je een patiëntenpas moet laten maken?			
c welke dingen je moet meenemen bij een afspraak met de specialist?			
d hoe je de weg kunt vinden in een ziekenhuis?			
e wat je moet doen als je kiespijn of andere klachten hebt?			
f hoe vaak je voor controle naar de tandarts moet?			
5 Snel hulp nodig. Weet je:			
a welk nummer je kunt bellen als er een ambulance moet komen?			
b wat je moet doen als je na vijf uur of in het weekend een dokter of een tandarts nodig hebt?			
c wanneer je naar de SEH kunt gaan?			
6 Zorgverzekering. Weet je:			
a hoe je een zorgverzekeraar kunt kiezen?			
b wat een basisverzekering en een aanvullende verzekering zijn?			
c wat eigen risico betekent?			
d wat zorgtoeslag is?			
e Kun je een formulier invullen voor de zorgverzekeraar?			
7 Gezond blijven. Kun je:			
a vijf dingen noemen die bij gezonde voeding horen?			
b iets vertellen over roken?			
c iets vertellen over alcohol drinken?			
d vertellen wat je kunt doen als je niet zwanger wilt worden?			
e vertellen wat soa's zijn?			
f wat je kunt doen om geen soa te krijgen?			
8 Vrije tijd. Weet je:			
a wanneer je genoeg beweegt ?			
b wat je zelf kunt doen in je vrije tijd?			
c wat mensen doen die lid zijn van een vereniging ?			
d hoe je jezelf of je kind moet inschrijven voor een cursus of een club?			
e hoe je lid van de bibliotheek kunt worden?			
f wat je bij een dagje uit kunt doen?			

Oefenen voor het inburgeringsexamen KNM

Kies het goede antwoord en kijk na in de sleutel. Als je zeven van de tien vragen goed hebt, weet je genoeg. Je kunt ook oefenen voor het inburgeringsexamen KNM op www.coutinho.nl/welkom3.

Deze vragen gaan over Galo, Mirjam en hun dochtertje Amisha.

- 1 **Galo heeft pijn in zijn rug. Hij heeft er al twee weken last van. Hij wil dat een dokter een onderzoek doet. Wat moet hij eerst doen?**
 - a Hij loopt binnen bij de huisarts en vraagt of hij een onderzoek wil doen.
 - b Hij belt naar de assistente van de huisarts om een afspraak te maken.
 - c Hij belt naar het ziekenhuis om een afspraak te maken.
- 2 **De huisarts zegt dat Galo naar de fysiotherapeut moet. Hij schrijft een verwijssbrief. Wat moet Galo doen?**
 - a Het briefje is een recept, Galo moet het aan de apotheek geven.
 - b Bij de eerste afspraak met de fysiotherapeut geeft Galo de brief aan hem.
 - c Galo moet de verwijssbrief thuis bewaren.
- 3 **Er moet ook een specialist in het ziekenhuis naar Galo's rug kijken. Galo komt voor het eerst in het ziekenhuis. Wat moet hij eerst bij de balie doen?**
 - a Hij moet een patiëntengpas laten maken.
 - b Hij moet een verzekerbewijs laten maken.
 - c Hij moet een verwijssbrief vragen.
- 4 **Galo moet nu elke week naar de fysiotherapeut. En Mirjam heeft een nieuwe bril nodig. Het is bijna 1 januari, ze moeten beslissen over de zorgverzekering. Welke verzekering kunnen ze het beste nemen?**
 - a Een basisverzekering, die betaalt alle kosten.
 - b Ze kunnen het beste een aanvullende verzekering nemen.
 - c Ze kunnen het beste een verzekering met een hoog eigen risico nemen.
- 5 **Amisha is ziek. Ze heeft hoofdpijn en koorts. Galo en Mirjam willen haar paracetamol voor kinderen geven. Hoe weten ze hoeveel ze moeten geven?**
 - a Dat staat op het recept van de dokter.
 - b Dat staat op het doosje waar de paracetamol in zit.
 - c Ze geven gewoon één tablet.

- 6 **Het is zaterdagavond. Amisha is nog steeds ziek. Paracetamol helpt niet, ze heeft 40 graden koorts. Wat kunnen ze het beste doen?**
- a Ze moeten 112 bellen.
 - b Ze moeten naar de Spoedeisende Hulp gaan.
 - c Ze moeten hun huisarts bellen, dan horen ze het nummer van een andere dokter of van een huisartsenpost. Dat nummer moeten ze bellen.
- 7 **Galo en Mirjam hebben nooit kiespijn. Hoe vaak moeten ze een afspraak maken met de tandarts, denk je?**
- a Nooit, want ze hebben nooit kiespijn.
 - b Ze moeten twee keer per jaar een afspraak maken voor controle.
 - c Ze kunnen zonder afspraak komen voor controle.
- 8 **Galo en Mirjam willen zorgtoeslag aanvragen. Wat moeten ze doen?**
- a Ze moeten een formulier aanvragen bij de Belastingdienst en dat invullen.
 - b Ze hoeven niets te doen. Iedereen in Nederland krijgt zorgtoeslag.
 - c De assistente van de huisarts vult een formulier in.
- 9 **Mirjam wil nog niet zwanger worden van een tweede kind. Wat kan ze doen?**
- a Mirjam gaat naar de drogist of apotheek en vraagt om de pil.
 - b Mirjam vraagt bij de huisarts om een recept voor de pil.
 - c Galo moet elke dag een pil slikken.
- 10 **Galo heeft 's morgens vaak geen tijd om te ontbijten. Is dat erg?**
- a Nee, dan eet hij wat minder die dag, hij is eigenlijk toch een beetje te dik.
 - b Als hij een gezonde lunch neemt, is ontbijten niet zo belangrijk.
 - c Ja, het is belangrijk om elke dag te ontbijten.

Oefenen voor het inburgeringsexamen lezen, schrijven, luisteren en spreken A2

Lezen

Lees dit deel van een bijsluiter van paracetamol en kies het goede antwoord.

Aanwijzingen voor het gebruik

De tabletten moeten met een ruime hoeveelheid water (half glas) ingenomen worden.
Het toedieningsinterval moet minstens 4 uur bedragen.
De lagere toedieningsfrequentie is bedoeld voor kinderen in de ondergrens van de betreffende leeftijdscategorie.
Afhankelijk van het weer opkomen van de symptomen (koorts en pijn) is herhaalde toediening toegestaan.

Dosering

In het algemeen geven de onderstaande doseringen voldoende resultaat:
Kinderen van 4 tot 6 jaar: een halve ($\frac{1}{2}$) tablet van 500 mg 3-4 maal per dag.

Kinderen van 6 tot 9 jaar: een halve ($\frac{1}{2}$) tablet van 500 mg 4-6 maal per dag.

Kinderen van 9 tot 12 jaar: één tablet van 500 mg 3-4 maal per dag.

Kinderen van 12 tot 15 jaar: één tablet van 500 mg 4-6 maal per dag.

Volwassenen: één of 2 tabletten van 500 mg per keer, maximaal 6 tabletten per dag.

bijsluiter

1 Hoe moet je de paracetamol innemen?

- a Je moet ze zo droog in je mond doen en kauwen (met je kiezen klein maken).
- b Je moet ze met veel water innemen, met een half glas.
- c Je moet ze met een klein beetje water innemen.

2 Je hebt een kind van vijf jaar. Hij heeft koorts. Mag je hem een heel tablet geven?

- a Nee, hij mag alleen halve tabletten.
- b Dat mag als je hem niet meer dan drie of vier keer per dag een tablet geeft.
- c Dat mag zes keer per dag.

3 Je hebt zelf de hele dag hoofdpijn, maar je moet toch werken. Hoeveel tabletten mag je slikken?

- a Niet meer dan twee tabletten op een dag.
- b Niet meer dan vier tabletten op een dag.
- c Niet meer dan zes tabletten op een dag.

Schrijven

De heer Kruger wil deze rekening van de tandarts voor zijn zoon online declareren.

1 Vul hieronder in:

- 1 Het factuurnummer van de nota.
- 2 De factuurdatum van de nota.
- 3 Het totaalbedrag van de nota.

Vul onderstaande gegevens in

Is de nota uitgeschreven door een arts of instelling in het buitenland? Ja Nee

Zijn de kosten het gevolg van een ongeluk of medische fout? Ja Nee

Factuurnummer nota *

Factuurdatum nota *

dd mm yyyy

Totaalbedrag nota *

€ ,-

TANDARTSPRAKTIJK

NEDEREIND

G. Nalmbanti

DATUM: 1 juli 2015
DECLARATIE: 95956/9749

Aan de ouders/verzorgers van
T. Kruger
Petuniahof 3
3434 XA Nieuwegein

patient	beh.datum	code	elem.	aantal	prestatie	bedrag
T. Kruger	01-07-2015	V11	37	1	Eéenvlaksvulling	21,60
	01-07-2015	V21	37	1	Etsen in combinatie met etsbare onderlaag ten behoeve van composietvulling	21,60
	01-07-2015	V50	37	1	Droogleggen van elementen door middel van een rubberen lapje	10,80

Euro 54,00

Voldaan per pinbetaling

Luisteren

Luister naar het antwoordapparaat van de dokter en kies het goede antwoord.

1 **Op welke dagen is de praktijk open?**

- a Elke dag van acht tot vijf uur.
- b Op werkdagen, dus maandag tot en met vrijdag van acht tot vijf uur.
- c Op werkdagen, dus maandag tot en met vrijdag van acht tot twaalf uur.

2 **Welk nummer kun je bellen voor een spoedgeval?**

- a 0900-42142
- b 0900-4201420
- c 09100-4201420

Luister naar het antwoordapparaat van de tandarts en geef antwoord.

3 **Is de praktijk van de tandarts op vrijdag open?**

- a Ja, de praktijk is elke werkdag open.
- b Nee, de praktijk is open op maandag en donderdag.
- c Nee, de praktijk is open op maandag, dinsdag, woensdag en donderdag.

4 **Het is dinsdag. Je wilt een afspraak maken. Kan dat?**

- a Nee, dat kan niet op dinsdag.
- b Ja, dat kan 's ochtends: van acht tot twaalf uur.
- c Ja, dat kan van acht tot twaalf en van één tot vier uur.

5 **Kun je op het nummer 0900-8212230 een afspraak maken?**

- a Nee, dat is alleen voor spoed gevallen.
- b Ja, dat kun je bellen van maandag tot en met donderdag.
- c Ja, dat nummer kun je altijd bellen voor spoed of voor een afspraak.

Spreken

Onderdeel 1: kijken

Kijk en luister naar de video en geef antwoord op de vragen.

1 **Ik vind het altijd vervelend om naar de tandarts te gaan. Maar ik ga wel twee keer per jaar. Hoe vind jij het om naar de tandarts te gaan? Vertel ook hoe vaak je gaat.**

- 2 Doe je ook aan sport? Vertel ook waarom je dat wel of niet doet.
- 3 Een goed ontbijt is belangrijk. Wat eet jij bij jouw ontbijt? Vertel ook wat je bij jouw ontbijt drinkt.
- 4 Welke dingen eet jij om gezond te blijven? Vertel ook wat je het lekkerst vindt.
- 5 In mijn vrije tijd lees ik veel. Dat kan ik lekker thuis doen. Wat doe jij in jouw vrije tijd? Vertel ook waar je dat doet.

Onderdeel 2: luisteren

Luister naar de vragen en kies het goede antwoord.

- 1 Galo en Mirjam praten over de zorgverzekering van volgend jaar.
Galo zegt: 'Nemen we alleen een basisverzekering? Of ook een tandartsverzekering?'
Welk antwoord van Mirjam is goed?
 - a We dit jaar wel veel voor de tandarts betalen.
 - b We dit jaar veel voor de tandarts heb betaald.
 - c We hebben dit jaar wel veel voor de tandarts betaald.
- 2 Mirjam zit in de wachtkamer bij de dokter. Ze had om half 2 een afspraak, maar het is nu al 2 uur. Om half 3 moet ze Amisha halen.
Wat kan ze vragen aan de assistente?
 - a Weet u wanneer ik aan de beurt ben? Ik moet mijn kind zo halen.
 - b Nu wil ik de dokter meteen spreken. Ik wil niet langer wachten.
 - c Weet u misschien hoe laat het is?
- 3 Mirjam wil graag een cursus schilderen gaan volgen in een buurthuis.
Ze belt op om informatie te vragen.
De vrouw van het buurthuis vraagt: 'Heeft u wel eens eerder hier een cursus gevolgd?'
Wat kan Mirjam het beste zeggen
 - a Ik kan 's avonds en in het weekend.
 - b Ja, vorig jaar heb ik dansles in het buurthuis gehad.
 - c Dat weet ik niet, dat moet ik aan mijn man vragen.

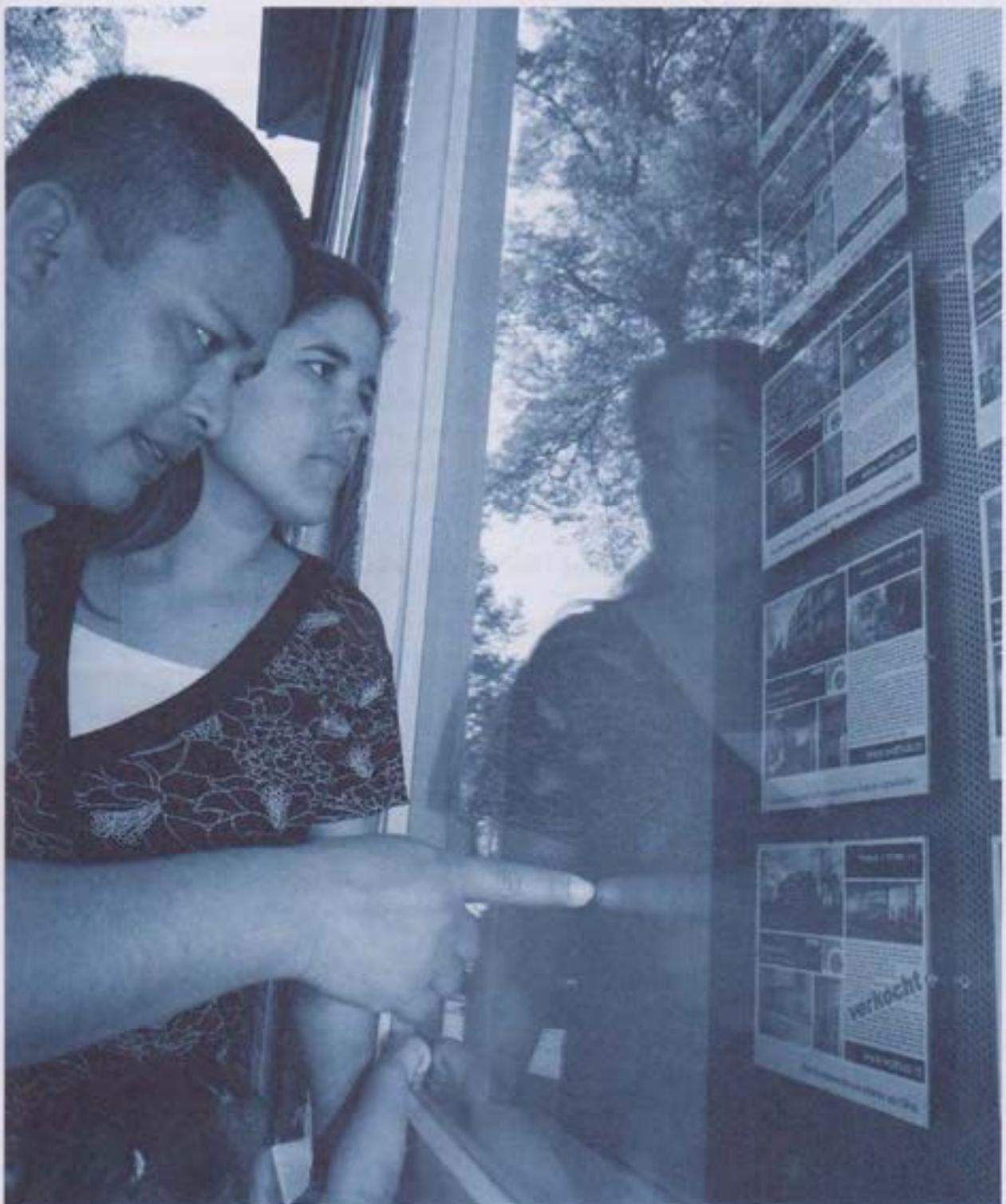
Woordenlijst bij hoofdstuk 3

Deze woorden uit dit hoofdstuk moet je kennen voor het examen. Op kopieerbladen vind je lijsten met schrijflijntjes en lijsten in het Engels, Spaans, Turks en Arabisch.

het abonnement	de opname
het alarmnummer	de pil
de apotheek	de polikliniek
de basisverzekering	de patiëntengpas
de belasting	de premie
de bibliotheek	het recept
bijdrage	het risico (eigen risico)
de bloeddruk	de seks
het buurthuis	de soa
het condoom	de specialist
declareren	de Spoedeisende Hulp (Eerste Hulp)
doorverwijzen	de tandarts
het eigen risico	de tolk
het etiket	de vereniging
de gezondheidszorg	verplicht
de gynaecoloog	verslaafd
de huisarts	de verwijsbrief
de huisartsenpost	de verzekering
het identiteitsbewijs	het verzekeringsbewijs
kennismaken	de voeding
de klacht	de wachtlijst
de koorts	de ziektekosten
het medicijn	de zorgtoeslag
het onderzoek	de zorgverzekeraar
de operatie	de zorgverzekering
	zwanger

4

Wonen in Nederland

Introductie

1 Kijk naar de foto en bespreek de vragen.

- 1 Waar zijn Galo en Mirjam, denk je?
- 2 Waarom zijn ze daar, denk je?
- 3 Weet je wat je moet doen als je een andere **woning** wilt hebben?

2 Bespreek de vragen.

- 1 Wat zie je op de andere foto's in dit hoofdstuk?
- 2 Kijk naar de foto's onder: 'Hoe wonen de mensen?' In wat voor een huis woon jij?
- 3 Ben je **tevreden** met het huis en de buurt waar je woont?
- 4 Weet je hoeveel geld je per maand betaalt aan alles wat met wonen te maken heeft? Dus **huur, elektriciteit, belasting** enzovoort?
 - a Ja, ongeveer € _____
 - b Nee.
- 5 Als je vraag 4 met 'nee' beantwoordt: vind je het belangrijk om dit te weten?

Hoe wonen de mensen?

In Nederland regent het vaak en kan het ook koud zijn. Daarom leven de mensen meer binnen in hun huizen dan op straat. De meeste mensen vinden het belangrijk dat het gezellig is in hun huis en dat ze genoeg **ruimte** hebben om te wonen. Nederlanders wonen in verschillende soorten huizen.

3 Vul in onder de foto's: **eengezinswoning** • **flat** • **vrijstaand huis**.

- In de stad zie je veel flats. Een flat is een groot gebouw met veel woningen op elkaar. Een flat kan ook één woning in dat gebouw zijn. Een ander woord voor 'flat' is dan **appartement**.
- In dorpen of kleine steden wonen de meeste mensen in een **eengezinswoning**. Dat is een woning voor één gezin.
- Rijke mensen wonen vaak in een **vrijstaand huis**.
- Jonge mensen, bijvoorbeeld **studenten**, huren vaak een kamer of een **etage**.
- Oude mensen wonen zo lang **mogelijk** in hun eigen huis. Als dat echt niet meer kan, kunnen ze naar een **verzorgingshuis**. Ze wonen bijna nooit bij hun kinderen.

Als je een huis zoekt, kun je twee dingen doen:

- 1 Je kunt een huis kopen.
- 2 Je kunt een huis huren.

Wat je precies moet doen om een huis te kunnen huren, is niet in alle gemeenten hetzelfde. Jouw gemeente kan je informatie geven als je het precies wilt weten.

Een huis kopen

Een hypotheek nemen

Het kost veel geld om een huis te kopen. Bijna iedereen moet geld bij een bank of een **verzekeringsmaatschappij** lenen om een huis te kunnen betalen. Dat heet een **hypotheek**.

Hoeveel hypotheek je kunt krijgen, is **afhankelijk van je inkomen**. Met een hoog inkomen kun je meer hypotheek krijgen dan met een laag inkomen. Je kunt alleen een hypotheek krijgen als je een **vaste baan** hebt.

Als je een hypotheek hebt, moet je ook **rente** betalen. Bij de ene bank moet je meer rente betalen dan bij de andere bank. Ook kun je kiezen tussen verschillende soorten hypotheken. Het is daarom een belangrijke beslissing of je een huis wilt kopen en waar je de hypotheek neemt. Er zijn **bedrijven** die je advies kunnen geven. Een deel van de rente kun je weer terugkrijgen via de **belasting**. Je moet dan elk jaar een formulier invullen. Dat kan ook op internet.

Een huis kopen via een makelaar en naar de notaris gaan

De meeste mensen kopen een huis via een **makelaar**. Dat is iemand die mensen helpt om een huis te kopen of te verkopen.

Je kunt op internet zien welke huizen bij verschillende makelaars te koop zijn. Je kunt bijvoorbeeld zoeken op www.funda.nl. Als je een **geschikt** huis hebt gezien, maak je een afspraak met de makelaar om het huis te bekijken.

een huis te koop

Als je het huis wilt kopen, ga je met de **verkoper** praten over de prijs. Dat gaat via de makelaar. De verkoper vraagt een vraagprijs, maar soms kun je het huis goedkoper krijgen. Als de prijs duidelijk is, ga je met de verkoper naar de **notaris**. Daar moet je een **contract tekenen** voor het huis en voor de **hypotheek**.

Reparaties en onderhoud

Als je een huis hebt gekocht, moet je alle **reparaties** zelf betalen. Ook voor het **onderhoud** moet je zelf **zorgen**. Door onderhoud van je huis zorg je dat het goed en mooi blijft, bijvoorbeeld door het huis te **schilderen** of door oude en kapotte dingen te **vervangen**.

4 Vul de woorden in.

Kies uit: **geschikt** • **makelaar** • **notaris** • **onderhoud** • **rente** • **vraagprijs**

- 1 De _____ is de prijs die de **verkoper** voor het huis wil hebben.
- 2 Als je een **hypotheek** hebt, moet je aan de bank _____ betalen.
- 3 De _____ is iemand die mensen helpt om een huis te kopen of te verkopen.
- 4 Als je een huis koopt, moet je het **contract tekenen** bij de _____.
- 5 Een huis met twee kamers is niet _____ voor vijf mensen.
- 6 Door _____ zorg je dat je huis mooi blijft.

5 Paul en Esther hebben een huis gekocht. Wat hebben ze eerst gedaan? Wat daarna? Zet de nummers 1 tot en met 5 voor de zinnen.

- _____ Ze zijn naar de **notaris** geweest om het **contract te tekenen**.
- _____ Ze hebben op internet gekeken naar **geschikte** huizen.
- _____ Ze hebben een **makelaar** gebeld om een huis te bekijken.
- _____ Ze hebben via de makelaar afgesproken welke prijs ze betalen.
- _____ Ze **zorgen** voor **reparaties** en **onderhoud** van het huis.

Een huis huren

Socialehuurwoning of vrije sector?

Er zijn twee manieren om een huis te huren:

- Je kunt een **socialehuurwoning** huren als je inkomen laag is. De **huur** voor zo'n **woning** is niet zo hoog.
- Je kunt een huis huren in de **vrije sector**. De huur voor zo'n huis is wel hoog.

Met welk inkomen kun je een sociale huurwoning huren? En hoeveel huur betaal je dan? Dit verandert per jaar.

Inschrijven als woningzoekende

Als je een **socialehuurwoning** wilt huren, moet je eerst **inschrijven als woningzoekende**. Dat moet je op internet doen bij een **organisatie** zoals WoningNet (bijvoorbeeld in Amsterdam) of Woonnet (bijvoorbeeld in Rotterdam). In zo'n organisatie werken verschillende **woningcorporaties** samen. Bij een woningcorporatie kun je een huis huren. Je moet meestal geld betalen als je je inschrijft en daarna elk jaar weer.

Een huis kiezen

Als je je hebt ingeschreven als woningzoekende, krijg je nog niet meteen een **woning**. Vijf jaar of langer wachten is heel gewoon.

Op internet kun je bij een organisatie als WoningNet zien welke huizen in jouw **regio** te huur zijn. Je kunt meestal niet uit alle huizen kiezen. Of je een huis kunt krijgen, is **afhankelijk van**:

- je inkomen, dat mag niet te hoog of te laag zijn voor die woning;
- het aantal personen met wie je in het huis wilt wonen;
- soms: je leeftijd. Sommige woningen zijn alleen voor oudere mensen.

Als je een **geschikt** huis ziet, kun je via internet **reageren**.

Wie krijgt de woning?

Bijna altijd **reageren** er veel mensen op een **woning**. Wie het langst staat **ingeschreven**, krijgt het eerst de woning **aangeboden**. Je kunt dan gaan kijken en beslissen of je er echt wilt wonen. Je hoeft er niet te gaan wonen, maar als je 'nee' zegt, moet je wachten op een andere woning.

Als je snel een huis nodig hebt, kun je soms een **urgentieverklaring aanvragen**. Die kun je bijvoorbeeld soms krijgen als je gaat **scheiden** en kinderen hebt, of als je een ander huis nodig hebt door problemen met je **gezondheid**. Maar niet veel mensen krijgen een urgentieverklaring! Je kunt een urgentieverklaring aanvragen bij de **gemeente**. Soms moet je ervoor betalen.

Een woning huren in de vrije sector

Je hoeft geen **socialehuurwoning** te huren als je de wachttijd te lang vindt. Je kunt ook een woning, een **etage** of een kamer huren in de **vrije sector**, van een **woningcorporatie** of van een huisbaas (een **particulier**). Maar dan betaal je meestal wel meer. Waar kun je die woningen vinden? Je kunt:

- aan familie of vrienden vragen of zij **woonruimte** weten;
- in **advertenties** in kranten of op internet zoeken;
- naar een **makelaar** gaan: bij een makelaar kun je een huis kopen, maar vaak ook huren.

6 Waar of niet waar?

1 Als je je hebt ingeschreven , krijg je meestal snel een woning .
2 In de vrije sector vind je de duurdere woningen.
3 Als je een woning krijgt aangeboden , moet je er gaan wonen.
4 Iedereen die dat wil, kan een urgentieverklaring krijgen.
5 Een socialehuurwoning is een huis van een huisbaas. | waar / niet waar
waar / niet waar
waar / niet waar
waar / niet waar
waar / niet waar |
|--|---|

Een huurcontract

Als je een huis gaat **huren**, krijg je een **huurcontract**. In dat **contract** staan de regels van de **verhuurder** (de huisbaas of de **woningcorporatie**), bijvoorbeeld:

- hoeveel **huur** je moet betalen;
- of je **servicekosten** moet betalen, dat zijn bijvoorbeeld kosten voor het schoonmaken van een flat;
- welke **reparaties** en welk **onderhoud** aan je huis gedaan worden zonder dat je extra moet betalen;
- hoeveel tijd je hebt om de huur op te zeggen. Als je wilt **verhuizen**, moet je dat meestal een of twee maanden van tevoren via een brief laten weten.

Huurtoeslag

Als je een huurhuis hebt gevonden en de **huur** is te hoog voor je, kun je soms geld van de **belasting** terugkrijgen. Dat heet **huurtoeslag**. Je kunt dat **aanvragen** op de **website** van de **Belastingdienst**. Dat kun je doen op www.toeslagen.nl.

Reparaties en onderhoud

Bij een huurhuis **zorgt** de **verhuurder** voor de grote **reparaties** en voor groot **onderhoud**. Bijvoorbeeld: de verhuurder **schildert** de buitenkant van je huis en **vervangt** kapotte **kranen**. Kleine reparaties en klein onderhoud doe je zelf, bijvoorbeeld: binnen schilderen of een kapotte lamp vervangen.

In je **huurcontract** staat precies wie welk onderhoud en welke reparaties doet.

De huurcommissie

Als je een probleem hebt met je huisbaas of de **woningcorporatie**, kun je contact zoeken met de **huurcommissie**, via www.huurcommissie.nl. Dat kun je bijvoorbeeld doen als je vindt:

- dat het **onderhoud** en de **reparaties** niet goed gedaan worden;
- dat je te veel **huur** moet betalen.

De huurcommissie zoekt uit wie er **gelijk heeft**.

Meer informatie over een huis huren kun je vinden op www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/huurwoning.

- 7 Ahmed en Sarah hebben een huurhuis gevonden. Wat hebben ze eerst gedaan? Wat daarna? Zet de nummers 1 tot en met 5 voor de zinnen.

- Ze hebben via internet op een **geschikte woning** gereageerd.
- Ze hebben zich **ingeschreven als woningzoekende**.
- Ze hebben een **huurcontract getekend**.
- Ze hebben op internet naar huurwoningen gezocht.
- Ze zijn gaan kijken in de woning.

- 8 Maak de zin af. Trek een lijn.

1 De verhuurder	a is geld dat je terug kunt krijgen van de belasting .
2 De huurcommissie	b is de huisbaas of de woningcorporatie .
3 Huurtoeslag	c zijn extra kosten, zoals voor het schoonmaken van de flat.
4 Servicekosten	d is een papier met regels over het huis dat je huurt.
5 Het huurcontract	e kan je helpen bij problemen met je huisbaas.

Waar je ook aan moet denken

Verhuizen

Als je gaat **verhuizen**, moet je veel dingen regelen. Een van die dingen is **zorgen** dat de post naar je nieuwe adres wordt gestuurd. En dat iedereen je nieuwe adres weet. Je kunt een **verhuisbericht** op het postkantoor halen. Je kunt ook via internet **doorgeven** dat je gaat verhuizen, op www.postnl.nl/voorthuis/ontvangen/verhuisservice.

Belastingen die je moet betalen

Er zijn verschillende **belastingen** die je moet betalen aan de **gemeente**. Die belastingen hebben te maken met wonen. Deze belastingen moet iedereen betalen:

- **afvalstoffenheffing**, een belasting over het **afval**;
- **rioolheffing**, een belasting voor het afvalwater.

Als je een huis hebt gekocht, moet je nog een belasting betalen:

- de OZB, de **onroerendezaakbelasting**, een belasting voor het wonen.

Als je een laag **inkomen** hebt, bijvoorbeeld als je een **uitkering** krijgt, hoef je deze belastingen niet te betalen. Dat heet **kwietschelding**. Je kunt dit via internet **aanvragen**.

Vergunningen

Soms heb je een **vergunning** nodig. Dat is een **officieel** papier van de **gemeente**. Je moet het eerst **aanvragen**. Op dat papier staat dan dat je iets mag doen: je krijgt **toestemming** voor iets. In sommige gemeenten heb je bijvoorbeeld:

- een **huisvestingsvergunning** nodig als je een goedkope **woning** wilt **huren**;
- een vergunning als je een boom wilt weghalen;
- een vergunning als je je huis wilt **verbouwen**.

Je huis en tuin netjes houden

De meeste Nederlanders vinden het belangrijk dat hun huis en **tuin er netjes** uitzien. Ze **zorgen** dat:

- er op tijd **onderhoud** aan hun huis gedaan wordt, dus bijvoorbeeld dat hun huis **geschilderd** is;
- de buitenkant van hun huis er schoon uitziet, bijvoorbeeld dat hun ramen schoon zijn;
- **het afval** in de **container** gedaan wordt;
- er geen **rotzooi** voor het huis of in de tuin staat.

Het afval scheiden

Voor het **afval** heb je in de meeste **gemeenten** twee **containers**. Als je twee containers hebt, heb je meestal:

- een container voor het afval uit de **tuin** en afval van eten; dat heet groente-, fruit- en tuinafval;
- een container voor het andere afval.

containers voor afval

De containers hebben verschillende kleuren, je hebt bijvoorbeeld een groene en een grijze container. Met twee containers kun je het afval dus **scheiden**. Als je maar één container hebt, is die snel vol. Ook is afval scheiden beter voor het **milieu**: je helpt mee de **lucht** en het water schoon te houden. In veel gemeenten kun je ook het **plastic** afval scheiden. Je kunt het in **zakken** doen, die ook opgehaald worden.

In een flat heb je meestal geen eigen container, maar doe je het afval in zakken. Vaak kun je dan wel je afval scheiden.

Je kunt nog meer afval scheiden, bijvoorbeeld:

- oud papier;
- glas;
- **chemisch afval**, zoals **batterijen**;
- plastic, als dat niet apart wordt opgehaald.

Dat afval moet je naar speciale plaatsen brengen, bijvoorbeeld: glas in de **glasbak**. In elke gemeente kun je groot afval en chemisch afval naar een speciale plaats brengen. Informatie over het scheiden van afval kun je vinden op www.afvalscheidingswijzer.nl.

Wanneer wordt het afval opgehaald?

Het **afval** wordt op vaste dagen opgehaald. Als je zelf een **container** hebt, mag je die alleen op die vaste dagen aan de straat zetten. In veel gemeenten mag het ook de avond ervoor, maar dat mag niet overal. Als je het afval op andere dagen buitenzet, kun je een **bekeuring** krijgen. Dat kan ook als je afval op straat gooit.

Op welke dagen wordt het afval opgehaald en waar kun je het afval naartoe brengen? Bij de **gemeente** kun je hierover informatie krijgen.

9 Waar of niet waar?

1 De OZB is een belasting die je aan de gemeente betaalt.	waar / niet waar
2 Met een laag inkomen kun je kwijtschelding van de belasting van de gemeente krijgen.	waar / niet waar
3 Met een vergunning kun je toestemming voor iets krijgen van de gemeente.	waar / niet waar
4 Je mag de containers aan de straat zetten als ze vol zijn.	waar / niet waar
5 Je kunt een bekeuring krijgen als je afval op straat gooit.	waar / niet waar
6 Afval scheiden is goed voor het milieu.	waar / niet waar
7 Chemisch afval mag in de container met groente-, fruit- en tuinafval.	waar / niet waar

10 Welke dingen horen erbij? Bedenk samen met andere cursisten afval dat hierbij hoort.

oud papier: kranten, brieven, _____

groente-, fruit- en tuinafval: _____

chemisch afval: _____

Waar je nog meer voor moet betalen**Energie**

In je huis heb je **energie** nodig: **elektriciteit** en meestal ook **gas**. Energie voor je huis koop je bij een **energiebedrijf**, zoals Eneco of Nuon. Je kunt zelf kiezen welk **bedrijf** je neemt. Op internet kun je vinden hoeveel je betaalt bij verschillende bedrijven. Verschillende bedrijven vind je op www.energiprijzen.nl.

De meterstand

Eén keer per jaar moet je de **meterstand** doorgeven van je **gasmeter** en je **elektriciteitsmeter**. Dan weet het **energiebedrijf** hoeveel **energie** je dat jaar gebruikt hebt. Op een elektriciteitsmeter zie je soms twee meterstanden. Dan kun je goedkope elektriciteit 's nachts en in het weekend krijgen. Sommige huizen hebben een aparte meterstand voor **verwarming**.

Je kunt de meterstand doorgeven via de telefoon, via internet of per post, op een kaartje. Soms komt er iemand aan de deur om je meterstand op te schrijven.

een gasmeter

De energierekening

Elke maand moet je een vast **bedrag** aan het **energiebedrijf** betalen. Dat heet het **termijnbedrag**. Eén keer per jaar krijg je een **jaarrekening**. Daarop staat hoeveel **energie** je dat jaar gebruikt hebt en hoeveel je moet betalen of terug krijgt. Je hebt natuurlijk al elke maand betaald. Als je meer hebt gebruikt, moet je extra betalen en moet je in het nieuwe jaar een hoger termijnbedrag gaan betalen. Als je minder hebt gebruikt, krijg je geld terug en krijg je een lager termijnbedrag. Als je niet op tijd betaalt, kun je problemen krijgen: eerst krijg je een paar keer een brief. Als je dan nog niet betaalt, kunnen je **gas** en **elektriciteit** worden **a gesloten**. Als je een **woning** huurt, betaal je soms de **huur inclusief** energie. Of je betaalt **servicekosten inclusief verwarming**. Dan krijg je daarvoor geen aparte rekening van het energiebedrijf.

Contact met het energiebedrijf

Als je gaat **verhuizen** of **klant** wilt worden bij een ander **energiebedrijf**, moet je contact opnemen met het energiebedrijf via de telefoon, de post of het internet. Je krijgt dan formulieren die je moet invullen en je moet de **meterstand doorgeven**.

Water

Het water in je huis komt meestal van een apart **bedrijf**. Dat bedrijf **zorgt** voor het water in jouw **regio**. Voor het water heb je een aparte **meterstand**.

Van het **waterbedrijf** krijg je ook **rekeningen** met een **termijnbedrag** en elk jaar een **jaarrekening**.

11 Vul de woorden in.

Kies uit: **aangesloten** • **inclusief** • **meterstand** • **regio** • **termijnbedrag**

- 1 Eén keer per jaar moet je de _____ doorgeven aan het **energiebedrijf**.
- 2 Een _____ is een vast **bedrag** dat je elke maand aan het energiebedrijf betaalt.
- 3 Als je een **woning huurt**, betaal je soms de **huur** _____ energie.
- 4 Als je niet op tijd betaalt, kunnen je **gas** en **elektriciteit** worden _____.
- 5 Een _____ is een aantal plaatsen die bij elkaar in de buurt liggen.

Storingen

Een **storing** betekent dat iets niet goed werkt. Je hebt bijvoorbeeld geen **elektriciteit**. Wat kun je doen?

- 1 Eerst kijk je of je het probleem in je eigen huis kunt vinden. Misschien is er bijvoorbeeld een **apparaat kapot**.
- 2 Als je in je huis niets kunt vinden, moet je weten of er in jouw buurt nergens elektriciteit is. Dat kom je te weten door het aan je buren te vragen. Als de storing in jouw buurt is, kun je niets doen. Meestal heb je binnen een paar uur weer elektriciteit.
- 3 Als de storing alleen in jouw huis is, kun je vaak zelf iets doen. Maar een probleem met **gas** of elektriciteit kan gevaarlijk zijn. Als je niet weet wat je moet doen, kun je dus beter hulp vragen. Je kunt het aan je buren vragen bij een klein probleem. Je kunt het **energiebedrijf** of **waterbedrijf** bellen bij een storing.

Als je iets moet laten **repareren**, moet je eerst weten of de huisbaas dit moet doen of jijzelf. Als jij het zelf moet laten repareren, kun je een **elektricien** of een **loodgieter** bellen.

Zuinig zijn met energie en water

Als je **zuinig** bent met **energie** en **water**, dan:

- hoef je minder te betalen, misschien wel een paar honderd euro minder per jaar;
- is dat beter voor het **milieu**, je helpt mee de **lucht** en het water schoon te houden.

Je kunt dat op verschillende manieren doen, bijvoorbeeld:

- Als je een nieuw **apparaat** koopt, koop je er één met een **A-label**. Dan is het een zuinig apparaat.
- Een apparaat dat iets warm maakt, gebruikt veel **energie**. Bijvoorbeeld een **wasmachine**. Probeer minder warm te wassen, dus op 40 graden. En alleen met een volle wasmachine.
- Doe de lampen uit als je niet in een kamer bent.
- Ze de **verwarming**'s avonds een uurtje voor het slapen gaan uit.

Telefoon, internet en televisie

Je kunt bij verschillende **bedrijven** een **abonnement** nemen voor de telefoon, voor internet en voor een **kabelaansluiting** voor de televisie. Bijvoorbeeld bij KPN, Ziggo, Tele2 of een ander bedrijf. Dan moet je ook nog kiezen welk abonnement bij dat bedrijf voor jou het beste is. Je kunt bijvoorbeeld een abonnement nemen waarmee je niet hoeft te betalen voor het bellen naar **vaste nummers**.

Bijna iedereen heeft ook een mobiele telefoon. Als je een nieuwe wilt hebben, is er veel om te kiezen: bij welke **provider**, bel je met **beltegoed** of neem je een abonnement en welk dan? Soms krijg je een gratis telefoon bij je abonnement, maar dan betaal je weer meer per maand.

Via internet kun je ook gratis bellen. Of Skypen, je kunt via Skype op internet met mensen over de hele wereld spreken. Als ze een **webcam** hebben, kun je ze ook zien.

Het is vaak moeilijk om een abonnement te kiezen. Op internet vind je **websites** die je kunnen helpen om te kiezen. Bijvoorbeeld op www.bellen.com. Daar staat hoeveel je betaalt en wat je dan precies kunt doen.

Als je de beslissing hebt genomen, kun je op de website van dat bedrijf vinden hoe je zo'n abonnement kunt **bestellen**. Ook lees je daar wat je moet doen als je **verhuist** of als er een **storing** is. Je krijgt meestal één keer per maand of één keer in de twee maanden een **rekening**. Op die rekening staat hoeveel je hebt gebeld en hoeveel je moet betalen.

12 Vul de woorden in.

Kies uit: **beltegoed** • **storing** • **elektricien** • **loodgieter** • **milieu** • **provider** • **verwarming**

- 1 Voor internet en telefoon moet je een _____ kiezen.
- 2 Een _____ kan je kapotte **kraan** repareren.
- 3 Een _____ kan helpen als je problemen hebt met de **elektriciteit**.
- 4 Als er een _____ in de buurt is, moet je gewoon wachten tot het over is.
- 5 **Zuinig** zijn met **energie** is goed voor het _____.
- 6 Als je de _____ een uurtje voor je gaat slapen uitzet, is je **rekening** van het **energiebedrijf** lager.
- 7 Bel jij met _____ of heb je een abonnement?

13 Wat zou je doen? Bespreek met de mensen in je groepje en kijk in de sleutel.

- 1 Je hebt geen **elektriciteit**.
- 2 Er komt **rook** uit je televisie.
- 3 Je **ruikt gas**.
- 4 Je wilt weten welk **telefoonabonnement** het goedkoopst is.
- 5 Je wilt niet te veel geld betalen voor elektriciteit.
- 6 Er komt bruin water uit de **kraan** en bij je buren ook.
- 7 Internet doet het niet.
- 8 Je denkt dat je **telefoonrekening** niet klopt.

Verzekeringen

Voor een **verzekering** moet je geld betalen, dat heet **premie**. De verzekering helpt je dan als je in de problemen komt. Bijvoorbeeld bij **brand** in je huis.

Als er brand is in je huis, bel je natuurlijk eerst 112!

De meeste mensen hebben deze verzekeringen:

- De **AVP**, de **aansprakelijkheidsverzekering voor particulieren**

Deze verzekering wordt ook **WA-verzekering** genoemd.

Het kan gebeuren dat jij of je kind **per ongeluk** iets kapotmaakt, bij een ander thuis, op school, op straat enzovoort. Dan betaalt deze verzekering. De verzekering betaalt meestal niet voor spullen van jezelf die kapot zijn gegaan.

Je hoeft geen AVP te nemen. Maar als je geen AVP hebt, moet je veel geld betalen als er iets kapot is gemaakt!

- De **inboedelverzekering**

De **inboedel** is alles wat er in en bij je huis is. Je krijgt met deze inboedelverzekering geld als er **schade** is (er is iets kapotgegaan) aan je spullen door **brand** of door water. Ook als er dingen uit je huis gestolen worden, krijg je geld van deze verzekering.

- De **woonhuisverzekering**

Deze verzekering wordt ook **opstalverzekering** genoemd. Het is een verzekering voor een koophuis. Deze woonhuisverzekering betaalt als er iets aan je huis kapotgaat, bijvoorbeeld door **brand**, **storm** of water. Deze verzekering moet je hebben om een **hypotheek** te krijgen.

- De **autoverzekering of WA-verzekering**

Als je een auto of een **brommer** hebt, is deze verzekering **verplicht**. Als jij schade maakt bij een ander, betaalt deze verzekering. Er zijn nog andere verzekeringen voor een auto die niet verplicht zijn.

- De **zorgverzekering**

De **basisverzekering** is verplicht. Hierover heb je in hoofdstuk 3 gelezen.

Je kunt kiezen uit veel **verzekeringsmaatschappijen**. En bij een verzekерingsmaatschappij kun je kiezen uit veel verschillende soorten verzekeringen. Het is soms moeilijk om te kiezen. Op internet kun je informatie vinden en er zijn **websites** die je kunnen helpen om te kiezen. Bijvoorbeeld op: www.independen.nl.

Als je een verzekeringsmaatschappij hebt gekozen, kan er iemand bij je thuis komen om informatie te geven. Als je de verzekering neemt, krijg je een **polis**, dat is een soort **contract** van de verzekering.

Schade aan de verzekерingsmaatschappij doorgeven

Als je een verzekering hebt en je hebt **schade**, moet je het zo snel mogelijk melden bij de **verzekersmaatschappij**. Je moet dan eerst bellen en vertellen wat er gebeurd is. Daarna moet je een formulier invullen of de schade melden via internet. Meestal moet je ook andere dingen opsturen, zoals **bonnen**. Als je veel schade hebt, komt er iemand van de verzekersmaatschappij kijken. De verzekering betaalt alleen als er iets **per ongeluk** kapot is gegaan. Niet als je het gedaan hebt om geld terug te krijgen van de verzekering.

foto 1

foto 2

foto 3

14 Kijk naar de foto's. Welke verzekering heb je nodig?

Vul in: **aansprakelijkheidsverzekering • inboedelverzekering • woonhuisverzekering**

- 1 Op foto 1 zie je een keuken waar **brand** is geweest. Als je brand in je keuken hebt gehad en je moet nieuwe **apparaten** kopen, kun je geld terugkrijgen van de _____.
- 2 Op foto 2 zie je een **bal** die door een **ruit** is gegaan. Als de ruit van de buren kapot is gegaan door de bal van je zoon, heb je de _____ nodig.

- 3 Je hebt een huis gekocht. Door de **storm** is er een boom op je huis gevallen (foto 3). Je kunt geld krijgen van de _____.

15 Waar of niet waar?

- 1 De **inboedelverzekering** is voor dingen die je bij iemand anders kapotmaakt. waar / niet waar
- 2 Als er iets gestolen is uit je huis, krijg je geld terug van je inboedelverzekering. waar / niet waar
- 3 Als je een huis **huurt**, heb je geen **woonhuisverzekering** nodig. waar / niet waar
- 4 Voor een **brommer** heb je een **WA-verzekering** nodig. waar / niet waar
- 5 Een **polis** is een papier van de **Belastingdienst**. waar / niet waar
- 6 Als je **schade** hebt, moet je de **verzekeringsmaatschappij** bellen. waar / niet waar

Weet je het nu?

Kun je nu antwoord geven op deze vragen? Zet een kruisje bij ja, een beetje of nee.

	ja	een beetje	nee
1 Een woning zoeken. Weet je wat je moet doen als je:			
a je wilt inschrijven als woningzoekende?			
b wilt reageren op een huis?			
c een urgentieverklaring wilt aanvragen?			
d bij een particulier een huis wilt huren?			
e een huis wilt kopen?			
2 Een huis kopen of huren. Weet je:			
a wat een hypotheek is?			
b wat je bij een makelaar en een notaris kunt doen?			
c hoeveel uur of hypotheek je per maand betaalt?			
d wat er in een huurcontract staat?			
e wanneer je huurtoeslag kunt aanvragen?			
f wie reparaties en onderhoud aan je huis moet doen?			
g wanneer je naar de huurcommissie kunt gaan?			
3 Waar je ook aan moet denken. Weet je:			
a welke belastingen je moet betalen aan de gemeente ?			
b Wat een vergunning is en wanneer je die nodig hebt?			
c waarom en hoe je afval moet scheiden?			
d wanneer je container aan de straat mag staan?			

	ja	een beetje	nee
4 Waar je nog meer voor moet betalen. Kun je:			
a zeggen bij welk bedrijf jij energie en water koopt en hoeveel dat per maand kost?			
b de meterstanden doorgeven?			
c je energierekening lezen?			
d veilig omgaan met energie?			
e zuinig zijn met energie en water?			
f zeggen welke provider je hebt voor telefoon, internet en televisie en hoeveel dat per maand kost?			
g zeggen welke verzekeringen je hebt?			
h zeggen welke verzekeringen verplicht zijn?			
i schade bij de verzekeringsmaatschappij melden?			

Oefenen voor het inburgeringsexamen KNM

Kies het goede antwoord en kijk na in de sleutel. Als je zeven van de tien vragen goed hebt, weet je genoeg. Je kunt ook oefenen voor het inburgeringsexamen KNM op www.coutinho.nl/welkom3.

Deze vragen gaan over Galo, Mirjam en hun dochtertje Amisha.

- 1 **Galo en Mirjam zoeken een ander huis. Ze kunnen geen urgentieverklaring krijgen en ze hebben geen vaste baan. Hoe kunnen ze snel een ander huis vinden?**
 - a Ze moeten een huis kopen.
 - b Ze moeten zich inschrijven als woningzoekende.
 - c Ze moeten een huis huren van een particulier.
- 2 **Galo en Mirjam krijgen voor hun nieuwe woning een huurcontract. Wat staat daarin?**
 - a Wanneer ze weer uit het huis moeten.
 - b Hoeveel huur ze elke maand moeten betalen.
 - c Bij welk energiebedrijf ze zijn.
- 3 **De huur is voor Galo en Mirjam te hoog om te betalen. Wat kunnen ze doen?**
 - a Met de huisbaas praten of de huur lager kan.
 - b Met de gemeente praten.
 - c Huurtoeslag aanvragen bij de Belastingdienst.

- 4 Galo en Mirjam zien dat de kraan in de keuken kapot is. Wat kunnen ze het beste doen?
- a De huisbaas bellen, die moet voor een nieuwe kraan zorgen.
 - b Een loodgieter bellen.
 - c Zelf een nieuwe kraan kopen.
- 5 Galo en Mirjam moeten afvalstoffenheffing betalen, maar ze hebben een laag inkomen. Wat kunnen ze doen?
- a Bij de gemeente kwijtschelding aanvragen.
 - b Bij de belasting huurtoeslag aanvragen.
 - c Gewoon niet betalen en de brief terugsturen.
- 6 Galo en Mirjam willen het glas scheiden van het andere afval. Wat doen ze met het glas?
- a Dat doen ze in de groene container, die wordt ook thuis opgehaald.
 - b Dat gooien ze weg in een glasbak in de buurt.
 - c Dat gooien ze weg bij het andere afval, de gemeente haalt het glas later uit het afval.
- 7 Hoe vaak moeten Galo en Mirjam de meterstand van gas en elektriciteit doorgeven?
- a Elke maand.
 - b Eén keer per jaar.
 - c Alleen als er iemand aan de deur komt van het energiebedrijf.
- 8 Galo en Mirjam hebben geen elektriciteit meer. Ze kunnen in hun eigen huis geen probleem vinden. Wat doen ze dan eerst?
- a Ze kijken of de andere mensen in de straat elektriciteit hebben.
 - b Ze bellen de huisbaas.
 - c Ze bellen het energiebedrijf.
- 9 Wie beslist bij welk bedrijf Galo en Mirjam een telefoonabonnement nemen?
- a Dat beslist de huisbaas.
 - b Dat beslist de gemeente.
 - c Dat kiezen ze zelf.
- 10 Amisha is gaan spelen bij een vriendinnetje thuis. Daar heeft ze per ongeluk een glas met drinken over de computer laten vallen. De computer is kapot. Welke verzekering moeten Galo en Mirjam bellen?
- a De aansprakelijkheidsverzekering (de AVP).
 - b De inboedelverzekering.
 - c De woonhuisverzekering.

Oefenen voor het inburgeringsexamen lezen, schrijven, luisteren en spreken A2

Lezen

Op www.funda.nl staat deze informatie:

Een mooi verbouwd, direct te betrekken appartement in Rotterdam Blijdorp gelegen op de tweede en derde verdieping. Het appartement beschikt over een ruim balkon aan de voorzijde en is uitstekend gelegen: uitvalswegen, openbaar vervoer, Vroesenpark en winkels liggen binnen handbereik.

Indeling

Aantal kamers	4 kamers (2 slaapkamers)
Aantal badkamers	1 badkamer en 1 apart toilet
Badkamervoorzieningen	Douche
Aantal woonlagen	2 woonlagen
Gelegen op	2e en 3e woonlaag
Voorzieningen	tv-kabel

Buitenruimte

Ligging	Aan rustige weg en in woonwijk
Balkon/dakterras	Dakterras aanwezig en balkon aanwezig

Parkeergelegenheid

Soort parkeergelegenheid	Openbaar parkeren
--------------------------	-------------------

Geef antwoord.

1 **Waar staat het huis?**

- a In Amsterdam Blijdorp.
- b In Rotterdam Blijdorp.
- c In Rotterdam, maar de wijk weten we niet.

2 **Waarom staat dit huis op een goede plaats volgens de advertentie?**

- a Het staat dicht bij een park, openbaar vervoer en winkels.
- b Het staat dicht bij een school, een weg en winkels.
- c Het staat dicht bij een school, het station en aan een rustige weg.

3 Hoeveel slaapkamers heeft het huis?

- a 2
- b 3
- c 4

4 Wat is dit voor een huis?

- a Een huis met een tuin aan een rustige weg.
- b Een appartement met een balkon, aan een drukke weg.
- c Een appartement met een balkon, aan een rustige weg.

Schrijven

Je hebt de informatie hierboven over het huis op internet gezien. Je weet dat een vriend een appartement zoekt. De prijs van het huis is wat hij kan betalen. Schrijf hem een mail. Schrijf drie positieve punten van het huis op. Je kunt de informatie van de advertentie hierboven gebruiken. Maak complete zinnen.

 Verzenden	Aan.. John Ewing
	CC..
	BCC..
	Onderwerp.. huis
<p>Hoi John,</p> <p>Ik heb op Funda een goed huis voor je gezien. Ik denk dat het wel iets voor je is.</p> <p>De vraagprijs is € 176.000 en je wilt niet meer dan € 180.000 uitgeven, dus dat is niet te duur.</p> <p>Het huis heeft ook verschillende voordelen:</p> <hr/> <hr/> <hr/>	
<p>Misschien moet je het huis eens gaan bekijken?</p> <p>Als je het leuk vindt, ga ik met je mee!</p> <p>Groetjes,</p> <p>Paul</p>	

Luisteren

Kijk naar het filmpje 'Schadeproces bij brand' en kies het goede antwoord.

1 Wat is dit voor een dit filmpje?

- a Dit is reclame voor het kopen van een keuken.
- b Dit is informatie van de regering: wat moet je doen bij brand?
- c Dit is reclame voor een verzekерingsmaatschappij.

2 Als er iets gebeurd is, kun je een schade melden bij de verzekering. Hoe kun je de schade melden?

- a Je kunt alleen bellen.
- b Dat kun je alleen op internet doen.
- c Dat kun je via de telefoon of internet doen.

3 Als de verzekeringsmaatschappij (Interpolis) iemand stuurt om naar de schade te kijken, hoe snel nemen ze dan contact op?

- a Binnen twee uur.
- b Binnen twee dagen.
- c Binnen twee weken.

Spreken

Onderdeel 1: kijken

Kijk en luister naar de video en geef antwoord op de vragen.

- 1 Ik woon in een eengezinswoning. Het is een koopwoning. In wat voor een huis woon jij? En woon je in een koopwoning of een huurwoning?**
 - 2 Woon je liever in een flat of in een eengezinswoning? Vertel ook waarom je daar liever woont.**
 - 3 Ik woon al 10 jaar in mijn huis. Hoelang woon jij in jouw huis? Vertel ook met wie je daar woont.**
 - 4 Mijn buren komen uit Turkije. Waar komen jouw buren vandaan? En heb je weleens contact met jouw buren?**
 - 5 Ik heb twee telefoons: thuis heb ik een telefoon met een vast nummer en ik heb een mobiele telefoon. Hoeveel telefoons heb jij? Vertel ook wie je vaak belt.**
-

Onderdeel 2: luisteren

Luister naar de vragen en kies het goede antwoord.

- 1 Galo en Mirjam willen een huis kopen. Ze hebben een gesprek bij de bank over de hypotheek. De man van de bank vraagt: 'Hebben jullie een vaste baan?' Wat kan Mirjam zeggen?
 - a Ik heb een vaste baan en mijn man volgt een cursus Nederlands.
 - b Dat zijn uw zaken niet. Dus dat gaan we niet vertellen.
 - c We willen een eengezinswoning met een tuin.
- 2 Galo en Mirjam gaan in een huis kijken, dat ze misschien willen kopen. Wat kunnen ze aan de makelaar vragen?
 - a Waarom doet u dit werk?
 - b Is er genoeg onderhoud aan dit huis gedaan?
 - c Hoeveel huur moeten we betalen?
- 3 Galo is alleen thuis. Plotseling is er geen elektriciteit meer. Wat kan Galo aan de buurman vragen?
 - a Heb jij ook geen elektriciteit meer?
 - b Jij ook geen elektriciteit meer hebben?
 - c Jij heeft ook geen elektriciteit meer?

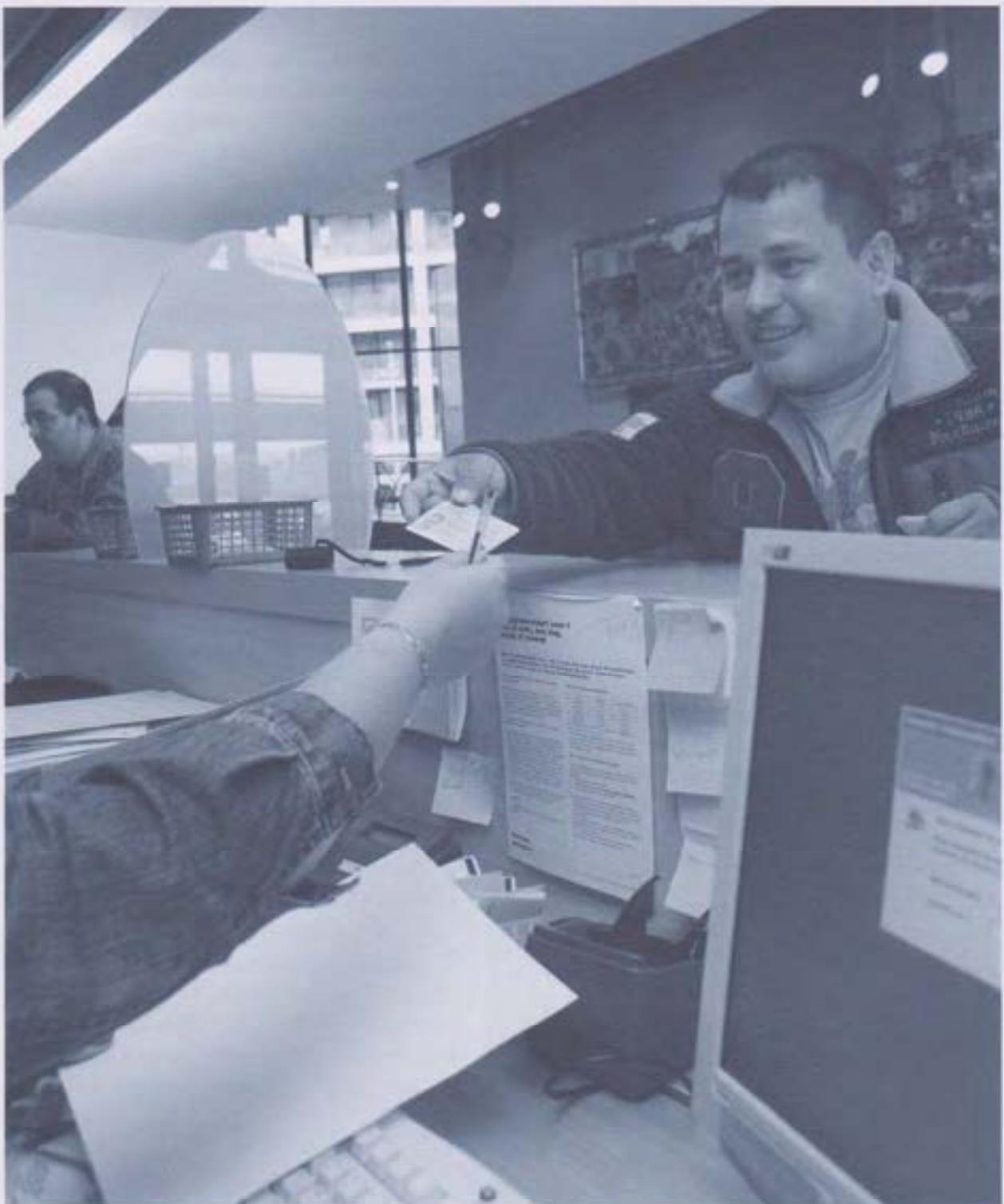
Woordenlijst bij hoofdstuk 4

Deze woorden uit dit hoofdstuk moet je kennen voor het examen. Op kopieerbladen vind je lijsten met schrijflijntjes en lijsten in het Engels, Spaans, Turks en Arabisch.

de aansprakelijkheidsverzekering	de makelaar
het abonnement	melden
afval scheiden	de meterstand
de afvalstoffenheffing	het milieu
de bekeuring	de opstalverzekering
de belasting	de OZB (onroerendezaakbelasting)
de Belastingdienst	de particulier
het beltegoed	de polis
het chemisch afval	de premie
de container	de provider
het contract	de regio
de eengezinswoning	de rente
de elektriciteitsmeter	de rioolheffing
de energie	de schade
het energiebedrijf	de servicekosten
de energierekening	de socialehuurwoning
de gasmeter	de storing
de gemeente	het termijnbedrag
de glasbak	de uitkering
de huisvestingsvergunning	de urgentieverklaring
de huur	de vergunning
de huurcommissie	het verhuisbericht
de huurtoeslag	de verzekering
de hypothek	de verzekерingsmaatschappij
de inboedelverzekering	de vrije sector
inclusief	het waterbedrijf
het inkomen	de woningcorporatie
de jaarrekening	de woningzoekende
de kwijtschelding	de woonhuisverzekering

5

Dienstverlening in Nederland

Introductie

1 Kijk naar de foto op de vorige pagina en bespreek de vragen.

- 1 Wat zie je allemaal op de foto?
- 2 Galo is hier bij de **gemeente**. Wat kan hij daar doen?
- 3 Wat geeft Galo aan de vrouw, denk je?
- 4 Hoe gaat een bezoek aan de gemeente? Wat gebeurt er allemaal?

Dienstverlening

Dienstverlening betekent dat mensen of **instanties** je helpen. In dit hoofdstuk kun je lezen welke instanties er zijn in Nederland en wanneer die je kunnen helpen. Deze instanties kunnen je bijvoorbeeld helpen:

- de **gemeente**, als je een nieuw **paspoort** nodig hebt;
- de politie, als je **portemonnee** gestolen is;
- de **Belastingdienst**, als je geld terug kunt krijgen van de **huur** die je betaalt;
- een bank, voor alles wat met geld te maken heeft;
- een **advocaat**, als je bijvoorbeeld problemen hebt met je **verblijfsvergunning**;
- de **thuiszorg**, als je langere tijd ziek bent;
- het **maatschappelijk werk**, als je problemen hebt.

2 Bespreek de vragen.

- 1 Wat zie je op de andere foto's in dit hoofdstuk?
- 2 Welke **dienstverlening** gebruik jij weleens en waarom?
 - de **gemeente**;
 - een **advocaat**;
 - de **politie**;
 - de **thuiszorg**;
 - de **Belastingdienst**;
 - het **maatschappelijk werk**;
 - een **bank**.
- 3 Wil je meer weten over dienstverlening? Waarom of waarom niet?

De politie

Identiteitsbewijs

Iedereen in Nederland van veertien jaar en ouder moet kunnen laten zien wie hij is. Hij moet altijd een **identiteitsbewijs** bij zich hebben. In het **openbaar vervoer** moet je al een identiteitsbewijs hebben, als je twaalf jaar bent.

Een identiteitsbewijs kan zijn:

- een **paspoort**;
- een **rijbewijs**;
- een Nederlandse **identiteitskaart**;
- een **pasje** voor buitenlanders die in Nederland zijn.

De politie kan je vragen om je identiteitsbewijs te laten zien als dat nodig is, bijvoorbeeld als je een **bekeuring** krijgt. Ook een **conducteur** in de trein mag je om je identiteitsbewijs vragen als je geen kaartje hebt. Als je het dan niet bij je hebt, kun je een extra bekeuring krijgen of meegenomen worden naar het **politiebureau**. Een identiteitsbewijs kun je halen bij de **gemeente**. Per gemeente is de prijs verschillend.

Aangifte doen bij de politie

Aangifte doen betekent: iets **officieel** aan de politie vertellen. Je krijgt dan een papier waarop staat wat er gebeurd is. Je kunt aangifte doen bij de politie als:

- er iets van je is gestolen, bijvoorbeeld je fiets of je **portemonnee**;
- je iets belangrijks bent kwijtgeraakt, bijvoorbeeld je **paspoort**;
- iemand **geweld** tegen je heeft gebruikt: iemand heeft je geslagen of pijn gedaan;
- iemand je heeft **bedreigd**, bijvoorbeeld als iemand heeft gezegd: 'Als je me geen geld geeft, maak ik je dood.'

Waarom doen mensen aangifte? Bijvoorbeeld:

- omdat ze hopen dat de politie de **dief** pakt;
- omdat ze aangifte moeten doen om een nieuw **identiteitsbewijs** aan te vragen;
- omdat ze hopen dat ze hun spullen terugkrijgen;
- omdat ze aangifte moeten doen om geld terug te krijgen van de **verzekering**;
- omdat ze advies willen krijgen van de politie.

Je kunt op het **politiebureau** aangifte doen. Meestal kan het ook via de telefoon of via internet op www.politie.nl.

Als je aangifte doet, moet je de politie precies kunnen vertellen wat er gebeurd is. Als er iets kwijt is of gestolen is, vraagt de politie daar ook precies naar. Bijvoorbeeld: als je **paspoort** gestolen is, moet je het nummer weten.

een agent geeft een bekeuring

De politie helpt bij problemen

Soms zijn er problemen die je niet zelf kunt **oplossen**. Bijvoorbeeld:

- Er is op straat een **ongeluk** gebeurd.
- Je ziet dat iemand op straat wordt **bedreigd** of dat er **geweld** wordt gebruikt.

In deze situaties moet er heel snel iets gebeuren. Dan moet je het **alarmnummer 112** bellen.

Soms zijn er problemen waarbij de politie wel moet helpen, maar niet binnen een paar minuten.

Bijvoorbeeld:

- Je **hebt last van het lawaai** van de buren. Je bent aan de deur geweest, maar ze willen niet naar je luisteren.
- Je komt thuis en ziet dat er is ingebroken. Er is een **dief** in je huis geweest.

Dan moet je het nummer bellen van de politie: 0900-8844. Dat nummer is in heel Nederland hetzelfde. De politie komt zo snel **mogelijk** en helpt je.

Je moet doen wat de politie zegt

Als een **politieagent** zegt dat je iets moet doen, moet je dat ook doen. Bijvoorbeeld:

- Een politieagent op straat zegt dat je moet stoppen of laat met zijn hand zien dat je moet stoppen.
- Een politieagent vraagt om je **identiteitsbewijs**.

Als je niet doet wat de politieagent zegt, moet je een **bekeuring** betalen.

3 Wat betekenen de zinnen? Trek een lijn.

1 Je moet je identiteitsbewijs laten zien.	a Je zegt iets officieel tegen de politie.
2 Je doet aangifte .	b Iemand doet je pijn.
3 Iemand gebruikt geweld tegen je.	c Je moet een boete betalen.
4 Je wordt bedreigd .	d Er is een dief in je huis geweest.
5 Er is bij je ingebroken.	e Je moet laten zien wie je bent.
6 Je krijgt een bekeuring .	f Iemand maakt je heel bang.

4 Waar of niet waar?

1 Je kunt een bekeuring krijgen als je geen identiteitsbewijs bij je hebt.	waar / niet waar
2 Een identiteitsbewijs aanvragen is altijd gratis.	waar / niet waar
3 De verzekering vraagt vaak om een bewijs van aangifte .	waar / niet waar
4 Als de politie binnen een paar minuten moet komen, bel je 0900-8844.	waar / niet waar
5 Je kunt via internet aangifte doen.	waar / niet waar

De gemeente

Naar het gemeentehuis als er iets verandert

Iedereen moet ingeschreven staan in de **gemeente** waar hij woont. Alle informatie over jou staat in de computer van de gemeente, bijvoorbeeld je adres, je **nationaliteit** enzovoort. Als er iets verandert, moet je dat **doorgeven** aan de gemeente. Je moet dan altijd je **identiteitsbewijs** laten zien. Je moet naar het **gemeentehuis** om **aangifte** te doen als:

- je een kind hebt gekregen;
- je gaat trouwen of **officieel** samenwonen;
- je gaat **scheiden**;
- er iemand met wie je in huis woont gestorven is;
- je gaat **verhuizen**;
- je buiten Nederland gaat wonen.

Voor deze dingen moet je snel naar het gemeentehuis, als er een kind geboren is bijvoorbeeld binnen drie dagen.

Naar de gemeente om iets aan te vragen

Soms heb je een **document** nodig dat je alleen bij de **gemeente** kunt krijgen, bijvoorbeeld:

- Een **rijbewijs**:
 - je hebt pas je rijbewijs gehaald;
 - je hebt een nieuw rijbewijs nodig.
- Een **paspoort** of een **identiteitskaart**:
 - je hebt net de Nederlandse **nationaliteit** gekregen;
 - je hebt een nieuw paspoort of nieuwe identiteitskaart nodig, deze zijn vijf jaar **geldig**;
 - je kind wordt veertien jaar en moet een eigen paspoort of identiteitskaart hebben;
 - je wilt met je kinderen naar het buitenland reizen: ook je kind heeft dan een paspoort of identiteitskaart nodig.
- Een **uittreksel uit de gemeentelijke basisadministratie** (GBA): dat is een papier met jouw naam, adres enzovoort. Soms heb je dat nodig als je een examen moet doen of als je gaat trouwen.
- Een **vergunning**: een papier van de gemeente om **toestemming** voor iets te krijgen. Meestal gaat dit over je huis. In hoofdstuk 4 kun je hier meer over lezen.

Als je zo'n document **aanvraagt** bij de gemeente, moet je:

- een **identiteitsbewijs** bij je hebben (je oude identiteitsbewijs als je een nieuw wilt aanvragen);
- voor een nieuw rijbewijs, paspoort of identiteitskaart goede **pasfoto's** meenemen;
- er een tijd op wachten, bij een rijbewijs is dat bijvoorbeeld een week. Je moet dan dus twee keer naar het **gemeentehuis**;
- er meestal ook voor betalen.

In 2015 zijn de gemeenten begonnen om aangifte ook via internet mogelijk te maken.

5 Geef antwoord.

1 Wanneer moet je naar het **gemeentehuis**? Noem vier situaties:

- 1 _____
- 2 _____
- 3 _____
- 4 _____

2 Je gaat naar het gemeentehuis, want je hebt een nieuw **rijbewijs** nodig. Noem drie dingen die je moet meenemen:

- 1 _____
- 2 _____
- 3 _____

De Belastingdienst

Het burgerservicenummer

Iedereen die in Nederland woont, heeft een eigen nummer, het **burgerservicenummer (BSN)**. Vroeger heette dat **sofinummer**, sommige mensen noemen dat nog zo. Het is een nummer met negen cijfers. Dat nummer staat bijvoorbeeld in je **paspoort** of op papieren van de **Belastingdienst**. Je moet het burgerservicenummer vaak invullen op formulieren.

Belasting betalen

Iedereen die in Nederland woont, moet **belasting** betalen. Dat is geld dat je aan de **regering** moet geven. Dat gebeurt op verschillende manieren:

- Je moet van je **inkomen** belasting betalen aan de regering. Bijvoorbeeld: iemand **verdient** € 1.200,-. Hij krijgt maar € 800,- op zijn **bankrekening**. Hij betaalt dus € 400,- belasting.
- Je moet ook belasting betalen aan de **gemeente**. Die moet je apart betalen. Je krijgt daarvoor een **rekening** van de gemeente.
- Je betaalt 21% **BTW** op bijna alles wat je koopt. Bijvoorbeeld: Je koopt een tafel die eigenlijk € 100,- kost. Je betaalt dan in de winkel € 121,- voor de tafel. Dan betaal je € 21,- BTW, dus geld dat de regering krijgt.

Van de belasting betaalt de regering of de gemeente dingen die voor veel mensen belangrijk zijn, bijvoorbeeld:

- nieuwe wegen;
- ziekenhuizen;
- scholen.

Aangifte doen bij de Belastingdienst

Veel mensen **doen** elk jaar **aangifte** bij de **Belastingdienst**: ze geven door aan de Belastingdienst hoeveel geld ze vorig jaar **verdiend** hebben en welke kosten ze hebben gemaakt.

De Belastingdienst kijkt dan of ze extra geld moeten betalen of geld terugkrijgen. Je moet bijvoorbeeld bijbetalen als je extra hebt gewerkt en daar geen **belasting** over betaald hebt.

Meestal kun je geld terugkrijgen, vaak honderden euro's! Voor veel mensen zijn er **heffingskortingen**, bijvoorbeeld het '**kindgebonden budget**' als je kinderen hebt. Ook kun je een deel van de rente terugkrijgen die je betaald hebt voor een koophuis. Je kunt het makkelijkst via internet aangifte doen, maar het kan ook met een formulier. Meer informatie vind je op www.belastingdienst.nl. Je kunt ook formulieren aanvragen via de belastingtelefoon: 0800-0543.

Wat kun je doen als je belasting moet betalen?

- Je kunt hulp krijgen bij het invullen van een belastingformulier. Je moet dan een afspraak maken met het belastingkantoor bij jou in de buurt.
- Misschien moet je extra geld aan de **Belastingdienst** betalen en denk je dat het te veel is. Dan kun je **bezwaar** maken. Je kunt dat via internet of met een formulier doen.
- Je kunt een afspraak maken over betalen in **termijnen**: steeds een beetje betalen.
- Als je een laag **inkomen** hebt, hoef je de **belasting** aan de **gemeente** niet te betalen. Je kunt **kwijtschelding aanvragen** bij de gemeente.

Toeslagen

Een **toeslag** is geld dat je krijgt van de Belastingdienst voor kosten die je maakt. Je kunt een toeslag krijgen als je een laag **inkomen** hebt. Er zijn drie toeslagen:

- **Huurtoeslag**. Deze toeslag kun je krijgen voor de **huur** die je betaalt.
- **Zorgtoeslag**. Deze toeslag kun je krijgen voor geld dat je betaalt aan de **verzekering** voor **ziektekosten**.
- **Kinderopvangtoeslag**. Deze toeslag kun je krijgen voor geld dat je betaalt aan **kinderopvang**: je kind gaat bijvoorbeeld naar een **kinderdagverblijf**.

Je kunt een toeslag **aanvragen** bij de **Belastingdienst** via internet, op www.toeslagen.nl.

De DigiD-code

Iedereen die een **burgerservicenummer** heeft, kan ook een **DigiD-code aanvragen**. Dit spreekt je uit als: die-gie-dee-code. Dat is één **wachtwoord** dat je gebruikt op internet bij veel verschillende **instanties**. Je kunt het aanvragen op www.digid.nl. Je kunt of moet het bijvoorbeeld gebruiken als je op internet zaken doet met:

- de **gemeente**;
- de **Belastingdienst**, bijvoorbeeld als je **toeslagen** aanvraagt;
- het **UWV**, als je werk zoekt;
- de **Sociale Verzekeringsbank**, als je **kinderbijslag** aanvraagt;
- DUO, als je geld wilt lenen voor het **inburgeringsexamen**.

6 Welke woorden betekenen ongeveer hetzelfde? Trek een lijn.

1 de toeslag	a protesteren
2 het burgerservicenummer	b geld dat je van de Belastingdienst krijgt
3 bezwaar maken	c het kinderdagverblijf
4 de kinderopvang	d een bepaalde tijd, bijvoorbeeld een maand
5 de DigiD-code	e het BSN
6 de termijn	f een wachtwoord voor instanties op internet
7 kwijtschelding	g je hoeft de belasting niet te betalen

7 Waar of niet waar?

1 Je betaalt belasting aan de gemeente .	waar / niet waar
2 Je burgerservicenummer staat op papieren van de Belastingdienst .	waar / niet waar
3 Van de Belastingdienst krijg je altijd geld terug.	waar / niet waar
4 Op het belastingkantoor kunnen ze je helpen met het invullen van een formulier.	waar / niet waar
5 Zorgtoeslag kun je krijgen voor geld dat je betaalt aan het kinderdagverblijf .	waar / niet waar
6 Heffingskortingen moet je aan de Belastingdienst betalen.	waar / niet waar

Betalen**Een bankrekening**

Bijna iedereen in Nederland heeft een **bankrekening**. Je hebt dan een **rekeningnummer** bij een bank, zoals de Rabobank of de ING.

Als je een bankrekening wilt **openen**, kun je bij de bank een formulier invullen. Je kunt ook op internet een nieuwe rekening **aanvragen**. Je krijgt dan een **pasje** van die bank.

Je **inkomen** komt elke maand op je bankrekening. Je haalt er geld af als je iets moet betalen.

Op internet kun je zien wat je **saldo** is. Als je minder dan € 0,- hebt, krijgt de bank nog geld van jou. Je hebt dan een **tekort**, een **negatief saldo**. Dat heet ook **rood staan**.

Geld pinnen

Als je **contant** geld wilt hebben, moet je geld halen bij de bank. Je kunt ook geld uit een **automaat** halen. Dat heet **pinnen**.

Je moet dan je eerst je **pincode intoetsen**: dat zijn vier nummers. Die **code** is alleen voor jezelf, andere mensen mogen de code niet weten. Dan moet je kiezen hoeveel geld je wilt hebben.

Je kunt ook bij een winkel pinnen. Je betaalt dan met je bankpas en je pincode. Je hoeft dan niet met contant geld te betalen.

Geld overmaken

Alle **rekeningen** die je thuis krijgt, moet je betalen via de bank. Dat heet 'geld **overmaken**'. Het kan op verschillende manieren. De meeste mensen doen het zo:

- **Automatisch** betalen

Dit heet ook: betalen met een **machtiging** of met een **incasso**. Dat is vaak de goedkoopste manier van betalen. Je doet dat meestal als je elke keer hetzelfde moet betalen. Bijvoorbeeld de **huur** die je elke maand moet betalen. Je hoeft dan niets te doen, de huisbaas haalt elke maand geld van je rekening. Als je automatisch wilt gaan betalen, moet je eerst een machtiging invullen en er je **handtekening** op zetten. Een machtiging is een formulier. De machtiging krijg je van de huisbaas. Je kunt altijd weer stoppen met automatisch betalen. Dat kan via een formulier van de bank. Je kunt ook een bedrag weer terugzetten op je bankrekening als er te veel van af is gehaald.

- **Met een acceptgiro**

Een acceptgiro is een gele **strook** onder aan een rekening. Je moet dat invullen en er je handtekening op zetten en opsturen via de post.

- **Via internet**

Je kunt via internet betalen, met een **wachtwoord** en een **code**. Dat heet **internetbankieren**. Je moet dan het nummer van de **bankrekening** en het **bedrag** **intoetsen**. Je kunt ook een acceptgiro via internetbankieren betalen.

Je bankrekening blokkeren

Als het **pasje** van je bank is gestolen, kan iemand anders misschien geld van je **bankrekening** halen. Je moet dan je bankrekening laten **blokkeren**. Niemand kan dan nog geld van je bankrekening halen. Je kunt je bankrekening blokkeren bij de bank of door je bank te bellen. Je moet ook **aangifte doen** bij de politie.

8 Vul de woorden in.

Kies uit: **internetbankieren** • **blokkeren** • **contant** • **machtiging** • **rood staan** • **pincode** • **saldo**

- 1 Een **tekort** hebben bij de bank is hetzelfde als _____.
- 2 Als je geld haalt bij een **geldautomaat**, moet je je _____ **intoetsen**.
- 3 Je _____ betekent: hoeveel geld staat er op je **bankrekening**?
- 4 Als je **automatisch** wilt betalen, moet je je **handtekening** op een _____ zetten.
- 5 Mijn **pasje** is gestolen, ik moet mijn bankrekening laten _____.
- 6 Ik moet een **rekening** betalen. Ik doe dat met _____.
- 7 Op de markt kun je niet **pinnen**. Daar moet je _____ betalen.

Verblijfsvergunning en naturalisatie

In elke situatie andere regels

Voor buitenlanders die een **verblijfsvergunning** willen krijgen of houden, zijn er veel regels. In elke situatie zijn de regels weer anders:

- als je naar Nederland wilt komen;
- als je al in Nederland bent en een verblijfsvergunning wilt **aanvragen**;
- als je een verblijfsvergunning wilt **verlengen**;
- als je de Nederlandse **nationaliteit** wilt aanvragen.

Er zijn verschillende regels voor mensen uit verschillende landen. Kom je uit de Europese Unie (EU), dan zijn er minder regels.

De belangrijkste regels staan in dit hoofdstuk. Op de **website** van de IND, www.ind.nl, kun je vinden wat je precies in welke situatie moet doen. IND betekent: **Immigratie- en Naturalisatiedienst**. Deze **instantie** beslist over verblijfsvergunningen.

Je wilt naar Nederland komen

- Je moet eerst een **MVV aanvragen** in je eigen land, bij een Nederlandse ambassade, (of een consulaat). Een MVV is een **visum** waarmee je Nederland kunt binnenkomen. Dat moet ook al als je maar kort blijft. Het hoeft niet als je uit de EU of bijvoorbeeld de Verenigde Staten komt.
- Als je je MVV hebt en langer dan drie maanden in Nederland wilt blijven, moet je al in je eigen land een **verblijfsvergunning aanvragen**. Die **aanvraag** moet je doen bij de IND.
- De IND kan een **negatief antwoord** op je aanvraag geven: je krijgt dan geen verblijfsvergunning. Dan kun je **protesteren**. Dat heet 'bezuwaar maken'. Een **advocaat** kan je daarbij helpen.
- Je moet in je eigen land het **basisexamen inburgering buitenland** doen.

Je bent pas in Nederland

- Je moet binnen drie dagen naar de **vreemdelingenpolitie**. Mensen van buiten de EU moeten dat ook als ze maar kort blijven.
- Je moet binnen twee weken je verblijfsvergunning ophalen bij een IND-loket. De adressen vind je op de **website** van de IND.
- Je moet je ook bij de gemeente waar je woont inschrijven in de gemeentelijke basisadministratie (GBA).

Een verblijfsvergunning voor bepaalde tijd en onbepaalde tijd

- Als je een **verblijfsvergunning** krijgt, is dat eerst **voor bepaalde tijd**. Meestal is dat een verblijfsvergunning voor een jaar, soms voor drie of vijf jaar. Je moet je verblijfsvergunning steeds **verlengen**. Een **asielzoeker** die wacht op de beslissing van de IND, krijgt eerst een **W-document**.
- Als je vijf jaar of langer in Nederland bent en als je je eigen **inkomen** hebt, kun je een verblijfsvergunning **voor onbepaalde tijd aanvragen**. Dat betekent voor een langere tijd.

Een verblijfsvergunning aanvragen en verlengen moet bij de IND.

Naturalisatie

Naturalisatie betekent dat je de Nederlandse **nationaliteit** krijgt. Je hebt dan meer **rechten** in Nederland, bijvoorbeeld: je krijgt een Nederlands **paspoort** waarmee je naar alle landen kunt **reizen**; je mag **stemmen** voor de Tweede Kamer. Je kunt de Nederlandse nationaliteit alleen krijgen als je:

- achttien jaar of ouder bent;
- vijf jaar of langer in Nederland woont. Soms mag het ook als je drie jaar in Nederland woont, bijvoorbeeld als je getrouwd bent of **officieel** samenwoont met een Nederlander;
- Nederlands kunt spreken en schrijven op **niveau A2**: daarvoor moet je het **inburgerings-examen** doen.

Als je Nederlander wilt worden, kun je meestal niet je oude nationaliteit houden. In sommige situaties mag je wel twee nationaliteiten hebben. Bijvoorbeeld als je Marokkaan bent, omdat je de Marokkaanse nationaliteit altijd moet houden. Je kunt de Nederlandse nationaliteit ook voor je kinderen **aanvragen**.

De Nederlandse nationaliteit kun je aanvragen bij de **gemeente** waar je woont.

Elk **document** dat je aanvraagt, kost geld. De Nederlandse nationaliteit aanvragen kost veel geld. Op www.ind.nl kun je vinden hoeveel geld. Daar kun je ook alle formulieren vinden.

9 Vul de woorden in.

Kies uit: **bepaalde** • **IND** • **naturalisatie** • **onbepaalde** • **verlengen** • **vreemdelingenpolitie**

- 1 Na een jaar moet je je **verblijfsvergunning** _____.
- 2 _____ betekent dat je de Nederlandse **nationaliteit** krijgt.
- 3 De _____ beslist of je een verblijfsvergunning krijgt.
- 4 Als je pas in Nederland bent, moet je binnen drie dagen naar de _____.
- 5 Een verblijfsvergunning voor _____ tijd is voor een langere tijd.
- 6 Een verblijfsvergunning voor _____ tijd kan een jaar, drie jaar of vijf jaar zijn.

- 10 Kijk naar de afbeelding en geef antwoord.

- 1 Is deze verblijfsvergunning voor bepaalde of voor onbepaalde tijd?
- 2 Tot wanneer is deze verblijfsvergunning geldig?
- 3 Wat is de achternaam van deze vrouw?
- 4 Wat is het nummer van de kaart?
- 5 Is deze vrouw asielzoeker?
ja / nee

een verblijfsvergunning

Het inburgeringsexamen en de staatsexamens NT2

De meeste buitenlanders van buiten de EU die hier willen blijven, zijn **inburgeringsplichtig**. Dat betekent dat ze hier **inburgeringsexamen** of **staatsexamen NT2** moeten doen. Bij die examens moet je laten zien dat je de Nederlandse taal kunt spreken en schrijven. Je moet een examen doen voor lezen, schrijven, luisteren en spreken.

Het inburgeringsexamen is een examen op **niveau A2**. De staatsexamens kun je op twee niveaus doen: programma 1 op niveau B1 en programma 2 op niveau B2.

Ook moet je genoeg weten over Nederland. Dat heet **Kennis van de Nederlandse Maatschappij** (KNM). Ook daar moet je een examen voor doen. In dit boek leer je er alles over.

Als je na 1 januari 2013 naar Nederland bent gekomen, moet je een inburgeringscursus of taalcursus en het examen zelf betalen. Je kunt wel geld lenen bij DUO (www.duo.nl).

Buitenlanders die vanaf 2015 inburgeringsplichtig zijn geworden, moeten ook ONA doen. ONA betekent '**Oriëntatie op de Nederlandse Arbeidsmarkt**'. Dat is **verplicht** voor cursisten die inburgeringsexamen of staatsexamen NT2 doen.

Ze moeten een **portfolio** maken over werken in Nederland. Over dat portfolio krijgen ze een gesprek. KNM en ONA heten samen KNS.

Als je de Nederlandse **nationaliteit** wilt **aanvragen**, moet je eerst **geslaagd** zijn voor het inburgeringsexamen of het **staatsexamen NT2**, programma 1 of programma 2. Dat moet ook als je uit de EU komt.

Op de website www.inburgeren.nl kun je meer informatie over het examen vinden.

Vrijstelling

Niet alle buitenlanders van buiten de EU hoeven het **inburgeringsexamen** te doen. Het hoeft bijvoorbeeld niet:

- als je de Nederlandse **nationaliteit** hebt;
- als je ouder dan 65 jaar bent;
- als je genoeg **diploma's** in Nederland hebt gehaald.

Als je vier keer gezakt bent en 600 uur les hebt gehad, kun je soms een **vrijstelling** aanvragen.

D90870017

11 Zet een kruisje in de goede kolom.

	Een verblijfsvergunning voor bepaalde tijd	Een verblijfsvergunning voor onbepaalde tijd	De Nederlandse nationaliteit
1 Je krijgt het meteen als je in Nederland komt, als je hier mag blijven.			
2 Je moet het steeds verlengen.			
3 Je mag stemmen voor de Tweede Kamer.			
4 Je kunt het aanvragen bij de gemeente.			
5 Het kost geld.			
6 Je krijgt het alleen als je niveau A2 hebt.			

12 Kies het goede woord.

- 1 Juan uit Mexico wil in Nederland blijven. Hij moet **inburgeren**.

Hij is _____ . (**inburgeringsplichtig / asielzoeker**)

- 2 Het inburgeringsexamen is in Nederland op niveau _____ . (**A1 / A2**)

- 3 Als je maar één jaar in Nederland wilt blijven, krijg je een **verblijfsvergunning** voor _____ tijd. (**bepaalde / onbepaalde**)

- 4 **Kennis van de Nederlandse Maatschappij** gaat over _____. (**de taal / het land**)

- 5 Je kunt geld lenen voor het examen bij _____. (**DUO / de IND**)

13 Wat is eerst gebeurd? Wat daarna? Zet de nummers 1 tot en met 6 voor de zinnen.

_____ Ufuk is in Nederland gekomen.

_____ Hij is voor de eerste keer bij de **vreemdelingenpolitie** geweest.

_____ Hij heeft in Turkije een examen Nederlands gedaan.

_____ Hij heeft in Nederland **inburgeringsexamen** gedaan.

_____ Hij heeft een **verblijfsvergunning voor onbepaalde tijd** gekregen.

_____ Hij heeft een **verblijfsvergunning voor bepaalde tijd** gekregen.

Hulp bij problemen

Als je problemen hebt

Soms voel je je langere tijd niet goed. Je hebt bijvoorbeeld vaak hoofdpijn of je bent steeds moe en hebt geen zin om iets te doen. Of je bent steeds bang. Het is goed om bij die problemen eerst een afspraak met de **huisarts** te maken. Misschien heb je een **depressie**. Je kunt van de huisarts **medicijnen** krijgen die helpen bij een depressie. De huisarts kan je ook **doorverwijzen**:

- Naar het **maatschappelijk werk**. Daar kun je praten over je problemen, bijvoorbeeld over problemen op je werk of met je man of vrouw. Meer informatie vind je op www.maatschappelijkwerk.com.
- Naar **Bureau Jeugdzorg**. Daar kun je praten over problemen met je kind. Misschien kan je kind in **therapie**. Op www.bureaujeugdzorg.info/hoofdlocaties vind je adressen van Bureau Jeugdzorg.
- Naar het Riagg of een adres van de GGZ (geestelijke gezondheidszorg.) Daar kun je zelf in therapie, bijvoorbeeld als je een depressie hebt. Bij een therapie praat je over hoe het met je gaat, wat je problemen zijn, waarom je problemen hebt enzovoort. Bij het maatschappelijk werk, de GGZ en het Riagg kun je vaak in je eigen taal praten.

Thuiszorg

Sommige mensen hebben thuis extra hulp nodig. Bijvoorbeeld:

- iemand die pas een baby heeft gekregen;
- iemand die lange tijd ziek is en jonge kinderen heeft;
- oudere mensen die geholpen moeten worden met wassen, eten enzovoort;
- oudere of zieke mensen die hulp nodig hebben bij het **huishouden**.

Je kunt **thuiszorg aanvragen** bij het CIZ (www.ciz.nl). Dat kan ook via de huisarts. Het CIZ kijkt of je hulp nodig hebt, voor hoelang en hoeveel uur per week.

Opname

Soms is thuiszorg niet genoeg. Soms kan iemand thuis niet meer goed verzorgd worden. Dan kan een **opname** nodig zijn. Bijvoorbeeld in een **verpleeghuis**: een huis voor zieke oude mensen. De huisarts kan je advies geven.

Juridische hulp

Juridische hulp is hulp die je nodig hebt van bijvoorbeeld een **advocaat**. Wanneer heb je juridische hulp nodig? Bijvoorbeeld in deze situaties:

- Je wilt in Nederland blijven, maar hebt problemen met je **verblijfsvergunning**.
- Iemand die bij de politie, bij de **gemeente** of bij de IND werkt, heeft jou slecht **behandeld**. Je hebt een **klacht** tegen deze persoon.
- Je wilt **scheiden** van je man of vrouw.
- Je hebt op je werk **ruzie** gehad met je baas en je bent nu je baan kwijt.
- Je hebt een auto gekocht, maar de auto is kapot en de **garage** wil niet betalen voor de reparatie.

- Je hebt iets gedaan wat verboden is. Bijvoorbeeld: je hebt te veel alcohol gedronken en ging toch in een auto rijden. Er gebeurde door jouw fout een **ongeluk**. Er kan in deze situaties een **rechtszaak** komen. In een rechtszaak beslist de **rechter** wie er **gelijk heeft** en wat er nu moet gebeuren.

Welke juridische hulp kun je krijgen en wat kost het?

Sociaal Raadslieden zijn mensen die je kunnen helpen met verschillende **juridische** problemen. Het zijn geen **advocaten**. De hulp van Sociaal Raadslieden is gratis.

- Ze kunnen informatie en advies geven.
- Ze kunnen je helpen met het invullen van formulieren of het schrijven van brieven.

Ze weten wie je verder kunnen helpen. Ook kun je gratis hulp vragen bij het **Juridisch Loket**. Je kunt naar een kantoor gaan van het Juridisch Loket bij jou in de buurt. Je kunt ze ook bellen. Als je niet precies weet wat je moet doen bij een juridisch probleem, kun je het beste eerst advies vragen van Sociaal Raadslieden (www.sociaalraadslieden.nl of www.mogroep.nl) of bij een Juridisch Loket (www.juridischloket.nl).

Je kunt ook zelf naar een Bureau voor Rechtshulp gaan en hulp van een advocaat vragen.

Als je met een advocaat een **rechtszaak** begint, moet je zelf een deel van de kosten betalen. Als je een laag **inkomen** hebt, is dat niet zo veel.

14 Waar of niet waar?

1 Bij een therapie praat je over je problemen.	waar / niet waar
2 Een advocaat is altijd gratis.	waar / niet waar
3 Sociaal Raadslieden kunnen je helpen met het invullen van formulieren.	waar / niet waar
4 Als je voor de rechter moet komen, kan een advocaat je helpen.	waar / niet waar
5 Hulp van een advocaat is juridische hulp.	waar / niet waar
6 Als de politie je slecht behandeld heeft, kun je niets doen.	waar / niet waar
7 Als je wilt scheiden , kan een advocaat je helpen.	waar / niet waar
8 Een verpleeghuis is een huis voor gezonde oude mensen.	waar / niet waar

15 Wie kan misschien helpen? Trek een lijn.

1 Je wilt scheiden .	a Bureau Jeugdzorg
2 Je kind heeft veel problemen.	b een advocaat
3 Je wilt geld lenen voor een cursus Nederlands.	c het Riagg
4 Je hebt een depressie .	d de thuiszorg
5 Je oude moeder kan het huishouden niet meer zelf doen.	e DUO

Weet je het nu?

Kun je nu antwoord geven op deze vragen? Zet een kruisje bij ja, een beetje of nee.

	ja	een beetje	nee
1 Het identiteitsbewijs. Weet je:			
a wat een identiteitsbewijs is?			
b wie een identiteitsbewijs moet hebben?			
c wie naar je identiteitsbewijs mag vragen?			
d waar je een identiteitsbewijs kunt halen?			
2 De politie. Weet je:			
a wanneer je aangifte kunt doen bij de politie?			
b waarom mensen aangifte doen bij de politie?			
c in welke situaties de politie kan helpen?			
d welke telefoonnummers de politie heeft?			
3 De gemeente. Weet je:			
a wanneer je het moet doorgeven aan de gemeente als er iets verandert in je leven?			
b welke documenten je bij de gemeente kunt halen en wat je dan mee moet nemen?			
4 De Belastingdienst. Weet je:			
a wat een burgerservicenummer is?			
b waarom je belasting moet betalen?			
c wanneer je geld kunt terugkrijgen van de belasting?			
d hoe je aangifte kunt doen bij de Belastingdienst ?			
e welke toeslagen er zijn en hoe je die kunt krijgen?			
f wat een DigiD is?			
5 Betalen. Kun je:			
a op internet zien wat je saldo is?			
b geld pinnen in een winkel of bij een geldautomaat ?			
c betalen via internet?			
d je bankrekening laten blokkeren als dat nodig is?			
e een machtiging invullen om automatisch te betalen?			
6 Verblijfsvergunning en naturalisatie. Weet je:			
a wat mensen moeten doen die net in Nederland zijn?			
b wat de IND is?			
c wat een verblijfsvergunning voor bepaalde en voor onbepaalde tijd is?			

	ja	een beetje	nee
d hoe je je verblijfsvergunning kunt verlengen?			
e wanneer je de Nederlandse nationaliteit kunt krijgen?			
f wie inburgeringsexamen of het staatsexamen NT2 moeten doen?			
g welk niveau Nederlands je moet hebben voor het inburgeringsexamen of het staatsexamen?			
h wat KNM, ONA en KNS betekenen?			
7 Hulp bij problemen. Weet je:			
a wat een depressie is en wat de huisarts kan doen als je een depressie hebt?			
b wat het Riagg doet?			
c wat het maatschappelijk werk en Bureau Jeugdzorg doen?			
d wat de thuiszorg doet?			
e wanneer je thuiszorg krijgt?			
f waar je thuiszorg moet aanvragen?			
g in welke situatie je juridische hulp nodig hebt?			
h wie je kunnen helpen bij juridische problemen?			
i wat juridische hulp kost?			

Oefenen voor het inburgeringsexamen KNM

Kies het goede antwoord en kijk na in de sleutel. Als je zeven van de tien vragen goed hebt, weet je genoeg. Je kunt ook oefenen voor het inburgeringsexamen KNM op www.coutinho.nl/welkom3.

Deze vragen gaan over Galo, Mirjam en hun dochertje Amisha. Galo is in 2007 in Nederland gekomen.

1 Wanneer begon Galo Nederlands te leren?

- a Toen hij in Bolivia was. Hij moest daar eerst een examen Nederlands doen.
- b Meteen toen hij in Nederland was.
- c Toen hij een verblijfsvergunning in Nederland kreeg.

2 Galo moest een verblijfsvergunning aanvragen toen hij pas in Nederland was. Wie beslist of hij een verblijfsvergunning krijgt?

- a De gemeente.
- b De IND.
- c De Vreemdelingenpolitie.

- 3 Het eerste antwoord op de aanvraag van Galo's verblijfsvergunning was negatief. Wie heeft hem geholpen om toch een verblijfsvergunning te krijgen?
- a De vreemdelingenpolitie.
 - b Een advocaat.
 - c Het maatschappelijk werk.
- 4 Galo moet in de trein zijn identiteitsbewijs laten zien. Wat is een goed identiteitsbewijs?
- a Het pasje van zijn bank.
 - b Het pasje van zijn verblijfsvergunning.
 - c Het Nederlandse paspoort van zijn vrouw.
- 5 Galo's portemonnee met zijn bankpasje is gestolen. Wat moet hij doen?
- a Alleen het pasje laten blokkeren.
 - b Alleen aangifte doen bij de politie.
 - c De bankrekening laten blokkeren en aangifte doen bij de politie.
- 6 Galo en Mirjam hebben veel rekeningen liggen. Ze zijn bang dat ze die rekeningen niet op tijd betalen. Hoe kunnen ze zorgen dat ze niet vergeten te betalen?
- a Met acceptgiro's betalen.
 - b Een machtiging invullen en automatisch betalen.
 - c Via internet betalen.
- 7 Het rijbewijs van Mirjam is niet meer geldig. Waar kan ze een nieuw rijbewijs aanvragen?
- a Bij de gemeente.
 - b Bij de politie.
 - c Bij de garage.
- 8 Galo en Mirjam moeten aangifte doen bij de Belastingdienst. Kunnen ze dat via internet doen?
- a Nee, ze moeten dat op een belastingkantoor doen.
 - b Nee, dat kan alleen door een formulier in te vullen.
 - c Ja, ze kunnen dat via internet doen.
- 9 Galo en Mirjam vinden de belasting van de gemeente te hoog voor hun inkomen. Ze denken dat ze de belasting niet hoeven te betalen. Wat gaan ze doen?
- a Kwijtschelding aanvragen.
 - b In termijnen betalen.
 - c Een machtiging invullen voor de gemeente.

- 10 Na een tijdje gaat het niet goed tussen Galo en Mirjam. Galo mist zijn land erg en ze kunnen niet goed met elkaar praten. Waar kunnen ze gesprekken krijgen, zodat het beter gaat?
- Bij de thuiszorg.
 - Bij een advocaat.
 - Bij het maatschappelijk werk.

Oefenen voor het inburgeringsexamen lezen, schrijven, luisteren en spreken A2

Lezen

Davids rugzak is gestolen terwijl hij in de trein zat. In zijn rugzak zaten alleen spullen voor school en zijn telefoon. Zijn portemonnee met zijn identiteitsbewijs is niet gestolen. Hij wil weten of hij aangifte kan doen op internet. Kijk naar de informatie van internet.

C Bel 112 als elke seconde tellt, 0900-8844 Geen spoed, wilt politie.

Internet-aangifte | politie.nl

Aangifte toegestaan? - Stap 1 van 2: Soort delict

Waarvan wilt u aangifte doen?

Diefstal of inbraak (levens poging)

Vermieling of aanrijdingsschade

Winkeldiefstal (bijden openingstijden)

Onder vermelning valt ook aanrijdingsschade (met onbekende dader). Indien er sprake is van diefstal en vermeling dient u "Diefstal of inbraak" te kiezen.

Waar bevond het goed zich?

In of op een voer-/vaartuig

In kleding/tas

Geen van beide

Indien er sprake is van diefstal uit tram of trein dient u "Geen van beide" te kiezen

Zijn er identiteitsbewijzen gestolen? * Ja Nee

zoals paspoort, rijbewijs of identiteitsbewijs.

Heeft de gebeurtenis plaatsgevonden in een woning? * Ja Nee

Is het goed gestolen uit een woning?

Is er een voertuig- of vaartuig met een kenteken of registratie gestolen? * Ja Nee

Met uitzondering van een fiets of brom/snorfiet?

Terug **Vorder**

Kies het goede antwoord.

- 1 De vraag 'Waar bevond het goed zich?' betekent: 'Waar was de rugzak?' Wat moet David antwoorden?
 - a In of op een voer- / vaartuig.
 - b In kleding/tas.
 - c Geen van beide.

- 2 Welk antwoord geeft hij op de vraag: 'Zijn er identiteitspapieren gestolen?'
 - a Ja.
 - b Nee.
 - c Daar kan hij geen antwoord op geven.

- 3 Welk antwoord geeft hij op de vraag: 'Heeft de gebeurtenis plaatsgevonden in een woning?'
 - a Ja.
 - b Nee.
 - c Daar kan hij geen antwoord op geven.

- 4 Als hij de politie wil bellen om meer informatie te krijgen, welk nummer belt hij dan?
 - a 112. Dat kun je altijd bellen.
 - b 0900-8844. Dat bel je als er geen spoed is.
 - c Dat staat niet op de internetpagina.

Schrijven

Deze vragen horen bij het formulier op de volgende pagina.

- 1 De rugzak was blauw. Waar kan David de kleur noemen?
 - a Die schrijft hij bij 'bijzonderheden'.
 - b Hij typt het woord 'blauw' achter 'kleur'.
 - c Hij klikt op het pijltje naast 'Maak uw keuze' en kiest de kleur blauw.

- 2 Vul het formulier in voor David. De rugzak is van het merk Westpack, het type weet je niet. De rugzak is niet verzekerd. De rugzak stond op de vloer in de trein, achter zijn stoel. De rugzak heeft € 70,- gekost. Bijzonder aan de rugzak is dat er een rode ster op staat.

- 3 David moet in het vak 'omschrijving voorval' schrijven wat er gebeurd is. Doe dit voor hem. Je schrijft in de ik-vorm. Dit is er gebeurd: David zat in de trein te lezen. De rugzak stond op de vloer achter zijn stoel. Het was druk in de trein. David wilde uitstappen bij het station in Gouda. Toen merkte hij dat zijn rugzak weg was. Hij heeft niet gezien wie zijn rugzak heeft meegeomen.

Rugzak

Merk:

Type:

Aantal *: 1

Kleur *: —Maak uw keuze—

Verzekerd *: Ja Nee

Verzekeringsmaatschappij:

Bijzonderheden:

Overige bijzonderheden

Op of aan het lichaam gedragen *: Ja Nee

Waarde of schadebedrag in euro's:

Omschrijving voorval

Omschrijf in het onderstaande tekstvak zo uitgebreid mogelijk (maar in max 10.000 tekens) wat er gebeurd is.

*

10000 tekens resterend

Luisteren

Je hoort de belastingtelefoon.

- 1 Wat moet je pakken, als je iemand wilt spreken van de Belastingdienst ?
 - a Je burgerservicenummer.
 - b Je telefoonnummer.
 - c Je DigiD-code.

- 2 Je wilt zorgtoeslag aanvragen. Welk nummer moet je eerst intoetsen?
 - a 1
 - b 2
 - c 3

3 Kun je op een website ook informatie vinden?

- a Nee, dat kan niet.
- b Ja, op www.toeslagen.nl.
- c Ja, op www.toestanden.nl.

4 Hoelang moet je wachten, tot je met iemand kunt spreken?

- a Tussen 1 en 3 minuten.
- b Tussen 3 en 7 minuten.
- c Tussen 1 en 7 minuten.

Spreken

Onderdeel 1: kijken

Kijk en luister naar de video en geef antwoord op de vragen.

- 1 In welk land ben jij geboren? Vertel ook welke nationaliteit je hebt.
- 2 Wil jij het inburgeringsexamen of het staatsexamen doen? Vertel ook wanneer je examen wilt doen.
- 3 Wat vind je het moeilijkste onderdeel van het examen: lezen, schrijven, spreken of luisteren? Vertel ook wel onderdeel je het makkelijkst vindt.
- 4 Wanneer ben je in Nederland gekomen? Vertel ook waarom je hier bent.
- 5 Ik moet volgende week naar de gemeente voor een nieuw paspoort. In welke gemeente woon jij? En waarvoor ga je wel eens naar de gemeente?

Onderdeel 2: luisteren

Luister naar de vragen en kies het goede antwoord.

- 1 Galo gaat Inburgeringsexamen doen. De vrouw achter de balie vraagt:
Mag ik uw identiteitsbewijs even zien?
Welk antwoord van Galo is juist?
 - a Dat wil ik graag even van u lenen.
 - b Alstublieft, hier is mijn pinpas.
 - c Alstublieft, hier is mijn rijbewijs.

- 2 Galo zit te wachten tot het examen begint. Een man die ook examen doet, vraagt aan hem:
Doe je voor het eerst examen?
Wat kan Galo het beste zeggen?
 - a Nee, ik ben al vijf jaar in Nederland.
 - b Ja, ik doe het examen ook.
 - c Ja, het is voor mij de eerste keer.

- 3 Galo zit achter de computer om het examen te doen. Maar de muis van de computer werkt niet. Wat kan hij tegen de examinator zeggen?
 - a Geef me nu een andere muis. Deze doet het niet.
 - b Deze muis doet het niet. Kan ik een andere krijgen?
 - c Hoeveel tijd hebben we precies voor het examen?

Woordenlijst bij hoofdstuk 5

Deze woorden uit dit hoofdstuk moet je kennen voor het examen. Op kopieerbladen vind je lijsten met schrijflijntjes en lijsten in het Engels, Spaans, Turks en Arabisch.

aangifte doen	de kinderopvang
aanvragen	de kinderopvangtoeslag
de acceptgiro	de klacht
de advocaat	de kwijtschelding
de asielzoeker	het maatschappelijk werk
de bankrekening	de machtiging
de bekeuring	de nationaliteit
de belasting	de naturalisatie
de Belastingdienst	negatief
(voor) bepaalde tijd	(voor) onbepaalde tijd
blokkeren	de opname
het Bureau voor Rechtshulp	overmaken
Bureau Jeugdzorg	de pas, het pasje
het burgerservicenummer (BSN)	het paspoort
contant	de pincode
de depressie	pinnen
de dienstverlening	het politiebureau
de DigiD	het recht
het document	de rechter
doorverwijzen	de rechtszaak
geldig	de regering
de gemeente	het rijbewijs
het gemeentehuis	rood staan
het geweld	het saldo
de handtekening	scheiden (van je man of je vrouw)
de heffingskorting	Sociaal Raadslieden
de huur	het sofinummer
het identiteitsbewijs	het staatsexamen NT2
de identiteitskaart	de termijn
de immigratie	de thuiszorg
inburgeren	de toeslag
het inburgeringsexamen	het uittreksel (uit de gemeentelijke basis-administratie)
inburgeringsplichtig	de verblijfsvergunning
de incasso	de vergunning
het inkomen	verlengen
de instantie	de verzekering
internetbankieren	het visum
juridisch	de vrijstelling
het juridisch loket	de ziektekosten
Kennis van de Nederlandse Maatschappij	de zorgtoeslag
de kinderbijslag	
het kinderdagverblijf	

in Nederland
Opvoeding en onderwijs

6

Introductie

1 Kijk naar de foto en bespreek de vragen.

- 1 Hoe oud zijn de kinderen op de foto, denk je?
- 2 Waar zijn de kinderen?
- 3 Waarom zijn ze daar, denk je?
- 4 Wat hebben de kinderen op hun hoofd? Waarom is dat zo, denk je?

2 Bespreek de vragen.

- 1 Wat zie je op de andere foto's in dit hoofdstuk?
- 2 Heb jij kinderen? Hoeveel? Jongens of meisjes?
- 3 Op wat voor school zitten jouw kinderen, of kinderen uit je familie?
- 4 Leven kinderen in jouw eigen land anders dan in Nederland? Wat zijn de verschillen?
- 5 Zijn de scholen in Nederland anders dan in jouw land? Wat zijn de verschillen?

Kinderen

Als je een kind hebt, zorg je voor hem tot hij ongeveer achttien jaar is. Met achttien jaar is hij **volwassen**.

In Nederland kun je hulp krijgen bij het zorgen voor je kind. Je kunt in dit hoofdstuk lezen wie je kunnen helpen.

Er zijn verschillende namen voor kinderen van verschillende **leeftijden**:

Leeftijd van het kind	Hoe wordt zo'n kind genoemd?
0 tot 1 jaar	de baby
1 tot 4 jaar	de peuter
4 tot 6 jaar	de kleuter
6 tot 12 jaar	het schoolkind
12 tot 18 jaar	de puber

3 Vul eerst voor jezelf in. Bespreek het daarna met andere cursisten.

Naam van je kind:	Leeftijd van je kind:	Is je kind een baby, peuter, kleuter, schoolkind, puber of volwassene?

Zorgen voor je kinderen

Als je zwanger bent

Als je **zwanger** bent, krijg je in Nederland te maken met de **verloskundige**. Dat is iemand, meestal een vrouw, die zwangere vrouwen helpt.

- Je gaat naar de verloskundige voor controles. De eerste afspraak maak je als je ongeveer twee maanden zwanger bent.
- De verloskundige geeft je advies.
- De verloskundige helpt je als je gaat **bevallen**. 'Bevallen' betekent dat je baby wordt geboren.

Als je zwanger bent en alles gaat goed, mag je thuis bevallen. Als je dat wilt, mag je ook bevallen in het ziekenhuis, met de verloskundige erbij. Als er problemen zijn, ga je naar de **gynaecoloog** in het ziekenhuis. Dan moet je ook in het ziekenhuis bevallen. Als je zwanger bent, moet je zelf op tijd een **kraamhulp** regelen. Een kraamhulp komt ongeveer een week bij je in huis helpen als de baby geboren is.

Je moet er ook aan denken dat je alle spullen voor de baby zelf in huis moet halen. Als je baby thuis wordt geboren, moet je ook voor de **bevalling** spullen halen. Soms krijg je ook van de verzekering spullen. De kosten voor de controles en de bevalling worden voor het grootste deel betaald door je zorgverzekering.

Het consultatiebureau

Het **consultatiebureau** is er voor kinderen van nul tot vier jaar. Wat doen ze op het consultatiebureau?

- Ze controleren:
 - of je kind gezond is: ze **meten** en **wegen** je kind, ze controleren of het goed kan zien en horen enzovoort;
 - of je kind genoeg nieuwe dingen heeft geleerd, hoe het gaat met praten enzovoort. Dit noem je de **ontwikkeling** van je kind.
- Je krijgt adviezen over de **voeding**, het slapen, het spelen enzovoort.
- Je kind krijgt **vaccinaties**: een vaccinatie is een **prik**, die je kind krijgt tegen **ziektes**. Je krijgt een boekje van het consultatiebureau. Dat heet het **groeiboekje**. Daarin staan de afspraken en adviezen. Je kunt er ook zelf in schrijven, bijvoorbeeld hoe lang je kind nu is.

Kinderopvang

Als allebei de ouders willen werken, moet er iemand anders voor hun kind zorgen. Ze moeten **kinderopvang** regelen. Dat kan op verschillende manieren:

- **Een oppas**
Er komt een oppas bij je thuis of je kind gaat naar een oppas toe.

- Dat kan een oppas zijn die je niet hoeft te betalen, bijvoorbeeld iemand van de familie.
- Meestal is dat een oppas die je wel moet betalen.
- Als je zelf geen oppas kunt vinden, kun je via een **gastouderbureau** een oppas zoeken. Dat is een **organisatie** die een oppas voor je zoekt en afspraken maakt met de ouders en de oppas. Als je kind bij de oppas thuis komt, is die persoon een **gastouder**.
- Een **kinderdagverblijf**
Je kind gaat naar het kinderdagverblijf en komt in een groep met andere kinderen. Daar werken mensen die overdag voor je kind zorgen. Je kind kan er spelen, eten en slapen.
- **Buitenschoolse opvang (of: naschoolse opvang)**
Als je kind naar de **basisschool** gaat, is het misschien nodig dat er iemand voor je kind zorgt na schooltijd. Als je geen oppas hebt, kun je opvang buiten de schooltijden regelen. Daar zijn mensen die op kinderen van vier tot twaalf jaar passen. Je kind kan er met andere kinderen spelen.

een kinderdagverblijf

4 Wie doen dit werk?

Kies uit: **het consultatiebureau** • **de gynaecoloog** • **de kraamhulp** • **de oppas** • **de verloskundige**.

1 Een dokter in het ziekenhuis die helpt bij problemen als je **zwanger** bent.

2 Ze komt een week bij je in huis helpen als de baby er is.

3 Ze helpt bij de **bevalling** als je baby wordt geboren.

4 Hier krijgen ouders van kinderen tot vier jaar advies.

5 Hij of zij zorgt voor je kind als je werkt.

5 Waar of niet waar?

1 De **bevalling** is alleen in het ziekenhuis als er problemen zijn.

waar / niet waar

2 De **verloskundige** regelt dat er een **kraamhulp** komt.

waar / niet waar

3 Baby's krijgen op het **consultatiebureau** **vaccinaties**.

waar / niet waar

4 Een **gastouderbureau** kan een **oppas** voor je zoeken.

waar / niet waar

5 **Buitenschoolse opvang** is er voor kinderen van vier tot twaalf jaar.

waar / niet waar

6 De kosten van de **gynaecoloog** moet je zelf betalen.

waar / niet waar

Je kind inschrijven bij een kinderdagverblijf

Als je wilt dat je kind een plaats krijgt op een **kinderdagverblijf**, moet je er eerst een zoeken. Je kunt bij het kinderdagverblijf of op internet informatie krijgen: op welke dagen kan je kind ernaar toe, hoeveel kost het, wat doen ze met de kinderen enzovoort.

Als je een goed kinderdagverblijf gevonden hebt, moet je je kind eerst **inschrijven**. Je moet formulieren invullen bij het kinderdagverblijf of op internet. Je kunt je kind al inschrijven als je nog zwanger bent.

Geld terugkrijgen

Kinderopvang kost veel geld. Maar je hoeft meestal niet alles zelf te betalen. Je kunt een deel van de kosten van de **belasting** terugkrijgen. Dat heet **kinderopvangtoeslag**. Je kunt kinderopvangtoeslag **aanvragen** via internet, op www.toeslagen.nl.

Kinderbijslag

Als je kinderen hebt, heb je veel kosten. Eten, kleren, de school, het kost allemaal geld. De **regering** betaalt mee voor je kind tot het achttien jaar is. Dat heet **kinderbijslag**. Kinderbijslag krijg je elke drie maanden van de SVB, **de Sociale Verzekeringsbank**. Hoeveel geld je krijgt per kind is **afhankelijk** van de **leeftijd** van je kind. Binnen een paar weken nadat je eerste kind is geboren kun je kinderbijslag **aanvragen**. Dat kan op www.svb.nl. Daar kun je ook meer informatie vinden.

De opvoeding van je kinderen

Opvoeding betekent dat jij je kind dingen leert. Je leert je kind bijvoorbeeld praten. Maar je leert het ook wat wel mag en wat niet mag. Bijvoorbeeld: 'Je mag andere kinderen niet slaan.'

Soms zijn er problemen bij de opvoeding. Bijvoorbeeld: je kind wil niet meer naar je luisteren of maakt steeds **ruzie** met andere kinderen. Als het nodig is, kunnen andere mensen je helpen bij de opvoeding. Je kunt erover praten met de **huisarts**, op het **consultatiebureau** of op school. Je kunt ook cursussen over opvoeding volgen.

Als de problemen blijven, kun je naar **Bureau Jeugdzorg** gaan. Je kunt er praten over problemen en advies krijgen, vaak ook in je eigen taal. Meer informatie vind je op www.bureaujeugdzorg.info. Ouders mogen in Nederland hun kind niet slaan. Soms wordt een kind **mishandeld**: het kind wordt vaak geslagen of krijgt heel veel **straf**. Als je weet dat een kind dat je kent mishandeld wordt, kun je contact opnemen met een Advies- en Meldpunt Kindermishandeling, via www.amk-nederland.nl.

De ontwikkeling van je kinderen

Kinderen moeten veel dingen leren. Ze leren niet alleen op school, maar ook thuis of buiten.

Op elke **leeftijd** moeten ze weer andere dingen leren. Een **peuter** leert bijvoorbeeld praten, een **kleuter** leert fietsen, een schoolkind in Nederland leert zwemmen.

Als een kind genoeg nieuwe dingen leert, gaat het goed met zijn **ontwikkeling**. Belangrijk voor de ontwikkeling van je kinderen zijn deze punten:

- Kinderen leren veel door te spelen, op elke leeftijd.
- Het is belangrijk dat je kind genoeg contact heeft met kinderen van zijn leeftijd.
- Het is belangrijk dat kinderen genoeg **bewegen**. Je kind beweegt als hij buiten speelt. Of als hij lid wordt van een **sportclub**.

- Lezen is goed voor de ontwikkeling van je kind. Peuters en kleuters kun je **voorlezen**. Je kind kan gratis lid worden van de **bibliotheek**.
- Gezond eten en drinken is belangrijk voor je kind. Kinderen die niet gezond eten, zijn vaker ziek en kunnen te dik worden. Vooral het **ontbijt** is belangrijk.

Verantwoordelijk voor je kinderen

Ouders zijn **verantwoordelijk** voor hun kinderen. Dat betekent bijvoorbeeld: als je kind niet op school komt, kun jij een boete krijgen. Of als je kind onder de zestien jaar op straat iets kapotmaakt, moet jij het betalen.

6 Wat kun je doen of moet je doen? Vul de goede letter in.

- Je kind van twaalf jaar **reist zwart** in de tram en heeft een boete gekregen.
- Er zijn veel problemen met je kind.
- Je bent **zwanger** en je wilt weer gaan werken als je baby er is.
- Je betaalt veel geld aan het **kinderdagverblijf**. Je wilt geld terugkrijgen van de **belasting**.
- Je hebt pas een baby gekregen en je wilt wat extra geld voor kleren, **voeding** enzovoort.
- Je weet dat het kind van je buren **mishandeld** wordt.
- Je wilt dat je kind meer **beweegt** en meer contact maakt met andere kinderen.
- Je kind gaat naar de **basisschool** en jij werkt. Iemand moet na drie uur voor je kind zorgen.
 - Je vraagt **kinderbijslag** aan.
 - Je vraagt **kinderopvangtoeslag** aan.
 - Je vraagt hulp van Bureau **Jeugdzorg**.
 - Jij moet de boete betalen.
 - Je zoekt een kinderdagverblijf en gaat je baby **inschrijven**.
 - Je regelt **buitenschoolse opvang**.
 - Je neemt contact op met een Advies- en Meldpunt Kindermishandeling.
 - Je zorgt dat je kind **lid** wordt van een **sportclub**.

7 Waar of niet waar?

1 Je kind krijgt een vaccinatie van Bureau Jeugdzorg.	waar / niet waar
2 Iedere ouder in Nederland krijgt kinderopvangtoeslag .	waar / niet waar
3 Kinderbijslag stopt als je kind achttien jaar is.	waar / niet waar
4 Je krijgt kinderbijslag van de SVB.	waar / niet waar
5 In Nederland mogen ouders hun kinderen slaan.	waar / niet waar
6 Je kunt cursussen volgen over de opvoeding van kinderen.	waar / niet waar

Onderwijs

Vrijheid van onderwijs

In Nederland is er **vrijheid van onderwijs**. Dat betekent:

- dat je zelf de school voor je kind mag kiezen;
- dat iedereen zijn eigen school mag beginnen. Er is wel controle van de **regering** of de kinderen genoeg leren op die school.

Er zijn veel verschillende soorten scholen. Bijvoorbeeld:

- Christelijke of **islamitische** scholen: daar vinden ze het belangrijk dat de kinderen over het **ge-loof** leren. De regels op de school hebben ook te maken met het geloof.
- **Openbare** scholen: 'openbaar' betekent: voor iedereen. De regels op een openbare school hebben niet te maken met het geloof.
- Scholen met een ander **systeem** van leren. Bijvoorbeeld: op een Jenaplanschool leren en spelen kinderen van verschillende leeftijden met elkaar.

Leerplicht

Leerplicht betekent dat kinderen naar school moeten. Vanaf vier jaar gaan bijna alle kinderen naar de **basisschool**. Maar vanaf vijf jaar is naar school gaan **verplicht**. Er is leerplicht totdat een kind zestien jaar is. Als hij zestien is, moet hij het schooljaar nog afmaken. Kinderen van zestien en zeventien moeten ook naar school als ze nog geen diploma hebben. (Het **vmbo**-diploma is niet genoeg.) Verdergaan met leren mag natuurlijk altijd.

Leerplicht betekent ook dat je kind niet vrij mag hebben voor een vakantie of voor een feest buiten de schoolvakanties. Als je kind toch thuisblijft, kun je een boete krijgen.

In speciale situaties kun je wel vrij krijgen. Bijvoorbeeld voor een **begrafenis**. Maar dan moet de directeur van de school **toestemming** geven.

Een ziek kind kan natuurlijk niet naar school gaan. Dan moet je zelf 's morgens de school bellen.

Naar school gaan in Nederland

In Nederland zijn misschien veel dingen anders dan in je eigen land, bijvoorbeeld:

- In Nederland leren jongens en meisjes dezelfde dingen. Ze zitten bij elkaar in de klas. Ze doen alles samen, ook bijvoorbeeld **gymnastiek**.
- In Nederland dragen kinderen hun eigen kleren op school. Ze dragen dus geen **uniform**.
- In Nederland leren kinderen niet alleen met boeken, maar bijvoorbeeld ook met computers of door samen aan een opdracht te werken. Ze zitten vaak ook in groepjes in de klas.

in groepjes
in de klas

- In Nederland hebben kinderen meer **vrijheid** dan in sommige andere landen. Ze mogen soms dingen zelf beslissen. Sommige buitenlanders vinden dat Nederlandse kinderen weinig **respect** voor de leraar hebben.

8 Waar of niet waar?

1 In Nederland zijn islamitische scholen.	waar / niet waar
2 Op openbare scholen is het geloof niet belangrijk.	waar / niet waar
3 In Nederland is er leerplicht vanaf vier jaar.	waar / niet waar
4 Alleen in speciale situaties kan je kind toestemming krijgen voor een extra vrije dag.	waar / niet waar
5 In Nederland dragen de kinderen een uniform op school.	waar / niet waar
6 In Nederland leren jongens en meisjes dezelfde dingen.	waar / niet waar

De peuterspeelzaal

Als een kind twee of tweehalf jaar is, mag hij naar de **peuterspeelzaal**. Dat is een school voor kinderen tot vier jaar. Een kind gaat er twee of drie keer per week een paar uur naartoe.

De peuterspeelzaal is geen **kinderdagverblijf**, kinderen gaan ook naar de peuterspeelzaal als de ouders niet aan het werk zijn.

De peuterspeelzaal is niet **verplicht**, maar wel belangrijk. **Peuters** leren daar veel dingen: beter Nederlands spreken, samen spelen, **knutselen**, naar de **juf** luisteren, **liedjes** zingen enzovoort. Spelen is niet alleen leuk: door spelen leren kinderen ook veel nieuwe dingen.

Je moet je kind eerst **inschrijven** als je wilt dat hij naar de peuterspeelzaal gaat.

De voorschool

Een **voorschool** is een soort **peuterspeelzaal**. Kinderen van twee tot vier jaar gaan daar vier keer per week een ochtend of een middag naartoe. De voorschool is er voor kinderen die thuis geen Nederlands spreken en voor kinderen die achter zijn in hun **ontwikkeling**. Bijvoorbeeld kinderen die al drie jaar zijn en nog bijna niet praten. Als die kinderen naar de voorschool gaan, gaat het later meestal beter met hun op de **basisschool**.

Een basisschool kiezen

Met vier jaar mag je kind naar de **basisschool**. Je moet dus voordat je kind vier jaar is een school kiezen en je kind **inschrijven**. Je kind kan op een **wachtkist** komen. Op sommige scholen is er geen plaats meer als je je kind niet op tijd inschrijft.

Hoe weet je wat een goede school is? Je moet eerst weten wat je belangrijk vindt, bijvoorbeeld:

- Wil je een school in de buurt van je huis?
- Wil je een christelijke, **islamitische** of **openbare** school?

Je kunt informatie vragen bij de school. Het is goed om een keer te gaan kijken op die school. Je kunt ook informatie vragen aan mensen met kinderen op die school.

9 Vul de woorden in.

Kies uit: **gymnastiek • knutselen • liedjes • ontwikkeling • voorschool**

- 1 Met _____ moeten de kinderen veel **bewegen**.
- 2 Selma vindt het leuk om thuis ook met haar kind te _____. Ze heeft met haar kind bloemen van papier gemaakt.
- 3 De kinderen zingen in december op school _____ over Sinterklaas.
- 4 Op de _____ leren de kinderen beter Nederlands spreken.
- 5 Hun zoon is twee jaar en kan nog niet lopen. Hij is achter in zijn _____.

De basisschool, groep 1 en 2

Kinderen van vier jaar komen in groep 1 van de **basisschool**. Kleuters leren in groep 1 en 2 veel dingen die belangrijk zijn voor hun **ontwikkeling**: beter Nederlands spreken, samen spelen, naar de **juf luisteren**, **knutselen**, **liedjes zingen**, **tekenen**, **tellen** enzovoort.

De basisschool, groep 3 tot en met 8

De meeste kinderen gaan naar groep 3 als ze zes jaar zijn. In groep 3 beginnen de kinderen met **lezen**, **schrijven** en **rekenen**. Ze krijgen ook **vakken** als **gymnastiek**, **tekenen** en **muziek**. In de hogere groepen krijgen de kinderen steeds meer andere vakken, zoals **aardrijkskunde**, **geschiedenis** en Engels.

De laatste groep van de **basisschool** is groep 8. De meeste kinderen worden twaalf jaar in groep 8.

Informatie van de school

Elke school heeft een boekje met informatie: de **schoolgids**. Daar staat bijvoorbeeld in wat het telefoonnummer van de school is, wat de schooltijden zijn, wanneer er vakanties en feesten zijn. Die informatie kun je ook vinden op de **website** van de school.

Er komen vaak brieven van de school met informatie. Soms moet je dan ook antwoord geven op zo'n brief, bijvoorbeeld door een **strookje** in te vullen.

Hoe gaat het met je kind op school?

De kinderen krijgen een paar keer per jaar een **rappo**t. Op dat rapport kun je zien hoe het gaat met je kind. Hoe gaat het met het leren? Hoe is het contact met de leraar en met de andere kinderen?

Als het niet goed gaat met een kind op school, helpt de school. Het kind krijgt dan bijvoorbeeld extra les in de **vakken** die hij moeilijk vindt.

In groep 8 krijgen de kinderen een advies van de leraar: naar welke school voor **voortgezet onderwijs** kunnen ze het beste gaan (**vmbo**, **havo** of **vwo**)? Ook moeten ze meestal een toets doen, de Cito-toets.

Contact met de school

Het is belangrijk dat er vaak contact is tussen ouders en de school. Als ouder weet je dan hoe het met je kind op school gaat. En de leraar weet hoe het thuis is. Dat contact kan op verschillende manieren:

- Je kunt eens binnenlopen in de klas om te kijken wat je kind heeft gemaakt.
- Elke school heeft **ouderavonden** waarop je informatie krijgt.
- Er zijn avonden om met de leraar te praten over je kind en over zijn rapport. Soms is er een **10-minutengesprek**. Je kunt dan tien minuten met de leraar van je kind praten.
- Elke school vraagt ouders om te helpen, bijvoorbeeld met een **schoolreisje** of met een feest.

Schooltijden

Er zijn **basisscholen** waar de kinderen 's morgens en 's middags naar school gaan. Bijvoorbeeld van halfnegen tot twaalf uur en van halftwee tot halfvier. Op die scholen gaan de meeste kinderen **tussen de middag** thuis eten. Sommige kinderen blijven op school eten. Dat heet **overblijven**. Voor het overblijven moet je meestal apart betalen.

Er zijn ook scholen waar alle kinderen tussen de middag blijven eten. Op die scholen is er **tussen de middag** een korte **pauze**. De kinderen zijn dan 's middags eerder vrij, bijvoorbeeld om halfdrie. De school heeft dat een **continuurooster**.

10 Vul de woorden in.

Kies uit: **ouderavond** • **overblijven** • **rapport** • **rekenen** • **schoolgids** • **schoolreisje**

- 1 Als de kinderen _____, eten ze op school.
- 2 Mijn kind krijgt twee of drie keer per jaar een _____ van de school.
- 3 Een _____ is een boekje met informatie van de school.
- 4 Op een _____ hoor je wat er op school gebeurt.
- 5 Met het _____ gaan de kinderen een dagje weg met de bus.
- 6 Met _____ leer je bijvoorbeeld dat 4 en 6 samen 10 is.

Speciaal onderwijs

Er zijn in Nederland scholen voor speciaal **onderwijs**: dit zijn scholen voor kinderen die een **handicap** hebben, bijvoorbeeld: kinderen die niet goed kunnen leren en kinderen die niet goed kunnen horen of zien.

Vaak zitten kinderen met leerproblemen eerst op de **basisschool**. Als het echt niet gaat op de basisschool, krijgt je kind een **test**. Als het nodig is, kan hij daarna naar het speciaal basisonderwijs.

Het voortgezet onderwijs

Kinderen gaan naar het **voortgezet onderwijs (vo)** als ze ongeveer twaalf jaar zijn. Het voortgezet onderwijs heet ook **middelbare school**. Ze leren daar meer dingen dan op de **basisschool**, bijvoor-

beeld ook Frans en Duits. Voor elk **vak** hebben ze een andere leraar. Op het voortgezet onderwijs zijn er ook **ouderavonden** en **10-minutengesprekken**.

Er zijn verschillende **niveaus** van voortgezet onderwijs. De leraar van de basisschool geeft een advies over het niveau. Je mag dus niet zelf het niveau kiezen. Je kind komt eerst in de **brugklas**: de eerste klas. In de brugklas kan je kind meestal nog van niveau veranderen. Vaak kun je verschillende niveaus binnen één school kiezen. Dit zijn de niveaus:

- Het **vwo** duurt zes jaar. Het vwo is voor kinderen die erg goed kunnen leren. Na het vwo kun je op de **universiteit** leren voor een beroep als dokter of **advocaat**.
- De **havo** duurt vijf jaar. Voor de havo moet je ook goed kunnen leren. Na de havo kun je naar het hoger **beroepsonderwijs (hbo)**. Daar kun je bijvoorbeeld leren voor een beroep als leraar op een basisschool.
- Het **vmbo** duurt vier jaar. Het vmbo is voor kinderen die minder goed kunnen leren of liever met hun handen werken. Je begint er al te leren voor een beroep. Na het vmbo kun je op het middelbaar beroepsonderwijs (**mbo**) verder leren voor een beroep, bijvoorbeeld in de **kindertijdopvang** of in een winkel. In het vmbo en mbo zijn er ook weer verschillende niveaus. Het vmbo en het mbo hebben vier niveaus. Het hoogste niveau van het vmbo is vmbo-tl (theoretische leerweg). Er zijn ook scholen die '**mavo**' heten. De kinderen die zo'n school afmaken, krijgen een vmbo-tl-diploma.

Doorstromen

Kinderen kunnen niet op elk niveau onderwijs krijgen.

Voor de middelbare school heeft een kind het advies van de leraar van de basisschool nodig.

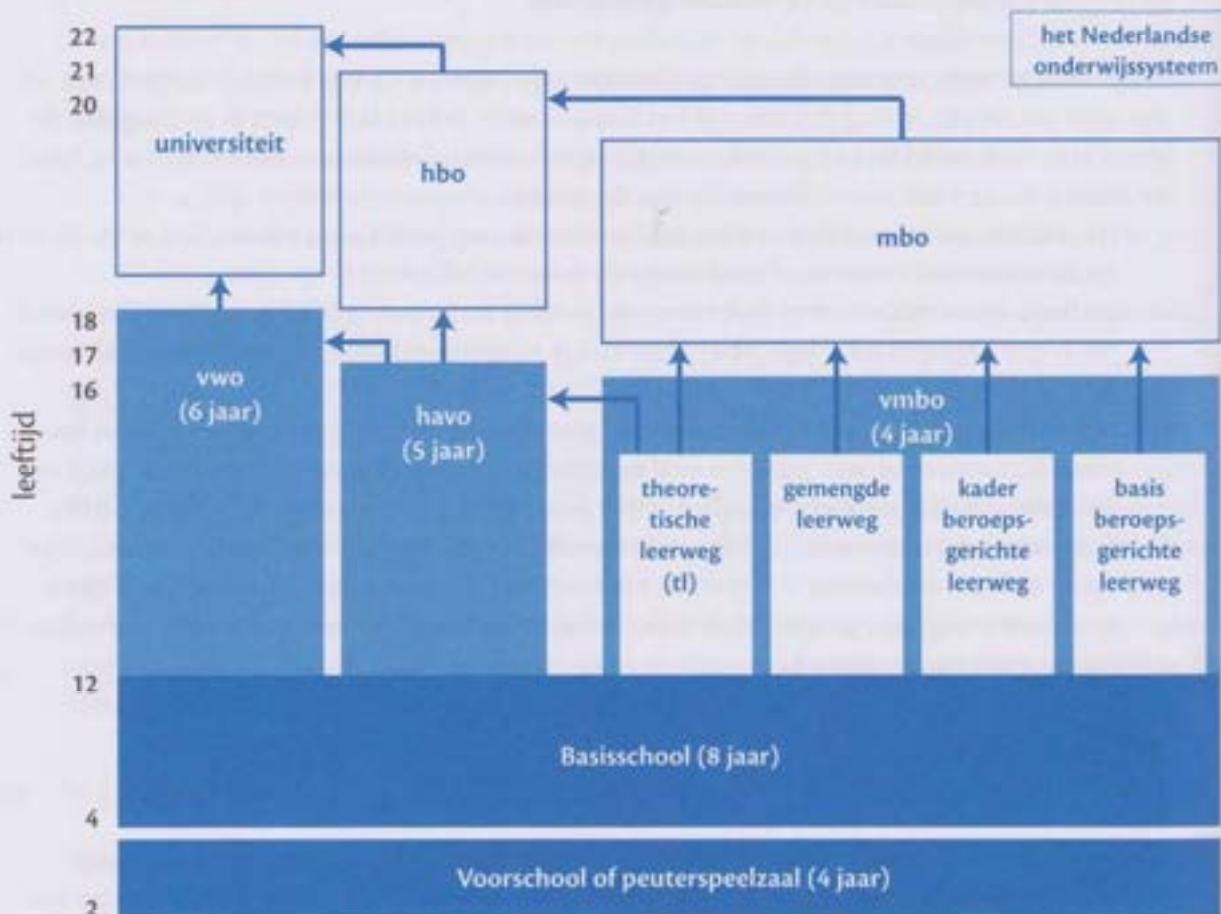
Als jongeren het diploma van de middelbare school hebben, kunnen ze vaak verder leren op een hoger niveau. Soms moeten dan de cijfers op je diploma ook hoog genoeg zijn.

Als je van de ene school naar de andere gaat, heet dat **doorstromen**.

Hoe kunnen jongeren doorstromen?

Met een vwo-diploma	Naar het hbo of de universiteit
Met een havodiploma	Naar het hbo of mbo of de vijfde klas van het vwo
Met een vmbo-diploma	Naar het mbo of de vierde klas van de havo
Met een hbo-diploma	Naar de universiteit
Met een mbo-diploma (niveau 4)	Naar het hbo

Hier zie je het nog een keer in een schema:

11 Waar gaat het kind naartoe?

Kies uit: groep 1 • hbo • kinderdagverblijf • speciaal • voorschool • voortgezet

- Jan en Marja werken allebei. Hun zoon is één jaar. Hij gaat naar het _____.
- Mouna en Ahmed hebben een dochter van drie jaar. Ze praat nog bijna geen Nederlands. Ze gaan naar de _____.
- Jeroen wordt vier jaar. Hij gaat naar _____ van de basisschool.
- Esther kan niet goed leren. Ze gaat nu naar het _____ onderwijs.
- De meeste kinderen gaan naar het _____ onderwijs als ze twaalf jaar zijn.
- Yunus heeft een mbo-diploma op niveau 4. Hij wil graag doorstromen naar het _____.

Wat kost naar school gaan?

Er zijn verschillende kosten als je kind naar school gaat:

- **De ouderbijdrage**
De basisschool of het voortgezet onderwijs vraagt ouders om te betalen voor verschillende kosten, zoals een **schoolreisje** of feesten. Dat heet ouderbijdrage. Hoeveel je moet betalen per kind, is per school verschillend.
De ouderbijdrage is niet **verplicht**. Je kunt praten met de school als je het niet kunt betalen.
- **Kosten voor boeken**
Op de basisschool en het voortgezet onderwijs hoeft je niet te betalen voor boeken. De kinderen gebruiken de boeken van de school. De school vraagt wel geld voor kopieën, het gebruik van internet enzovoort.
- **Lesgeld**
Voor kinderen tot achttien jaar is het onderwijs gratis. Als je ouder bent dan achttien, moet je wel lesgeld betalen.

Als je het niet kunt betalen

Voor de kosten op het voortgezet onderwijs kun je geld terugkrijgen van de **regering** als je een laag **inkomen** hebt. Ook kun je geld lenen voor jongeren die verder **studerden** na het voortgezet onderwijs, of als je zelf een **opleiding** wilt volgen. Op www.duo.nl kun je meer informatie vinden en een aanvraag doen.

12 Waar of niet waar?

- 1 Op de **basisschool** moet je voor de boeken betalen. waar / niet waar
- 2 Van de **ouderbijdrage** koopt de school boeken. waar / niet waar
- 3 Als je de ouderbijdrage niet kunt betalen, moet je kind van school. waar / niet waar
- 4 Voor kinderen ouder dan achttien jaar moet je lesgeld betalen. waar / niet waar
- 5 Jongeren die willen **studerden**, kunnen geld lenen. waar / niet waar

13 Waar hoort het bij? Zet een kruisje. Soms moet je meer kruisjes zetten!

	Peuterspeelzaal en voorschool	Basisschool groep 1 en 2	Basisschool groep 3 tot en met 8	Voortgezet onderwijs
veel spelen en knutselen				
leren lezen, schrijven en rekenen				
Frans en Duits leren				
gratis boeken				
de brugklas				
ouderavonden				

Weet je het nu?

Kun je nu antwoord geven op deze vragen? Zet een kruisje bij ja, een beetje of nee.

	ja	een beetje	nee
1 Als je zwanger bent. Weet je:			
a wat een verloskundige doet?			
b wanneer je naar de gynaecoloog moet?			
c wat een kraamhulp doet?			
d wat je zelf moet regelen als je bijna een baby krijgt?			
2 Als je een kind van nul tot vier jaar hebt. Weet je:			
a wat het consultatiebureau doet?			
b wat een vaccinatie is?			
c welke soorten kinderopvang er zijn?			
d hoe je je kind kunt inschrijven voor een kinderdagverblijf ?			
e hoe je geld kunt terugkrijgen voor kinderopvang?			
3 Zorgen voor je kinderen. Weet je:			
a hoe en wanneer je kinderbijslag kunt krijgen?			
b waar je hulp kunt krijgen bij problemen met de opvoeding ?			
c wat je kunt doen als een kind mishandeld wordt?			
d welke dingen belangrijk zijn voor de ontwikkeling van je kind?			
e tot welke leeftijd je verantwoordelijk blijft voor je kind?			
4 Naar school gaan. Weet je:			
a wat vrijheid van onderwijs betekent?			
b wat leerplicht betekent?			
5 Naar school gaan. Weet je op welke leeftijd kinderen naar deze scholen gaan? En weet je wat ze leren op:			
a de peuterspeelzaal of voorschool ?			
b de basisschool , groep 1 en 2?			
c de basisschool , groep 3 tot en met 8?			
d het voortgezet onderwijs ?			
e het mbo en het hbo ?			
6 Een nieuwe school. Weet je:			
a hoe je een goede basisschool kunt kiezen?			
b hoe je je kind kunt inschrijven voor een basisschool?			
c welke kinderen naar het speciaal onderwijs gaan?			
d welke niveaus van voortgezet onderwijs er zijn?			

	ja	een beetje	nee
e wie beslist naar welk niveau voortgezet onderwijs je kind gaat?			
f met welke diploma's je kunt doorstromen naar welke niveaus van onderwijs?			
7 Contact met de school. Weet je:			
a wat er in een informatieboekje van de school staat?			
b wat er in een rappo staat?			
c wat een 10-minutengesprek is?			
d wat je moet doen als je een brief krijgt met een strookje ?			
8 De kosten van het onderwijs. Weet je:			
a welke kosten er zijn voor het onderwijs?			
b wat je kunt doen als je het niet kunt betalen?			

Oefenen voor het inburgeringsexamen KNM

Kies het goede antwoord en kijk na in de sleutel. Als je zes van de acht vragen goed hebt, weet je genoeg. Je kunt ook oefenen voor het inburgeringsexamen KNM op www.coutinho.nl/welkom3.

De vragen gaan over Galo, Mirjam en hun dochtertje Amisha.

- 1 Toen Mirjam zwanger was, ging alles goed. Zij en de baby waren helemaal gezond. Wie deed de controles toen Mirjam zwanger was?
 - a De verloskundige.
 - b De gynaecoloog.
 - c De kraamhulp.
- 2 Amisha werd thuis geboren. Een kraamhulp heeft een week voor Mirjam en de baby gezorgd. Wie moest op tijd regelen dat ze een kraamhulp hadden?
 - a De verloskundige.
 - b De zorgverzekering.
 - c Galo en Mirjam zelf.
- 3 Galo en Mirjam wilden dat Amisha op tijd vaccinaties kreeg. Wat moesten ze doen?
 - a Naar het consultatiebureau gaan voor de vaccinaties.
 - b Het kinderdagverblijf zorgde dat Amisha vaccinaties kreeg.
 - c Ze moesten zelf afspraken met de huisarts maken.

- 4 Galo gaat naar school en Mirjam werkt. Amisha gaat naar een oppas. Ze kunnen geld terugkrijgen voor het betalen van de oppas. Wat moeten ze doen?
- a Kinderbijslag aanvragen.
 - b Kinderopvangtoeslag aanvragen.
 - c Geld van Bureau Jeugdzorg vragen.
- 5 Amisha gaat ook drie keer per week naar de peuterspeelzaal. Waarom gaat ze daar naartoe, denk je?
- a Het is verplicht dat kinderen naar de peuterspeelzaal gaan.
 - b Als de ouders werken, gaan de kinderen altijd naar de peuterspeelzaal.
 - c Galo en Mirjam vinden het belangrijk dat Amisha met andere kinderen speelt en nieuwe dingen leert.
- 6 Mirjam wil weten of Amisha genoeg gegroeid is. Waar kan ze dat vragen?
- a Op de peuterspeelzaal.
 - b Op het consultatiebureau.
 - c Bij Bureau Jeugdzorg.
- 7 Galo en Mirjam willen dat Amisha op een goede basisschool komt. Kunnen ze nu al iets doen?
- a Ja, ze kunnen op verschillende scholen gaan kijken. Misschien is er een wachtlijst op sommige scholen.
 - b Nee, ze moeten wachten tot Amisha bijna vier jaar is. Dan krijgen ze een brief van de gemeente.
 - c Nee, ze krijgen vanzelf een brief van de school in de buurt van hun huis.
- 8 Wat moeten Galo en Mirjam betalen als Amisha naar de basisschool gaat?
- a Een ouderbijdrage.
 - b De kosten van boeken.
 - c Niets.

Oefenen voor het inburgeringsexamen lezen, schrijven, luisteren en spreken A2

Lezen

Dit is een deel van een brief van een school aan ouders. De school zoekt ouders om te helpen.

Kaften – plakken – plastificeren

Deze ouders helpen bij het plastificeren en kaften van de nieuwe boeken die nog aangeschaft worden.

Helpen bij allerlei kleine klusjes

Hiervoor vragen wij vooral handige vaders (of moeders) die mee willen helpen wanneer er iets in elkaar gezet moet worden of gerepareerd moet worden.

Activiteiten rondom Sinterklaas

Rondom Sinterklaas zijn er diverse activiteiten waarbij hulp nodig is. Dit jaar komt sint op woensdag 5 december.

Activiteiten rondom kerst

Rondom kerst zijn er diverse activiteiten waarbij hulp nodig is. Dit jaar zijn de kerstvieringen op donderdag 20 december.

Activiteiten rondom carnaval

Rondom carnaval zijn er diverse activiteiten waarbij hulp nodig is. Dit jaar vieren wij carnaval:

- met de groepen 1 t/m 4 op vrijdagochtend 8 februari;
- met de groepen 5 t/m 8 op vrijdagmiddag 8 februari.

Computerhulp

Voor groepen 1 en 2 op vrijdagochtend. De ouders krijgen van tevoren een uitnodiging voor een bijeenkomst, waarin de leerkrachten uitleggen op welke wijze u kunt helpen bij het begeleiden van de kinderen.

Wij zouden het op prijs stellen wanneer u deze brief in zijn geheel vóór a.s. dinsdag weer meegeeft naar school.

Naam: _____

Straat en huisnummer: _____

Postcode en woonplaats: _____

Tel: _____

E-mailadres: _____

Namen kind(eren): _____

Mijn kind(eren) zitten in groep(en): _____

Kies het goede antwoord.

- 1 Ömer is erg handig, hij wil af en toe wel helpen om iets te repareren. Hoe kan hij de school het beste helpen?
 - a Met nieuwe boeken kaften en plastificeren.
 - b Met helpen bij allerlei kleine klusjes.
 - c Met computerhulp voor groep 1 en 2.

- 2 Belén is op woensdag vrij van haar werk. Met welk feest kan zij dit jaar helpen?
 - a Met het sinterklaasfeest.
 - b Met het kerstfeest.
 - c Met carnaval.

- 3 Aisha wil meedoen met computerhulp. Hoe weet ze wat ze moet doen in de les?
 - a Dat hoort ze de eerste keer dat ze komt helpen in de klas.
 - b Ze moet eerst een keer naar school komen, dan legt de leraar het uit.
 - c Dat moet ze zelf op internet opzoeken.

- 4 Wat moeten de ouders doen?
 - a Ze moeten de brief voor dinsdag weer door hun kind mee laten nemen.
 - b Ze moeten de leraar voor dinsdag een mail sturen.
 - c Ze moeten de brief goed bewaren.

Schrijven

De opdrachten horen bij de brief van de school hierboven.

- 1 Kruis aan op het formulier hierboven: 'Computerhulp' en kies nog één andere activiteit aan die je zou willen doen.
- 2 Vul het strookje in met je eigen naam en de namen van je kinderen en in welke groep ze zitten. (Als je die niet hebt, kun je zelf namen bedenken.) Kies uit groep 1, 2, 3 enzovoort.
- 3 Schrijf onder de brief nog een paar zinnen voor de leraar, in de 'ik-vorm'.

Luisteren

Kijk naar het gedeelte van het filmpje tussen 1 minuut en 3 minuten en kies het goede antwoord.

- 1 Wie bellen er met elkaar?

- a Twee moeders van kinderen.
- b Een juf van de school en een moeder van een kind.
- c Twee mensen die op een school werken.

2 Waar gaat het gesprek over?

- a Over een brief van de school.
- b Over het huiswerk van het kind.
- c Over een feest op school.

3 Wat wil de vrouw van de school?

- a De school zoekt nieuwe leraren.
- b De juf wil een afspraak maken om over het kind te praten.
- c De school zoekt ouders die kunnen helpen op school.

4 Wat kan de vrouw doen met het papier?

- a Ze kan het antwoordstrookje invullen.
- b Haar kind kan oefeningen op het papier maken.
- c Ze moet het papier weggooien.

Spreken

Onderdeel 1: kijken

Kijk en luister naar de video en geef antwoord op de vragen.

- 1 Ik ben twaalf jaar naar school geweest. Ik vond het leuk op school. Hoeveel jaar ben jij in jouw land naar school geweest en hoe vond je het op school?
- 2 De basisschool is in Nederland voor kinderen van vier tot twaalf jaar. Voor welke leeftijd is de basisschool in jouw land?
- 3 In Nederland dragen de kinderen op school geen uniform. Dragen de kinderen in jouw land een uniform? En hoe vind je dat?
- 4 Volg jij een cursus Nederlands? En hoe vind je de Nederlandse taal om te leren?
- 5 Ik ga met de metro naar mijn werk. Hoe reis jij vaak? Vertel ook waar je dan naartoe gaat.

Onderdeel 2: luisteren

Luister naar de vragen en kies het goede antwoord.

- 1 Galo en Mirjam zoeken een basisschool voor Amisha. Mirjam belt naar de school voor informatie.
Iemand van de school neemt de telefoon op en zegt: 'Basisschool De Ladder, met Petra de Wit.' Wat zegt Mirjam dan eerst?
 - a Ja, hoi, ik wil wat vragen.
 - b Met Mirjam de Boer.
 - c Hoe gaat het met u?
- 2 Amisha kan vandaag niet naar de peuterspeelzaal, want ze is ziek. Galo belt naar de peuterspeelzaal. Wat kan hij het beste zeggen?
 - a Amisha vandaag komt niet, want zij ziek is.
 - b Amisha vandaag niet komen, want zij is ziek.
 - c Amisha komt vandaag niet, want zij is ziek.
- 3 De volgende dag is Amisha weer beter. Mirjam brengt haar naar de peuterspeelzaal. De juffrouw vraagt: 'Hoe gaat het nu met Amisha?' Welk antwoord van Mirjam is juist?
 - a Ze is gelukkig weer beter.
 - b Ik haal haar om 12 uur weer op.
 - c Met mij gaat het ook beter.

Woordenlijst bij hoofdstuk 6

Deze woorden uit dit hoofdstuk moet je kennen voor het examen. Op kopieerbladen vind je lijsten met schrijflintjes en lijsten in het Engels, Spaans, Turks en Arabisch.

de basisschool
de belasting
het beroepsonderwijs
de bevalling
de bibliotheek
de brugklas
de buitenschoolse opvang
Bureau Jeugdzorg
het consultatiebureau
het continuooster
het gastouderbureau
het geloof
het groeiboekje
de gynaecoloog
het inkomen
de kinderbijslag
het kinderdagverblijf
de kinderopvang
de kinderopvangtoeslag
de kleuter
de kraamhulp
de leerplicht
de middelbare school
het onderwijs
de ontwikkeling
de openbare school

de opleiding
de oppas
de opvoeding
de ouderavond
de ouderbijdrage
overblijven
de peuter
de peuterspeelzaal
de prik
de puber
het rapport
de schoolgids
het schoolreisje
de straf
het strookje
de universiteit
de vaccinatie
verantwoordelijk
de verloskundige
de voeding
de voorschool
het voortgezet onderwijs
de vrijheid van onderwijs
de wachtlijst
de zorgverzekering
zwanger

7

Werken in Nederland

Introductie

1 Kijk naar de foto op de vorige pagina en bespreek de vragen.

- 1 Waar kijkt Galo naar?
- 2 Waarom kijkt Galo daarnaar, denk je?
- 3 Misschien ziet Galo een **vacature** waar hij op wil **soliciteren**. Wat moet hij dan doen, denk je?

2 Bespreek de vragen.

- 1 Heb je in je eigen land gewerkt? Zo ja, wat voor werk heb je gedaan?
- 2 Heb je nu in Nederland werk of heb je gewerkt? Zo ja, wat voor werk is of was dat?
- 3 Kijk naar de foto's op pagina 153 en 154. In welke **sector** zou jij het liefst willen werken?
- 4 Waarom willen mensen werk hebben? Geef verschillende antwoorden.
- 5 Wat kun je doen om werk te krijgen? Geef verschillende antwoorden.

Verschillende soorten werk

In Nederland hebben de meeste mensen tussen de 15 en 65 jaar een baan. Mannen en vrouwen werken, ook vrouwen met kleine kinderen.

Als je werkt, kun je:

- je eigen geld **verdienen**;
- contact met andere mensen maken;
- nieuwe dingen leren;
- de taal beter leren.

Er zijn verschillende soorten werk:

- **Betaald werk en vrijwilligerswerk**

Betaald werk is werk waar je geld voor krijgt: je **salaris**. Vrijwilligerswerk is werk zonder salaris, bijvoorbeeld op de school van je kinderen.

- **Tijdelijk werk en vast werk**

Tijdelijk werk is werk voor een korte tijd, bijvoorbeeld een halfjaar. Bij vast werk is het niet duidelijk hoelang het werk duurt. Meestal heb je vast werk voor langere tijd. Vaak is een baan eerst tijdelijk. Later kan het dan een vaste baan worden.

Een **flexwerker** is iemand die tijdelijk werk doet dat nooit een vaste baan kan worden. Zo iemand werkt bijvoorbeeld voor een **uitzendbureau**.

- **Een eigen bedrijf**

Als je een eigen bedrijf hebt, werk je niet voor een baas. Je werkt voor jezelf. Je bent dan **zelfstandig ondernemer**. Je hebt bijvoorbeeld een winkel, een **garage** of een **restaurant**.

- **Zwart werk**

Als je werkt zonder **belasting** te betalen, werk je zwart. Zwartwerken is verboden. Werk waarbij je belasting betaalt, is 'wit werk'.

Werktijden

Wanneer werken mensen?

- **Parttime of fulltime**

Als je de hele week werkt, werk je fulltime. Parttime betekent dat je niet de hele week werkt, maar bijvoorbeeld twee of drie dagen per week, of vijf halve dagen.

- **Regelmatige of onregelmatige werktijden**

Iemand die regelmatige werktijden heeft, werkt elke dag op dezelfde tijd. Iemand die onregelmatige werktijden heeft, werkt op verschillende tijden, bijvoorbeeld soms 's nachts en soms overdag.

Werknemer en werkgever

Een **werkgever** is de baas. Hij betaalt **salaris** aan de **werknemers**. De werknemers werken voor hem. Bijvoorbeeld: er werken zes **monteurs** en een **secretaresse** bij de **garage**. Zij zijn de werknemers. De baas van de garage is de werkgever.

3 Wat hoort bij elkaar? Trek een lijn.

1 vast werk	a iemand die bij een baas werkt
2 tijdelijk werk	b een baas met mensen die voor hem werken
3 vrijwilligerswerk	c werk zonder dat je belasting betaalt
4 zwart werk	d de hele week werken
5 parttime werken	e niet de hele week werken
6 fulltime werken	f werk voor een korte tijd
7 regelmatige werktijden	g werk voor een lange tijd
8 onregelmatige werktijden	h werk zonder salaris
9 werknemer	i elke dag op dezelfde tijd werken
10 werkgever	j elke dag op andere tijden werken

Wat wil ik en wat kan ik?

Als je werk zoekt, ga je **soliciteren**: proberen een baan te krijgen. Maar je kunt niet op alle banen solliciteren, je moet eerst weten welk werk **bij je past**. Je moet het antwoord weten op deze vragen:

- A Welk werk is er en wat vind ik leuk?
- B Wat kan ik, bijvoorbeeld: welke **diploma's** heb ik?
- C Wat vind ik belangrijk, bijvoorbeeld: hoeveel uur per week wil ik werken?

A Welk werk is er en wat vind ik leuk?

Welk werk is er?

De meeste mensen in Nederland werken in de **dienstensector**, dat is werk waarmee je iets doet voor andere mensen.

Binnen de dienstensector zijn verschillende groepen beroepen, of **sectoren**. Dit zijn de belangrijkste sectoren:

- **Zorg en welzijn**

Bijvoorbeeld: je werkt bij de **kinderopvang** of in een **verzorgingshuis**.

- **Techniek**

Bijvoorbeeld: je bent **monteur**.

- **Bouw**

Bijvoorbeeld: je bent **schilder**.

- **Horeca**

Bijvoorbeeld: je werkt in een **restaurant**.

- **Handel en vervoer**

Bijvoorbeeld: je werkt in een winkel of je bent **chauffeur**.

- **Administratie en beveiliging**

Bijvoorbeeld: je bent **secretaresse** of controleert in een winkel of er niemand iets stelt.

- **Groene sector**

Bijvoorbeeld: je bent **tuinman**.

4 Bij welke sector hoort het? Vul de woorden in.

Kies uit: **beveiliging** • **bouw** • **groene sector** • **handel** • **horeca** • **techniek** • **zorg**

1

2

3

4

5

6

7

Wat vind ik leuk?

Wat doe je graag in je vrije tijd? Misschien kan dat je beroep worden. Bijvoorbeeld: als je graag in de tuin werkt, dan kun je misschien in de groene sector gaan werken. Als je niet precies weet wat je wilt, kun je een **test** doen om te kijken welk werk je interessant vindt. Zo'n test kun je doen op internet, bijvoorbeeld op www.werk.nl.

5 Bespreek de vragen met je buurman of buurvrouw in de klas.

- 1 In welke **sector** of sectoren wil jij misschien werken?
- 2 Welk werk zou je dan daarin willen doen?
- 3 Kun je ook in die sector werken, denk je? Waarom wel of waarom niet?
- 4 Heb je in je eigen land een **opleiding** gehad of gewerkt in een van deze sectoren?
- 5 Wat doe jij graag in je vrije tijd?

B Wat kan ik?

Welke diploma's heb ik?

Als je wilt werken in een van deze sectoren, heb je meestal een **diploma** nodig. Je moet dus eerst een **opleiding** gedaan hebben.

Misschien heb je diploma's in je eigen land gehaald. Je kunt die diploma's in Nederland laten **waarderen**. Je weet dan wat je met je diploma's uit eigen land in Nederland kunt doen. Je kunt een formulier aanvragen om je diploma te laten waarderen op www.idw.nl. 'IDW' betekent internationale diplomawaardering.

Ongeschoold werk

Er is ook werk waar je geen **diploma** voor nodig hebt. Dat heet **ongeschoold** werk. Bijvoorbeeld: werk in de **schoonmaak** of werk in de **tuinbouw**. Dit soort werk is meestal makkelijk te krijgen. Maar met ongeschoold werk **verdien** je niet zo veel geld. En het is meestal geen leuk werk.

Wat wil ik nog leren?

Als je geen **ongeschoold** werk wilt doen of blijven doen, moet je een **opleiding** of een cursus gaan volgen. Dit soort cursussen of opleidingen zijn er:

- Een beroepsopleiding bij een roc, je leert hier voor een beroep in de **zorg**, de **techniek** enzo-voort. Je kunt:
 - een opleiding volgen terwijl je al werkt. Je gaat dan één dag per week naar school;
 - de hele week naar school en **stage** lopen.
- Een cursus Nederlands.
- Een cursus bij een **re-integratiebedrijf**; zo'n **bedrijf** helpt mensen die al lang niet meer gewerkt hebben. Je kunt er bijvoorbeeld leren hoe je moet **solliciteren**.
- Een cursus die ze op het werk geven.

Een ander woord voor een cursus is '**scholing**'. Je kunt voor je werk een **bijscholing** of een **nascholing** volgen. Een bijscholing is een cursus om iets erbij te leren, iets nieuws. Bijvoorbeeld: op je werk gaan ze met een nieuw computerprogramma werken. In een bijscholing kun je dan leren ermee te werken. Een nascholing is herhaling van wat je vroeger in je opleiding hebt geleerd.

Het is belangrijk om ook na je opleiding nog scholing te volgen. Je kunt je werk dan beter blijven doen. En je hebt meer kans met een **sollicitatie**, als je scholing hebt gevolgd.

Eerst moet je informatie over een cursus of opleiding zoeken, bijvoorbeeld:

- Wat leer ik in de cursus?
- Hoeveel kost de cursus? Kan ik een deel van het geld terugkrijgen? Of betaalt mijn **werkgever** de cursus?
- Hoeveel uur per week is de cursus?
- Waar is de cursus?

Als je beslist om de cursus te doen, moet je je op tijd **inschrijven**.

Ervaring

Je krijgt sneller een baan als je **werkervaring** hebt: als je dat werk al eerder gedaan hebt. Bij een **solicitatie** vragen ze altijd naar je werkervaring. Ervaring in je eigen land of in Nederland. Ook ervaring met **vrijwilligerswerk** kan belangrijk zijn.

Lager niveau

Als je in je eigen land **diploma's** hebt gehaald en hebt gewerkt, kun je in Nederland vaak niet hetzelfde werk krijgen. Je kunt dan alleen werk krijgen op een lager **niveau**. Bijvoorbeeld: iemand was in Turkije dokter en wordt hier in Nederland **verpleegkundige**. Als je in Nederland **ervaring** krijgt met werken, kun je later wel op een hoger niveau komen.

6 Vul de woorden in.

Kies uit: **beroepsopleiding** • **bijscholing** • **ervaring** • **ongeschoold** • **re-integratiebedrijf** • **waarderen**

- 1 _____ betekent dat je dat werk al eerder gedaan hebt.
- 2 _____ werk is werk waar je geen **diploma's** voor nodig hebt.
- 3 Een _____ helpt mensen die al lang niet meer gewerkt hebben.
- 4 Je kunt je diploma uit je eigen land laten _____. Je weet dan wat je in Nederland met dat diploma kunt doen.
- 5 Op een _____ bij een ROC kun je een beroep leren.
- 6 Een _____ is een cursus om iets nieuws op je werk te leren.

Kwaliteiten

Je **kwaliteiten** betekent: wat goed is in je **karakter** of wat je goed kunt. Het is belangrijk dat je kunt vertellen welke kwaliteiten je hebt.

Hieronder staan kwaliteiten. Zet een kruisje achter jouw kwaliteiten. Je kunt nog andere kwaliteiten bedenken.

- Ik ben **betrouwbaar**. _____
- Ik ben **creatief**. _____
- Ik ben **flexibel**. _____
- Ik ben een **doorzetter**. _____
- Ik ben **handig**. _____
- Ik neem **initiatief**. _____
- Ik kan **zelfstandig** werken. _____
- Ik ben **zorgzaam**. _____
- Ik heb **geduld**. _____

- Ik kan precies werken. _____
- _____
- _____
- _____

Voor verschillende banen heb je verschillende kwaliteiten nodig. Bijvoorbeeld: iemand die in de **gezondheidszorg** werkt, moet zorgzaam zijn, geduld hebben en initiatief nemen.

Je kwaliteiten kunnen je helpen om te kiezen wat je wilt. Bijvoorbeeld: als je handig bent, is werken in de **techniek** misschien iets voor jou.

Motivatie

Als je **solliciteert**, vragen ze altijd naar je **motivatie**. Waarom wil je die baan graag hebben?

Bijvoorbeeld: er is een baan in een **verzorgingshuis**. Jij wilt dat werk graag doen, want:

- je wilt graag met mensen werken;
- je bent **zorgzaam**;
- je hebt dit werk in je eigen land gedaan en je vond het leuk.

7 Geef antwoord en bespreek met je buurman of buurvrouw in de klas.

Bedenk een baan die je graag wilt hebben en vertel wat je **motivatie** is.

Deze baan wil ik hebben: _____

Mijn motivatie is:

C Wat vind ik belangrijk?

Voordat je **solliciteert**, moet je een aantal dingen goed weten. Bijvoorbeeld:

- 1 Hoeveel uur per week wil ik werken? Wil ik **parttime** of **fulltime** werken?
- 2 Hoeveel **salaris** heb ik nodig om van te leven? Dus ook: hoeveel uur moet ik werken?
- 3 Heb ik **kinderopvang** nodig?
- 4 Hoe ver wil ik **reizen** voor mijn werk? Wil ik verhuizen voor mijn werk?
- 5 Wil ik **regelmatige werktijden** of **onregelmatige werktijden**?
- 6 Kan ik zwaar werk doen?
- 7 Wil ik een cursus of een **opleiding** volgen? Heb ik tijd en geld voor een cursus of een opleiding?
- 8 Wil ik buiten of binnen werken?
- 9 Wil ik alleen of samen met andere mensen werken?
- 10 Vind ik het erg om **werk te doen?**

8 Geef jouw antwoord op de vragen hiervoor.

1 _____

2 _____

3 _____

4 _____

5 _____

6 _____

7 _____

8 _____

9 _____

10 _____

Wie kunnen je helpen?**Werk.nl en het UWV**

Als je een baan zoekt, ben je een **werkzoekende**. Als je je baan kwijtraakt, word je **werkloos**. Dan moet je je binnen twee dagen **inschrijven** bij het **UWV**, via www.werk.nl. Via het UWV kun je een **uitkering** krijgen.

Op www.werk.nl kun je veel regelen, bijvoorbeeld: een uitkering aanvragen, **vacatures** zoeken en je **cv** plaatsen.

Bij het UWV krijg je meestal ook een **werkcoach**. Dat is iemand die je helpt bij het zoeken naar werk. Je hebt meestal contact met hem of haar via www.werk.nl. Soms kun je de werkcoach ook ontmoeten op het **Werkplein**. Dat is een gebouw waar het UWV samenwerkt met de Sociale Dienst van de **gemeente**. Je vindt er informatie over het zoeken naar werk.

Een uitkering

Als je geen werk hebt, kun je soms een **uitkering** aanvragen. Alle uitkeringen vraag je aan bij het UWV, via www.werk.nl.

Je hebt **recht** op een WW-uitkering als je **werkloos** bent en meer dan een halfjaar hebt gewerkt. Sommige mensen zijn **arbeidsongeschikt**: ze kunnen niet meer werken door problemen met hun **gezondheid**. Deze mensen kunnen een WIA-uitkering krijgen.

Als je geen recht hebt op een andere uitkering, kun je soms **bijstand aanvragen**.

Je krijgt alleen bijstand als je niet genoeg geld hebt om van te leven. Dus niet als je **partner** genoeg geld **verdient**. Mensen met een eigen huis of **spaargeld** moeten dat geld eerst opmaken.

Bijstand is niet veel geld. De meeste mensen kunnen er maar moeilijk van leven.

Met een uitkering heb je ook **plichten**: je moet solliciteren en soms cursussen volgen.

Uitzendbureaus

Ook bij een **uitzendbureau** kun je **vacatures** vinden. Dat zijn meestal vacatures voor **tijdelijk werk**. Uitzendbureaus zijn bijvoorbeeld: Unique of Randstad.

Het uitzendbureau gaat een baan voor je zoeken. Als dat lukt, werk je als **uitzendkracht** en krijg je salaris via het uitzendbureau.

Je kunt op de **website** van het uitzendbureau vacatures zoeken. Je kunt ook bij een uitzendbureau langsgaan.

Re-integratiebedrijven

Als je een **uitkering** krijgt, kan je **werkcoach** van het **UWV** zeggen dat je naar een **re-integratiebedrijf** moet gaan. Zo'n **bedrijf** helpt mensen die al lang niet meer gewerkt hebben.

Re-integratiebedrijven geven cursussen en helpen je om **ervaring** te krijgen in het werk dat je wilt gaan doen, bijvoorbeeld door **stage** te lopen.

9 Vul de woorden in.

Kies uit: arbeidsongeschikt • bijstand • uitzendbureau • werkcoach • WW • werkzoekende

- 1 Als je **partner** genoeg geld verdient, kun je geen _____ krijgen.
- 2 Bij een _____, bijvoorbeeld bij Randstad, kun je **tijdelijk werk** krijgen.
- 3 Als je **werkloos** wordt na een halfjaar werken, kun je een _____-uitkering krijgen.
- 4 Een _____ is een persoon die je kan helpen bij het zoeken naar werk.
- 5 Als je niet meer kunt werken door problemen met je **gezondheid**, ben je _____.
- 6 Een _____ is iemand die werk zoekt.

10 Waar of niet waar?

1 Op www.werk.nl kun je vacatures vinden.	waar / niet waar
2 Het UWV betaalt uitkeringen .	waar / niet waar
3 Als je een WW-uitkering hebt, moet je soliciteren .	waar / niet waar
4 Als je pas in Nederland bent, krijg je altijd bijstand .	waar / niet waar
5 Bij een uitzendbureau krijg je altijd vast werk .	waar / niet waar
6 Bij een re-integratiebedrijf kun je een cursus doen.	waar / niet waar

Solliciteren

Weet je wat je wilt en kunt? Weet je wie je kunnen helpen? Dan kun je gaan **solliciteren**.

Een baan zoeken

Eerst moet je een baan gaan zoeken. Dan kun je **solliciteren**. Dat kan op verschillende manieren:

1 Vacatures zoeken op internet

Op internet staan veel vacatures, bijvoorbeeld op www.werk.nl, of op de **website** van een **uitzendbureau**.

2 Sociale media op internet

Ook via sociale media als Facebook of LinkedIn kun je vacatures vinden. Je moet dan eerst een **profiel** aanmaken.

2 Vacatures zoeken bij uitzendbureau

Je moet dan naar het uitzendbureau gaan.

3 Advertenties zoeken in kranten

In de meeste kranten staan advertenties, vooral op zaterdag.

4 Vacatures zoeken via familie, vrienden en kennissen

Je kunt tegen verschillende mensen zeggen dat je een baan zoekt. Misschien weet iemand een vacature bij het **bedrijf** waar hij werkt of waar een kennis werkt.

5 Vrijwilligerswerk gaan doen

Door vrijwilligerswerk krijg je **ervaring** en heb je meer **kans** op een baan. Soms is er een vacature waar jij vrijwilligerswerk doet en kun jij die baan krijgen.

6 Een open sollicitatie

Een open sollicitatie is een **sollicitatie** zonder dat er een advertentie is. Je schrijft een brief, je gaat langs of je belt een bedrijf. Dan zeg je dat je werk zoekt. Misschien hebben ze net iemand nodig en krijg je die baan. Meestal is het nodig dat je vaker dan één keer belt of schrijft.

De vacature

Je wilt **solliciteren** op een **vacature**. Je hebt een **advertentie** van internet of uit de krant. Wat staat daarin?

- 1 De **functie**: voor welk werk zoeken ze iemand? Bijvoorbeeld: een **chauffeur**, een **monteur**, een **tuinman**.
- 2 De **taken**: het werk dat je moet doen.
- 3 De **functie-eisen**: wat moet je hebben om te kunnen solliciteren? Bijvoorbeeld:
 - Welke **diploma's** moet je hebben?
 - Moet je **ervaring** hebben?
 - Welk **niveau** van de Nederlandse taal moet je hebben?
- 4 De **werkijken**:
 - Hoeveel uur per week moet je werken?
 - Soms ook: op welke dagen moet je werken?
- 5 De naam van het **bedrijf** met een telefoonnummer, een adres of een **website** op internet.
- 6 Een datum waarvoor je moet solliciteren.
- 7 Soms: het **salaris**.

Informatie over de vacature

Voordat je **solliciteert**, kun je eerst informatie vragen over de **vacature**. Dat kun je doen per e-mail of door te bellen en vragen te stellen. Meer informatie over het bedrijf kun je meestal ook op internet vinden.

Het is belangrijk om veel van het bedrijf te weten als je een **gesprek** krijgt.

- Voor jezelf is het belangrijk: je weet dan beter of je daar echt wilt werken.
- Je hebt ook meer **kans** op die baan: je laat zien dat je het belangrijk vindt wat er in het bedrijf gebeurt.

Een cv of sollicitatieformulier

Als je gaat **solliciteren**, moet je een lijst met informatie over jezelf opstellen. Dat heet een **cv**. Dit betekent 'curriculum vitae'. Op je cv zet je je naam, je adres enzovoort. Ook je **diploma's** en werkervaring staan erop.

Vaak moet je een **sollicitatieformulier** van het **bedrijf** invullen. Zo'n formulier verstuur je meestal via internet. Je kunt je cv ook op internet zetten. Dat kan bijvoorbeeld op www.werk.nl. Je cv blijft dan een tijd op internet staan. Als een bedrijf jouw cv interessant vindt, zoeken ze contact met je.

Een sollicitatiebrief

Soms moet je een brief schrijven om te **solliciteren**. Je schrijft in de brief waarom je de baan graag wilt hebben. En waarom jij de beste persoon voor die baan bent. Met je **sollicitatiebrief** stuur je ook je **cv** mee.

11 Wat betekenen de woorden? Trek een lijn.

1 een vacature	a een lijst met je naam, je adres, je diploma's, werkervaring enzovoort
2 functie-eisen	b een baan waarop je kunt solliciteren
3 een open sollicitatie	c wat je moet hebben: diploma's, ervaring enzovoort
4 een cv	d een sollicitatie zonder vacature
5 een profiel	e je naam en gegevens op bijvoorbeeld Facebook en LinkedIn.

Een sollicitatiegesprek

Soms word je uitgenodigd voor een **sollicitatiegesprek**. Meestal krijgen nog meer mensen een **gesprek**. Alleen als jij de beste bent, krijg je de baan. Het gesprek is dus erg belangrijk. Je moet het dan ook goed **voorbereiden**. Bedenk wat jij wilt vragen over de **functie**. Maar bedenk ook wat de **werkgever** kan vragen en wat jij dan moet antwoorden.

Niet alleen wat je zegt is belangrijk, maar ook bijvoorbeeld:

- hoe je binnenkomt (geef je een hand? **stel je jezelf voor?**);
- dat je **nette** kleren draagt;
- dat je op tijd komt;
- hoe je **lichaamstaal** is (kijk je de mensen aan? hoe zit je?).

In een gesprek gaat het meestal over deze punten:

- De werkgever geeft informatie over het **bedrijf**.
- De werkgever geeft informatie over de baan en de **arbeidsvoorwaarden** (het **salaris**, de werktijden enzovoort). Die komen in je **contract**.
- De werkgever stelt vragen over je **cv** en je brief.
- De werkgever vraagt waarom je deze baan wilt hebben.
- De werkgever vraagt wat je **kwaliteiten** voor deze baan zijn.
- Jij kunt vragen stellen over de **vacature** en het bedrijf.

Hulp van anderen

Soliciteren is moeilijk, zeker als je nog niet zo goed Nederlands kunt spreken en schrijven. Vraag mensen die je kent om je te helpen. Laat bijvoorbeeld je brief lezen en oefen het **sollicitatiegesprek**.

12 Wat doe je eerst met solliciteren? Wat daarna? Schrijf de nummers voor de zinnen.

- _____ Je gaat naar het **sollicitatiegesprek**.
- _____ Je hoort dat je de baan krijgt.
- _____ Je zoekt informatie over een **bedrijf** uit een **vacature**.
- _____ Je zoekt vacatures.
- _____ Je stuurt of mailt je **cv**, met een **sollicitatieformulier** of een **sollicitatiebrief**.
- _____ Je **tekent het contract**.
- _____ Je begint met de baan.

13 Waar of niet waar?

1 Als je vrijwilligerswerk doet, heb je meer kans op een baan.	waar / niet waar
2 In een advertentie staan de functie-eisen .	waar / niet waar
3 Als je solliciteert , moet het bedrijf je cv hebben.	waar / niet waar
4 Bij een sollicitatiegesprek mag je wel een beetje later komen.	waar / niet waar
5 Bij een sollicitatiegesprek mag je vragen stellen.	waar / niet waar
6 Bij een sollicitatiegesprek moet je zeggen waarom je de baan wilt hebben.	waar / niet waar

Een eigen bedrijf beginnen

Waarom een eigen bedrijf?

Sommige mensen kunnen geen baan bij een **werkgever** vinden. Of ze kunnen iets goed en willen daar hun geld mee **verdienen**.

Zo iemand kan dan **zelfstandig ondernemer** worden. Je hebt dan je eigen **bedrijf**, bijvoorbeeld een winkel, een **garage** of een **restaurant**. Je bent dan je eigen baas. Als je hard werkt en je bedrijf goed **organiseert**, kun je veel geld verdienen. Maar als je een paar weken ziek bent of op vakantie gaat, verdien je in die tijd geen geld.

Je moet dus goed weten waar je aan begint. Wat heb je nodig en wie kunnen je helpen?

Wat heb je nodig voor een eigen bedrijf?

- Je hebt meestal **diploma's** nodig. Soms moet je extra cursussen gaan volgen.
- Je hebt geld nodig voordat je kunt beginnen. Bijvoorbeeld: je moet de **garage** van iemand kopen. Dat geld moet je lenen van de bank.
- Voordat je begint met je **bedrijf**, moet je een **ondernemingsplan** schrijven. In dat **plan** staat wat je wilt gaan doen en hoe. De bank wil goed weten wat je plannen zijn.

De Kamer van Koophandel kan je helpen

Als je een **eigen bedrijf** begint, moet je je **inschrijven** bij de Kamer van Koophandel. Dat is een **organisatie die bedrijven helpt**. De Kamer van Koophandel:

- controleert of een bedrijf volgens de regels van de **wet** werkt;
- geeft informatie over **belastingen**, cursussen, een **ondernemingsplan** enzovoort.

Er zijn verschillende Kamers van Koophandel in Nederland. Als je je wilt inschrijven, moet je weten waar je naartoe moet. De **website** van de Kamer van Koophandel is www.kvk.nl.

14 Waar of niet waar?

1 Als je een eigen bedrijf hebt en je bent ziek, krijg je een uitkering	waar / niet waar
2 Voor een eigen bedrijf heb je meestal diploma's nodig.	waar / niet waar
3 De Kamer van Koophandel is een kamer in een groot bedrijf.	waar / niet waar
4 Bij de Kamer van Koophandel kun je informatie krijgen.	waar / niet waar
5 De bank wil je ondernemingsplan zien, voordat je geld voor je bedrijf krijgt.	waar / niet waar

Rechten en plichten als je werk hebt

Heb je een baan bij een **werkgever** gevonden? Dan moet je weten wat je **rechten en plichten** zijn. Je rechten zijn alle dingen die de werkgever voor jou moet doen. Je plichten zijn alle dingen die jij als **werknemer** moet doen.

Het arbeidscontract

Als je een nieuwe baan hebt, krijg je een **arbeidscontract**. Daarin staan de **arbeidsvoorwaarden**. Dat zijn afspraken over het werk dat je gaat doen. Voor elk soort werk (werken voor een **uitzendbureau**, **tijdelijk werk**, **vast werk**) zijn er andere arbeidsvoorwaarden, bijvoorbeeld:

- Hoeveel uur per week werk je?
- Wanneer begin je met het werk? En bij tijdelijk werk: wanneer stopt het werk?
- Wat is je **salaris**?
- Heb je een **proeftijd**?
- Hoeveel vakantie krijg je per jaar?

Een proeftijd is om het werk te proberen: jij en je **werkgever** kijken of de baan **bij je past** en of je het werk goed doet. Je kunt in je proeftijd elke dag **ontslag nemen** (zelf stoppen) of ontslag krijgen (je moet stoppen). De proeftijd kan één of twee maanden duren.

De cao

Cao betekent: **collectieve arbeidsovereenkomst**. Een 'arbeidsovereenkomst' is een **contract** en 'collectief' betekent: samen. In de cao staan afspraken tussen alle **werkgevers** en **werknemers** van één **sector**. Bijvoorbeeld voor alle mensen die in de **bouw** werken, of voor alle mensen in de **horeca**. In de cao staan al je **rechten en plichten**. Je rechten zijn bijvoorbeeld:

- Je hebt recht op het **minimumloon**: het laagste **salaris** dat de werkgever moet betalen.
- Je hebt ook recht op salaris als je ziek bent.
- Je hebt recht op vakantie en vakantiegeld.

Je plichten zijn bijvoorbeeld:

- Je moet het aantal uren werken dat in je contract staat.
- Je moet opbellen als je ziek bent.

15 Vul de woorden in.

Kies uit: **arbeidsvoorwaarden** • **cao** • **functie** • **minimumloon** • **proeftijd**

- 1 Tijdens je _____ kun je elke dag **ontslag** krijgen.
- 2 Je **salaris** mag niet onder het _____ zijn.
- 3 Zijn _____ is leraar.
- 4 Je _____ zijn afspraken over je salaris, werktijden enzovoort.
- 5 In de _____ staan afspraken voor alle mensen die in dezelfde **sector** werken.

Belasting en premies betalen

Je **loonstrook** is een papier waarop je **salaris** staat. Je kunt een loonstrook ook per mail krijgen. Je krijgt hem elke maand of alleen als er iets verandert. Je **nettosalaris** en je **brutosalaris** staan erop. Bijvoorbeeld: Je verdient bruto € 1600,-. Je krijgt op de bank: € 1200,- dat verdien je netto. Dan betaal je € 400,- aan **belastingen en premies**.

- Belasting is geld dat je betaalt aan de **regering**. Van dat geld betaalt de regering dingen die voor iedereen belangrijk zijn, bijvoorbeeld: wegen, de politie, scholen, **uitkeringen**.
- Premies betaal je voor **verzekeringen**. Voor een verzekering moet je geld betalen, maar je krijgt ook geld als je het nodig hebt. Van je salaris betaal je bijvoorbeeld:
 - premie voor je **pensioen**, geld dat je krijgt als je te oud bent om te werken;
 - premie voor als je **werkloos** wordt;
 - premie voor als je **arbeidsongeschikt** wordt.

Welke premies je betaalt, is per **werkgever** verschillend. Soms moet je zelf extra verzekeringen **afsluiten**, bijvoorbeeld voor je pensioen.

Eén keer per jaar krijg je een **jaaropgave**. Daarop staat je salaris van dat jaar, netto en bruto. Je kunt je jaaropgave **digitaal** of op papier krijgen. Je moet hem goed **bewaren**. Je hebt hem nodig als je geld terug wilt krijgen van de Belastingdienst.

De vakbond

Een **vakbond** is er om de **werknemers** te helpen. De vakbond:

- praat met de **werkgevers** over de **salarissen**;
- praat met de werkgevers over de **cao**;
- helpt je als je een **conflict** hebt met je werkgever;
- geeft informatie over alles wat met je werk te maken heeft.

De grootste vakbond in Nederland is de FNV. Binnen de FNV heb je bijvoorbeeld een vakbond voor de **horeca**, de **bouw** en de politie. De **website** van de FNV is www.fnv.nl. Van een vakbond kun je **lid** worden. Je moet dan elke maand geld betalen.

De ondernemingsraad en de medezeggenschapsraad

Een **ondernemingsraad (OR)** is een groep **werknemers** die binnen een **bedrijf** mag beslissen over de plannen van de **werkgever**. Ze kunnen ook zelf nieuwe plannen maken. Bijvoorbeeld: de werkgever wil dat de werknemers op andere tijden gaan werken. De werknemers in de ondernemingsraad kunnen dan zeggen of ze dat een goed idee vinden. In een bedrijf met meer dan vijftig werknemers is een ondernemingsraad **verplicht**.

Een **medezeggenschapsraad (MR)** lijkt op een ondernemingsraad. Een medezeggenschapsraad is er vaak in een bedrijf waar een ondernemingsraad niet verplicht is, of bijvoorbeeld op een school.

De Arbo

De **Arbowet** is een **wet** die goed voor de **werknemers** is. Door die wet kunnen de werknemers gezond blijven en **veilig** werken. Er moeten binnen een **bedrijf** regels zijn. Bijvoorbeeld: in de **bouw** moeten de werknemers een **helm** dragen. En een **secretaresse** moet een goede stoel hebben.

Als je denkt dat je werk gevaarlijk of niet gezond is, moet je daarover praten op je werk.

De **ondernemingsraad** moet ook zorgen dat alles in het bedrijf volgens de Arbowet gaat.

Op www.arbounie.nl kun je meer informatie vinden.

bouwvakkers
aan het werk

16 Kies het goede woord.

- 1 Je hebt _____ op vakantiegeld. (recht/plicht)
- 2 Je _____ **salaris** is het geld dat je op de bank krijgt. (netto;bruto)
- 3 De _____ is de naam van een **vakbond**. (FNV/OR)
- 4 Van het _____ geld betaalt de **regering** scholen, wegen, enzovoort. (belasting/premie)
- 5 Bij _____ werk staat in je **contract** wanneer je werk stopt. (vast/tijdelijk)
- 6 Je _____ is een **loonstrook** voor een heel jaar. (jaaropgave/verzekering)
- 7 In een _____ of een **medezeggenschapsraad** zitten **werknemers**. Zij mogen binnen een bedrijf beslissen over de plannen van de **werkgever**. (ondernemersraad/vakbond).
- 8 De _____ wet zorgt dat de werkenden gezond **veilig** en werken. (Arbo/cao)

Samenwerken met anderen

Overleg

Als je samenwerkt met **collega's**, praat je soms met je collega's over het werk. Dat kan op verschillende manieren:

- **Werkoverleg**

Je bespreekt met één of een paar collega's hoe je kunt samenwerken.

- **Vergadering**

Tijdens een vergadering praat je met een groep collega's over het werk. Hoe gaat het met het werk? Wie moet wat doen? Welke **plannen** zijn er? Welke problemen zijn er?

Iets vragen aan je chef

Overal waar mensen samenwerken, zijn er mensen die de **leiding** hebben. Bijvoorbeeld: in een **bedrijf** heeft elke **afdeling** een **chef**, en boven alle chefs staat de **directeur**. Soms wil je iets vragen aan je chef. Je moet dan weten hoe je dat kunt doen, bijvoorbeeld:

- Met je chef praat je anders dan met je **collega's**. Je kunt het beste **formele** taal gebruiken ('u' en 'meneer/mevrouw'). Als je chef zelf zegt dat je hem bij zijn voornaam kunt noemen, kun je dit natuurlijk doen.
- Je vraagt eerst of je chef even tijd voor je heeft.
- Je zegt niet 'Ik moet...', maar je vraagt: 'Kan ik...?'

Je collega's

Het is belangrijk om goed contact met je **collega's** te hebben, dan is je werk leuker en makkelijker, dan kom je niet alleen te staan. Je kunt goed samenwerken door:

- je aan regels en afspraken te houden;
- je collega's te helpen;
- zelf **initiatief** te nemen: met het werk te beginnen en niet te wachten tot iemand je iets vraagt;
- in de pauze een **praatje** te maken met je collega's;
- elkaar **complimenten** te geven: te zeggen wat je goed vindt;
- het rustig met de persoon zelf te bespreken als je boos over iets bent.

Veel **bedrijven** hebben ook een **personeelsvereniging (PV)**. Je kunt daar dan ook zelf **lid** van worden. De personeelsvereniging zorgt voor gezellige dingen en organiseert bijvoorbeeld feestjes.

Hoe kun je iets leren?

Als je pas met een nieuwe baan begint, is alles nog nieuw voor je. Het is normaal dat je af en toe fouten maakt. Op je werk kun je leren door:

- Zelf hulp te vragen als je iets niet weet;
- Open te staan voor **kritiek**: te luisteren en het proberen beter te doen;
- Af en toe een **gesprek** te hebben met je **chef** over hoe het gaat. Wat doe je goed? Wat kan beter? Zo'n gesprek heet een **functioneringsgesprek**;
- Cursussen te volgen van je werk.

Discriminatie

Soms krijg je als buitenlander te maken met **discriminatie** op je werk. Bijvoorbeeld: je bent moslim en je **collega's** doen vervelend als je wilt **bidden**.

Het kan helpen om niet te snel boos te worden. Soms is het een **grapje** of iets wat niet zo belangrijk is. Vaak stopt het ook als je zelf een goede collega bent.

Maar soms stopt het niet en is het iets wat je echt vervelend vindt. Belangrijk is dan om erover te praten, eerst met de persoon zelf. Je kunt rustig vertellen waarom je iets zo doet, waarom het voor jou belangrijk is. Als dat niet helpt, kun je een afspraak maken met je **chef** of **directeur** om erover te praten.

Discriminatie is in Nederland verboden volgens de **wet**. Je hebt dus het **recht** om er iets tegen te doen. Er zijn **organisaties** die je kunnen helpen. Ze kunnen je helpen om er op je werk over te praten, en als dat niet helpt om **aangifte** te doen bij de politie. Op www.art1.nl vind je informatie over wat je kunt doen bij discriminatie.

17 Wat betekenen de woorden? Trek een lijn.

1 aangifte doen	a zelf met iets beginnen
2 initiatief nemen	b naar de politie gaan en iets officieel vertellen
3 een compliment geven	c zeggen dat je iets goed vindt
4 een functioneringsgesprek	d een gesprek met je chef over hoe het gaat op je werk

18 Lees de situaties over Mustafa. Bespreek met andere cursisten welk advies jij zou geven. Kijk in de sleutel.

- 1 Mustafa heeft een **sollicitatiebrief** geschreven, maar hij denkt dat er veel fouten in staan.
- 2 Mustafa is moslim en hij wil bij een **sollicitatiegesprek** een vrouw geen hand geven.
- 3 Mustafa heeft een sollicitatiegesprek, maar er rijden vandaag geen bussen en trams.
- 4 Mustafa doet aan de **ramadan** en zijn **collega** vindt het **gek** dat hij niet eet.
- 5 Mustafa moet vanmiddag naar de dokter. Hij wil daarom eerder weg van zijn werk, maar zijn **chef** is druk bezig.
- 6 Mustafa heeft gehoord dat een collega slechte dingen over hem vertelt aan andere collega's.

Weet je het nu?

Kun je nu antwoord geven op deze vragen? Zet een kruisje bij ja, een beetje of nee.

	ja	een beetje	nee
1 Verschillende soorten werk. Weet je het verschil tussen:			
a betaald werk en vrijwilligerswerk?			
b vast werk en tijdelijk werk?			
c fulltime werk en parttime werk?			
d regelmatige en onregelmatige werktijden?			
e zwart werk en wit werk?			
f een werkgever en een werknemer?			
g werknemer zijn en een eigen bedrijf hebben?			
2 Wat wil ik en wat kan ik? Kun je:			
a een sector noemen waarin je wilt werken?			
b vertellen welke diploma's je hebt?			

	ja	een beetje	nee
c waarom je scholing zou moeten volgen?			
d vertellen welke werkervaring je hebt?			
e vertellen welke kwaliteiten je hebt?			
f vertellen wat je wilt als je werk hebt? (bijvoorbeeld: twintig uur per week, regelmatige werktijden, in de buurt van mijn huis)			
3 Wie kunnen je helpen? Weet je:			
a wat je op www.werk.nl kunt doen?			
b wat het UWV is?			
c hoe en wanneer je bijstand kunt krijgen?			
d wat je bij een uitzendbureau kunt doen?			
e wat een re-integratiebedrijf is?			
4 Solliciteren. Weet je:			
a waar je vacatures kunt vinden?			
b wat er in een advertentie kan staan?			
c hoe je informatie over een vacature kunt krijgen?			
d hoe je een cv moet maken?			
e hoe je een sollicitatieformulier moet invullen?			
f welke dingen er in een sollicitatiegesprek besproken worden?			
g welke dingen belangrijk zijn bij een sollicitatiegesprek?			
5 Een eigen bedrijf beginnen. Weet je:			
a wat de Kamer van Koophandel doet?			
b wat je allemaal nodig hebt bij een eigen bedrijf?			
6 Rechten en plichten als je werk hebt. Weet je:			
a wat er allemaal in een arbeidscontract staat?			
b wat een cao is?			
c wat het verschil is tussen nettosalaris en brutosalaris ?			
d wat de vakbond doet?			
e wat een ondernemingsraad (OR) en medezeggenschapsraad (MR) zijn?			
f waarom de Arbowet bestaat?			
7 Samenwerken met anderen. Weet je:			
a welke soorten samenwerken er zijn?			
b hoe je iets aan je chef moet vragen?			
c hoe je goed kunt samenwerken met collega's ?			
d hoe je iets kunt leren op je werk?			
e wat je kunt doen bij discriminatie ?			

Oefenen voor het inburgeringsexamen KNM

Kies het goede antwoord en kijk na in de sleutel. Als je zeven van de tien vragen goed hebt, weet je genoeg. Je kunt ook oefenen voor het inburgeringsexamen KNM op www.coutinho.nl/welkom3.

Deze vragen gaan over Galo en Mirjam.

- 1 **Galo zoekt werk. Hij heeft diploma's gehaald in zijn eigen land, Bolivia. Die diploma's zijn in het Spaans. Wat kan hij het beste doen?**
 - a Bij de meeste bedrijven is er wel iemand die Spaans spreekt. Als hij solliciteert, neemt hij zijn Spaanse diploma's mee.
 - b Hij kan zijn diploma's beter thuislaten. Hij kan ze in Nederland niet gebruiken.
 - c Hij laat zijn diploma's waarderen in Nederland.
- 2 **Galo heeft niet veel ervaring met werken in Nederland. Dat is een probleem bij het vinden van een baan. Wat kan hij het beste doen?**
 - a Gewoon blijven solliciteren. Het lukt vast wel een keer.
 - b Hij kan vrijwilligerswerk gaan zoeken om ervaring te krijgen.
 - c Hij stopt met solliciteren. Hij vraagt een uitkering aan.
- 3 **Een vaste baan vinden is erg moeilijk. Galo zoekt ook tijdelijk werk. Waar kan hij naartoe gaan om tijdelijk werk te vinden?**
 - a Naar uitzendbureaus.
 - b Naar het UWV.
 - c Naar de Kamer van Koophandel.
- 4 **Galo heeft een vacature van internet gehaald. Misschien wil hij solliciteren. Eerst wil hij antwoord hebben op een paar vragen. Wat kan hij het beste doen?**
 - a Hij stelt de vragen in het sollicitatiegesprek.
 - b Hij belt het bedrijf en stelt de vragen of hij zoekt op internet informatie.
 - c Hij stelt de vragen in zijn sollicitatiebrief.
- 5 **In de vacature staat waar Galo een brief en zijn cv naartoe moet sturen. Wat is een cv?**
 - a De vacature van internet.
 - b Een kopie van zijn diploma's.
 - c Een lijst met zijn naam, adres, diploma's, werkervaring enzovoort.

- 6 Galo heeft morgen een sollicitatiegesprek. Hij was van plan om met de bus te gaan, maar hij hoort dat er morgen geen bussen rijden. Wat kan hij het beste doen?
- a Hij belt naar het bedrijf en probeert een andere datum af te spreken.
 - b Hij gaat lopen, ze zullen het bij dat bedrijf wel begrijpen als hij wat later is.
 - c Hij gaat op een andere manier naar het gesprek, bijvoorbeeld met de fiets, en hij komt op tijd.
- 7 Galo heeft een sollicitatiegesprek. Mag hij zelf vragen stellen?
- a Het is beter dat hij alleen luistert en antwoorden geeft op de vragen van de werkgever.
 - b Ja, meteen als ze zitten, begint Galo zijn vragen te stellen.
 - c De werkgever geeft eerst informatie en stelt vragen. Daarna kan Galo zijn vragen stellen.
- 8 Mirjam heeft een baan als verpleegkundige in een ziekenhuis. Ze krijgt in de maand mei ook vakantiegeld. Waar kan ze vinden hoeveel dat vakantiegeld bruto en netto is?
- a Op haar loonstrook.
 - b In haar arbeidscontract.
 - c In de cao.
- 9 Mirjam moet soms ook 's nachts werken. Dan heeft ze de volgende dag vrij. Maar als het druk is, moet ze de volgende ochtend soms langer doorwerken. Ze wil dat niet. Waar kan ze informatie krijgen over wat ze moet doen?
- a Bij het Werkplein.
 - b Bij het UWV.
 - c Bij de vakbond.
- 10 Mirjam krijgt een functioneringsgesprek. Waar gaat dat gesprek over?
- a Een functioneringsgesprek is een werkoverleg, een soort vergadering.
 - b In een functioneringsgesprek bespreek je met je baas hoe jij het werk doet. Wat gaat goed? Wat kan beter?
 - c Een functioneringsgesprek is een sollicitatiegesprek.

Oefenen voor het inburgeringsexamen lezen, schrijven, luisteren en spreken A2

Lezen

Bekijk de vacature en kies het goede antwoord op de volgende pagina.

Magazijnmedewerker m/v, Shunter B.V.

Organisatie Shunter B.V.

Vacature delen

Functiegroep Logistiek / Transport / Inkoop

Aantal uur 40

Opleidingsniveau MBO

Plaats Rotterdam

Plaatsingsdatum 09-07-2013

Omschrijving bedrijf

Shunter is een jong en toonaangevend productiebedrijf, gespecialiseerd in het uitvoeren van onderhoud aan spoorwegmaterieel in Nederland. De focus ligt daarbij op de instandhouding van locomotieven en wagons ten behoeve van het railgoederenvervoer. Shunter is inmiddels verantwoordelijk voor het onderhoud van ruim 110 locomotieven en 4.600 goederenwagens.

Functie omschrijving

Als magazijnmedewerker ben je verantwoordelijk voor de goederenacceptatie, het laden en lossen en/of verzendbaar maken van materialen. Daarnaast voer je alle bijbehorende administratieve handelingen uit. Verder maak je aan de hand van pickbonnen de materiaalkits voor de monteurs en breng je deze naar de desbetreffende werkplekken volgens de gemaakte planning.

Plaats binnen de organisatie:

Valt direct onder leiding van- en wordt aansgestuurd door de teamleider.

Functie eisen

- MBO werk- denkniveau met logistiek/ magazijnbeheer;
- Minimaal 2 tot 3 jaar ervaring met het werken in een magazijn;
- Goede beheersing van Nederlands, Duitse en Engelse taal in woord en geschrift;
- Kennis van MS-Office producten waaronder MS-Word, MS-Excel;
- Kennis en ervaring met automatiseringssystemen;
- In bezit van een geldig heftruckbewijs;
- In bezit van een VCA diploma;
- Bereid om in ploegdiensten te werken;
- In bezit van rijbewijs B;
- Het dienstverband is fulltime.

Wij bieden

- Informele werkaflevering;
- Ontwikkelingsmogelijkheden;
- Uitstekende arbeidsvoorwaarden.

Werklocatie: Albert Plemanweg 87 te Rotterdam

Voldoe je aan bovenstaande eisen voor de functie van magazijnmedewerker, stuur je sollicitatiebrief en curriculum vitae naar ons via onderstaand sollicitatieformulier of naar Shunter BV t/aafdeling HRM Postbus 5185 3008 AD Rotterdam.

Acquisitie naar aanleiding van deze vacature wordt niet op prijs gesteld!

1 **Waar moet je werken voor deze baan?**

- a Ergens in Rotterdam, maar het adres staat niet in de vacature.
- b In Rotterdam, het adres staat ook in de vacature.
- c Dat staat helemaal niet in de vacature.

2 **Wat is Shunter?**

- a De naam van een mbo-school.
- b De naam van een uitzendbureau.
- c De naam van een bedrijf.

3 **Wat vragen ze voor opleiding?**

- a Je opleiding kun je op het bedrijf krijgen.
- b Een opleiding op mbo-niveau en een VCA-diploma.
- c Een opleiding op hbo-niveau en met de computer kunnen werken.

4 **Moet je ervaring hebben als magazijnmedewerker?**

- a Nee, je kunt het vak daar leren.
- b Ja, minimaal 5 jaar.
- c Ja, 2 of 3 jaar ervaring.

5 **Voor hoeveel uur in de week is de functie?**

- a Fulltime, 40 uur per week.
- b Parttime, 30 uur per week.
- c Dat kun je tijdens de sollicitatie bespreken.

Schrijven

Reageer op de vacature in het formulier op pagina 172. Kies het goede antwoord.

1 **Wat kun je doen met je cv?**

- a Dat kun je alleen per post opsturen.
- b Dat kun je via internet sturen door op 'Upload cv' te klikken.
- c Dat typ je over in het formulier.

2 **Hoe kun je opschrijven wat je motivatie is?**

- a Je kunt alleen een sollicitatiebrief via internet sturen.
- b Dat kun je alleen op het formulier invullen.
- c Je kunt een sollicitatiebrief via internet sturen, of het op het formulier invullen.

3 **Vul op het formulier in: je naam, woonplaats, e-mailadres en telefoonnummer.**

- 4 Schrijf op waarom je het werk graag wilt doen, bij: 'Licht hier uw motivatie toe.' Schrijf twee zinnen.

Reageer op deze vacature

Voor en achternaam* <input type="text"/> E-mailadres* <input type="text"/> Uploaden CV* <input type="text"/> Uploaden sollicitatiebrief <input type="text"/> Voeg link naar MeShort profiel toe <input type="text"/> <input type="text"/>	Woonplaats* <input type="text"/> Telefoonnummer* <input type="text"/> <input style="background-color: #333; color: white; padding: 2px 10px; border-radius: 5px; margin-bottom: 5px;" type="button" value="Upload CV"/> <input style="background-color: #333; color: white; padding: 2px 10px; border-radius: 5px;" type="button" value="Upload sollicitatiebrief"/> Heeft u geen motivatiebrief? Licht hier uw motivatie toe <input style="height: 150px; margin-top: 10px;" type="text"/>
Verificatie code (neem rechter code over)* <div style="display: flex; justify-content: space-around; align-items: center;"> RIJMONDWERK RIJMONDWERK 3133 </div> <p>☒ Meld mij aan voor de Rijnmondwerk.nl nieuwsbrief</p> <p>* zijn verplichte velden Privacybeleid Versturen </p>	

Luisteren

Kijk naar de eerste twee minuten van het filmpje en kies het goede antwoord.

- 1 Voor wie is dit filmpje bedoeld?
 - a Voor mensen die werk zoeken.
 - b Voor mensen die een eigen bedrijf hebben.
 - c Voor mensen die willen inburgeren.

- 2 Wat kun je doen via werk.nl? Er zijn vier goede antwoorden.
 - a Een uitkering aanvragen.
 - b Een taalcursus zoeken.
 - c Vacatures zoeken.

- d Aangifte doen van discriminatie.
- e Je inschrijven als werkzoekende.
- f Een eigen bedrijf beginnen.
- g Je cv op www.werk.nl zetten.
- h Je inschrijven bij een vakbond.

Spreken

Onderdeel 1: kijken

Kijk en luister naar de video en geef antwoord op de vragen.

- 1 **Mijn beroep is kok. Maar ik heb nu geen baan. Wat is jouw beroep? En heb je ook een baan?**
- 2 **Ik heb 20 jaar als kok gewerkt. Wat voor werk heb jij in jouw eigen land gedaan? En hoelang heb je dat gedaan?**
- 3 **In het weekend ben ik vrij. Dan doe ik veel aan sport. Wanneer ben jij vrij? Vertel ook wat je dan doet.**
- 4 **Werk jij liever alleen of samen met collega's? Vertel ook waarom je dat liever doet.**
- 5 **Ik wil graag Spaans leren, want dat vind ik een mooie taal. Wat wil jij graag leren en waarom wil je dat?**

Onderdeel 2: luisteren

Luister naar de vragen en kies het goede antwoord.

- 1 Galo heeft een sollicitatiegesprek. Hij komt binnen. De directeur geeft hem een hand en zegt: 'Goedemorgen, ik ben Bram van den Berg, ik ben de directeur van dit bedrijf.'
Wat kan Galo het beste zeggen?
 - a Goed dat u het zegt.
 - b Ook goedemorgen.
 - c Ik ben Galo Medina.
- 2 De directeur vraagt in het gesprek:
'In uw cv zie ik dat u het afgelopen jaar niet heeft gewerkt.'
Wat kan Galo het beste zeggen?
 - a Ja, dat klopt. Maar waarom wilt u dat weten?
 - b Ja, dat klopt. Ik heb een intensieve cursus Nederlands gevolgd.
 - c Ik heb wel zwart gewerkt, maar dat staat niet op mijn cv.

- 3 Het gesprek is bijna afgelopen, maar Galo heeft nog een vraag.
De directeur zegt: 'Ik denk dat we alles besproken hebben.'
Wat kan Galo dan het beste vragen?

- a Ik heb nog een vraag. Kan dat nog?
- b Wanneer ben ik aan de beurt?
- c Waarom denkt u dat?

Woordenlijst bij hoofdstuk 7

Deze woorden uit dit hoofdstuk moet je kennen voor het examen. Op kopieerbladen vind je lijsten met schrijflijntjes en lijsten in het Engels, Spaans, Turks en Arabisch.

het arbeidscontract	het ontslag
arbeidsongeschikt	de opleiding
de arbeidsvoorwaarde	het pensioen
de Arbowet	de plicht
het bedrijf (eigen bedrijf)	de premie
de belasting	de proeftijd
de bijstand	het profiel
bruto (salaris)	het recht
de cao (collectieve arbeidsovereenkomst)	regelmatige werktijden
de collega	het re-integratiebedrijf
het contract	de scholing (bijscholing en nascholing)
het cv (curriculum vitae)	het salaris
de discriminatie	de sociale media
de ervaring	de sollicitatie
de flexwerker	het sollicitatieformulier
formeel	de stage
fulltime	tijdelijk werk
de functie	de uitkering
de functie-eis	het uitzendbureau
het functioneringsgesprek	de uitzendkracht
de gemeente	het UWV
het inkomen	de vacature
de jaaropgave	de vakbond
de loonstrook	vast werk
de medezeggenschapsraad	de verzekering
het minimumloon	het vrijwilligerswerk
de motivatie	waarderen (van diploma's)
netto(salaris)	de werkgever
de ondernemer	werkloos
de ondernemingsraad	de werknemer
het ondernemingsplan	het Werkplein
ongeschoold (werk)	de werkzoekende

8

Samenleven in Nederland

Introductie

1 Kijk naar de foto en bespreek de vragen.

- 1 Waar zijn Galo en Mirjam?
- 2 Welk **seizoen** is het, denk je?
- 3 Wat doet Mirjam?

2 Bespreek de vragen.

- 1 Wat zie je op de andere foto in dit hoofdstuk?
- 2 Weet je hoe de meeste Nederlanders met elkaar samenleven? Bijvoorbeeld: leven de meeste mensen alleen, met een **partner** of in **gezinnen**? Is dat anders dan in je eigen land?
- 3 Vind je het belangrijk om informatie te krijgen over hoe Nederlanders samenleven? Waarom vind je dat?

Kijk nog eens naar de foto bij oefening 1.

- 4 Welke kleren dragen mensen in jouw land in de zomer? Is er verschil tussen oude en jonge mensen?
- 5 **Zoenen** mannen en vrouwen elkaar in jouw land? Doen ze dat ook op straat?

Relaties en seksualiteit

Met wie leven Nederlanders samen?

Van alle Nederlanders woont ongeveer 17% alleen. Deze groep wordt steeds groter. Waarom leven mensen alleen?

- Oudere mensen van wie de **partner** is gestorven, leven vaak alleen.
- Veel mensen leven alleen omdat ze zijn **gescheiden** (bij meer dan een op de drie **huwelijken** gaan de partners later uit elkaar).
- Jongeren gaan vaak eerst een tijd alleen wonen voordat ze gaan trouwen of samenwonen.
- Sommige mensen hebben wel een **relatie**, maar ze willen alleen blijven wonen.

Ongeveer 26% van de mensen woont samen met een andere volwassene in een huis. Wie zijn deze mensen?

- Een man en een vrouw die getrouwd zijn. Ze hebben geen kinderen. Of hun kinderen zijn het huis al uit.
- Een man en een vrouw die samenwonen en niet getrouwd zijn. Mensen die samenwonen, kunnen een **samenlevingscontract tekenen**. Dan horen ze **officieel** bij elkaar. Ze hebben afspraken gemaakt, bijvoorbeeld over het geld.
- Twee mannen of twee vrouwen kunnen ook samenwonen. Sinds 2001 kunnen in Nederland twee mannen of twee vrouwen met elkaar trouwen.

Ongeveer 57% van de mensen in Nederland woont in een **gezin**.

- Een gezin heeft **gemiddeld** 1,7 kinderen (dus minder dan twee). De kinderen wonen meestal met hun vader en moeder in een huis.
- Soms gaan mensen die gescheiden zijn en kinderen hebben nog een keer trouwen of samenwonen. Dan kunnen kinderen van verschillende vaders en moeders bij elkaar in één gezin wonen.
- Er zijn steeds meer gezinnen met maar één ouder. Meestal zijn de ouders dan gescheiden.

3 Waar of niet waar?

1 De meeste mensen in Nederland wonen in een gezin met kinderen.	waar / niet waar
2 In Nederland gaan mensen bijna nooit scheiden .	waar / niet waar
3 Steeds meer mensen in Nederland wonen alleen.	waar / niet waar
4 Je kunt een contract tekenen als je officieel wilt samenwonen.	waar / niet waar
5 In Nederland kunnen twee mannen ook met elkaar trouwen.	waar / niet waar

Een partner kiezen

In Nederland kiezen jonge mensen zelf hun **partner**. Ze **ontmoeten** hun partner bijvoorbeeld op school, op het werk, op een **sportclub** of via andere vrienden. Meestal hebben jongeren verschillende keren een **relatie** voordat ze gaan trouwen of samenwonen.

Sommige mensen willen wel een relatie, maar kunnen niet de goede partner vinden. Zij proberen dan iemand te vinden via een **datingsite**. Ze maken dan contact met verschillende mensen, op internet. Soms maken ze ook een afspraak.

Seksualiteit in de puberteit

Nederlandse jongeren hebben voor de eerste keer **seks** met iemand als ze **gemiddeld** tussen de zestien en zeventien jaar zijn. Dat is vaak met iemand met wie ze een **relatie** hebben, maar het kan ook met iemand zijn die ze niet goed kennen. Maar weinig jongeren wachten met seks tot ze getrouwd zijn.

De meeste Nederlandse ouders praten over **seksualiteit** met hun kinderen als ze in de **puberteit** komen (de puberteit is van ongeveer twaalf jaar tot achttien jaar).

In Nederland krijgen de kinderen op school ook **seksuele voorlichting**. Kinderen en jongeren krijgen dan les over de **veranderingen** in de puberteit bij jongens en meisjes en over seksualiteit.

Verder halen jongeren informatie over seks van internet en van de televisie, lezen ze erover en praten ze erover met vrienden.

Er zijn veel websites met informatie over seksualiteit, bijvoorbeeld www.nvsh.nl. Daar vind je ook adressen en telefoonnummers als je vragen of problemen hebt.

4 Waar of niet waar?

1 Nederlandse ouders zoeken vaak een partner voor hun kinderen.	waar / niet waar
2 Sommige mensen zoeken een partner op een datingsite .	waar / niet waar
3 Nederlandse jongeren hebben meestal pas seks als ze getrouwd zijn.	waar / niet waar
4 Nederlandse jongeren krijgen op school les over seksualiteit .	waar / niet waar
5 De meeste Nederlandse jongeren van achttien hebben weleens seks met iemand gehad.	waar / niet waar

Homoseksualiteit

Soms hebben twee volwassen mannen of twee volwassen vrouwen een **relatie** met elkaar. Dan zijn ze **homoseksueel**. Een man die **verliefd** wordt op een man, noem je **homo**. Een vrouw die verliefd wordt op een vrouw, noem je **lesbisch**. Tussen de 5 en 10% van de Nederlanders is homo of **lesbienne**. Iemand die homoseksueel is, kan dat niet veranderen. Dat staat al vast voordat je geboren wordt, net als de kleur van je ogen.

In Nederland wordt **homoseksualiteit** door de meeste mensen **geaccepteerd**. Toch heeft een kleine groep mensen er problemen mee. Dat zijn vaak mensen uit een **strengh christelijke kerk**. Ook veel buitenlanders komen uit een **cultuur** waar homoseksualiteit niet geaccepteerd wordt. Mensen denken er dus niet allemaal hetzelfde over. Bijvoorbeeld:

- Hans is homo en gaat naar een strengh christelijke kerk. Hij is leraar op een christelijke school. Hij durft in die kerk en op school niet te vertellen dat hij homo is.
- Ali is een moslim van zeventien jaar. Hij heeft aan zijn vrienden verteld dat hij homo is. Veel vrienden willen nu niet meer met hem praten.
- Jochem is **dominee** van een kerk. Hij is homo en is getrouwd met Bart. Ze hadden tien jaar een relatie met elkaar toen ze gingen trouwen. Toen Jochem dominee van die kerk wilde worden, vertelde hij de mensen dat hij homo was. De mensen van de kerk hebben daar toen goed over gepraat. Een paar mensen vonden het niet goed, volgens hen staat er in de **Bijbel** dat homoseksualiteit verboden is. Maar de meeste mensen in die kerk vonden het geen probleem. In de Bijbel staat dat de **liefde** het belangrijkst is. De Bijbel is ook in een andere tijd en cultuur geschreven, met andere regels over relaties. In die cultuur hadden mannen bijvoorbeeld verschillende vrouwen, maar bij ons is dat niet zo.
- In dezelfde kerk komen ook Martha en Bianca. Dat zijn twee lesbische vrouwen die met elkaar getrouwd zijn. Je ziet ze op de foto. Ze trouwden eerst in het **gemeentehuis** en daarna in de kerk. Voordat ze gingen trouwen, hadden ze al vier jaar samengewoond. Ze zijn met elkaar getrouwd om ieder een te laten zien dat ze ook **officieel** bij elkaar horen.

Martha en Bianca
zijn getrouwd

Er zijn verschillende **organisaties** voor homoseksuelen. Je kunt ze bijvoorbeeld vinden op www.coc.nl. Een website met veel vragen en antwoorden over homoseksualiteit is www.allesovergay.nl.

Kleding

In de zomer dragen mensen in Nederland vaak **kleding** waarbij hun armen en benen **bloot** zijn. Nederlanders vinden dat normaal. Als een jonge vrouw met blote armen en benen loopt, betekent dat niet dat ze contact zoekt met mannen.

Lichamelijk contact in het openbaar

Als twee mensen **verliefd** zijn, hebben ze vaak ook **lichamelijk** contact met elkaar in het **openbaar**. Ze lopen bijvoorbeeld hand in hand of met de armen om elkaar heen op straat. Sommige verliefde mensen **zoenen** elkaar in het openbaar.

Ook twee mannen of twee vrouwen kun je in Nederland hand in hand op straat zien lopen.

Jonge mensen hebben meer lichamelijk contact in het openbaar dan oudere mensen.

- 5 Kijk nog eens naar de tekstjes over homoseksualiteit. Accepteren de meeste mensen de homoseksualiteit van Hans, Ali, Jochem en Martha en Bianca? Waarom denk je dat?**

1 bij Hans	ja / nee
2 bij Ali	ja / nee
3 bij Jochem	ja / nee
4 bij Martha en Bianca	ja / nee

- 6 Geef antwoord. Vinden de meeste Nederlanders het normaal, denk je?**

1 Een man en een vrouw lopen hand in hand op straat.	ja / nee
2 Een man en een vrouw zoenen elkaar op het station.	ja / nee
3 Een man heeft drie vrouwen.	ja / nee
4 Ouders praten met hun kinderen in de puberteit over seks .	ja / nee
5 Een gescheiden vrouw met kinderen gaat samenwonen met een nieuwe partner .	ja / nee
6 Een getrouwde man heeft een relatie met een andere vrouw.	ja / nee
7 Twee homo's lopen hand in hand op straat.	ja / nee
8 Een jongen en een meisje van dertien hebben seks met elkaar.	ja / nee
9 Een jonge vrouw draagt een korte broek op straat.	ja / nee
10 Twee lesbische vrouwen hebben een gezin met twee kinderen.	ja / nee

Omgaan met elkaar

Dezelfde rechten

In de Nederlandse **grondwet** staat dat iedereen dezelfde **rechten** heeft. Bij bijvoorbeeld een **solicita**
tie moet iedereen dezelfde **kans** krijgen: mannen en vrouwen, **homo's**, oude en jonge mensen,
moslims, christenen en mensen zonder **geloof**.

Toch is er soms wel **discriminatie** in Nederland. Sommige mensen krijgen bijvoorbeeld een baan
niet, omdat ze te oud zijn of omdat ze een buitenlander zijn.

Over discriminatie en wat je ertegen kunt doen, vind je informatie op www.rijksoverheid.nl/
discriminatie. Daar kun je vinden wat je kunt doen als je een **klacht** hebt.

Mannen en vrouwen

In Nederland zijn mannen niet belangrijker dan vrouwen. Dat staat in de **grondwet**. En zo gaat het
ook bij de meeste Nederlandse mensen:

- In de meeste **relaties** nemen mannen en vrouwen beslissingen samen. Het is niet zo dat de vrouw naar de man moet luisteren.
- Meestal doen de man en de vrouw ook samen het **huishouden**. De meeste vrouwen blijven
werken als ze kinderen krijgen.
- Bij **solicitaties** moeten mannen en vrouwen dezelfde **kans** krijgen.
- **Meisjes** en jongens krijgen in Nederland dezelfde kansen. Voor **meisjes** is een goede **opleiding**
net zo belangrijk als voor jongens.
- **Meisjes** nemen net zoals jongens hun eigen beslissingen over een opleiding, relaties, uit huis
gaan enzovoort.

Toch zijn er nog wel verschillen tussen mannen en vrouwen, bijvoorbeeld:

- Mannen doen meer uren in de week betaald werk dan vrouwen. En vrouwen zijn langer bezig
met het huishouden en de kinderen, ook als ze werken.
- Er zijn nog veel beroepen waar bijna alleen vrouwen of bijna alleen mannen in werken.
- Mannen geven vaker **leiding** in hun beroep dan vrouwen. Bijvoorbeeld: een **baas** of een minister
is vaker een man.

Respect

In Nederland vinden de meeste mensen dat je **respect** moet hebben voor anderen, dus ook voor
mensen die anders denken dan jij. Bijvoorbeeld: mensen zonder **geloof**, christenen en moslims
moeten respect hebben voor elkaars **gewoontes** en ideeën.

In Nederland krijgen oudere mensen niet meer respect dan jongere mensen. Kinderen zeggen
meestal 'jij' tegen hun ouders. Kinderen in de **puberteit** hebben vaak **ruzie** met hun ouders. Of ze
willen niet naar hun leraar op school luisteren.

Sommige buitenlanders vinden dat Nederlanders weinig respect hebben voor mensen die belang-
rijker zijn dan zij. Bijvoorbeeld: veel Nederlanders zeggen 'jij' tegen hun **baas** en noemen hem bij
zijn voornaam.

7 Wat doen Nederlanders? Waar of niet waar?

1 De meeste mensen zeggen 'u' tegen hun baas .	waar / niet waar
2 Oudere mensen krijgen altijd meer respect dan jongere mensen.	waar / niet waar
3 Meisjes en jongens kunnen dezelfde opleidingen doen.	waar / niet waar
4 De meeste vrouwen stoppen met werken als ze een kind krijgen.	waar / niet waar
5 Vrouwen zijn meer met de kinderen bezig dan mannen.	waar / niet waar

Zelf verantwoordelijk, zelf beslissen

Ouders zijn **verantwoordelijk** voor hun kinderen. Als je volwassen bent, ben je verantwoordelijk voor jezelf. Je moet je eigen **keuzes** maken. Bijvoorbeeld: een volwassene die Nederlands leert op een cursus, moet zelf beslissen of hij huiswerk maakt of niet. Nederlanders vinden dat iedereen zijn eigen beslissingen moet nemen. Als een vrouw een cursus wil volgen, kan haar man dat niet **verbieden**. Ze moeten er dan samen over praten.

In Nederland verboden volgens de wet

- **Seks** tussen een volwassene en iemand onder de zestien jaar is in Nederland verboden. Bijvoorbeeld: een leraar die seks heeft gehad met een meisje uit zijn klas, raakt zijn baan kwijt en kan in de **gevangenis** komen.
- **Verkrachting** is iemand **dwingen** seks te hebben. Dat is in Nederland verboden. Ook als een man en vrouw getrouwd zijn, mag iemand zijn **partner** niet dwingen tot seks. Voor verkrachting kun je in de gevangenis komen.
- **Incest** is seks tussen mensen binnen de familie (bijvoorbeeld: vader, dochter, moeder, zoon, broer, zus). Dat is in Nederland verboden. Een **neef** en **nicht** mogen in Nederland wel met elkaar trouwen, maar het gebeurt heel weinig.
- In sommige culturen mag een meisje of vrouw geen seks hebben met een man als ze niet met hem getrouwd is. Soms wordt het meisje of de vrouw **vermoord** als ze seks heeft zonder getrouwed te zijn. Dat heet **eerwraak** en dat is in Nederland verboden. Eerwraak is **moord** en je komt er lang voor in de gevangenis.
- **Besnijdenis** van meisjes en vrouwen is in Nederland verboden. Besnijdenis van jongens en mannen is niet verboden, maar onder Nederlanders gebeurt dit bijna niet.
- **Geweld** betekent dat je iemand pijn doet, bijvoorbeeld door te slaan of een **mes** te gebruiken. Je mag in Nederland geen geweld gebruiken. Het is verboden om **wapens** te hebben zonder **vergunning**. De politie mag bijvoorbeeld wel een wapen hebben.
- **Mishandeling** betekent dat je iemand veel pijn doet. Bijvoorbeeld door iemand te slaan. Mishandeling is verboden in Nederland. Een man mag zijn vrouw niet slaan en een vrouw mag haar man niet slaan. Een vrouw die door haar man geslagen wordt, kan een tijdje in een 'blijf-van-mijnlijfhuis' wonen. Ook kinderen mag je niet slaan, leraren mogen dat niet en ouders ook niet.

Wat kun je doen?

De meeste mensen praten niet zo makkelijk over **incest**, **mishandeling** enzovoort. Misschien zit je zelf in zo'n situatie, of ken je andere mensen die in zo'n situatie zitten. Er zijn verschillende **organisaties** die je dan kunnen helpen:

- Bij kindermishandeling: www.amk-nederland.nl.
- Bij mishandeling of **verkrachting** door je **partner**: www.blijfvanmijnlijfhuis.nl.
- Je kunt er altijd over praten met je huisarts. Die kan je helpen.
- Je kunt ook **aangifte** doen bij de politie. De politie probeert er dan iets tegen te doen.

Wat wel mag in Nederland

- **Abortus** betekent dat een **zwangere** vrouw haar kind laat weghalen. Dat mag ze doen als de baby niet gezond is. Of als ze de baby echt niet wil krijgen. Abortus mag in Nederland tot de vrouw 24 weken zwanger is.
- **Euthanasie** betekent 'goede dood'. Sommige mensen zijn heel ziek, hebben veel pijn en kunnen niet meer beter worden. Zij kunnen hulp van een dokter krijgen om eerder te sterven. Dat kan alleen als iemand dat zelf graag wil. Dat wordt altijd gecontroleerd.

8 Mag dit in Nederland volgens de wet, ja of nee?

1 Eerwraak	ja / nee
2 Verkrachting binnen het huwelijk	ja / nee
3 Seks met kinderen	ja / nee
4 Besnijdenis van jongens	ja / nee
5 Besnijdenis van meisjes	ja / nee
6 Een neef en een nicht willen met elkaar trouwen	ja / nee
7 Iemand heeft wapens in huis zonder vergunning	ja / nee
8 Een vader slaat zijn kind	ja / nee
9 Een vrouw is drie maanden zwanger en krijgt een abortus	ja / nee
10 Euthanasie bij iemand die niet meer beter kan worden	ja / nee

Niet voor altijd en voor iedereen hetzelfde

Er is veel veranderd in Nederland in de laatste vijftig jaar. Vijftig jaar geleden bijvoorbeeld:

- was het niet zo belangrijk dat een meisje een goede **opleiding** kreeg;
- waren de meeste vrouwen huisvrouw;
- was **homoseksualiteit** nog niet **geaccepteerd**;
- hadden een man en een vrouw pas **seks** met elkaar als ze getrouwd waren;
- zeiden de meeste kinderen 'u' tegen hun ouders en zeiden bijna alle mensen 'u' en 'meneer' tegen hun **baas**.

Ook nu denken niet alle Nederlanders hetzelfde. Er is verschil tussen oudere en jongere mensen, tussen mensen met en zonder een **geloof**, mensen in een stad en in een dorp enzovoort. Bijvoorbeeld:

- Sommige vrouwen met kinderen werken de hele week, andere niet.
- Sommigen vinden het geen probleem als twee **homo's** samen kinderen hebben. Anderen vinden dat wel een probleem.
- De meeste mensen hebben **seks** met één **partner**, sommige mensen hebben steeds met iemand anders seks.

9 Kijk naar de tekst hierboven. Hoe denk jij over deze punten? Bespreek het met een andere cursist.

- 1 Vind je dat een vrouw met kinderen de hele week kan werken?
- 2 Heb je **homoseksualiteit** geaccepteerd?
- 3 Zeg je in je eigen taal 'u' tegen je ouders?
- 4 Vind je dat een man en vrouw pas **seks** met elkaar mogen hebben als ze getrouwd zijn?
- 5 Vind je dat je een vaste **partner** moet hebben?

Weet je het nu?

Kun je nu antwoord geven op deze vragen? Zet een kruisje bij ja, een beetje of nee.

	ja	een beetje	nee
1 Kun je vertellen hoe de mensen in Nederland met elkaar samenwonen?			
a Welke mensen leven alleen?			
b Welke mensen leven met z'n tweeën?			
c Welke mensen leven in een gezin?			
2 Kun je antwoord geven op deze vragen over relaties en seksualiteit in Nederland?			
a Hoe komen Nederlanders aan een partner ?			
b Hoe komen jongeren aan informatie over seksualiteit ?			
c Hoe denken de meeste Nederlanders over homoseksualiteit ?			
d Welke kleding dragen Nederlanders meestal als het warm is?			
e Hoe denken de meeste Nederlanders over lichamelijk contact in het openbaar?			
3 Over mannen en vrouwen in Nederland. Weet je:			
a hoe Nederlanders denken over rechten en kansen voor mannen en vrouwen?			
b hoe mannen en vrouwen met elkaar omgaan ?			
c waarin mannen en vrouwen toch verschillend zijn?			

	ja	een beetje	nee
4 Weet je wat het betekent? Is het verboden in Nederland of niet?			
a verkrachting			
b besnijdenis van vrouwen			
c eerwraak			
d geweld			
e mishandeling			
f abortus			
g euthanasie			
5 Hoe denken Nederlanders? Kun je een paar dingen noemen:			
a die vijftig jaar geleden anders waren dan nu?			
b waar Nederlanders verschillend over denken?			
c waar jij zelf anders over denkt dan de meeste Nederlanders?			

Oefenen voor het inburgeringsexamen KNM

Kies het goede antwoord en kijk na in de sleutel. Als je zes van de acht vragen goed hebt, weet je genoeg. Je kunt ook oefenen voor het inburgeringsexamen KNM op www.coutinho.nl/welkom3.

De vragen gaan over Galo, Mirjam en Amisha.

- Galo is gescheiden van een vrouw in Bolivia. Daar heeft hij ook nog een kind. Kan hij dat tegen mensen in Nederland vertellen?**
 - Nee, dat kan hij beter niet zeggen.
 - Ja, dat kan hij zeggen, de meeste Nederlanders accepteren dat.
 - Dat kan wel, maar in Nederland gaat bijna niemand scheiden.
- Naast Galo en Mirjam wonen twee mannen samen. Wat doet Mirjam als ze die mannen hand in hand ziet lopen, denk je?**
 - Ze zegt gewoon 'Hallo'. De meeste Nederlanders accepteren dat.
 - Ze kijkt de andere kant op. De meeste Nederlanders willen geen contact met homo's.
 - Ze belt de politie. Homo's mogen geen lichamelijk contact hebben in het openbaar.

- 3 **Het is een warme dag in de zomer. Mirjam en Galo gaan een dagje fietsen. Kan Mirjam gaan fietsen met blote armen en benen?**
- a Ja, in de zomer zie je dat vaak in Nederland.
 - b Nee, dan heeft ze geen respect voor buitenlanders en oude mensen.
 - c Alleen als Galo het goed vindt.
- 4 **Galo heeft een sollicitatiegesprek. Hij krijgt de baan niet. Ze zeggen: 'Sorry, maar we zoeken een Nederlander.' Wat kan Galo doen?**
- a Niets, dat mogen ze zeggen.
 - b Hij kan op internet opzoeken wat hij met een klacht kan doen.
 - c Hij kan het beste Nederlander worden.
- 5 **Denk je dat Mirjam bleef werken toen ze een kind kreeg?**
- a Nee, de meeste Nederlandse vrouwen stoppen met werken als ze kinderen krijgen.
 - b Nee, want ze is getrouwd met een buitenlandse man.
 - c Ja, de meeste Nederlandse vrouwen blijven werken als ze een kind krijgen.
- 6 **Mogen Galo en Mirjam hun dochter slaan als ze echt niet wil luisteren?**
- a Ja, tot ze twaalf jaar is.
 - b Alleen als er een gevaarlijke situatie is.
 - c Nee, ze mogen Amisha nooit slaan.
- 7 **Misschien krijgen Galo en Mirjam later nog een zoon. Mogen ze hun kinderen laten besnijden?**
- a Een jongen mag je wel laten besnijden, een meisje niet.
 - b Een meisje en jongen mag je allebei laten besnijden.
 - c Een meisje en jongen mag je allebei niet laten besnijden.
- 8 **De zus van Mirjam is zwanger van een kind dat nooit gezond zal zijn en dat niet kan leren lopen, praten enzovoort. Mag ze het kind laten weghalen?**
- a Ja, abortus mag tot Mirjams zus 24 weken zwanger is.
 - b Ja, abortus mag tot Mirjams zus 12 weken zwanger is.
 - c Abortus mag alleen als hun huisarts het goed vindt.

Oefenen voor het inburgeringsexamen lezen, schrijven, luisteren en spreken A2

Lezen

Een vriendin van je wil graag een partner hebben. Je kijkt samen met haar op de website van een relatiebureau. Op die datingsite vinden jullie deze advertentie:

Hallo, ik ben Dimitri. Ik ben van Griekse afkomst, maar ik spreek goed Nederlands.
 Ik woon in Utrecht. Daar werk ik ook, als kok in een Grieks restaurant.
 Ik ben serieus en een beetje verlegen, maar mijn vrienden vinden me heel betrouwbaar.
 Ik ben veel buiten: in mijn vrije tijd wandel ik graag en ik loop ook hard. Die dingen doe ik alleen of met vrienden, maar ik zou dat liever met een partner willen doen. Ik ga ook elk jaar op vakantie naar Griekenland. Ga jij een keer met me mee?
 Ik zoek een partner tussen 30 en 40 jaar. Het maakt me niet uit waar je vandaan komt, als je maar lief bent.
 Als je reageert, stuur ik een foto. Ik zeg je nu alvast dat ik zwart haar heb en bruine ogen. Ik ben lang en slank. Ik ben benieuwd hoe jij eruitziet!

Geef antwoord.

1 Wat weet je over het werk van Dimitri?

- a Hij werkt in een Grieks restaurant in Utrecht.
- b Hij werkt in een Grieks restaurant, maar het is niet duidelijk in welke stad.
- c Hij werkt in de vakantie in een restaurant in Griekenland.

2 Wat weet je over het karakter van Dimitri?

- a Niets, want hij schrijft er niet over.
- b Zijn vrienden vinden hem serieus en verlegen.
- c Hij vindt zelf dat hij serieus en een beetje verlegen is.

3 Wat doet hij in zijn vrije tijd?

- a Hij gaat altijd met vrienden wandelen of hardlopen.
- b Hij wandelt en loopt hard, soms alleen en soms met vrienden.
- c Hij gaat elk jaar met een partner op vakantie naar Griekenland.

4 Wat weten we nog meer over Dimitri?

- a Hij is tussen de 30 en 40 jaar, heeft donker haar en hij is lang.
- b Hij heeft donker haar en hij is lang, maar we weten zijn leeftijd niet.
- c Hij is lief, maar we weten niet hoe hij eruitziet.

Schrijven

Je helpt je vriendin om een reactie te schrijven. Je vriendin komt uit China en wil deze foto meesturen. Bedenk zelf meer informatie. Schrijf in de ik-vorm. Geef in de reactie antwoord op deze vragen:

- a Hoe ziet ze eruit?
- b Welk werk doet ze?
- c Wat doet ze in haar vrije tijd?
- d Wat zegt ze over haar karakter?

Hoi Dimitri,

Ik heb je advertentie gelezen op de site van Dating4you. Ik vond het leuk om over je te lezen. Ik wil graag meer over je weten en ik ben benieuwd naar je foto. Maar ik zal je eerst iets over mezelf vertellen. Ik ben 35 jaar. Ik kom uit China en ik ben Nederlands aan het leren.

Ik hoop gauw iets van je te horen!

Groetjes van Lingmei

Luisteren

Kijk naar het filmpje. In dit filmpje zingt Paul de Leeuw.

1 Luister één keer naar het liedje en kies het goede antwoord: wat zingt de man?

- a Hij wil dat de vrouw weggaat.
- b Hij wil de vrouw niet meer zien.
- c Hij wil dat de vrouw niet weggaat.

2 Luister nog een keer naar het begin van het liedje en vul de woorden in.

Mijn blik dwaalt af

ik denk aan _____.

Ik heb je al zo vaak gezien

in mijn _____.

Ik vraag me af

_____ ben je nou?

Als jij eens wist

wat ik je _____ wou.

Blijf bij mij,

blijf bij mij,

na zo veel goeds kan ik je niet meer laten _____.

Blijf bij mij,

blijf bij mij,

een mooier lot bestaat niet,

dus vraag ik je, _____.

Spreken

Onderdeel 1: kijken

Kijk en luister naar de video en geef antwoord op de vragen.

- 1 **Ik ben getrouwd en ik heb drie kinderen. Ben jij getrouwd? En heb je kinderen?**
- 2 **Ik maak op zaterdag mijn huis schoon, ik doe de was en ik doe de boodschappen. Wat doe jij in het huishouden? En wanneer doe je dat?**
- 3 **Mijn zoon woont in Amerika. Ik heb contact met hem via WhatsApp en Skype. Waar woont jouw familie? En hoe heb jij contact?**
- 4 **Ik draag in de zomer het liefst een spijkerbroek en een T-shirt. Welke kleding draag jij het liefst in de zomer? Noem twee kledingstukken.**
- 5 **Ik ben christen en ik kom vaak in de kerk. Heb jij een geloof en kom je weleens in een kerk of moskee?**

Onderdeel 2: luisteren

Luister naar de vragen en kies het goede antwoord.

- 1 Galo gaat naar een feestje bij zijn vrienden Pedro en Eva. Pedro is jarig. Galo komt binnen en geeft Eva drie zoenen. Eva zegt: 'Leuk dat je er bent.'
Galo zegt tegen Eva:
 - a Gefeliciteerd met Pedro.
 - b Leuk dat jij er ook bent.
 - c Van harte beterschap.
- 2 Galo praat op het feestje met een vrouw die hij nog niet kent.
De vrouw vraagt na een tijdje: 'Heb jij een relatie?'
Wat kan Galo zeggen?
 - a Ja, mijn dochertje is drie jaar.
 - b Ja, ik ben getrouwd met Mirjam.
 - c Ja, het contact met mijn familie is goed.

- 3 De vrouw vraagt daarna aan Galo:
 'Hoelang zijn Mirjam en jij al samen?'
 Welk antwoord is juist?

- a Ik heb haar in Bolivia ontmoet.
- b Mirjam is 1.70 en ik ben iets langer.
- c We kennen elkaar al 10 jaar.

Woordenlijst bij hoofdstuk 8

Deze woorden uit dit hoofdstuk moet je kennen voor het examen. Op kopieerbladen vind je lijsten met schrijflijntjes en lijsten in het Engels, Spaans, Turks en Arabisch.

de abortus
 de besnijdenis
 de cultuur
 de datingsite
 de discriminatie
 de eerwraak
 de euthanasie
 het geloof
 de gevangenis
 het geweld
 de gewoonte
 het gezin
 de grondwet
 de homo
 de incest
 lesbienne
 lesbisch

de mishandeling
 de moord
 de opleiding
 de partner
 het recht
 de relatie
 het respect
 het samenlevingscontract
 scheiden
 de seks
 de seksuele voorlichting
 de sollicitatie
 verantwoordelijk
 de verkrachting
 de wet
 zwanger

9

De geschiedenis van Nederland

Introductie

1 Kijk naar de foto op de vorige pagina en bespreek de vragen.

- 1 Weet je waar Galo, Mirjam en Amisha zijn?
- 2 Wat zie je op de foto?
- 3 Waar kun je deze huizen in het echt zien?
- 4 Hoe oud denk je dat de echte huizen zijn?

2 Bespreek de vragen.

- 1 Wat zie je op de andere foto's in dit hoofdstuk?
- 2 Weet je veel over de **geschiedenis** van Nederland? Wat weet je allemaal?
- 3 Weet je veel over de geschiedenis van je eigen land?
- 4 Vind je het belangrijk om informatie over de geschiedenis van je land en van Nederland te hebben? Waarom vind je dat?

Onze jaartelling

We leven nu in de 21ste **eeuw**. Een eeuw duurt 100 jaar, de 21ste eeuw is dus van het jaar 2000 tot het jaar 2100. We **zeggen** 2000 tot 2100 na Christus, want in christelijke landen is het jaar 0 het jaar van de **geboorte** van Christus. De eerste eeuw na Christus is dus van het jaar 0 tot het jaar 100.

3 Wat is het goede antwoord? Kies a of b.

1 Wat was eerder? a 200 voor Christus. b 200 na Christus.	3 De 18de eeuw was van: a 1700 tot 1800. b 1800 tot 1900.
2 Het jaar 1672 was: a in de 16de eeuw. b in de 17de eeuw.	4 De 20ste eeuw is begonnen: a in 1900. b in 2000.

De tijd voor 1800

De tijd voor 500

Er woonden 250.000 jaar geleden al mensen in het **gebied** dat we nu 'Nederland' noemen. Rond het jaar 0 kwamen de Romeinen in dit gebied. De Romeinen kwamen uit Rome, dat nu in Italië ligt. De Romeinen hadden het zuiden van Europa **bezet**. In die tijd zijn de eerste steden in Nederland **ontstaan**, bijvoorbeeld Maastricht en Utrecht.

De middeleeuwen

De periode tussen 500 en 1500 na Christus noemen we de **middeleeuwen**. In de middeleeuwen waren hier allemaal kleine landjes met hun eigen **leider**. Die landjes noemde men 'de lage landen' of 'de Nederlanden'. Het woord 'Nederland' betekent: het lage land. Voor het jaar 1000 waren de meeste mensen **boer**. De boeren waren arm. Mensen en dieren woonden bij elkaar. Er was bijna geen licht in hun huizen. Er waren ook rijke mensen. Ze moesten hun huis **beschermen** en maakten er een muur en water omheen. Zo **ontstonden kastelen**. Veel van die kastelen kun je nu nog bezoeken.

een kasteel

De mensen die in de steden woonden, deden werk met hun handen, zoals schoenen of kleren maken.

Dieren liepen in een stad tussen de huizen door. Iedereen gooide zijn **afval** gewoon naar buiten. Mensen werden snel ziek. De meeste mensen werden niet ouder dan veertig jaar.

4 Vul de woorden in.

Kies uit: **afval • kastelen • bezet • middeleeuwen • ontstaan**

- 1 De Romeinen hadden het zuiden van Europa _____.
- 2 In de Romeinse tijd zijn de eerste steden _____.
- 3 In de _____ woonden de dieren bij de **boeren** in huis.
- 4 De mensen gooiden hun _____ toen gewoon op straat.
- 5 Rijke mensen woonden in _____.

De Tachtigjarige Oorlog (1568-1648)

Tot ongeveer 1500 hadden alle mensen in de Nederlanden hetzelfde **geloof**: ze hoorden allemaal bij de **katholieke** kerk. De kerk had veel **macht** en de mensen moesten veel aan de kerk betalen. Daar begonnen mensen tegen te **protesteren**: ze werden **protestant** en begonnen hun eigen kerken. In die tijd hoorden de Nederlanden bij Spanje. De Spaanse koning was katholiek en zei dat alle protestanten moesten worden **gedood**. De Nederlanders kwamen in **verzet** en wilden niet langer bij Spanje horen. Zo begon in 1568 een **oorlog** die tachtig jaar heeft geduurde. Om elke stad moest worden **gevochten**. Bijvoorbeeld om de stad Leiden in 1574. De Spanjaarden hadden het **gebied** om Leiden **bezet**. Niemand kon de stad uit. De mensen in de stad hadden niets te eten en veel mensen gingen dood. De Nederlanders maakten toen alle **dijken** kapot en het hele gebied rond de stad kwam onder water te staan. De Spanjaarden gingen weg en Leiden was **vrij**. Op 3 oktober 1574 was het feest in Leiden: alle mensen kregen **haring** en brood. Nog elk jaar is het op 3 oktober feest in Leiden.

Willem van Oranje

Prins Willem van Oranje was een politiek **leider** in de Nederlanden. Hij heette 'van Oranje' omdat de stad 'Orange' in Frankrijk bij zijn **gebied** hoorde.

Hij vond dat iedereen zijn eigen **geloof** mocht hebben. Hij werd **protestant** en werd de leider van het **verzet** tegen Spanje.

De koning van Spanje wilde dat er een einde kwam aan de **macht** van Willem van Oranje. Hij zei dat Willem **gedood** moet worden. In 1584 werd Willem van Oranje in Delft **doodgeschoten** op de **trap** in zijn eigen huis. Dat huis kun je nu nog bezoezen.

Willem van Oranje was de **voorvader** van koning Willem-Alexander. Daarom heet de koning ook 'Willem' en is **oranje** de kleur van Nederland, bijvoorbeeld als Nederland moet voetballen.

de moord op
Willem van Oranje

De Nederlanden werden zelfstandig

De Nederlanden werden in 1588 een **republiek**, omdat ze niet langer bij Spanje wilden horen.

Nu hadden ze helemaal geen koning meer. Ze noemden zich de 'Republiek der Zeven **Verenigde Nederlanden**'. 'Verenigd' betekent: samen. Zeven **provincies** werkten samen.

De **oorlog** tegen Spanje duurde tot 1648. Toen waren de Nederlanden vrij en werd de republiek een **zelfstandige staat**.

Het zuiden van Nederland en België hoorden het langst bij Spanje. Daarom zijn de meeste mensen daar nog **katholiek**. In het noorden van Nederland zijn er meer **protestantse** mensen.

Het Wilhelmus

Uit deze tijd komt het Nederlandse **volkslied**, het *Wilhelmus*. Het volkslied wordt nog altijd gezongen, bijvoorbeeld als Nederland moet voetballen. Je kunt de muziek horen op: wikikids.nl/Nederland.volkslied

Het volkslied begint zo:

Wilhelms van Nassouwe	(Willem van Oranje)
ben ik van Duitsen bloed,	(De mensen die in de Nederlanden woonden, werden vroeger ook Duitsers genoemd.)
den vaderland getrouwde	(trouw aan het vaderland)
blijf ik tot in den dood.	
Een Prinse van Oranje	(Willem van Oranje)
ben ik, vrij onverveerd,	(zonder bang te zijn)
den koning van Hispanje	Voor de koning van Spanje
heb ik altijd geëerd.	(heb ik altijd respect gehad.)

5 Waar of niet waar?

1 Protestantten kwamen nooit in de kerk.	waar / niet waar
2 Willem van Oranje was koning van de Nederlanden.	waar / niet waar
3 Willem van Oranje werd protestant.	waar / niet waar
4 De mensen in Leiden vieren nog elk jaar feest op 3 oktober.	waar / niet waar
5 Willem van Oranje is in Delft doodgeschoten.	waar / niet waar
6 In 1648 werden de Nederlanden zelfstandig.	waar / niet waar
7 Het Wilhelmus wordt nog steeds gezongen.	waar / niet waar
8 Koning Willem-Alexander is familie van Willem van Oranje.	waar / niet waar

Handel in de gouden eeuw

De 17de eeuw (1600 tot 1700) heet ook wel: de **gouden eeuw**. In deze tijd was de **Republiek** der Nederlanden erg rijk. Dat kwam door de **handel**. Nederlanders **voeren** met hun schepen over de hele wereld. Ze kochten en verkochten spullen, bijvoorbeeld **goud en specerijen**, maar ook mensen: **slaven**. De Nederlandse **staat** begon de VOC: de **Verenigde Oost-Indische Compagnie**. In de VOC werkten **bedrijven** samen in de handel met Azië. De VOC had wel tweeduizend schepen en was dus heel groot. Er was ook handel met Afrika en Amerika, met de WIC (West-Indische Compagnie). De Republiek kreeg **koloniën**, bijvoorbeeld in Brazilië, Amerika, Zuid-Afrika, Indonesië (vroeger heette dat Indië) en later Suriname. Ze betaalden helemaal niets voor de spullen die ze in de koloniën haalden!

een VOC-schip

Rijke mensen in de gouden eeuw

De rijke mensen in de Nederlanden lieten dure huizen **bouwen**. Die huizen stonden meestal aan een **gracht**. Een gracht is water in een stad. Zulke grachtenhuizen kun je nu nog zien in oude steden, bijvoorbeeld in Amsterdam en in Utrecht. De mensen **bewaarden** daar ook hun spullen voor de handel. Daarom heten die **grachtenhuizen ook pakhuizen**. Je ziet ze op de foto aan het begin van het hoofdstuk. Niet iedereen was rijk in de **gouden eeuw**. Het geld was maar voor een kleine groep rijke mensen. Veel gewone mensen hadden niet genoeg te eten.

Kunst in de gouden eeuw

In deze tijd werd de **kunst** erg belangrijk. De rijke mensen hadden veel geld om **schilderijen** te laten maken. Een **schilder** uit die tijd is bijvoorbeeld Rembrandt. Veel van zijn schilderijen kun je nu nog in **musea** bekijken, bijvoorbeeld *De Nachtwacht*. Ze zijn **beroemd** in de hele wereld.

De Nachtwacht

6 Vul de woorden in.

Kies uit: **gracht** • **handel** • **koloniën** • **kunst** • **slaven** • **specerijen**

- 1 Indonesië en Suriname waren _____ van Nederland.
- 2 _____ zijn mensen die niet vrij kunnen leven en moeten werken zonder geld te krijgen.
- 3 Mooie dingen, zoals **schilderijen**, noem je _____.
- 4 _____ maken het eten lekkerder.
- 5 Hij woont in een voormalig **pakhuis** aan een _____ in Amsterdam.
- 6 In de VOC werkten **bedrijven** samen in de _____ met Azië.

De tijd na 1800

De eerste grondwet

In 1814 werd Nederland een **koninkrijk**. De koning was Willem de Eerste. De **grondwet**, die we nu nog hebben, is gemaakt in 1815. Daarin staan de belangrijkste regels van Nederland. De grondwet is veranderd in 1848. Sinds die tijd heeft de koning (dat was toen koning Willem de Derde) minder **macht** en is Nederland een **democratie**. Bij de Nederlanden hoorde eerst ook België. Maar België wilde een vrij land worden. Dat gebeurde in 1830.

Werken in de fabriek

Na 1850 kwamen er **fabrieken** met nieuwe **machines** in de steden. De **arbeiders** in de fabrieken moesten wel zestien uur per dag werken voor weinig geld. Ook vrouwen en kinderen moesten in de fabriek werken. Anders hadden ze niet genoeg geld om te kunnen leven. Het was heel zwaar en ongezond werk.

Dezelfde rechten voor iedereen

In deze tijd **ontstonden** er politieke **partijen**. De eerste **socialisten** wilden dat de **arbeiders** dezelfde **rechten** kregen als rijke mensen. Want de arbeiders in de **fabrieken** hadden niets te vertellen. Alleen rijke mannen mochten **stemmen**. Pas in 1917 mochten alle mannen stemmen. En pas in 1919 mochten ook vrouwen stemmen!

In 1871 ging de eerste vrouw voor dokter **studeren**: Aletta Jacobs. Zij vond dat vrouwen dezelfde rechten moesten hebben als mannen, bijvoorbeeld dat ook vrouwen mochten stemmen. Er kwamen **wetten** voor kinderen. Na 1874 mochten kinderen onder de twaalf jaar niet meer werken. Vanaf 1900 moesten kinderen van zes tot twaalf jaar naar school: de **leerplicht**.

De Eerste Wereldoorlog en de crisis

In 1914 kwam Duitsland in **oorlog** met andere landen in Europa en met Rusland en Amerika: de Eerste Wereldoorlog. Nederland deed niet mee. In 1918 kwam er een einde aan de oorlog, Duitsland had **verloren**.

Rond 1930 ging het heel slecht met de **economie** in Europa. Veel mensen waren **werkloos**. Deze tijd noemen we de **crisis**. De mensen waren arm, vooral in Duitsland, dat de oorlog verloren had. In die tijd kwam daar Adolf Hitler aan de **macht**. Hij beloofde de mensen een beter leven.

7 Waar of niet waar?

1 In 1814 was Nederland geen republiek meer.	waar / niet waar
2 In 1814 was Nederland al een democratie .	waar / niet waar
3 In de fabrieken werkten alleen mannen.	waar / niet waar
4 De eerste socialisten vochten voor de rechten van de arbeiders .	waar / niet waar
5 In de crisis waren veel mensen arm.	waar / niet waar
6 Nederland deed ook mee aan de Eerste Wereldoorlog.	waar / niet waar

8 In welk jaar gebeurde het? Zoek het jaartal in de tekst.

- 1 De eerste **grondwet** is gemaakt in _____.
- 2 Tot _____ hoorde België bij Nederland.
- 3 In _____ ging de eerste vrouw **studeren**.
- 4 Vanaf _____ is er **leerplicht**.
- 5 In _____ mochten vrouwen voor het eerst **stemmen**.
- 6 Rond _____ was er **crisis** in Europa.

Het begin van de Tweede Wereldoorlog

In de **fabrieken** in Duitsland werden veel **wapens** gemaakt en zo ging het daar beter met de **economie**. Veel mensen waren blij dat Hitler de **macht** had. Ook in Nederland waren mensen die blij met Hitler waren. De NSB, een politieke **partij**, was het met de ideeën van Hitler **eens**. Hitler wilde Duitsland groot maken. Zijn **militairen** gingen andere landen **bezetten**: de Tweede Wereldoorlog begon. In 1940 werd binnen vijf dagen ook Nederland bezet. Toen de Duitsers Rotterdam kapot hadden gemaakt met **bommen**, stopte de Nederlandse **regering** met **vechten**. Koningin Wilhelmina, de oma van **prinses** Beatrix (Beatrix is de moeder van koning Willem-Alexander), ging met haar familie naar Engeland. Het werd hier te gevaarlijk voor haar.

De Joden in de Tweede Wereldoorlog

Hitler zei dat de problemen in Europa door de **Joden** kwamen. Zij hadden de banen en de huizen van de Duitsers. Langzaam kregen de Joden steeds minder **rechten**. Joden mochten op veel plaatsen niet meer komen, bijvoorbeeld in winkels en trams. Ze moesten ook een **Jodenster** op hun kleren dragen. Dan kon je zien dat ze Jood waren. Later werden Joden **gevangengenomen** en met treinen naar **kampen** in Duitsland en Polen gebracht. In die kampen werden ze **gedood** in **gas-kamers** of gingen ze dood door honger en **ziektes**. Veel Joden gingen daarom op een **geheime** plaats wonen. Dat heet **onderduiken**.

In de Tweede Wereldoorlog zijn er zes miljoen Joden gedood. Na de oorlog waren er bijna geen Joden meer in Nederland.

Anne Frank, een **Joods** meisje van dertien jaar, moest in Amsterdam met haar familie onderduiken. Ze woonden twee jaar in 'het Achterhuis'. Ze heeft een **dagboek** geschreven dat over de hele wereld **beroemd** is geworden. Ze is door de Duitsers gevangengenomen en in een Duits kamp gestorven. Het Achterhuis is nu een **museum** in Amsterdam.

Voor de meeste Nederlanders is het belangrijk dat er **respect** is voor Joodse mensen. Dat komt door de oorlog.

Een moeilijke tijd

Voor iedereen was de **oorlog** een moeilijke tijd. De winter van 1944 wordt ook de Hongerwinter genoemd. Er was te weinig te eten en het was erg koud. Veel mensen gingen dood. Om alles goed te **verdelen**, kregen de mensen **bonnen**. Met die bonnen konden ze eten of bijvoorbeeld **zeep** kopen.

Er waren wel mensen die in **verzet** kwamen tegen de Duitsers. Ze hielpen bijvoorbeeld **Joden** om **onder te duiken**. En ze maakten krantjes met informatie over de oorlog. Werken in het verzet was erg gevaarlijk. Duitsers konden je **gevangennemen** en **doden**.

Hitler wilde ook Rusland **bezetten**. Maar in Rusland was het erg koud en er was te weinig eten voor de **militairen**. Veel Duitsers gingen dood in Rusland.

Amerika, Canada, Engeland en Rusland **vochten** samen tegen Duitsland. In 1945 heeft Duitsland de oorlog **verloren** en op 5 mei 1945 was Nederland weer een vrij land.

4 en 5 mei

Elk jaar is het op 4 mei **dodenherdenking**. Om acht uur 's avonds is het twee minuten stil. We denken dan aan alle Nederlanders die dood zijn gegaan in een **oorlog**.

Niet iedereen doet mee, maar de meeste mensen vinden het wel belangrijk dat er **respect** is voor de dodenherdenking.

Op 5 mei is het Bevrijdingsdag, een feestdag om het einde van de oorlog te **vieren**. We denken dan aan de **vrijheid** die we in Nederland hebben.

9 Zoek het antwoord in de tekst.

- 1 Welke **partij** in Nederland vond dat Hitler goede ideeën had? _____
- 2 Welke Nederlandse stad werd kapotgemaakt met **bommen**? _____
- 3 Waar was koningin Wilhelmina in de **oorlog**? _____
- 4 Wat moesten **Joden** op hun kleren dragen? _____
- 5 Joden gingen op **geheime** plaatsen wonen. Hoe noem je dat? _____
- 6 Hoe heette het **Joodse** meisje dat in het Achterhuis woonde? _____
- 7 Op welke datum was Nederland weer een vrij land? _____
- 8 Op welke dag is de **dodenherdenking** elk jaar? _____

Koloniën

In de tijd na de Tweede Wereldoorlog wilde de Nederlandse **kolonie** Indonesië een vrij land worden. Maar Nederland vond dat niet goed. Er kwam oorlog en veel Indonesiërs werden **gedood**. In 1949, na vier jaar **vechten**, werd Indonesië een vrij land.

Pas in 1975 is Suriname, ook een kolonie van Nederland, een vrij land geworden. Er kwamen toen veel Surinamers naar Nederland.

Welvaart

In 1948 kreeg Nederland een nieuwe koningin: Juliana, de oma van Willem-Alexander. In de eerste tijd na de Tweede Wereldoorlog was Nederland nog een arm land. Maar Nederland kreeg geld van Amerika en de mensen werkten hard.

Na 1950 kwam er meer **welvaart**, het ging steeds beter met Nederland. Steeds meer mensen kregen een eigen auto, een televisie en spullen voor het **huishouden**, zoals een **koelkast** en een **wasmachine**.

Willem Drees was na de Tweede Wereldoorlog **minister-president** van vier **kabinetten**. Hij zorgde dat het weer beter ging met Nederland, ook met de armere mensen. Hij was een echte **socialist**. Hij maakte een **wet**, de AOW: alle Nederlanders kregen geld van de **regering** als ze 65 jaar werden. Later kwamen er meer van zulke wetten. Mensen zonder werk of zieke mensen konden ook geld van de regering krijgen.

Samenwerken met andere landen

In 1949 maakten verschillende landen in Europa met Amerika en Canada afspraken om **militair** samen te werken in de NAVO (in het Engels: de NATO). Samen zouden ze sterker zijn als er nog een keer een **oorlog** zou komen.

Engeland, Amerika en Canada hadden Nederland geholpen in de Tweede Wereldoorlog. Daarna zijn deze landen 'vrienden' gebleven. De Nederlandse **regering** heeft bijvoorbeeld Amerika in 2003 geholpen in de oorlog tegen Irak. Maar veel Nederlanders waren het daar niet mee **eens**.

Nederland ging ook **economisch** samenwerken met andere landen in Europa. Dat heet de Europees Unie. Sinds 2002 betalen de mensen in veel landen van de Europese Unie met hetzelfde geld: de euro.

Nederland en het water

In Nederland is altijd veel water geweest. Rond 1600 begonnen Nederlanders al stukken land droog te maken en **ontstonden** de eerste **polders**. De **provincie** Flevoland is bijna helemaal polder. Deze polder is in de twintigste eeuw ontstaan. Je ziet daar veel **weilanden** en weinig steden. Veel land wordt door **boeren** gebruikt.

In 1953 was er een grote **overstroming**. Een groot deel van de provincie Zeeland en delen van de provincies Zuid-Holland en Noord-Brabant kwam onder water te staan. Meer dan 1800 mensen zijn gestorven. Daarna heeft de **regering** een **plan** gemaakt om goede **dijken** en **dammen** te maken: het Deltaplan. Daar is veertig jaar aan gewerkt. Op de foto zie je een dam in Zeeland. Meestal staat hij open en kan het water van de zee naar binnen. Hij gaat alleen dicht als het water van de zee te hoog komt en het gevaarlijk wordt.

een dam van het
Deltaplan in Zeeland

Vrijheid

In de jaren zestig (tussen 1960 en 1970) wilden de mensen meer **vrijheid** en minder regels. Voor al de jonge mensen wilden dat. Ze wilden bijvoorbeeld dat mannen en vrouwen vrij met elkaar konden omgaan. Na 1960 gingen steeds meer vrouwen werken en **studerden**. Er kwam ook meer vrijheid voor kinderen. Steeds minder mensen gingen naar de kerk.

Allochtonen

Rond 1970 ging het erg goed met de **economie**. Er was te veel werk. Mensen uit Turkije, Marokko en Zuid-Europa kwamen hier daarom werken. Ze deden het werk dat Nederlanders niet wilden doen, zoals schoonmaken en in **fabrieken** werken. We noemden ze **gastarbeiders**. De gastarbeiders zouden weer terug naar hun land gaan als het werk klaar was. Daarom hoefden ze ook geen Nederlands te leren. Maar veel gastarbeiders bleven hier en lieten hun vrouwen en kinderen naar Nederland komen. Nu is het contact tussen Nederlanders en **allochtonen** vaak een probleem. Sommige mensen vinden dat er te veel allochtonen in Nederland zijn. Voor allochtonen is het vaak moeilijk om werk te vinden in Nederland.

Het is nu moeilijker dan vroeger om Nederland binnen te komen. Sinds 2007 is er een nieuwe **wet** in Nederland: de Inburgeringswet. Allochtonen moeten nu een examen doen om hier te mogen komen en te mogen blijven.

10 In welk jaar gebeurde het? Zoek het jaartal in de tekst.

- 1 De eerste **polders** ontstonden rond _____.
- 2 Indonesië werd een vrij land in _____.
- 3 Er was een grote **overstroming** in Zeeland, Zuid-Holland en Noord-Brabant in _____.
- 4 De eerste **gastarbeiders** kwamen naar Nederland rond _____.
- 5 Suriname werd een vrij land in _____.
- 6 We gingen in Nederland met de euro betalen in _____.
- 7 De Inburgeringswet is er sinds _____.

11 Welke woorden horen bij elkaar? Trek een lijn.

1 AOW	a economisch
2 NAVO	b militair
3 Europese Unie	c overstroming
4 Deltaplan	d minister-president
5 Willem Drees	e koningin
6 Juliana	f 65 jaar

Weet je het nu?

Kun je nu antwoord geven op deze vragen? Zet een kruisje bij ja, een beetje of nee.

	ja	een beetje	nee
1 Kun je vertellen wanneer het was?			
a de Romeinse tijd			
b de middeleeuwen			
c de Tachtigjarige Oorlog			
d de gouden eeuw			
e de Tweede Wereldoorlog			
2 Kun je vertellen wie het zijn en wanneer ze leefden?			
a Willem van Oranje			
b Rembrandt			
c Hitler			
d Anne Frank			
e Willem Drees			
3 Kun je vertellen uit welke tijd het komt?			
a kastelen			
b het Wilhelmus			
c De Nachtwacht			
d grachtenhuizen			
e de grondwet			
f de leerplicht			
g een Jodenster			
h de eerste koelkast			
4 Kun je vertellen in welke tijd het gebeurde en waarom het gebeurde?			
a Willem van Oranje vocht tegen de koning van Spanje.			
b De Nederlanden werden een zelfstandige staat.			
c In de gouden eeuw was kunst erg belangrijk.			
d De eerste socialisten vochten voor de rechten van de arbeiders.			
e Veel mensen waren blij dat Hitler de macht had.			
f Anne Frank zat in Amsterdam met haar familie ondergedoken.			
g Er kwam meer welvaart in Nederland.			
h Er kwamen gastarbeiders naar Nederland.			
i Het Deltaplan werd gemaakt.			
5 Kun je informatie over de geschiedenis vinden op internet?			

Oefenen voor het inburgeringsexamen KNM

Kies het goede antwoord en kijk na in de sleutel. Als je zes van de acht vragen goed hebt, weet je genoeg.

Je kunt ook oefenen voor het inburgeringsexamen KNM op www.coutinho.nl/welkom3.

De vragen gaan over Galo en Mirjam.

- 1 Galo praat met zijn vrouw over het geloof in Nederland. Galo is zelf katholiek. Hij vraagt waarom de meeste katholieken in het zuiden van Nederland wonen. Mirjam antwoordt:**
 - a Willem van Oranje was katholiek en woonde in het zuiden van Nederland.
 - b Het zuiden van Nederland hoorde het langst bij de katholieke koning van Spanje.
 - c Het zuiden van Nederland ligt dichter bij Rome.

- 2 Galo wil weten wat de kleur van Nederland is bij het voetbal. Mirjam antwoordt:**
 - a Oranje, omdat de koning en zijn familie 'van Oranje' heten, naar Willem van Oranje.
 - b Blauw, omdat er veel water in Nederland is.
 - c Rood, wit en blauw, de kleuren van de vlag.

- 3 Galo en Mirjam gaan naar het Achterhuis in Amsterdam. Het is er druk, ze moeten lang wachten voordat ze naar binnen kunnen. Hoe komt dat? In het Achterhuis komen mensen uit de hele wereld:**
 - a Om De Nachtwacht van Rembrandt te zien.
 - b Om het huis van Anne Frank te zien.
 - c Om te zien waar koning Willem-Alexander woont.

- 4 Als Galo en Mirjam naar het Achterhuis lopen, komen ze langs grachtenhuizen. In welke tijd zijn die huizen gebouwd?**
 - a In de gouden eeuw, toen veel Nederlanders rijk waren door de handel.
 - b Na de Tweede Wereldoorlog, toen er veel nieuwe huizen werden gebouwd.
 - c Na 1953, toen er een overstroming in Amsterdam was geweest.

- 5 Mirjam heeft familie in Friesland. Ze rijden ernaartoe en komen door de provincie Flevoland. Galo zegt dat het er rustig is: hij ziet geen steden, lange wegen en veel weilanden. Mirjam zegt:**
 - a Dat komt doordat er in 1953 een overstroming is geweest.
 - b Dat komt doordat het een polder is. Veel land wordt door boeren gebruikt.
 - c Dat komt doordat het er vaak koud is.

6 Galo en Mirjam wonen in Rotterdam. Galo wil weten waarom er in Rotterdam weinig oude gebouwen zijn. Mirjam antwoordt:

- a Rotterdam is niet zo'n oude stad.
- b Daar is geen plaats voor in Rotterdam.
- c Rotterdam is in de Tweede Wereldoorlog kapotgemaakt door de bommen van de Duitsers.

7 Galo wil weten waarom er veel Marokkaanse mensen in Rotterdam wonen. Mirjam antwoordt:

- a Dat komt doordat Marokko een kolonie van Nederland is geweest.
- b Dat komt doordat er rond 1970 veel Marokkanen als gastarbeiders naar Nederland zijn gehaald.
- c Die zijn hier al sinds de Tachtigjarige Oorlog. De Marokkanen vochten toen voor de Spaanse koning.

8 Galo en Mirjam geven op 4 mei een feest. De ramen en deuren staan open. Het is acht uur 's avonds. De muziek staat hard aan. Wat doen ze met de muziek?

- a Hard laten staan. Het is feest, want het is Bevrijdingsdag.
- b Hard laten staan. Het is dodenherdenking, maar je hoeft niet mee te doen.
- c Uit of zacht zetten. Om acht uur is het dodenherdenking, misschien willen de buren meedoen.

Oefenen voor het inburgeringsexamen lezen, schrijven, luisteren en spreken A2

Lezen

Bekijk de informatie van de website van het Anne Frankhuis:

Locatie

Het Anne Frank Huis ligt in het centrum van Amsterdam op de Prinsengracht 263-267. Vanaf het Centraal Station is het ongeveer 20 minuten lopen naar het museum. De trams 13, 14 en 17 en de bussen 170, 172 en 174 stoppen in de buurt, bij de halte 'Westerman'.

Online kaartverkoop

Wacht niet in de rij, koop uw kaartje via het internet

Koop kaarten

Openingstijden

Zomerseizoen van 15 maart tot en met 31 oktober

Elke dag geopend van 9.00 – 21.00 uur (op zaterdagen tot 22.00 uur).

In de maanden juli en augustus elke dag van 9.00 – 22.00 uur.

Winterseizoen van 1 november tot en met 14 maart

Elke dag geopend van 9.00 – 19.00 uur (op zaterdagen tot 21.00 uur).

Laatste toegang

30 Minuten voor sluitingstijd.

Kies het goede antwoord.

- 1 Je wilt binnen een halfuur vanaf het Centraal Station in Amsterdam naar het Anne Frankhuis. Wat kun je doen?

 - a Met de tram of met de bus gaan.
 - b Lopen of met de bus gaan.
 - c Lopen, met de tram of met de bus gaan.

- 2 Je hebt tram 13 genomen. Bij welke halte moet je uitstappen?

 - a Bij de halte Westermarkt.
 - b Bij de halte Prinsengracht.
 - c Bij de halte Jordaan.

- 3 Je hebt gehoord dat er altijd lange rijen staan voor het Anne Frankhuis. Wat kun je doen?

 - a Je kunt bellen om een kaartje te reserveren.
 - b Je kunt via internet een kaartje kopen.
 - c Er is niets aan te doen, je moet gewoon wachten.

- 4 Het is zomervakantie (augustus). Je wilt op een avond naar het Anne Frankhuis. Kan dat?

 - a Dat kan alleen op zaterdagavond.
 - b Dat kan alleen tot 19.00 uur.
 - c Ja, in juli en augustus sluiten ze pas om 22.00 uur.

Schrijven

Je bent naar het Anne Frankhuis geweest. Je kunt op de website van het museum ook een reactie plaatsen. Schrijf je reactie bij 'Opmerking' en vul de rest van het formulier ook in.

Lees de reactie van anderen (7)

ik ga er morgen heen en het lijkt me te gek !

betina, 16 - amsterdam - Nederland - 10 mei 2013

Het was super leuk en leerzaam

Jenna, 12 - Nieuw-Vennep - Nederland - 27 dec 2012

ik was in groep 8 gegaan het was zo leuk. het was wel

jammer dat je geen foto's nogt maken

Humeyra, 15 - Zoetermeer - Nederland - 24 apr 2012

Meer reacties ▾

Zelf reageren

We stellen je reactie zeer op prijs. Velden met een * zijn verplicht. *

Opmerking *

Naam *

Leeftijd

Geslacht

- Vrouw
 Man

Stad

Land:

Luisteren

1 Over wie zingen we in het Wilhelmus?

- a Over koning Willem Alexander.
- b Over prins Willem van Nassau, dat is Willem van Oranje.
- c Over prinses Beatrix.

2 Over welk bloed zingen we?

- a Over het bloed van Willem van Oranje.
- b Over Duits bloed
- c Over Spaans bloed

3 Wat betekent 'vrij onverveerd'?

- a Met veel vrijheid.
- b Een sport, zoals voetbal.
- c Voor niets of niemand bang.

4 Wanneer wordt het Wilhelmus gezongen?

- a Met officiële sportwedstrijden, bijvoorbeeld wanneer Nederland voetbalt.
- b Bij alle voetbalwedstrijden.
- c Elke dag op de school van de kinderen.

Spreken

Onderdeel 1: kijken

Kijk en luister naar de video en geef antwoord op de vragen.

1 Vind jij het belangrijk om iets over de Nederlandse geschiedenis te weten? Waarom vind je dat?

2 Op 5 mei vieren Nederlanders Bevrijdingsdag. Wat is een feestdag in jouw land? Vertel ook op welke datum die dag is.

3 Het Achterhuis is een museum in Amsterdam. Waar ben jij weleens in een museum geweest? Vertel ook wat je in dat museum gezien hebt.

4 Ik vind Utrecht de mooiste stad van Nederland. Wat vind jij de mooiste stad van Nederland? En wat vind je de mooiste stad van je eigen land?

5 De Nederlandse vlag heeft de kleuren rood, wit en blauw. Welke kleuren heeft de vlag van jouw land?

Onderdeel 2: luisteren

Luister naar de vragen en kies het goede antwoord.

1 Galo en Mirjam gaan naar het Achterhuis, het museum over Anne Frank. Ze staan in een lange rij voor de kassa. Een man gaat voor hen staan en zegt: 'U vindt het toch niet erg dat ik voor u ga staan?' Wat kan Galo zeggen?

- a Ben je gek geworden? Je moet achteraan gaan staan.
- b Sorry, maar wij staan ook al een tijd in de rij.
- c Ja, maar het museum sluit wel om vijf uur.

- 2 Eindelijk zijn ze aan de beurt. Mirjam vraagt twee kaartjes voor volwassenen en één voor een kind. De vrouw achter de kassa vraagt: 'Hoe oud is uw kind?' Welk antwoord is juist?
- Mijn dochtertje is drie jaar.
 - Mijn man is 38 jaar.
 - Ik wil mijn dochtertje ook graag meenemen.
- 3 Galo wil graag foto's maken in het museum, maar dat mag niet. Galo heeft dat niet gezien. Als hij foto's maakt, komt er een man van het museum naar hem toe en zegt: 'U mag hier geen foto's maken.' Wat kan Galo dan het beste zeggen?
- Oké, dan niet.
 - Sorry, dat had ik niet gezien.
 - Ik maak er niet zoveel, mag het dan wel?

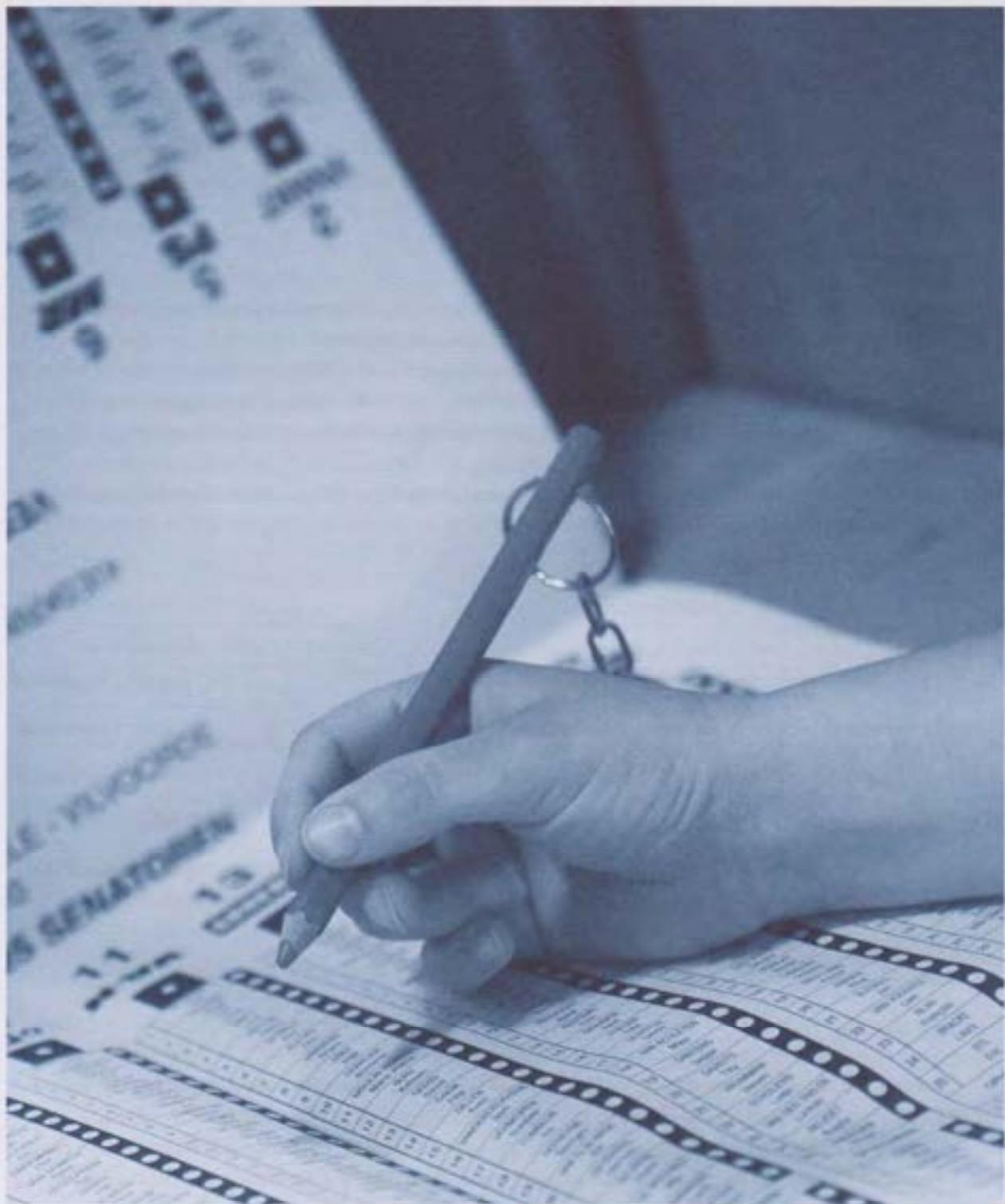
Woordenlijst bij hoofdstuk 9

Deze woorden uit dit hoofdstuk moet je kennen voor het examen. Op kopieerbladen vind je lijsten met schrijflijntjes en lijsten in het Engels, Spaans, Turks en Arabisch.

de crisis	het kabinet	het recht
de dam	het kasteel	de regering
de democratie	katholiek	de republiek
de dijk	de kolonie	het respect
de dodenherdenking	het koninkrijk	het schilderij
de economie	de kunst	de slaaf
de eeuw	de middeleeuwen	de socialist
de gaskamer	de minister-president	de staat
de gastarbeider	de oorlog	stemmen
het geloof	oranje	het verzet
de geschiedenis	de overstroming	het volkslied
de grondwet	de partij	de vrijheid
de handel	de prins	de wet
de jaartelling	de prinses	
de Jood, Joods	protestant	

10

Politiek in Nederland

Introductie

1 Kijk naar de foto en bespreek de vragen.

- 1 Je ziet hier de hand van Mirjam. Wat doet ze, denk je?
- 2 Hoe doet ze dat?
- 3 Heb jij dit weleens gedaan in Nederland? Wanneer?

2 Bespreek de vragen.

- 1 Wat zie je op de andere foto's in dit hoofdstuk?
- 2 Weet je al veel over **politiek** in Nederland?
- 3 Vind je politiek interessant?
- 4 Weet je wat **democratie** betekent?
- 5 Vind je het belangrijk om informatie over politiek in Nederland te hebben? Waarom vind je dat?

Het Koninkrijk der Nederlanden

Nederland is een **koninkrijk**. Dat betekent dat Nederland geen **president** heeft, maar een koning of een koningin. Willem-Alexander is nu de koning van Nederland.

Het Koninkrijk der Nederlanden bestaat uit vier landen: behalve Nederland ook Aruba, Curaçao en Sint Maarten. Saba, Sint Eustachius en Bonaire horen ook bij Nederland. Ze zijn geen aparte landen, maar 'bijzondere gemeenten'. Dit zijn allemaal **eilanden** die in Midden-Amerika liggen. Van het hele koninkrijk is Willem-Alexander de koning.

Nederland is een **democratie**: de **inwoners** kiezen de **regering**. Wat de **meerderheid** (meer dan de helft) van de mensen goed vindt, gebeurt in het land. Maar ook als je bij een kleine groep hoort, wordt er naar je geluisterd.

3 Waar of niet waar?

1 Willem-Alexander is president van Nederland.	waar / niet waar
2 In een democratie kiezen de inwoners van een land het parlement .	waar / niet waar
3 In een democratie is alleen belangrijk wat de meerderheid wil.	waar / niet waar
4 Het land waar ik ben geboren, is een democratie.	waar / niet waar
5 Het land waar ik ben geboren, is een koninkrijk .	waar / niet waar

Het bestuur van Nederland

De koning

Koning Willem-Alexander woont in de buurt van Den Haag. Hij is getrouwd met koningin Máxima. Ze hebben drie dochters. De oudste is **prinses** Amalia. Zij wordt later koningin van Nederland. De koning heeft weinig **macht**. Niet de koning, maar het **parlement** en de **ministers** maken **plannen** voor Nederland en nemen de belangrijke beslissingen. Toch is de koning wel belangrijk voor

het land, want hij is 'het gezicht' van Nederland. Hij gaat bijvoorbeeld **namens** Nederland op bezoek bij andere landen en krijgt ook **officieel** bezoek uit andere landen.

Eén keer per jaar vertelt de koning de **plannen** van de ministers aan de mensen in het land. Dat gebeurt op Prinsjesdag, de derde dinsdag in september. De **plannen** van de ministers staan dan op papier: de **troonrede**. De koning **leest** de troonrede op Prinsjesdag **voor**. Dat doet hij in de Ridderzaal in Den Haag. Daar gaat hij naartoe met de **gouden koets**.

Over de koning en zijn familie kun je meer vinden op www.koninklijkhuis.nl.

de gouden koets

De regering

De **regering** is het **bestuur** van het land. De koning, de **minister-president** en de **ministers** zijn samen de regering. De minister-president is de **leider** van de ministers. Er zijn tussen de tien en vijftien ministers, dat is niet bij elke regering hetzelfde.

Een minister werkt samen met een **staatssecretaris**. Er is bijvoorbeeld een minister van **Onderwijs** en een **staatssecretaris van Onderwijs**.

Alle ministers en staatssecretarissen samen noem je het **kabinet**. Er zitten mannen en vrouwen in het kabinet. Het kabinet, en vooral de minister-president, heeft de meeste **macht** in Nederland. Elke minister heeft zijn eigen **taak**, bijvoorbeeld:

Welke minister?	Waarover moet hij of zij beslissen?
de minister van Onderwijs	over de scholen in Nederland
de minister van Buitenlandse Zaken	over het contact met andere landen
de minister van Financiën	over het geld in Nederland

Op www.parlement.com kun je vinden welke ministers er op dit moment in het kabinet zitten.

Het parlement

De **regering** kan niet alle Nederlanders vragen over elk **plan** voor Nederland te beslissen. Daarom mogen Nederlanders elke vier jaar **stemmen** over het **bestuur** van Nederland. Ze kiezen dan 150 mensen die **namens** hen beslissen. Die 150 mensen komen in de Tweede Kamer.

De **vergaderingen** van de Tweede Kamer zijn **openbaar**. Dat betekent: iedereen mag bij zo'n vergadering zijn.

Er is ook een Eerste Kamer, met 75 mensen. De Eerste Kamer en de Tweede Kamer samen noem je **het parlement**. Het parlement wordt ook 'de Staten-Generaal' genoemd. De mensen in het parlement controleren het werk van de **ministers**.

De ministers bedenken nieuwe **wetten**. In een wet staat wat je wel en niet mag doen. Met een nieuwe wet gaat het zo:

- 1 Eerst komen de ministers met een **voorstel** voor een nieuwe wet.
- 2 Dan gaat de Tweede Kamer over dat voorstel stemmen.
- 3 Daarna gaat de Eerste Kamer erover stemmen.
- 4 Als de Eerste en Tweede Kamer het voorstel goedvinden, wordt het ook echt een wet.
- 5 De koning moet zijn **handtekening** onder een nieuwe wet zetten.

Willem-Alexander wordt koning

De mensen van de Tweede Kamer mogen ook zelf een voorstel voor een nieuwe wet doen. Het parlement en de regering van Nederland zitten in Den Haag.

4 Waar of niet waar?

1 De koning kan over bijna alles wat er in Nederland gebeurt beslissen.	waar / niet waar
2 De koning gaat op bezoek bij andere landen.	waar / niet waar
3 De koning woont in Amsterdam.	waar / niet waar
4 De koning bedenkt nieuwe wetten .	waar / niet waar

5 Vul de woorden in.

Kies uit: **financiën** • **kabinet** • **openbaar** • **parlement** • **Prinsjesdag** • **regering**

- 1 De koning, de **minister-president** en de **ministers** zijn samen de _____.
- 2 Alle ministers en **staatssecretarissen** samen zijn het _____.
- 3 De minister van _____ gaat over het geld in Nederland.
- 4 _____ is de derde dinsdag van september.
- 5 Het _____ heet ook 'de Staten-Generaal'.
- 6 De **vergaderingen** van de Tweede Kamer zijn _____.

- 6 Voor wie is dit waar? Zet een kruisje op de goede plaats. Soms moet je twee of drie kruisjes zetten.

	de koning	de ministers	de Tweede Kamer
1 Ze werken in Den Haag.			
2 Ze zijn de regering van het land.			
3 Ze controleren het werk van de ministers.			
4 Ze kunnen een voorstel voor een wet maken.			
5 Het zijn er 150.			
6 Het zijn er 10 tot 15.			
7 Iedereen mag bij hun vergaderingen zijn.			
8 Hij heeft weinig macht.			

De provincie

Nederland heeft nu nog twaalf **provincies**. Maar er zijn **plannen** om een aantal provincies samen te laten gaan. Dan blijven er minder provincies over.

Nederlanders kunnen elke vier jaar **stemmen** voor 'de Provinciale Staten'. Hierin zitten mensen die beslissen wat er in de provincie gebeurt. Bijvoorbeeld over wegen of over het **milieu** in de provincie. Of waar er gebouwd wordt in de provincie. De **leider** van het **bestuur** van de provincie heet de **commissaris van de Koning**.

De gemeente

Een **gemeente** is een stad of een dorp. Het kunnen ook een paar dorpen of een stad met een paar dorpen zijn. Een gemeente kan zelf beslissingen nemen, bijvoorbeeld waar huizen, scholen en wegen **gebouwd** worden, of hoe vaak de **bibliotheek** open is. Elke gemeente heeft een **gemeenteraad**. De mensen in de gemeenteraad beslissen wat er in de gemeente gebeurt. Nederlanders kunnen elke vier jaar een nieuwe gemeenteraad kiezen.

De **leider** van de gemeenteraad is de **burgemeester**.

Grote steden hebben ook **deelgemeenten**. Een deelgemeente is een stuk van de gemeente. Een deelgemeente heeft een **deelgemeenteraad**.

Europa

Nederland hoort bij de Europese Unie. Dat zijn landen in Europa die samenwerken. De mensen in de Europese Unie mogen elke vijf jaar **stemmen** voor het Europees **Parlement**. Het Europees Parlement kan geen **wetten** maken voor de landen in Europa. Ze maken wel afspraken met elkaar, bijvoorbeeld over de **economie** of de **veiligheid** in Europa.

Het waterschap

In Nederland kun je ook elke vier jaar stemmen voor het **waterschap**. Dat houdt zich bezig met het water in Nederland. Bijvoorbeeld met de **dijken** langs de rivieren. Je kunt op dezelfde dag stemmen voor de provincie en het waterschap.

Bestuur van	De leider van het bestuur	Hiervoor kun je mensen kiezen. Zij beslissen samen wat er gebeurt.
Europa	er is geen leider van Europa	het Europees Parlement
Nederland	de minister-president	de Tweede Kamer
de provincie, bijvoorbeeld Zeeland	de commissaris van de Koning	de Provinciale Staten
de gemeente, bijvoorbeeld Tilburg	de burgemeester	de gemeenteraad

7 Hoe noem je de mensen die samen beslissen wat er gebeurt? Trek een lijn.

1 in de stad Rotterdam	a het Europees Parlement
2 in de provincie Zeeland	b de Tweede Kamer
3 in Nederland	c de Provinciale Staten
4 in de landen van Europa	d de gemeenteraad
5 in Rotterdam-Noord	e de deelgemeenteraad

8 Wie is het?

Kies uit: **burgemeester** • **commissaris** • **koning** • **minister-president** • **staatssecretaris**

- 1 De **leider van de ministers** is de _____.
- 2 De belangrijkste man van een stad is de _____.
- 3 Een _____ is iemand die samenwerkt met een minister.
- 4 De _____ van de Koning is de leider van het **bestuur** van een **provincie**.
- 5 De _____ zet zijn **handtekening** onder een nieuwe **wet**.

Verkiezingen

Politieke partijen

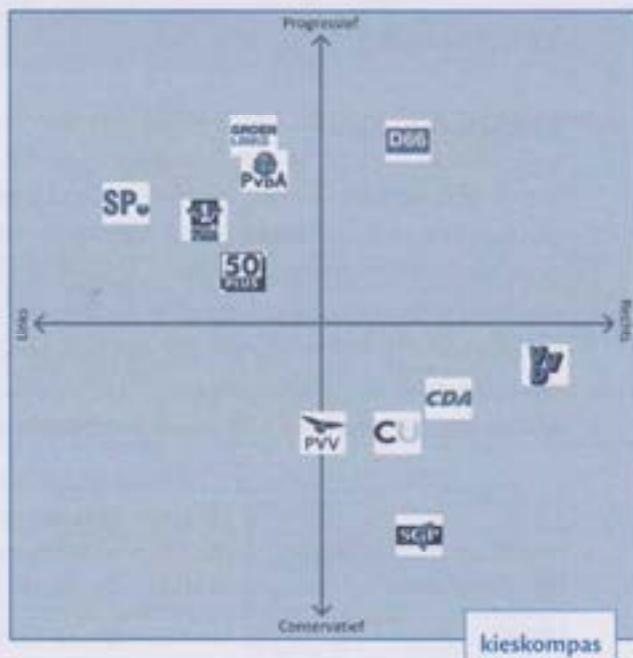
In een **democratie** kunnen de mensen het **bestuur** kiezen. Dat heet: een **verkiezing**. Bij verkiezingen kun je op een **politieke partij stemmen**. Binnen een politieke partij hebben mensen ongeveer dezelfde ideeën over het bestuur van Nederland. Je kunt ook **lid** worden van een partij. De leden van een partij beslissen samen over de ideeën van die partij. Ze betalen ook geld aan de partij. Er zijn veel verschillende politieke partijen. Met elke verkiezing doen er weer nieuwe partijen mee. Welke partijen er op dit moment in de Tweede Kamer zijn en hoe groot ze zijn, kun je vinden op www.tweedekamer.nl en op www.parlement.com.

VVD (Volkspartij voor Vrijheid en Democratie)	Dit is een liberale partij. De leden willen vrijheid voor iedereen. Ze vinden dat iedereen moet werken en dat het moeilijk moet zijn om een uitkering te krijgen. Ze zijn streng voor buitenlanders die in Nederland wonen.
PvdA (Partij van de Arbeid)	Dit is een sociaaldemocratische partij. De leden willen dat de verschillen tussen rijke en arme mensen niet zo groot zijn. Ze vinden dat rijke mensen meer belasting moeten betalen. Ze vinden goed onderwijs belangrijk.
SP (Socialistische Partij)	Dit is een socialistische partij. De leden vinden dat de regering goed voor arme en zieke mensen moet zorgen. Rijke mensen moeten veel meer belasting betalen. Ze willen dat Nederland minder samenwerkt met Europa.
PVV (Partij voor de Vrijheid)	Deze partij wil dat er minder buitenlanders naar Nederland komen. De leden willen strenge regels voor de buitenlanders die in Nederland wonen, vooral uit islamitische landen. Ze willen ook dat Nederland minder samenwerkt met Europa.
CDA (Christen Democratisch Appel)	Dit is een christendemocratische partij. Ze halen hun ideeën uit de Bijbel , maar met wat meer vrijheid dan de andere christelijke partijen. Ze vinden het gezin belangrijk.
D66 (Democraten 1966)	Deze partij vindt de democratie erg belangrijk. De leden vinden bijvoorbeeld dat mensen in een stad of dorp zelf hun burgemeester moeten kiezen. Ze vinden goed onderwijs erg belangrijk.
GroenLinks	Deze partij vindt het milieu erg belangrijk. De leden vinden dat rijke mensen meer belasting moeten betalen. Ze vinden dat iedereen (buitenlanders, arme mensen enzovoort) gelijke kansen moet krijgen.
ChristenUnie (CU)	Deze partij haalt regels voor Nederland uit de Bijbel . De leden zijn bijvoorbeeld tegen abortus . Ze vinden dat er goed voor arme mensen gezorgd moet worden. Ze vinden het milieu en het gezin belangrijk.
SGP (Staatkundig Gereformeerde Partij)	Deze partij is streng christelijk. De leden vinden dat we precies volgens de Bijbel moeten leven. Pas sinds kort mogen vrouwen van deze partij in de politiek .
Partij voor de Dieren	Deze partij vindt het belangrijk dat er goed voor dieren en het milieu gezorgd wordt.
50Plus	Deze partij vindt het belangrijk dat er goed voor oudere mensen gezorgd wordt.

Linkse en rechtse partijen, progressieve en conservatieve partijen

Linkse partijen vinden dat het verschil tussen rijke en arme mensen kleiner moet worden. Rijke mensen moeten daarom veel meer **belasting** betalen dan mensen met minder geld. De **regering** moet voor arme mensen zorgen, de **uitkeringen** moeten hoog genoeg zijn om van te leven. **Socialistische** partijen zijn linkse partijen.

Rechtse partijen vinden dat mensen zo veel mogelijk voor zichzelf moeten zorgen. Zij vinden verder dat rijke mensen niet zo veel belasting hoeven te betalen. Behalve het verschil tussen links en rechts is er ook verschil tussen **progressief** en **conservatief**. Progressieve partijen vinden het goed dat de maatschappij verandert. Conservatieve partijen willen liever niet dat er veel dingen veranderen. Links en rechts gaat dus meer over hoe we het geld in het land **verdelen**. Progressief en conservatief gaat meer over ideeën, bijvoorbeeld: wat je van **abortus** vindt. Vaak zijn linkse partijen meer progressief en rechtse partijen meer conservatief. Je kunt de partijen verdelen zoals in de foto van het Kieskompass hiervoor. Dat is een test die je kunt doen als er verkiezingen zijn. Je kunt dit ook op een foto op de website zien.

9 Wat past bij deze partijen? Kies het goede antwoord.

1 PvdA	links / rechts
2 D66	progressief / conservatief
3 CDA	links / rechts
4 SP	links / rechts
5 PVV	progressief / conservatief
6 VVD	links / rechts
7 ChristenUnie	christelijk / niet christelijk
8 SGP	progressief / conservatief
9 Partij voor de Dieren	links / rechts
10 50Plus	christelijk / niet christelijk
11 GroenLinks	progressief / conservatief

10 Wat hoort bij elkaar? Trek een lijn.

1 socialisten	a kleine verschillen tussen arm en rijk
2 liberalen	b wel nieuwe dingen
3 het milieu	c vrijheid, weinig regels
4 progressief	d schone lucht en schoon water
5 conservatief	e geen baby
6 abortus	f geen nieuwe dingen

Welke verkiezingen zijn er?

Deze verkiezingen zijn er in Nederland:

Verkiezingen voor:	Hiervoor kun je mensen kiezen:	Hoe vaak?	Wie mogen er stemmen?
de gemeente	de gemeenteraad	één keer in de vier jaar	Iedere inwoner van de gemeente van achttien jaar en ouder uit Nederland of een land van de Europese Unie. Iedereen die buiten de Europese Unie is geboren en vijf jaar of langer legaal in Nederland woont (ook als je niet de Nederlandse nationaliteit hebt!).
de provincie	de Provinciale Staten	één keer in de vier jaar	Iedere inwoner van de provincie met de Nederlandse nationaliteit van achttien jaar en ouder.
het land	de Tweede Kamer	één keer in de vier jaar	Iedere inwoner van Nederland met de Nederlandse nationaliteit van achttien jaar en ouder.
Europa	het Europees Parlement	één keer in de vijf jaar	Iedere inwoner van de Europese Unie met de nationaliteit van een van die landen van achttien jaar en ouder.

Als je zelf mag **stemmen**, heb je **actief kiesrecht**. Als andere mensen op je mogen stemmen, heb je **passief kiesrecht**. In Nederland zijn de regels voor actief kiesrecht en passief kiesrecht hetzelfde.

Een referendum

Een **referendum** is een speciale **verkiezing**. Bij een referendum kun je alleen 'ja' of 'nee' **stemmen**. Bijvoorbeeld over de vraag: moet er in Nederland een Europese **grondwet** komen?

Voor de verkiezingen

Voordat er **verkiezingen** zijn, bijvoorbeeld voor de Tweede Kamer, gaan alle **partijen reclame** maken voor hun partij. Er komen borden langs de weg met reclame voor de partijen. Elke partij

heeft een **lijsttrekker**. Dat is bij de verkiezingen de belangrijkste persoon van die partij. Je ziet de lijsttrekkers en andere mensen van de partijen vaak op televisie met elkaar praten over hun **plannen** voor het land. De mensen die mogen **stemmen**, krijgen een kaart thuis gestuurd. Op die kaart staat waar en wanneer je mag stemmen. Als je gaat stemmen, moet je die kaart en een **identiteitsbewijs** meenemen. Niet iedereen gaat, want je hoeft niet te stemmen. Voor de Tweede Kamer gaan tussen de jaren zeventig en tachtig van de mensen stemmen. Toch is het wel belangrijk om te gaan stemmen als je dat mag. Zo kun je laten horen wat je belangrijk vindt in Nederland. Je kunt dan een beetje meebeissen over wat er in Nederland gebeurt. Er zijn voor de verkiezingen **testen** op internet. Die kun je gebruiken als je niet weet op welke partij je wilt stemmen. Bijvoorbeeld: www.stemwijzer.nl.

Op de dag van de verkiezingen

Het **stemmen** gebeurt meestal met een **stembiljet**. Je maakt dan met een rood **potlood** een rondje rood voor de naam van de persoon op wie je stemt. De meeste mensen stemmen op de **lijsttrekker** van een **partij**. Op de avond van de **verkiezingen** worden de stemmen geteld. De **uitslag** komt op de televisie en de mensen van de verschillende partijen praten daarover.

Na de verkiezingen

Er zijn 150 **zetels** (stoelen) voor de Tweede Kamer te **verdelen**. Bijvoorbeeld: de PvdA krijgt 20% van alle **stemmen** in het land. Dan krijgt die **partij** ook ongeveer 20% van de 150 zetels in de Tweede Kamer. Er kunnen dan dus ongeveer dertig mensen van de PvdA in de Tweede Kamer gaan zitten. Als de zetels zijn verdeeld, moeten verschillende partijen een **regering** gaan **vormen**. Dat is de grootste partij samen met een of meer andere partijen. Die partijen hebben bij elkaar een **meerderheid** in de Tweede Kamer.

Het is belangrijk dat de partijen in de regering ongeveer dezelfde ideeën hebben. De partijen gaan met elkaar een **plan** maken om samen te **regeren**. In dit plan staat wat de regering de komende vier jaar wil doen. Dit plan heet het **regeer-akkoord**.

De nieuwe **ministers** en **staatssecretarissen** komen uit de regeringspartijen. De **minister-president** komt uit de grootste partij. Als er een nieuw **kabinet** is, wordt er altijd een foto gemaakt met de koning erbij. Die foto komt in alle kranten.

De partijen in het **parlement** die niet in de regering zitten, noemen we de **oppositie**.

De partijen in de oppositie stemmen in het parlement vaak tegen de plannen van de regering.

Als alles goed gaat, zijn er na vier jaar weer nieuwe **verkiezingen**. Maar soms komen er problemen in de regering. De ministers kunnen het dan niet met elkaar **eens** worden, of het parlement is het niet met de ministers eens. Als de ministers stoppen met samenwerken, is het kabinet gevallen. Dan komen er meestal nieuwe verkiezingen.

11 Vul de woorden in.

Kies uit: **oppositie** • **referendum** • **regeerakkoord** • **uitslag** • **zetel**

- 1 Bij een _____ kun je alleen 'ja' of 'nee' **stemmen**.
- 2 Een stoel in de Tweede Kamer heet een _____.
- 3 GroenLinks zit niet in de **regering**, maar in de _____.
- 4 In het _____ staat welke **plannen** de regering heeft.
- 5 De _____ van de **verkiezingen** komt op de televisie.

12 Vul de goede getallen in. Zoek de getallen in de tekst.

- 1 Eén keer in de _____ jaar **stemmen** de Nederlanders voor de Tweede Kamer.
- 2 Als je _____ jaar **legaal** in Nederland bent, mag je stemmen voor de **gemeenteraad**.
- 3 Er zijn _____ **zetels** in de Tweede Kamer.
- 4 Om te stemmen moet je _____ jaar zijn.
- 5 Elke **partij** heeft _____ **lijsttrekker**.

13 Waar of niet waar?

1 Het nieuwe parlement komt op de foto met de koning.	waar / niet waar
2 Iedere Nederlander moet stemmen .	waar / niet waar
3 De meeste mensen stemmen op de lijsttrekker van hun partij.	waar / niet waar
4 De grootste partij komt in de regering .	waar / niet waar
5 Als het kabinet valt, komen er meestal eerder verkiezingen .	waar / niet waar
6 Een Nederlander van achttien jaar heeft ook passief kiesrecht .	waar / niet waar

De regels

De grondwet

De regels die we in Nederland hebben afgesproken, staan in **wetten**. De belangrijkste wet is de **grondwet**.

Er zijn bijna 150 **artikelen** (regels) in de grondwet. Een paar belangrijke regels zijn:

- Artikel 1: **Discriminatie** is verboden. Mannen en vrouwen hebben dezelfde **rechten**, moslims, christenen en mensen zonder **godsdienst** hebben dezelfde rechten en **homo's** hebben dezelfde rechten als iedereen.
- Artikel 6: Iedereen mag zijn eigen godsdienst hebben en samenkommen met andere mensen met deze godsdienst. Dat heet **vrijheid van godsdienst**.
- Artikel 7: Je mag altijd je **mening** geven, je mag zeggen wat je wilt, ook in de krant of op televisie. Dat heet **vrijheid van meningsuiting**.
- Artikel 23: Iedereen mag zijn eigen school beginnen. Dat heet **vrijheid van onderwijs**.

De wet is belangrijker dan de godsdienst

In Nederland moet iedereen leven volgens de **wet**. De wet is belangrijker dan de **godsdienst**. Bijvoorbeeld: een moslim wil dat zijn kinderen **besneden** worden. Volgens de Nederlandse wet mag dit wel bij jongens, maar niet bij meisjes. Zijn dochter mag dus niet besneden worden.

In Nederland is er **scheiding tussen kerk en staat**. Dat betekent dat kerken of moskeeën niet kunnen beslissen wat er in Nederland gebeurt.

Welk recht is het belangrijkst?

Soms zeggen verschillende mensen dat ze een recht hebben, maar die verschillende soorten recht zijn dan **in strijd** met elkaar. Bijvoorbeeld: bij een **sollicitatie** op een school hoort een moslima dat ze die baan niet kan krijgen als ze een **hoofddoek** draagt. Zij zegt: Dat is **discriminatie**. Ik heb het recht op **vrijheid van godsdienst**. Op de school vinden ze dat ze dit zelf mogen beslissen. In zo'n situatie kan de moslima naar de **rechter** gaan. Die moet er dan over beslissen.

In een andere situatie kan iemand bijvoorbeeld tegen zijn Surinaamse collega zeggen: 'Ik wil niet met jou samenwerken, want Surinamers kunnen niet hard werken.' Hij zegt: Ik heb **vrijheid van meningsuiting**. Ik mag zeggen wat ik wil.' Maar de Surinamer zegt dat dit discriminatie is. Hij vindt het ook **kwetsend**: het doet hem pijn. Het is belangrijk dat hij dit dan eerst met zijn collega bespreekt.

Soms weet een ander niet dat jij iets kwetsend vindt. Je moet het dan zeggen. Als de ander niet luistert of jou discrimineert, heb je misschien een **klacht** tegen hem. Op www.rijksoverheid.nl/discriminatie kun je vinden wat je kunt doen als je een klacht hebt.

Scheiding van machten

Er zijn drie soorten **macht** in Nederland:

- 1 De **regering**, dat zijn de koning, de **minister-president** en de **ministers**. We noemen ze de **uitvoerende macht**. Iets 'uitvoeren' is iets doen.
- 2 Het **parlement**, dat zijn de Eerste en Tweede Kamer. Zij controleren de regering. De regering en het parlement samen maken met elkaar de wetten. We noemen ze dan ook de **wetgevende macht**.
- 3 De **rechters**. Mensen kunnen naar de rechter gaan als ze het niet met elkaar **eens** zijn over iets wat belangrijk is. De rechter beslist dan wat er moet gebeuren. We noemen ze de **rechterlijke macht**.

Deze drie machten werken apart van elkaar. Bijvoorbeeld: de regering mag niet zeggen wat de rechter moet beslissen. Ook mag de regering niet zeggen hoe de mensen in het parlement moeten **stemmen**.

Dat noemen we **scheiding van machten**. Zo kan het niet gebeuren dat een van de drie, bijvoorbeeld de regering, alle **macht** krijgt.

Protesteren

Protesteren betekent: zeggen en laten zien dat je het ergens niet mee **eens** bent. De **regering** of **de gemeente** neemt soms beslissingen die veel mensen niet goed vinden. Die mensen kunnen dan protesteren. Dat is een **recht** in een **democratie**. Als er genoeg mensen protesteren, helpt dat soms. Protesteren kan op verschillende manieren. Bijvoorbeeld:

- **Handtekeningen ophalen**
Bijvoorbeeld: in een stad wil de gemeente een zwembad sluiten. Veel mensen vinden dat geen goed idee. Ze gaan handtekeningen ophalen. Als ze veel handtekeningen hebben, geven ze die aan de gemeente. Misschien blijft het zwembad dan open.
- **Een demonstratie houden**
Bijvoorbeeld: de regering zegt dat de **uitkeringen** omlaaggaan. Veel mensen vinden dat geen goed idee. Ze gaan een demonstratie houden in een grote stad, zoals Den Haag of Amsterdam.
- **Een staking houden**
Bijvoorbeeld: de regering zegt dat de **salarissen** van de mensen in het **onderwijs** omlaaggaan. Veel leraren vinden dat geen goed idee. Er komt een staking. De leraren stoppen dan een dag of langer met werken.

een demonstratie

14 Wat betekent het? Trek een lijn.

1 vrijheid van meningsuiting	a De kerk heeft geen macht in Nederland.
2 vrijheid van godsdienst	b Je mag zeggen wat je denkt.
3 vrijheid van onderwijs	c Regering, parlement en rechters werken apart van elkaar.
4 scheiding tussen kerk en staat	d Iedereen mag zijn eigen godsdiens t hebben.
5 scheiding van machten	e Iedereen mag zijn eigen school beginnen.

15 Vul de woorden in.

Kies uit: artikelen • demonstratie • handtekeningen • staking • protesteren • kwetsend

- 1 De cursisten _____ omdat ze te veel huiswerk krijgen.
- 2 Er waren 100.000 mensen bij de _____ in Amsterdam.
- 3 Er rijden morgen in de hele stad geen bussen en trams, omdat er een _____ is.
- 4 De regels in de **wet** heten _____.
- 5 Er zijn 10.000 _____ opgehaald tegen het **plan** om huizen te **bouwen** in het park.
- 6 Veel mensen vinden het _____ als je slechte dingen over hun **gods-**
dienst zegt.

Weet je het nu?

Kun je nu antwoord geven op deze vragen? Zet een kruisje bij ja, een beetje of nee.

	ja	een beetje	nee
1 Kun je vertellen wat het betekent?			
a democratie			
b het Koninkrijk der Nederlanden			
2 Weet je wat de taak is van deze mensen?			
a de regering			
b de minister-president			
c de koning			
d het parlement			

	ja	een beetje	nee
3 Weet je hoe je de mensen noemt die samen beslissen wat er gebeurt:			
a in een stad of dorp?			
b in de provincie?			
c in Nederland?			
d in Europa?			
4 Over politieke partijen. Weet je:			
a de namen van een paar partijen?			
b het verschil tussen linkse en rechtse partijen?			
5 Over de verkiezingen. Weet je:			
a wie er mogen stemmen voor de gemeenteraad?			
b wie er mogen stemmen voor de Tweede Kamer?			
c wat een referendum is?			
d hoe de partijen reclame maken?			
e hoe de mensen kunnen stemmen?			
f wat er na de verkiezingen gebeurt?			
g welke partijen in de regering kunnen gaan zitten?			
6 Kun je:			
a drie artikelen noemen uit de grondwet?			
b drie manieren noemen om te protesteren?			
7 Weet je wat dit betekent:			
a vrijheid van meningsuiting?			
b vrijheid van godsdienst?			
c vrijheid van onderwijs?			
d scheiding tussen kerk en staat?			
e de uitvoerende macht?			
f de wetgevende macht?			
g de rechterlijke macht?			
h scheiding van machten?			
8 Kun je:			
a een voorbeeld noemen van verschillende rechten die in strijd kunnen zijn met elkaar?			
b een voorbeeld noemen van iets wat kwetsend kan zijn?			
c zeggen wat je moet doen, als je iets kwetsend vindt?			

Oefenen voor het inburgeringsexamen KNM

Kies het goede antwoord en kijk na in de sleutel. Als je zes van de acht vragen goed hebt, weet je genoeg. Je kunt ook oefenen voor het inburgeringsexamen KNM op www.coutinho.nl/welkom3.

De vragen gaan over Galo en Mirjam.

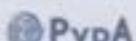
- 1 **Galo wil graag de koning in de gouden koets zien. Waar moeten ze dan naartoe en wanneer?**
 - a Op Prinsjesdag moeten ze naar Den Haag.
 - b Op Koningsdag moeten ze naar Amsterdam.
 - c Op Prinsjesdag moeten ze naar Amsterdam.
- 2 **Galo en Mirjam kijken op Prinsjesdag naar de tv. Wie zien ze de troonrede voorlezen?**
 - a Koning Willem-Alexander.
 - b De minister-president.
 - c Koningin Máxima.
- 3 **Mag Galo stemmen als er verkiezingen zijn? Galo is nog geen vijf jaar in Nederland.**
 - a Alleen bij verkiezingen voor de gemeenteraad van Rotterdam.
 - b Alleen bij verkiezingen voor de Tweede Kamer.
 - c Hij mag helemaal nog niet stemmen.
- 4 **Gaat Mirjam stemmen als er verkiezingen zijn?**
 - a Ja, want iedere Nederlander moet stemmen.
 - b Ja, want ze vindt het belangrijk om mee te kunnen beslissen over wat er in Nederland gebeurt.
 - c Dat kan pas als Galo vijf jaar in Nederland is.
- 5 **De avond voor de verkiezingen kijken Galo en Mirjam naar de tv. Wie zien ze met elkaar praten?**
 - a De koning en de ministers.
 - b De lijsttrekkers van de verschillende partijen.
 - c De ministers en de Tweede Kamer.
- 6 **Mirjam wil stemmen op een partij die goed is voor het milieu. Op welke partij kan ze dan het beste stemmen?**
 - a Op het CDA.
 - b Op de VVD.
 - c Op GroenLinks.

- 7 De leider van een partij in de oppositie is het niet eens met de minister-president. Hij zegt dat de minister-president geen goede beslissing heeft genomen. Mag dat?
- Ja, want hij heeft vrijheid van meningsuiting.
 - Ja, want er is vrijheid van godsdienst.
 - Nee, want dat is discriminatie.
- 8 De gemeente Rotterdam wil gaan bouwen in een parkje voor het huis van Mirjam en Galo. Wat kunnen de mensen doen die bij het parkje wonen?
- Ze kunnen een staking houden.
 - Ze kunnen handtekeningen gaan ophalen.
 - Ze kunnen de ramen van het **stadhuis** kapotmaken.

Oefenen voor het inburgeringsexamen lezen, schrijven, luisteren en spreken A2

Lezen

Vergelijk de programma's van de gekozen partijen en thema's

PvdA

PARTIJ VOOR DE VRIJHEID
GROEP VRIJHEID

Integratie en inburgering

• Toelating kenniswerkers moet beter aansluiten op behoeften van bedrijfsleven, bureaucratische rompslomp moet minder. • Dubbele nationaliteit blijft mogelijk. • Boerka's verbieden waar ze een reëel gevaar vormen, bijvoorbeeld in het onderwijs of het openbaar vervoer; geen volledig verbod. • Huwelijksmigratie blijft mogelijk zolang partner in Nederland nieuwe partner kan onderhouden. • De inburgering voor toegelaten vluchtelingen komt voor rekening van de overheid; mensen die vrijwillig naar Nederland komen betalen zelf. • Ook na 2014 verplichte werkvergunning voor Roemeense en Bulgaarse werknemers. • Geen uitzetting van in Nederland gewortelde kinderen van asielzoekers en alleenstaande minderjarige asielzoekers.	• Geen goedkope arbeidskrachten uit Oost-Europa. • Koffiehuisinspecties. • Immigratiestop voor mensen uit islamitische landen. • Geen dubbele nationaliteiten. • Geen nieuwe moskeeën; islamitische scholen sluiten. • Geen hoofddoekjes bij welke overheidsinstelling dan ook, er komt een belasting op het dragen van een hoofddoek. • Verbod op boerka's en de koran.

Op www.programmavergelijker.nl kun je het verschil zien tussen de programma's van politieke partijen. Kijk naar de verschillen tussen de PvdA en de PVV op het onderwerp 'Integratie en inburgering'. Kies het goede antwoord.

- 1 Welke partij vindt het goed dat je twee nationaliteiten hebt, bijvoorbeeld de Turkse en de Nederlandse?
 - a De PvdA.
 - b De PVV.
 - c Geen van deze twee partijen.
- 2 Wat vindt de PvdA van boerka's? (Dit is kleding voor een moslimvrouw, waarbij je alleen de ogen ziet.)
 - a Die moeten overal verboden worden, net als de koran.
 - b Die mag je overal dragen.
 - c Die moeten in het onderwijs en op de scholen verboden worden.
- 3 Wat vindt de PVV van hoofddoeken?
 - a Die moeten overal verboden worden.
 - b Die mag je overal dragen.
 - c Je moet belasting betalen voor het dragen van een hoofddoek.
- 4 Als je uit een islamitisch land komt, mag je dan nog naar Nederland komen?
 - a Van de PVV mag dat wel, er staat niet wat de PvdA ervan vindt.
 - b Van de PVV mag dat niet, er staat niet wat de PvdA ervan vindt.
 - c Van de PvdA mag dat niet, er staat niet wat de PVV ervan vindt.

Schrijven

Volgende week zijn er verkiezingen voor de gemeenteraad. Eloisa mag stemmen. Een vriend van haar mag ook stemmen, maar weet nog niet of hij echt wil stemmen. Hij heeft gevraagd wat Eloisa doet. Hij vraagt ook haar advies. Maak de mail af.

	Aan... Adrian Albaracinc
Vertellen	CC... BCC...
	Onderwerp verkiezingen
<p>Hoi Adrian,</p> <p>Je hebt me gevraagd wat ik doe met de verkiezingen van de gemeenteraad.</p> <p>Natuurlijk ga ik stemmen.</p> <p>Dat doe ik omdat _____</p> <p>Ik heb de Stemwijzer gedaan. Dat is een website met vragen over je mening.</p> <p>Als je dat gedaan hebt, weet je welke partij het best bij je past.</p> <p>Ik vind _____</p> <p>Jij mag toch ook stemmen? Volgens mij _____</p> <p>Als je wilt, kunnen we de Stemwijzer ook samen doen.</p> <p>Ik hoor wel wat je ervan vindt.</p> <p>Groetjes,</p> <p>Eloisa</p>	

Luisteren

Dit filmpje gaat over verkiezingen. Kijk naar het filmpje en kies het goede antwoord.

- Wat hoor je in het filmpje over Nederlanders van achttien jaar en ouder?
 - Ze mogen hun rijbewijs halen.
 - Ze mogen in de Tweede Kamer gaan zitten.
 - Ze hebben stemrecht.
- Welke partijen worden in het filmpje genoemd?
 - CDA, VARA en SP.
 - CDA, PvdA en SP.
 - PVDA, KRO en VVD.

3 Wat moet je meenemen naar het stembureau op de dag van de verkiezingen?

- a Alleen je stempas.
- b Je stempas en je identiteitsbewijs.
- c Een stembus en je identiteitsbewijs.

4 Aan het eind van het filmpje hoor je wat een coalitie is. In een coalitie zitten:

- a De ministers en de koning.
- b Alle partijen van Nederland.
- c Partijen die samenwerken om een regering te vormen.

Spreken
Onderdeel 1: kijken

Kijk en luister naar de video en geef antwoord op de vragen.

- 1 Volg jij het nieuws over de politiek in Nederland? Vertel ook waarom je dat wel of niet doet.**
- 2 De regering van Nederland is in Den Haag. In welke stad zit de regering van jouw land? Ben je weleens in die stad geweest?**
- 3 Ik ben in Nederland geboren. Nederland ligt in Europa. In welk land ben jij geboren? Vertel ook in welk werelddeel dat land ligt.**
- 4 Lees jij liever de krant of kijk je liever naar het nieuws op televisie? Vertel ook waarom je dat liever doet.**
- 5 Nederland heeft een koning. Hij heet Willem-Alexander. Heeft jouw land een koning, koningin of een president? En weet je zijn of haar naam?**

Onderdeel 2: luisteren

Luister naar de vragen en kies het goede antwoord.

- 1 Er zijn verkiezingen en Mirjam gaat stemmen. Er zit een vrouw achter de tafel. Ze vraagt aan Mirjam: 'Mag ik uw identiteitsbewijs even zien?' Wat kan Mirjam het beste antwoorden?**
 - a Mag ik uw identiteitsbewijs dan ook even zien?
 - b Alstublieft, hier is mijn paspoort.
 - c Dank u wel voor het stembiljet.

- 2 's Avonds vraagt Galo aan Mirjam: 'Op welke partij heb je gestemd?'
Welk antwoord van Mirjam is juist?
- a Ik heb op de Partij van de Arbeid gestemd.
 - b Ik heb in die school hier vlakbij gestemd.
 - c Ik heb voor de gemeenteraad gestemd.
- 3 's Avonds is Mirjam benieuwd naar de uitslag van de verkiezingen.
Galo vraagt: 'Zullen we een film gaan kijken?
Welk antwoord van Mirjam is juist?
- a Ja, maar ik wil eerst wel even het nieuws zien.
 - b Ja, maar ik willen eerst wel even het nieuws zien.
 - c Ja, maar ik eerst wel even het nieuws wil zien.

Woordenlijst bij hoofdstuk 10

Deze woorden uit dit hoofdstuk moet je kennen voor het examen. Op kopieerbladen vind je lijsten met schrijflintjes en lijsten in het Engels, Spaans, Turks en Arabisch.

de abortus	de oppositie
de burgemeester	het parlement
de commissaris van de Koning	de partij
conservatief	de politiek
de deelgemeente	progressief
de democratie	de provincie
de discriminatie	het recht
de economie	de rechter
de financiën	de regering
de gemeente	de scheiding tussen kerk en staat
de gemeenteraad	de scheiding van machten
de gouden koets	socialistisch
de grondwet	de staat
het kabinet	de staatssecretaris
het koninkrijk	de staking
kwetsend	stemmen
(de) liberaal	de troonrede
het lid	de verkiezing
de lijsttrekker	de vrijheid
de meerderheid	de vrijheid van godsdienst
het milieu	de vrijheid van meningsuiting
de minister	de vrijheid van onderwijs
de minister-president	het waterschap
de nationaliteit	de wet
het onderwijs	de zetel

Illustratieverantwoording

Erik Schilt Fotografie, Dordrecht: omslagfoto en foto's op pagina 17, 18, 37, 59, 83, 105, 129, 150, 177 en 193

Irma van den Berg, Utrecht: foto's op pagina 21 (rechts), 42 (onder), 49, 64 (onder), 65, 70, 71, 84, 85, 91, 113, 153 en 154

Marijke Gathier, Nieuwegein: foto's op pagina 90, 92 en 135

Shutterstock: foto's op pagina 21 (links), 40 (onder), 64 (boven), 73, 166, 189, 195, 197, 202, 220 (boven) en 223

Pagina

- 19 www.flickr.com/photos/chaumontel/113866097/
25 www.trapveldje.net/media/1/regen.jpg
29 (boven) Stickstock
29 (onder) bron onbekend
32 www.weer.nl/weer.html
39 www.flickr.com/photos/joeri_van_veen/315831801/
40 (boven) blogs.iona.com/newcomer/archives/Tree0006.JPG
42 (boven) [www.silverline.nl/images/Pontiac%20met%20bruidspaar\(1\).jpg](http://www.silverline.nl/images/Pontiac%20met%20bruidspaar(1).jpg)
96 (links) www.staffordshirefire.gov.uk/ccm/cms-service/stream/image/?image_id=1025066
96 (rechts) farisyakob.typepad.com/blog/images/jameson.jpg
96 (onder) www.brandweer-beemte.nl/Fotoalbum/2006/Stormschade-Pythagoras-straat-01-11-2006/
107 Fons Sluiter; www.henkabels.com/ingelogdpolitie.htm
123 www.politie.nl/aangifte
125 www.politie.nl/aangifte
131 w3.bcbsga.com/healthwellness/womenshealth/newsletter/images/immunization.jpg
132 www.kinderkorf.nl/Afbeelding%20275.jpg
172 www.shunter.nl/index.php?option=com_content&task=view&id=26&Itemid=37
174 www.shunter.nl/index.php?option=com_content&task=view&id=26&Itemid=37
180 Jeannette Postema, Bodegraven
196 entoen.nu/media.aspx?id=214
198 www.euromech484.nl/Painters/Van%20Rijn/De%20nachtwacht.jpg
200 (links) members.home.nl/keesdebrouwer/images/wereldoorlog%20II/jodenster%2005.jpg
200 (rechts) www.jbs-anne-frank.de/BILD/anne_frank-portrait.jpg
206 www.annefrank.org/nl/Museum/Praktische-informatie/Online-kaartverkoop/
207 www.annefrank.org/nl/Museum/Praktische-informatie/Online-kaartverkoop/
208 www.annefrank.org/nl/Museum/Praktische-informatie/Online-kaartverkoop/
211 www.ketnet.be/sites/default/files/image/article/stemmen_0.jpg
213 www.flickr.com/photos/22166274@N00/336685592/
214 www.gettyimages.nl/detail/nieuwsfoto%27s/king-willem-alexander-of-the-netherlands-and-queen-maxima-nieuwsfotos/167811295#
218 verstrekt door www.kieskompas.nl
220 (onder) commons.wikimedia.org/wiki/file:tweede_kamer.jpg
227 www.programmavergelijker.nl

Register

Deze woorden staan in het boek aan het einde van de hoofdstukken. Je moet ze kennen voor het examen. De nummers achter de woorden zijn de nummers van de hoofdstukken.

aangifte doen 5	de bruiloft 2
de aansprakelijkheidsverzekering 4	bruto (salaris) 7
aanvragen 5	de buitenschoolse opvang 6
het abonnement 3, 4	Bureau Jeugdzorg 5, 6
de abortus 8, 10	het Bureau voor Rechtshulp 5
de acceptgiro 5	de burgemeester 10
de advocaat 5	het burgerservicenummer (BSN) 5
afval scheiden 4	het buurthuis 3
de afvalstoffenheffing 4	
het alarmnummer 3	het cadeau 2
de apotheek 3	de cadeaubon 2
het arbeidscontract 7	de cao (collectieve arbeidsovereenkomst) 7
arbeidsongeschikt 7	het chemisch afval 4
de arbeidsvoorwaarde 7	de collega 7
de Arbowet 7	de commissaris van de Koning 10
de asielzoeker 5	het condoom 3
	conservatief 10
de bankrekening 5	het consultatiebureau 6
de basisschool 6	de container 4
de basisverzekering 3	contant 5
het bedrijf (eigen bedrijf) 7	het contract 4, 7
de begrafenis 2	de crematie 2
de bekeuring 4, 5	de crisis 9
de belasting 3, 4, 5, 6, 7	de cultuur 2, 8
de Belastingdienst 4, 5	het cv (curriculum vitae) 7
het beltegoed 4	
(voor) bepaalde tijd 5	de dam 9
het beroepsonderwijs 6	de datingsite 8
de beschuit met muisjes 2	declareren 3
de besnijdenis 8	de deelgemeente 10
beterschap 2	de democratie 1, 9, 10
de bevalling 6	de depressie 5
de bibliotheek 3, 6	dichtbevolkt 1
bijdrage 3	de dienstverlening 5
de bijstand 7	de DigiD 5
de bloeddruk 3	de dijk 1, 9
blokkeren 5	de discriminatie 7, 8, 10
de brugklas 6	het document 5

- de dodenherdenking 9
doorverwijzen 3, 5
- de economie 9, 10
de een gezinswoning 4
de eerwraak 8
de eeuw 9
het eigen risico 3
de elektriciteitsmeter 4
de energie 4
het energiebedrijf 4
de energierekening 4
de ervaring 7
het etiket 3
de euthanasie 8
- de file 1
de financiën 10
de flexwerker 7
formeel 2, 7
fulltime 7
de functie 7
de functie-eis 7
het functioneringsgesprek 7
- de gaskamer 9
de gasmeter 4
de gastarbeider 1, 9
het gastouderbureau 6
gecondoleerd 2
gefeliciteerd 2
geldig 5
het geloof 1, 2, 6, 8, 9
de gemeente 4, 5, 7
het gemeentehuis 2, 5
de gemeenteraad 10
de geschiedenis 9
de gevangenis 8
het geweld 5, 8
de gewoonte 2, 8
het gezin 8
de gezondheidszorg 3
de glasbak 4
de gouden koets 10
het groeiboekje 6
groeten 2
- de grondwet 8, 9, 10
de gynaecoloog 3, 6
- de handel 9
de handtekening 5
de haven 1
de heffingskorting 5
de homo 8
de hoofdstad 1
de huisarts 3
de huisartsenpost 3
de huisvestingsvergunning 4
de huur 4, 5
de huurcommissie 4
de huurtoeslag 4
de hypotheek 4
- het identiteitsbewijs 3, 5
de identiteitskaart 5
de immigratie 5
de inboedelverzekering 4
inburgeren 5
het inburgeringsexamen 5
inburgeringsplichtig 5
inclusief 4
de incasso 5
de incest 8
informeel 2
het inkomen 4, 5, 6, 7
de instantie 5
internetbankieren 5
- de jaaropgave 7
de jaarrekening 4
de jaartelling 9
de Jood, Joods 9
juridisch 5
het juridisch loket 5
- het kabinet 9, 10
katholiek 9
Kennis van de Nederlandse Maatschappij 5
kennismaken 2, 3
de kerstboom 2
de kinderbijslag 5, 6
het kinderdagverblijf 5, 6

- de kinderopvang 5, 6
de kinderopvangtoeslag 5, 6
de klacht 3, 5
de kleuter 6
de kolonie 9
het koninkrijk 9, 10
de koorts 3
de kraamhulp 6
de kunst 9
kwetsend 10
de kwijtschelding 4, 5
- de leerplicht 6
lesbiene 8
lesbisch 8
(de) liberaal 10
de lijsttrekker 10
de loonstrook 7
- het maatschappelijk werk 5
de machtiging 5
de makelaar 4
de medezeggenschapsraad 7
het medicijn 3
de meerderheid 10
melden 4
de meterstand 4
de middelbare school 6
de middeleeuwen 9
het milieu 4, 10
het minimumloon 7
de minister 1, 10
de minister-president 9, 10
de mishandeling 8
de moord 8
de motivatie 7
- de nationaliteit 1, 5, 10
de naturalisatie 5
negatief 5
netto(salaris) 7
- (voor) onbepaalde tijd 5
de ondernemer 7
de ondernemersraad 7
het ondernemingsplan 7
het onderwijs 6, 10
- het onderzoek 3
ongeschoold (werk) 7
het ontslag 7
de ontwikkeling 6
de oorlog 9
de openbare school 6
het openbaar vervoer 2
de operatie 3
de opleiding 6, 7, 8
de opname 3, 5
de oppas 6
de oppositie 10
de opstalverzekering 4
de opvoeding 6
oranje 2, 9
de ouderavond 6
de ouderbijdrage 6
overblijven 6
overmaken 5
de overstroming 9
de OZB (onroerendezaakbelasting) 4
- het paspoort 5
het parlement 1, 10
de particulier 4
de partij 9, 10
de partner 8
de pas, het pasje 5
de patiëntengpas 3
het pensioen 7
de peuter 6
de peuterspeelzaal 6
de pil 3
de pincode 5
pinnen 5
de plicht 7
de polder 1
de polikliniek 3
de polis 4
het politiebureau 5
de politiek 10
de premie 3, 4, 7
de prik 6
de prins 9
de prinses 1
de prinses 9
de proeftijd 7

- het profiel 7
progressief 10
protestant 9
de provider 4
de provincie 1, 10
de puber 6
- het rapport 6
het re-integratiebedrijf 7
het recept 3
het recht 5, 7, 8, 9, 10
de rechter 5, 10
de rechtszaak 5
regelmatige werktijden 7
de regering 1, 5, 9, 10
de regio 4
de relatie 8
de rente 4
de republiek 9
het respect 8, 9
het rijbewijs 5
de rioolheffing 4
het risico (eigen risico) 3
de rivier 1
rood staan 5
- het salaris 7
het saldo 5
het samenlevingscontract 8
de schade 4
scheiden (van je man of je vrouw) 5
scheiden 8
de scheiding tussen kerk en staat 10
de scheiding van machten 10
het schilderij 9
de scholing (bijscholing en nascholing) 7
de schoolgids 6
het schoolreisje 6
het seizoen 1
de seks 3, 8
de seksuele voorlichting 8
de servicekosten 4
de slaaf 9
de soa 3
Sociaal Raadslieden 5
de sociale media 7
de socialehuurwoning 4
- de socialist 9
socialistisch 10
het sofinummer 5
de sollicitatie 7, 8
het sollicitatieformulier 7
de specialist 3
de Spoedeisende Hulp (Eerste Hulp) 3
de staat 9, 10
het staatsexamen NT2 5
de staatssecretaris 10
de stage 7
de staking 10
stemmen 9, 10
de storing 4
de straf 6
het strookje 6
- de taart 2
de tandarts 3
de termijn 5
het termijnbedrag 4
de thuiszorg 5
tijdelijk werk 7
de toeslag 5
de tolk 3
trakteren 2
de troonrede 10
- de uitkering 4, 7
de uitnodiging 2
het uittreksel (uit de gemeentelijke basisadministratie) 5
het uitzendbureau 7
de uitzendkracht 7
de universiteit 6
de urgentieverklaring 4
het UWV 7
- de vacature 7
de vaccinatie 6
de vakbond 7
vast werk 7
verantwoordelijk 6, 8
de verblijfsvergunning 1, 5
de vereniging 3
de vergunning 4, 5
het verhuisbericht 4

- de verjaardag 2
de verkiezing 10
de verkrachting 8
verlengen 5
de verloskundige 6
verplicht 3
verslaafd 3
de verwijsbrief 3
de verzekering 3, 4, 5, 7
de verzekeringsmaatschappij 4
het verzekeringsbewijs 3
het verzet 9
het visum 5
de vlag 2
de voeding 3, 6
het volkslied 9
de voorschool 6
het voortgezet onderwijs 6
de vrije sector 4
de vrijheid 9, 10
de vrijheid van godsdienst 10
de vrijheid van meningsuiting 10
de vrijheid van onderwijs 6, 10
de vrijstelling 5
het vrijwilligerswerk 7
het vuurwerk 2
waarderen (van diploma's) 7
de wachtlijst 3, 6
het waterbedrijf 4
het waterschap 10
de werkgever 7
werkloos 7
de werknemer 7
het Werkplein 7
de werkzoekende 7
de wet 8, 9, 10
de woningcorporatie 4
de woningzoekende 4
de woonhuisverzekering 4
zwanger 3, 6, 8
de zetel 10
de ziektekosten 3, 5
de zorgtoeslag 3, 5
de zorgverzekeraar 3
de zorgverzekering 3, 6